

Školní vzdělávací program **PODKOVIČKA**

Základní škola Charlotty Masarykové, Praha 5 – Velká Chuchle

PODKOVIČKA

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

„Vzdělání, které cvičí v práci, a vědomosti, kterých možno užívatí prakticky, působí, že se člověk stává samostatným a že si dovede pomoci.“

(citát z knihy Charlotty Masarykové Listy do vězení)

Platnost od 7. 9. 2012, č.j. 227/2012

ZŠ Charlotty Masarykové Praha 5 – Velká Chuchle, Starochuchelská 240

1. Obsah

1. Obsah.....	2
2. Identifikační údaje	4
2.1. Předkladatel a zřizovatel	4
2.2. Seznam použitých zkratek ve školním vzdělávacím programu (ŠVP).....	5
3. Charakteristika školy	6
3.1. Úplnost a velikost školy	6
3.2. Umístění školy.....	6
3.3. Materiální, prostorové, technické a jiné podmínky	6
3.4. Charakteristika žáků a pedagogického sboru	6
3.5. Mezinárodní spolupráce, dlouhodobé projekty	7
3.6. Spolupráce se Školní radou, rodiči žáků, místními a regionálními partnery, PPP a jinými institucemi	8
4. Charakteristika školního vzdělávacího programu	8
4.1. Zaměření školy.....	8
4.2. Výchovné a vzdělávací strategie.....	10
4.3. Zabezpečení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	12
4.4. Začlenění průřezových témat	13
4.5. Začlenění doplňujících témat	14
5. Učební plán.....	15
5.1. Učební plán pro I. stupeň	15
5.2. Učební plán pro II. stupeň	17
5.3. Organizace výuky	20
6. Učební osnovy	20
6.1. Český jazyk, Cizí jazyk, další cizí jazyk	20
6.1.1. Český jazyk.....	20
6.1.2. Anglický jazyk	75
6.2. Matematika a její aplikace.....	87
6.2.1. Matematika	87
6.3. Informační a komunikační technologie	129
6.3.1. Informatika	129

6.4.	ČLOVĚK A JEHO SVĚT	141
6.4.1.	Prvouka.....	141
6.4.2.	Přírodověda	155
6.4.3.	Vlastivěda	165
6.5.	ČLOVĚK A SPOLEČNOST	172
6.5.1.	Dějepis	172
6.5.2.		172
6.6.	ČLOVĚK A PŘÍRODA.....	191
6.6.1.	Fyzika	191
6.6.2.	Chemie.....	207
6.6.3.	Přírodopis	224
6.6.4.	Zeměpis	245
6.7.	ČLOVĚK A ZDRAVÍ	273
6.7.1.	Tělesná výchova	273
6.7.2.	Výchova k občanství a ke zdraví.....	288
6.8.	UMĚNÍ A KULTURA	314
6.8.1.	Hudební výchova	314
6.8.2.	Výtvarná výchova	332
6.9.	ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE.....	352
7.	Povinně volitelné předměty	373
8.	Ochrana člověka za mimořádných okolností	373
9.	Průřezová témata	374
10.	Školní družina	380
11.	Hodnocení žáků a vlastní hodnocení školy	385
11.1.	Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků.....	385
13.1.	Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou teoretického zaměření	390
11.2.	Vlastní hodnocení školy	407
12.	Přílohy.....	409
12.1.	Nepovinné předměty	409
12.2.	Povinně volitelné předměty.....	412
12.3.	Plán environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO).....	426

2. Identifikační údaje

2.1. Předkladatel a zřizovatel

ŠKOLA:	Základní škola Charlotty Masarykové Starochuchelská 240/38 159 00 Praha 5 – Velká Chuchle http://skola.chuchle.cz
ŘEDITEL ŠKOLY:	Mgr. Eliška Jančíková skola@chuchle.cz tel.: 257 941 039
ZŘIZOVATEL ŠKOLY:	Městská část Praha – Velká Chuchle U Skály 262/2 159 00 Praha 5 – Velká Chuchle tel.: 257 941 041
IČ:	70 10 75 21
DIČ:	005 – 70 10 75 21
IZO:	102 385 441
IDENTIFIKAČNÍ PRÁVNICKÉ OSOBY:	600 038 432
KOORDINÁTOR ŠVP:	Mgr. Eliška Jančíková

2.2. Seznam použitých zkratk ve školním vzdělávacím programu (ŠVP)

Názvy vyučovacích předmětů:

Český jazyk	Čj
Anglický jazyk	Aj
Matematika	M
Informatika	Inf
Dějepis	D
Fyzika	F
Chemie	Ch
Přírodopis	Př
Zeměpis	Z
Hudební výchova	Hv
Výtvarná výchova	Vv
Tělesná výchova	Tv
Pracovní činnosti	PČ
Prvouka	Prv
Přírodověda	Př
Vlastivěda	VI
Výchova k občanství a ke zdraví	Voz

Průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova	OSV
Výchova demokratického občana	VDO
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	VMEGS
Multikulturní výchova	MuV
Environmentální výchova	EV
Mediální výchova	MeV
Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta	EVVO
Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání	RVP ZV
Výchova k občanství	Vo

Výchova ke zdraví

Vz

3. Charakteristika školy

3.1. Úplnost a velikost školy

Základní škola Charlotty Masarykové Velká Chuchle je malá městská škola v Městské části Praha Velká Chuchle, založená v roce 1933. Je úplnou základní školou, která poskytuje vzdělání cca 210 dětem v 1. až 9. postupném ročníku. Celková kapacita školy od 3. 9. 2012 je 250 žáků. Výuka probíhá na 1. i 2. stupni v jedné či dvou třídách v ročníku. Škola nemá žádnou specializaci – umožňuje vzdělání všem dětem s přihlédnutím k jejich možnostem a schopnostem.

3.2. Umístění školy

Škola je umístěna ve výhodné poloze pro děti z městské části Velká Chuchle a díky školní autobusové lince i dětem z městských částí Zbraslav, Radotín a ze Středočeského kraje.

3.3. Materiální, prostorové, technické a jiné podmínky

Od školního roku 2012/2013 probíhá výuka v historické budově a v nové samostatné budově, obě části školy jsou propojeny koridorem. V hlavní budově se nacházejí dvě třídy prvního stupně a čtyři třídy stupně druhého, cvičná kuchyňka, počítačová učebna, videosíň, učebna anglického jazyka, podkrovní učebna pro dělenou nebo individuální výuku, malá školní knihovna a hudebna. Do nové budovy bylo umístěno pět tříd prvního stupně a výtvarná dílna. Sedm tříd má k dispozici interaktivní tabuli a čtyři dataprojektory s plátnem.

Součástí školy je tělocvična. Pro potřeby dělené tělesné výchovy využívá škola místní sokolovnu, venkovní víceúčelové hřiště v těsné blízkosti školy a v jarních a podzimních měsících chuchelský Areál zdraví. Školní družina sídlí ve vedlejší budově, kde má k dispozici dvě velké herny a jednu menší. V areálu školy bylo v roce 2010 vybudováno pro potřeby školní družiny nové hřiště s multifunkční sestavou a pískovištěm. Z hlediska materiálně technického zabezpečení výuky stojí za zmínku vybavení počítačové učebny s připojením k internetu (8 ks PC, tiskárna, scanner, kopírka). Škola je vybavena kvalitní audiovizuální technikou (digitální fotoaparát, video, DVD, zpětné projektory, dataprojektory, notebooky). Všechny prostory školy jsou zasíťovány, v učebnách prvního stupně jsou vybudovány infokoutky, kde vedle kvalitní odborné literatury je k dispozici i nový počítač s LCD monitorem. Vybavení pomůckami je celkem vyhovující, nikoli však dostačující, pravidelně je podle finančních možností školy doplňováno a obnovováno.

Třídy jsou barevně vymalovány a nechybí v nich polohovací nábytek. Společné prostory v hlavní budově jsou vyzdobeny a vymalovány podle návrhu architekta a působí velmi příjemně.

Ke škole náleží i dobře vybavená školní kuchyně s jídelnou, která plně odpovídá hygienickým normám. Jejich služeb využívají i cizí strávníci.

Žákům je k dispozici občerstvovací automat s nápoji.

Prostory pro osobní hygienu žáků a učitelů jsou vybaveny dostatečně, odpovídají normám. Plánujeme rekonstrukci šaten. Škola má bezbariérový přístup.

3.4. Charakteristika žáků a pedagogického sboru

Od školního roku 2010/2011 narostl výrazně počet žáků, téměř 40% celkového počtu tvoří žáci z okolních městských částí a Středočeského kraje, kteří hledají klidné a vstřícné prostředí menší školy. Škola má dlouholeté zkušenosti s integrací žáků se speciálními vzdělávacími potřebami – se žáky se specifickými poruchami učení, sluchově postiženými a žáky s Aspergerovým syndromem. Každý integrovaný žák má vypracován na základě doporučení OPPP

nebo SPC vlastní individuální vzdělávací plán, který je pravidelně aktualizován a doplňován.

Pedagogický sbor tvoří vedení školy (ředitelka školy a zástupce ředitelky), patnáct učitelů, z nichž jsou dva speciální pedagogové, tři vychovatelky ve školní družině a dva asistenti pedagoga. Ve škole pracuje výchovný poradce, školní metodik prevence, metodik informačních a komunikačních technologií a metodik environmentální výchovy. Ve sboru jsou tři muži, čtyři pedagogičtí pracovníci z celkového počtu nemají požadovanou kvalifikaci. Mezi kvalifikovanými učiteli jsou dva učitelé se státní zkouškou z anglického jazyka, jeden učitel se státní zkouškou z německého jazyka, ředitelka školy absolvovala studium Výchovného poradenství a Funkční studium pro vedoucí pracovníky. Všichni učitelé se každoročně účastní seminářů s různou tematikou podle potřeby školy.

3.5. Mezinárodní spolupráce, dlouhodobé projekty

V rámci mezinárodní spolupráce se účastníme programů Comenius, které jsou součástí vzdělávacích programů „Národní agentury pro evropské vzdělávací programy“.

Ve školním roce 2007/2008 zahájila naše škola roční projekt „Aktivní vyučování“, ve kterém jsme měli dvě partnerské školy:

- Max-Planck Realschule, Wuppertal, Německo
- Cumhuriyet Okulu, Giresun, Turecko

Cílem projektu bylo seznámit žáky s firemním prostředím. Během projektu jsme navštěvovali místní výrobní firmy a žáci se seznamovali s jejich činností a zároveň jsme zorganizovali 3 partnerské schůzky (ve Wuppertalu, Giresunu a Praze). Výsledkem našeho prvního projektu byly plány vyučovacích hodin, které propojují školní výuku s podnikatelskou praxí.

V letech 2008/2009 a 2010/2011 jsme se účastnili projektu „Inventions beyond Boundaries“ („Vynálezy bez hranic“) s partnerskými školami:

- Zespó Szkół nr 2 im. Królowej Jadwigi, Pila, Polsko (koordinátor)
- Max-Planck Realschule, Wuppertal, Německo
- Švenioneliu gimnazija, Vilnius, Litva
- Dadaloglu Lisesi, Adana, Turecko

Cílem tohoto projektu byla výroba mezinárodní elektronické stavebnice, kdy každá ze škol dodala jednotlivé součástky a finální produkt byl zkompletován v Německu. Během dvou let se žáci zúčastnili celkem pěti partnerských schůzek (v Pile, Adaně, Wuppertalu, Vilniusu a Adaně) a vyrobili elektronickou stavebnici s návodem k použití v angličtině.

Zatím posledním mezinárodním projektem byl „Planet Health“ (Planeta zdraví) v letech 2010/2011 a 2011/2012, kde jsme spolupracovali s těmito partnerskými školami:

- Kettlethorpe High School, Wakefield, Velká Británie (koordinátor)
- COLLEGE AUSONE, Bordeaux, Francie
- IES “La Eria”, Oviedo, Španělsko

- SCUOLA SECONDARIA DI PRIMO GRADO “GIOVANNI PASCOLI”, Fasano, Itálie
- Zespół Szkół z Dodatkową Nauką Języka Białoruskiego, Hajnówka, Polsko
- Gesamtschule Rheydt-Mülfort, Monchengladbach, Německo

Tématem tohoto projektu byl zdravý životní styl a sport, výstupy mezinárodní kuchařka a malá olympiáda v Londýně v květnu 2012 v národních sportech všech partnerských zemí. Naše škola organizovala během celého školního roku 2011/2012 vlastní školní olympiádu ve sportech malé olympiády.

V mezinárodní spolupráci chceme pokračovat i v dalších letech s evropskými daltonskými školami a zpracovávat projekt daltonskou formou. Práce na mezinárodních projektech v naší škole vedla ke zlepšení jazykových dovedností žáků i pedagogů, osvojení si nových poznatků ve společensko-vědních i technických předmětech, k uplatnění nových didaktických přístupů, některých průřezových témat (multikulturní výchova, mediální výchova, výchova demokratického občana a výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech) a k vytvoření nových mezipředmětových vztahů (anglický jazyk a fyzika, matematika, zeměpis, tělesná výchova, výchova ke zdraví a informatika).

3.6. Spolupráce se Školní radou, rodiči žáků, místními a regionálními partnery, PPP a jinými institucemi

Školská rada byla zřízena k 1. 1. 2006. Schází se dvakrát v roce, zabývá se činnostmi danými školským zákonem a pomáhá škole řešit aktuální problémy. Škola spolupracuje s občanským sdružením Unie rodičů. Každá třída má ve výboru sdružení svého zástupce. Unie rodičů pomáhá škole finančně zajišťovat školní akce a významně se podílí na vybavení školy novými pomůckami. Škola organizuje nejméně třikrát do roka třídní schůzky a dva konzultační dny, komunikuje s rodiči žáků formou individuálních konzultací a pomocí anket a dotazníků zjišťuje názory rodičů na dílčí problémy ve vzdělávání. Vedení školy a výchovný poradce úzce spolupracují při řešení výchovných a vzdělávacích problémů s Obvodní pedagogicko-psychologickou poradnou pro Prahu 5, Speciálně pedagogickými centry, s Odborem sociální péče Městské části Praha 16, s Městskou policií, etopedem a dalšími odborníky podle potřeby. Se svým zřizovatelem se ředitel školy pravidelně schází a konzultuje organizační záležitosti. Některé výchovně vzdělávací cíle a volnočasové aktivity realizuje škola ve spolupráci s místní mateřskou školou, s ostatními školami Prahy 16 a dalšími organizacemi.

4. Charakteristika školního vzdělávacího programu

4.1. Zaměření školy

Hlavním cílem naší školy je rozvoj všestranné osobnosti žáků s respektováním jejich individuálních zvláštností (především nadaných dětí a dětí se speciálními vzdělávacími potřebami).

Základní škola Charlotty Masarykové se nachází ve Velké Chuchli, proto jsme společně s dětmi vybrali podkovu jako logo školy. Zároveň se slovo podkovička stalo motivačním názvem našeho školního vzdělávacího programu, kdy každé písmeno tohoto slova představuje životní dovednost, ke které chceme naše žáky vést.

P **přátelství:** dělat si přátele, zajímat se o druhé, respektovat je.

O **odpovědnost:** projevovat se svobodně, ale zodpovědně, být zodpovědný za své činy, reagovat vhodně podle situace.

D **dobrý úsudek:** užívat zdravý rozum.

k **komunikace:** rozvíjet komunikační dovednosti v mateřském a cizím jazyce, v informačních a komunikačních technologiích.

K **organizování:** plánovat, sestavit a provádět věci uspořádaným způsobem.

O **vytrvalost a úsilí:** pokračovat navzdory obtížím a snažit se, jak to nejvíc jde.

V **iniciativa a pružnost:** udělat něco, protože je to třeba udělat, schopnost změnit plán, pokud je to potřebné.

I
Č **čestnost a smysl pro humor:** chovat se podle vědomí, co je správné a co je špatné, smát se a být hravý, aniž by se to dotklo někoho jiného.

K **kooperace:** pracovat společně směrem ke společnému cíli nebo společné úloze.

A **aktivita a zvědavost:** touha dozvědět se co nejvíc o světě kolem sebe, hledat řešení obtížných situací i každodenních problémů

4.2. Výchovné a vzdělávací strategie

(Společné postupy, které vedou k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků. Jsou uplatňovány všemi pedagogy při výuce i mimo ni.)

Kompetence k učení

vést žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání, umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní vzdělávání

- Ve výuce klademe důraz na čtení s porozuměním, práci s textem, vyhledávání informací (v literatuře a na internetu).
- Učíme žáky plánovat, organizovat a hodnotit jejich činnosti.
- Uplatňujeme individuální přístup k žákům, snažíme se jim dát šanci prožít úspěch.
- Na praktických příkladech vysvětlujeme smysl a cíl učení a posilujeme pozitivní vztah k učení.
- Podporujeme samostatnost a tvořivost žáků: využíváme možnosti projektového vyučování (upřednostňujeme celoškolní projekty), na konci 5. a 9. ročníku zpracují žáci oborovou práci, zúčastňují se různých soutěží a olympiád, samostatně organizují školní akce.
- Umožňujeme žákům pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry.
- Volíme netradiční a nové formy výuky založené na pozorování přírody a živých organismů.
- Uplatňujeme prvky daltonské metody výuky (především na 1.stupni), v 1. ročníku užíváme metody výuky čtení: analyticko-syntetická, v níž je možno použít splývavé čtení – sfumato, a genetická.
- Pracujeme s interaktivní tabulí.
- Při hodnocení se snažíme používat pozitivní motivaci.

Kompetence k řešení problémů

podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů

- Vytváříme praktické problémové úkoly a situace a učíme žáky tyto problémy řešit.
- Používáme ve výuce netradiční úkoly.
- Podporujeme různé i originální způsoby řešení problémů.
- Podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů.
- Vedeme žáky k vhodnému využívání různých informačních zdrojů.
- Žáci mohou své myšlenky a nápady prezentovat ve školním časopise Školník.
- Podle svých schopností a dovedností se žáci zapojují do soutěží.
- Předkládáme žákům problémy z oblasti ochrany prostředí a vedeme je k hledání různých variant řešení.

Kompetence komunikativní

vést žáky k otevřeně, všestranně a účinně komunikaci

- Vedeme žáky k rozvíjení komunikačních dovedností v mateřském a cizím jazyce.

- Podporujeme rozvoj komunikačních dovedností v informačních a komunikačních technologiích.
- Klademe důraz na kultivovanou úroveň komunikace.
- Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů.
- Vedeme žáky ke vhodné komunikaci v oblasti sociálních vztahů. Využíváme různých školních akcí k posílení přátelských vztahů mezi třídami a jednotlivci (školy v přírodě, lyžařský výcvik, tvůrčí dílny, sportovní soutěže, branný závod).
- Učíme žáky prezentovat své názory, vhodnou formou je obhajovat a zároveň naslouchat názorům jiných.
- Vyžadujeme důsledné dodržování pravidel stanovených ve školním řádu a umožňujeme žákům podílet se na sestavování těchto pravidel.
- Vyžadujeme, aby žáci jasně formulovali svůj názor a srozumitelně odpovídali na otázky týkající se přírody.

Kompetence sociální a personální

rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci vlastní a druhých

- Používáme různé metody výuky: frontální vyučování, práce ve dvojicích a ve skupinách, kooperativní vyučování, metody kritického myšlení.
- Učíme žáky pracovat v týmech.
- Učíme žáky hodnotit práci týmu, svoji práci a práci ostatních členů týmu.
- Podporujeme vzájemnou pomoc žáků.
- Podporujeme integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů.
- Netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu.
- Průběžně sledujeme sociální vztahy ve třídě.
- Učíme žáky odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky.
- Důsledně vyžadujeme dodržování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se žáci sami podíleli.
- Klademe důraz na schopnost kriticky posuzovat a vyhodnocovat informace související s životním prostředím při práci v kolektivu.

Kompetence občanské

připravovat žáky jako svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňující svá práva a plnící své povinnosti

- Vedeme žáky k sebepoznávání, sebeúctě a k úctě k druhým lidem.
- Využíváme modelových příkladů k demonstrování pozitivních a negativních projevů chování lidí.
- Využíváme pomoci a zkušenosti odborníků – OPPP, OPD, Policie ČR...
- Kázeňské přestupky se snažíme řešit individuálně, rozumně a spravedlivě.
- Seznamujeme žáky se základními právními normami.
- Nabízíme žákům různé zájmové aktivity jako protiváhu nežádoucím sociálně patologickým jevům.
- Při výuce využíváme místních historických souvislostí a přírodních podmínek, vedeme žáky k pozitivnímu vztahu ke své obci.
- Učíme žáky chránit životní prostředí, odpovědně jednat vůči přírodě, respektovat život ve všech jeho formách.

Kompetence pracovní

vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci, naučit je používat při práci vhodné materiály a chránit své zdraví při práci, pomoci žákům při volbě jejich budoucího povolání

- Vedeme žáka k pozitivnímu vztahu k práci, dobrou práci vždy pochválíme.
- Při výuce vytváříme tvořivé pracovní prostředí.
- Vedeme žáky k dodržování určených pravidel, k ochraně zdraví a k plnění svých povinností.
- Různými formami (exkurze, film, beseda) seznamujeme žáky s různými profesemi.
- Pomáháme žákům s výběrem jejich budoucího povolání a s volbou vhodného dalšího studia.
- Vedeme žáky k osvojení praktických dovedností pro chování a pobyt v přírodě i při zacházení s přírodou a k jejich uplatňování v každodenním životě.

4.3. Zabezpečení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

- Pro výuku žáků se speciálními vzdělávacími potřebami vytváříme podnětné a vstřícné prostředí, máme pedagogické pracovníky vyškolené pro práci s těmito žáky.
- Řídíme se národními standardy, programovými cíli a individuálními potřebami žáků tak, aby se uplatnil systematický přístup pro sledování a posuzování pokroku konkrétního dítěte.

Žáci se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním

- Žákům, u kterých se projevují příznaky některých specifických poruch učení nebo jiného zdravotního postižení, doporučujeme vyšetření v pedagogicko-psychologické poradně nebo v SPC. Kontrolní vyšetření probíhají podle potřeby na základě doporučení odborného pracoviště .
- Žáci se zdravotním postižením jsou v naší škole vzděláváni formou integrace do běžné třídy. Škola může vzhledem ke svému vybavení přijmout i tělesně postižené žáky.
- Pro děti s individuální integrací do základní školy vypracujeme individuální vzdělávací plán, kterým se řídí vyučující, rodiče a žák. Integrované děti jsou sledovány poradnou nejméně jednou v roce. S pracovníky poradny - speciálním pedagogem a psychologem se setkáváme v pravidelných intervalech.
- Při výuce žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a jejich hodnocení se řídíme doporučeními uvedenými ve zprávě z OPPP. Volíme výchovné a vzdělávací strategie, které konzultujeme s odbornými pracovišti.
- V případě, že se u žáka projeví specifická porucha chování, spolupracujeme s etopedem.

- Pro žáky se specifickými poruchami učení organizujeme ve spolupráci se speciálním pedagogem nápravy poruch učení v odpoledních hodinách přímo ve škole, ve vhodných případech používáme při nápravě poruch čtení metodu sfumato.
Dětem s vadou řeči nabízíme spolupráci s odborníky.
- Na obou stupních základní školy pomáhají žákům se specifickými poruchami učení jednotliví učitelé individuálně podle potřeby žáka a jeho zájmu.
- Na základě vyjádření a doporučení odborného pracoviště, které podklady k integraci vydává, je žákům upravován v souladu s RVP ZV jejich individuální vzdělávací plán včetně metod práce a způsobu hodnocení.
- Ve škole je zřízena funkce asistenta pedagoga.
- Obdobně přistupujeme i k žákům, kteří jsou zdravotně znevýhodněni.
- V oblasti sexuální výchovy škola respektuje specifika zdravotního postižení a jim úměrné způsoby komunikace, předává žákům informace takovým způsobem, který jsou schopni přijmout a zpracovat. Dbá na správnou terminologii, upřednostňuje práci v menších skupinkách pod vedením učitele s možností bezprostřední komunikace. Škola se zaměřuje na vytváření pozitivních postojů žáků k sobě samým, vytváření optimálních mezilidských vztahů, kultivování citů a sexuálního pudu, hygienu, antikoncepci a prevenci pohlavně přenosných nemocí. Těsně spolupracuje s rodinou.

Žáci se sociálním znevýhodněním

- Do této skupiny patří žáci, kteří pochází z prostředí sociálně, kulturně a jazykově odlišného, kde hlavním problémem bývá zpravidla i nedostatečná znalost vzdělávacího jazyka. Pozornost je třeba při práci s těmito dětmi věnovat nejen osvojení českého jazyka, seznámení se s českým prostředím, kulturními zvyklostmi a tradicemi, ale ve shodě se školským zákonem umožnit těmto dětem budování jejich vlastní identity, která bude vycházet z jejich kulturního prostředí. Naproti tomu mohou tito žáci obohatit své spolužáky o kulturní zvyklosti a tradice svého národa.
- Pro tyto žáky zajišťujeme skupinovou nebo individuální péči, podle potřeby vypracujeme individuální vzdělávací plán, zajistíme speciální pomůcky a vedeme rodinu k pravidelné spolupráci s e školou a s odborným pracovištěm.

Žáci mimořádně nadaní

- U žáků mimořádně nadaných uplatňujeme vhodné formy a metody práce tak, aby umožnily individuální rozvoj schopností žáků (náročnější úkoly, práce s naučnou literaturou, počítačové vzdělávací programy, zapojení do mimoškolní činnosti a školních akcí, účast v olympiádách a soutěžích).
- Podporujeme rozvoj schopností nadaných dětí tím, že jim poskytujeme materiály, čas a uspořádání prostoru pro volbu a plánování zadaných činností, lze využít i daltonský systém.
- Spolupracujeme s odbornými pracovišti a dbáme na to, aby u těchto žáků nedocházelo k výkyvům chování.
- Umožňujeme prezentace vlastních prací při příležitosti veřejných vystoupení na půdě školy /předvánoční setkání, akademie apod./.

4.4. Začlenění průřezových témat

Průřezová témata jsou realizována formou integrace obsahu tematických okruhů průřezového tématu do vzdělávacího obsahu jednotlivých vyučovacích předmětů. Průřezové téma Environmentální výchova je dále rozpracováno ve školním programu EVVO.

4.5. Začlenění doplňujících témat

Školní program Environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty je samostatným dokumentem, úzce provázaným se školním vzdělávacím programem, a je přílohou ŠVP Podkovička.

Součástí ŠVP Podkovička je realizace sexuální výchovy, která je integrována do výuky uvedených předmětů: Prvouka, Přírodověda, Vlastivěda, Informatika na 1. stupni, Přírodopis, Výchova k občanství a ke zdraví na 2. stupni a je současně zapracována do Minimálního preventivního programu školy. Je propojena s průřezovými tématy Osobnostní a sociální výchova, Mediální výchova a Multikulturní výchova. Na sexuální výchovu pohlížíme z hlediska biologického, sociálního a psychologického. V souladu s vývojovými předpoklady žáků a jejich poznávacími možnostmi směřujeme výuku k osvojení odpovědného chování, rozhodování a komunikaci v situacích souvisejících s reprodukčním zdravím, partnerskými vztahy, rodinným životem a rodičovstvím. Sexuální výchova je provázána s celým výchovně vzdělávacím procesem ve škole a je vždy založena na principu důvěry žáků v učitele, na přiměřenosti a citlivosti při probírání jednotlivých témat sexuální výchovy s ohledem na zralost žáků i další specifika vyplývající z rodinného prostředí. Důležitá je proto spolupráce školy s rodinou. Dalším potřebným tématem ŠVP nutným realizovat v současné době je finanční gramotnost, kterou jsme začlenili do vyučovacích předmětů: Matematika, Pracovní činnosti, Výchova k občanství a ke zdraví, Prvouka, Vlastivěda. Žáky vedeme k tomu, aby se přiměřeně svému věku orientovali v problematice peněz a cen a aby tak byli schopni ve svém budoucím životě odpovědně spravovat svůj osobní či rodinný rozpočet.

5. Učební plán5.1. Učební plán pro I. stupeň

Učební plán pro 1. stupeň									
Vzdělávací Oblast	Vzdělávací obor	Vyučovací předmět	Ročník					Celkem předměty	Z toho DČD*
			1.	2.	3.	4.	5.		
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	Český jazyk	9	9+1	7+2	5+2	5+2	42	7
	Cizí jazyk	Anglický jazyk			3+1	3+1	3+1	12	3
Matematika a její aplikace		Matematika	4	4+1	4+1	4+1	4+1	24	4
Informační a komunikační technologie		Informatika					1	1	0
Člověk a jeho svět		Prvouka	2	2	2			12	0
		Přírodověda				2	1		0
		Vlastivěda				1	2		0
Umění a kultura	Hudební výchova	Hudební výchova	1	1	1	1	1	12	0
	Výtvarná výchova	Výtvarná výchova	1	1	1	2	2		0
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	Tělesná výchova	2	2	2	2	2	10	0
Člověk a svět práce		Pracovní činnosti	1	1	1	1	1	5	0
Celková povinná časová dotace			20	22	25	25	26	118	14
z toho disponibilní časová dotace			0	2	4	4	4	14	

* DČD disponibilní časová dotace

Poznámky k učebnímu plánu

Český jazyk

V 1. ročníku má předmět komplexní charakter, od 2. do 5. ročníku je členěn na Komunikační a slohovou výchovu, Jazykovou výchovu a Literární výchovu.

V rámci předmětu se realizují průřezová témata Osobnostní a sociální výchova, Multikulturní a Mediální výchova. Předmět je posílen ve 2. ročníku o 1 vyučovací hodinu z DČD a ve 3. až 5. ročníku o 2 hodiny z DČD.

Matematika

Ve 2. až 5. ročníku je předmět posílen o 1 hodinu z DČD k realizaci povinného vzdělávacího obsahu.

Anglický jazyk

Ve 3. až 5. ročníku je předmět posílen o 1 hodinu z DČD k realizaci povinného vzdělávacího obsahu a rozvoji komunikačních dovedností u dětí mladšího školního věku.

Tělesná výchova

Ve 2. a 3. ročníku probíhá výuka plavání (v rozsahu 20 vyučovacích hodin v ročníku). Výuka je z organizačních a finančních důvodů nabízena i žákům 1. a 4. ročníku. Předmět není posílen z DČD, neboť díky vhodné poloze škoje jsou tělesné aktivity součástí ostatních předmětů.

5.2. Učební plán pro II. stupeň**Učební plán pro 9. ročník ve školním roce 2012/2013**

Učební plán pro 2. stupeň								
Vzdělávací Oblast	Vzdělávací obor	Vyučovací předmět	Ročník				Celkem předměty	Z toho DČD*
			6.	7.	8.	9.		
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	Český jazyk	3+2	4+1	4+1	4+1	20	5
	Cizí jazyk	Anglický jazyk	3	3+1	3+1	3+1	15	3
Matematika a její aplikace		Matematika	3+1	4	4	4+1	17	2
Informační a komunikační technologie		Informatika				1	1	0
Člověk a společnost	Dějepis	Dějepis	2	2	3	2+1	10	1
	Výchova k občanství	Výchova k občanství	1	0,5	0,5	0+0,5	2,5	0,5
Člověk a příroda	Fyzika	Fyzika	2	2	1+1	1	7	1
	Chemie	Chemie			2	2	4	0
	Přírodopis	Přírodopis	2	1+1	1+1	1	7	2
	Zeměpis	Zeměpis	2	2	1+1	1+1	8	2
Umění a kultura	Hudební výchova	Hudební výchova	1	1	1	1	4	0
	Výtvarná výchova	Výtvarná výchova	2	2	1	1	6	0
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	Tělesná výchova	2	2	2	2	8	0
	Výchova ke zdraví	Výchova ke zdraví	1	0,5	0,5	0+0,5	2,5	0,5
Člověk a svět práce		Pracovní činnosti	1	1	1	0	3	0
Volitelné předměty			1	2	2	2	7	7
Celková povinná časová dotace			29	30	32	31	122	24
z toho disponibilní časová dotace			4	5	7	8	24	

Poznámka: V 7. – 9. ročníku je vyučován předmět Výchova k občanství a ke zdraví, který vznikl integrací předmětů Výchova k občanství a Výchova ke zdraví.

Učební plán pro 6. – 8. ročník ve školním roce 2012/2013

Učební plán pro 2. stupeň								
Vzdělávací Oblast	Vzdělávací obor	Vyučovací předmět	Ročník				Celkem předměty	Z toho DČD*
			6.	7.	8.	9.		
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	Český jazyk	3+2	4+1	4+1	4+1	20	5
	Cizí jazyk	Anglický jazyk	3	3+1	3+1	3+1	15	3
Matematika a její aplikace		Matematika	3+1	4	4	4+1	17	2
Informační a komunikační technologie		Informatika				1	1	0
Člověk a společnost	Dějepis	Dějepis	2	2	3	2+1	10	1
	Výchova k občanství	Výchova k občanství a ke zdraví	0,5	0,5	0,5	0,5	2	0
Člověk a příroda	Fyzika	Fyzika	2	2	1+1	1	7	1
	Chemie	Chemie			2	2	4	0
	Přírodopis	Přírodopis	2	1+1	1+1	1	7	2
	Zeměpis	Zeměpis	2	2	1+1	1+1	8	2
Umění a kultura	Hudební výchova	Hudební výchova	1	1	1	1	4	0
	Výtvarná výchova	Výtvarná výchova	2	2	1	1+1	7	1
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	Tělesná výchova	2	2	2	2	8	0
	Výchova ke zdraví	Výchova k občanství a ke zdraví	0,5	0,5	0,5	0,5	2	0
Člověk a svět práce		Pracovní činnosti	1	1	1	0	3	0
Volitelné předměty			1	2	2	2	7	7
Celková povinná časová dotace			28	30	32	32	122	24
z toho disponibilní časová dotace			4	5	7	8	24	

Poznámky k učebnímu plánu**Český jazyk**

V 6. až 9. ročníku je předmět členěn na Komunikační a slohovou výchovu, Jazykovou výchovu a Literární výchovu.

Předmět je posílen v 6. ročníku o 2 hodiny z DČD a v 7. až 9. ročníku o 1 hodinu z DČD. Disponibilní hodiny jsou v 6. až 8. ročníku určeny k realizaci povinného vzdělávacího obsahu. V 9. ročníku je disponibilní hodina využita podle aktuálních potřeb dané třídy k přípravě na přijímací zkoušky nebo k upevňování základního učiva.

Anglický jazyk

V 7. – 9. ročníku je předmět posílen o 1 hodinu z DČD, hodiny jsou určeny ke zdokonalování konverzačních schopností.

Matematika

V 6. a 9. ročníku je předmět posílen o 1 hodinu z DČD, v 6. ročníku je hodina určena k realizaci povinného vzdělávacího obsahu a v 9. ročníku je hodina využita podle aktuálních potřeb dané třídy k přípravě na přijímací zkoušky nebo k upevňování základního učiva.

Dějepis

V 9. ročníku je předmět posílen o 1 hodinu z DČD, hodina je určena k posílení výuky dějin 20. století s důrazem na vzdělávání žáků v problematice moderních dějin.

Výchova k občanství a ke zdraví

Předmět vznikl integrací očekávaných výstupů oborů RVP ZV Výchova k občanství a Výchova ke zdraví. Současně část očekávaných výstupů je naplňována v předmětech Dějepis, Zeměpis, Informatika a Pracovní činnosti.

Fyzika

V 8. ročníku je předmět posílen o 1 hodinu z DČD k realizaci povinného vzdělávacího obsahu.

Přírodopis

V 7. a 8. ročníku je předmět posílen o 1 hodinu z DČD k realizaci povinného vzdělávacího obsahu a průřezového tématu Environmentální výchova.

Zeměpis

V 8. a 9. ročníku je předmět posílen o 1 hodinu z DČD k realizaci povinného vzdělávacího obsahu.

Výtvarná výchova

V 9. ročníku je předmět posílen o 1 hodinu z DČD k posílení estetické výchovy. Toto navýšení bude realizováno od školního roku 2013/2014.

Volitelné předměty

Tyto předměty jsou dotovány z DČD. Další cizí jazyk je realizován od 7. do 9. ročníku po 2 hodinách. Nabídka volitelných předmětů je uvedena aktuálně pro každý školní rok v příloze ŠVP.

5.3. Organizace výuky

Základní vyučovací jednotkou je vyučovací hodina (45minut). Učitelé (zejména 1. stupně ZŠ) si mohou po dohodě s vedením školy rozvrhnout denní (týdenní) program výuky při zachování týdenní časové dotace na jednotlivé předměty v týdnu. Kromě vyučovací hodiny lze realizovat výuku i v blocích při dodržení hygienických zásad.

U vyučovacích předmětů s 1 hodinovou časovou dotací je možné ve vhodných případech organizovat výuku 1x za 14 dnů jako „dvouhodinovku“ v kombinaci s jinými 1 hodinovými předměty.

6. Učební osnovy

6.1. Český jazyk, Cizí jazyk, další cizí jazyk

6.1.1. Český jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu Český jazyk

Vyučovací předmět Český jazyk vychází ze vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura.

Cíle vyučovacího předmětu Český jazyk :

- ovládnutí základních jazykových jevů pro dorozumívání v ústní i písemné podobě
- osvojování a rozvíjení čtenářských dovedností
- využívání různých zdrojů informací
- získávání základů kultivovaného vyjadřování a efektivní mezilidské komunikace
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a literatuře
-

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu Český jazyk

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Český jazyk má komplexní charakter, ale je pro přehlednost rozdělen do tří specifických složek: komunikativní a slohová výchova, jazyková výchova a literární výchova.

Ve výuce se však vzdělávací obsah jednotlivých složek vzájemně prolíná.

Cíle Komunikační a slohové výchovy :

- rozvoj komunikativních schopností žáků, jejich fantazie a tvořivosti
- praktické využívání jazykových poznatků a dovedností ve stylistických činnostech

Cíle Jazykové výchovy :

- získání dovedností potřebných k osvojování spisovné podoby českého jazyka poznávání jeho dalších forem
- rozvíjení přesného a logického myšlení

- rozvíjení kultivovaného písemného a ústního projevu

Cíle Literární výchovy :

- postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky
- rozezná základní literární druhy a formulují vlastní názory o přečteném díle
- učí se rozlišovat literární fikci od skutečnosti
- dospívají k takovým poznatkům, které je mohou pozitivně ovlivnit a obohatit jejich duševní život

Vyučovací předmět Český jazyk se vyučuje v 1. – 9. ročníku s hodinovými dotacemi pro jednotlivé ročníky odpovídajícími učebnímu plánu.

Ve 2. – 9. ročníku je předmět posílen o 1 hodinu z DČD.

Do vyučovacího předmětu Český jazyk jsou začleněna všechna průřezová témata.

Výuka je organizována zpravidla v budově školy. Filmy, divadelní představení, besedy apod. se realizují mimo budovu u pořádajících organizací.

Vzdělávací obsah Literární výchovy je úzce propojen se vzdělávacími obsahy předmětů: Prvouka, Vlastivěda, Přírodověda, Dějepis, Výtvarná výchova a Hudební výchova.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Český jazyk

UČITEL	ŽÁK
- propojuje vzdělávací obsahy komunikační a slohové, jazykové a literární výchovy - podporuje zvyšování čtenářské gramotnosti žáků - využívá dostupných nebo vlastních materiálů blízkých každodennímu životu žáků - volí aktivizující metody a formy práce, které podporují zájem žáků o český jazyk - při zadávání slohových prací a výběru témat literární výchovy přihlíží k zájmům žáků a k aktuálním otázkám regionu - vede žáky ke zvládnutí základních pravopisných jevů - vede žáky ke zdokonalování vyjadřovacích schopností a dovedností - zařazuje průřezová témata - zohledňuje pracovní tempo jednotlivých žáků - volí různé metody práce a hodnocení žáků se SVP	- využívá různé informační zdroje - využívá možnosti výpočetní techniky - pracuje s vlastními chybami - prezentuje své myšlenky a názory v písemné (počítačové) podobě, např.: ve školním časopise, webových stránkách školy apod. - své výroky promýšlí, plynule se vyjadřuje v mezích slušného chování

KOMPETENCE K UČENÍ	- vedeme žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělávání, připravujeme je na celoživotní učení - učíme žáky vyhledávat a třídit informace a využívat je při tvůrčích činnostech i v praktickém životě
KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ	- vedeme žáky k samostatnému řešení problému - působíme na žáky, aby byli schopni svá rozhodnutí obhájit a uvědomit si vlastní zodpovědnost za svá rozhodnutí
KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ	- klademe důraz na schopnost žáků formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu, výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu - vedeme žáky k pozitivní prezentaci reprezentaci svojí osoby i svojí školy na veřejnosti (vítání občanů Velké Chuchle, vánoční setkání učitelů, žáků, rodičů, přátel školy, akademie na konci školního roku, recitační soutěž apod.)
KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ	- učíme žáky pracovat v týmech a vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce - vedeme žáky ke kritickému hodnocení a sebehodnocení práce, podporujeme jejich sebedůvěru a sebeúctu
KOMPETENCE OBČANSKÉ	- žáci by měli chápat základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu - respektovat, chránit a oceňovat naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevovat pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost

	- chápat základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, dbát na kvalitní životní prostředí, chránit zdraví
KOMPETENCE PRACOVNÍ	- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci, žádnou práci netrestáme, kvalitně odvedenou práci vždy pochválíme - při výuce vytváříme klidné, podnětné a tvořivé pracovní prostředí - různými formami seznamujeme žáky s různými profesemi a cíleně vyjasňujeme představu o reálné podobě jejich budoucího povolání a volbě vhodného dalšího studia

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVO) Český jazyk a literatura

1. stupeň

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- 1.1 plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti
- 1.2 porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti
- 1.3 respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru
- 1.4 pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost
- 1.5 v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči
- 1.6 volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích
- 1.7 na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev
- 1.8 zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním
- 1.9 píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev
- 1.10 píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení
- 1.11 seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- 1. 12 čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas
- 1. 13 rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává
- 1.14 posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení
- 1.15 reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta
- 1.16 vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku
- 1.17 rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě
- 1.18 volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru
- 1.19 rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace
- 1.20 píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry
- 1.21 sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržáním časové posloupnosti

JAZYKOVÁ VÝCHOVA**Očekávané výstupy – 1. období**

žák

- 2.1 rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky
- 2.2 porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná
- 2.3 porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost
- 2.4 rozlišuje slovní druhy v základním tvaru
- 2.5 užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves
- 2.6 spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy
- 2.7 rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky
- 2.8 odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě - mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- 2.9 porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová
- 2.10 rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku
- 2.11 určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu
- 2.12 rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary
- 2.13 vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty
- 2.14 odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí
- 2.15 užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje
- 2.16 píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách
- 2.17 zvládá základní příklady syntaktického pravopisu

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- 3.1 čte a přednáší zpaměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku
- 3.2 vyjadřuje své pocity z přečteného textu
- 3.3 rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění
- 3.4 pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- 3.5 vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je
- 3.6 volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma
- 3.7 rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů
- 3.8 při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy

2. stupeň

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy

žák

- 4.1 odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji
- 4.2 rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru
- 4.3 rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj
- 4.4 dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci
- 4.5 odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru
- 4.6 v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči
- 4.7 zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu
- 4.8 využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát
- 4.9 uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování
- 4.10 využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy

žák

- 5.1 spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova
- 5.2 rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémech
- 5.3 samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami
- 5.4 správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci
- 5.5 využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace
- 5.6 rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí
- 5.7 v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí
- 5.8 rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy

žák

- 6.1 uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla
- 6.2 rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora
- 6.3 formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo
- 6.4 tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie
- 6.5 rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty
- 6.6 rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovnává je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele
- 6.7 uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře
- 6.8 porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování
- 6.9 vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Český jazyk

Český jazyk - 1. ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - pozná jednotlivá písmena tiskací a psací, malá a velká - skládá a čte slabiky, slova - správně řadí slova ve větě - plynule čte jednoduché věty - rozumí mluveným pokynům přiměřené složitosti - respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru - pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost -v krátkém mluveném projevu správně dýchá a volí vhodné tempo řeči - uvolňuje ruku, nacvičuje správné držení těla, psacího náčiní - píše čáry, oblouky, zátrhy, vlnovky, - píše správné tvary písmen malé a velké abecedy, číslic,	Komunikační a slohová výchova Čtení: nadpis, článek, řádek, odstavec Poslech, vyprávění, dramatizace, recitace Naslouchání Mluvený projev: oslovení, pozdrav, prosba, omluva, poděkování, blahopřání, vzkaz Písemný projev	VDO Občanská společnost a škola – demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole VMEGS Evropa a svět nás zajímá – rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa EV Lidské aktivity a problémy životního prostředí – ochrana přírody a kulturních památek MeV Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality – různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce	OVO: 1.1., 1.2., 1.3., 1.4., 1.5., 1.7., 1.8., 1.9., 3.1., 3.2.,

interpunkční znaménka - spojuje písmena do slabik, slov - píše jednoduché věty, používá velká písmena u vlastních jmen a na začátku věty - přepisuje tiskací písmena do psací podoby - píše podle diktátu jednotlivá písmena, slova, jednoduché věty - naslouchá pohádkám, příběhům, vypráví podle obrázkové osnovy, dramatizuje - recituje básničky, říkadla, rozpočítadla	Literární výchova Poslech literárních textů Zážitkové čtení a naslouchání: přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod		
---	---	--	--

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - plynule čte jednoduchý text - porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti - respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru - pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost - v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči - volí vhodné verbální a nonverbální prostředky řeči v běžných situacích - na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev - správně řadí slova ve větě - seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh - zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním - píše správné tvary písmen,	Komunikační a slohová výchova Čtení Naslouchání Mluvený projev Písemný projev: adresa, pozdrav, dopis	VDO Občanská společnost a škola – aktivní zapojení žáků do žákovského parlamentu VMEGS Evropa a svět nás zajímá – život dětí v jiných zemích, lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy	OVO: 1.1., 1.2., 1.3., 1.4., 1.5., 1.6., 1.7., 1.8., 1.9., 1.11. 2.1., 2.2., 2.4., 2.7., 2.8. 3.1., 3.2., 3.3.

31

souhláskách - aplikuje v praxi výslovnost a psaní slov se skupinami dě, ě, ně, bě, pě, vě, mě, ú / ů mimo morfologický šev - odůvodňuje a správně píše znělé a neznělé souhlásky uvnitř a na konci slov b – p, d – t, d' – t', z – s, ž – š, v – f, h – ch - čte a přednáší ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku - vyjadřuje své pocity z přečteného textu - rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatního vyprávění	Literární výchova Poslech literárních textů. Zážitek čtení a naslouchání. Tvořivá činnost s literárním textem: přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod. Základní literární pojmy: rozpočítadlo, báseň, pohádka, hádanka, říkanka		
--	--	--	--

Český jazyk – 3. ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti - porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti - používá správně slovní přízvuk - na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev - píše věcně i formálně správně jednoduché sdělení - provádí průběžnou i závěrečnou kontrolu vlastního písemného projevu - rozlišuje zvukovou grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky - porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu (protikladná, antonyma nebo opozita), slova významem stejná nebo	Komunikační a slohová výchova Čtení Naslouchání Mluvený projev Písemný projev Žánry písemného projevu: pozvánka, vzkaz Jazyková výchova Zvuková stránka slova Slovní zásoba a tvoření slov	MuV Kulturní difference – jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti MuV Lidské vztahy – právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci	OVO: 1.1., 1.2., 1.6., 1.7., 1.9., 1.10. 2.1., 2.2., 2.3., 2.4., 2.5., 2.6., 2.7., 2.8. 3.1., 3.2., 3.3., 3.4.

podobná (souznačná, synonyma), slova souzvučná (homonyma), vyhledává v textu slova příbuzná - porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost - rozlišuje slovní druhy v základním tvaru - užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves - pozná podstatné jméno, rozlišuje rod, číslo, pád - pozná sloveso, rozlišuje osobu, číslo, čas - spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a spojovacími výrazy - rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové a zvukové prostředky - odůvodňuje a píše správně i – y po tvrdých, měkkých souhláskách, dě, tě, ně, bě,	Tvarosloví Slovní druhy: ohebné, neohebné Podstatná jména Slovesa Skladba Pravopis		
---	--	--	--

pě, vě, mě, ů –ú mimo morfologický šev - velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování - vyjmenuje vyjmenovaná slova, používá jejich znalost v praktických cvičeních - čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku - vyjadřuje své pocity z přečteného textu - rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatního vyprávění - pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností - využívá vlastní výtvarný doprovod	Literární výchova Poslech literárních textů. Zážitkové čtení a naslouchání. Tvořivé činnosti s literárním textem: přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod. Základní literární pojmy: spisovatel, básník, kniha, čtenář, divadelní představení, herec, režisér		
--	---	--	--

Český jazyk - 4. ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas - posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení - vyhledává informace v učebnicích, encyklopediích a slovnících, využívá poznatků z četby v další školní činnosti - reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta - vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku - rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji využívá podle komunikační situace - sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržением časové posloupnosti - porovnává významy slov, zvláště slova jednoznačná,	Komunikační a slohová výchova Čtení Mluvený projev Písemný projev Žánry písemného projevu: zpráva, omluvenka, popis	MuV Kulturní difference – člověk jako nedílná jednota tělesné i duševní stránky poznání vlastního kulturního zakotvení MuV Lidské vztahy – udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s jinými lidmi MuV Etnický původ – rovnocennost všech etnických skupin a kultur MeV Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení – hledání rozdílu mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením	OVO: 1.12., 1.14., 1.15., 1.16., 1.19., 1.21. 2.9., 2.10., 2.11., 2.12., 2.13., 2.14., 2.15., 2.16 3.5., 3.6., 3.7., 3.8.

mnohoznačná a víceznačná - rozlišuje ve slově kořen, část předponovou, příponovou a koncovku - určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu - určuje vzor u podstatných jmen - u sloves rozlišuje způsob oznamovací, rozkazovací a podmiňovací - rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary - vyhledává základní skladební dvojici - užívá vhodných spojovacích výrazů v souvětí a podle potřeby je obměňuje - píše správně i – y po obojetných souhláskách uvnitř vyjmenovaných a příbuzných slov - vyjadřuje své dojmy z četby a	Jazyková výchova Slovní zásoba Tvarosloví Podstatná jména Slovesa Skladba Pravopis		
--	--	--	--

zaznamenává je - volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma - při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy	Literární výchova Poslech literárních textů. Zážitkové čtení tvořivé činnosti s literárním textem: přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod. Základní literární pojmy: verš, rým, přirovnání.		
--	--	--	--

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas - dokáže k textu přiřadit nadpis - posoudí přečtený text - dokáže vyhledat odpověď na zadanou otázku - vystihne hlavní myšlenku textu - rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává - posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení - sestaví z vět (či krátkých odstavců) na základě časové příčinné souvislosti příběh, sdělení - dokáže vytvořit větu, která může být považována za závěr čteného textu - rozhodne, které informace v textu jsou nepodstatné pro jeho smysl nebo vyznění - reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta - vede správně dialog, telefonický hovor, zanechává	Komunikační a slohová výchova Čtení Naslouchání Mluvený projev Písemný projev. Žánry písemného projevu:	MuV Kulturní difference – respektování zvláštností různých etnik (zejména cizinců nebo etnik žijících v místě školy) MeV Fungování a vliv médií ve společnosti – organizace a postavení médií ve společnosti MeV Tvorba mediálního sdělení – tvorba vhodného sdělení pro školní časopis, rozhlas	OVO: 1.12., 1.13., 1.14., 1.15., 1.16., 1.17., 1.18., 1.19., 1.20., 1.21. 2.10., 2.11., 2.12., 2.13., 2.14., 2.15., 2.16., 2.17. 3.5., 3.6., 3.7., 3.8.

vzkaz na záznamníku - rozpozná úplnost a srozumitelnost - změnění dialog na vzkaz - rozpozná manipulativní komunikaci v reklamě - posoudí možnost ovlivňování při rozhodování - posoudí čeho chtěla reklama dosáhnout - volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru - zvládá různá řešení – oznámení, příkaz, prosbu, omluvu a respektuje při tom rozdílnost adresáta - rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace - dovede se vhodně představit ostatním dětem, dospělému - rozliší ve slyšené ukázce spisovnou a nespisovnou výslovnost - při veřejné komunikační situaci využívá spisovnou výslovnost - píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry - píše správně po stránce obsahové i formální vyprávění - sestaví popis předmětu(zvířete, osoby) a popis pracovního	vypravování, inzerát, jednoduché tiskopisy		
--	---	--	--

postupu - napíše soukromý dopis se všemi Náležitostmi - v ukázce dopisu doplní, co chybí - píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry - sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržáním časové posloupnosti - k zadanému textu přiměřené délky vytvoří jeho osnovu (nejméně o třech bodech) - porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová - dokáže vybrat z nabídky slovo, které má významem nejblíže k zadanému slovu - nahradí v textu slovo slovem významem protikladným, významem stejným nebo podobným, citově zabarveným, nespisovné slovo slovem spisovným - vyhledá v textu slovo vícevýznamové, vysvětlí jeho další významy - určuje kořen, předponovou a příponovou část a koncovku,	Jazyková výchova Slovní zásoba a tvoření slov		
---	--	--	--

vyznačuje slovotvorné základy, jak byla slova odvozena, dodržuje pravopis – užívá správné koncovky -rozliší, ve kterých případech se jedná o slova příbuzná a ve kterých o tvary téhož slova - rozliší, která slova jsou příbuzná se zadaným slovem a která ne - k danému slovu uvede slova příbuzná - určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu - určí slovní druh vyznačeného slova ve větě (kromě částic) - vybere z krátkého textu větu, která obsahuje / neobsahuje určený slovní druh - určí u podstatného jména rod, číslo, pád a vzor a na základě této znalosti používá podstatná jména ve správném tvaru v mluveném i psaném projevu - rozliší přídavné jméno tvrdé a měkké, ve spojení přídavného a podstatného jména určí u přídavného jména jeho pád, číslo, rod a na základě této znalosti	Tvarosloví		
---	------------	--	--

používá přídavná jména ve správném tvaru v mluveném i psaném projevu - určí osobu, číslo, způsob (u způsobu oznamovacího čas) u slovesa, užívá slovesa ve správných tvarech v mluveném i psaném projevu - rozliší, zda věta je / není napsaná gramaticky správně - rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary - vyhledá v textu nespisovný tvar podstatného a přídavného jména a slovesa a nahradí ho tvarem spisovným - doplní zadaný tvar podstatného jména do věty tak, aby to bylo mluvnicky a pravopisně správně - vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty - vyhledá ve větě základní skladební dvojici (podmět vyjádřený, nevyjádřený, několikanásobný) - vyhledá ve větě určovací skladební dvojice (bez terminologie) - odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně mění větu jednoduchou v souvětí	Skladba		
---	---------	--	--

- rozliší větu jednoduchou a souvětí - rozhodne, který větný vzorec odpovídá zadanému větnému celku - užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje - nahradí spojovací výraz v souvětí tak, aby smysl zůstal zachován - spojí věty v souvětí pomocí vhodného spojovacího výrazu - píše i – y po obojetných souhláskách - správně píše/doplní i-y ve vyjmenovaných slovech a slovech s nimi příbuzných - píše správně z hlediska pravopisu lexikálního a morfologického - zvládá základní příklady syntaktického pravopisu (shoda přísudku s holým podmětem) - používá na základě znalosti shody přísudku s podmětem správné tvary přičestí minulého v mluveném i psaném projevu - doplní správně čárky do zadaného textu (oslovení, několikanásobný větný člen)	Pravopis		
---	-----------------	--	--

- zvládá základy morfologického pravopisu (koncovky podstatných jmen a přídavných jmen tvrdých a měkkých) - vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je - zpracuje stručné sdělení (referát) o přečtené knize, prezentuje ho spolužákům, zakládá do portfolia nebo zapisuje do čtenářského deníku - řekne, jak na něj vyléchnutá/přečtená ukázka působí - volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma - přednese a volně reprodukuje text - vytvoří vlastní text na dané či vlastní téma - napíše pohádku, bajku - rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů - rozhodne, z kterého druhu/žánru je úryvek-řešení v nabídce (úryvek z poezie, komiksu, z naučného textu, encyklopedie, z návodu k použití, z pohádky) - při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy	Literární výchova Poslech literárních textů. Zážitkové čtení a naslouchání. Tvořivé činnosti s literárním textem: přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod. Základní literární pojmy : bajka, povídka.		
--	--	--	--

- rozhodne, zda ukázka je pohádka, pověst nebo bajka - rozhodne, zda ukázka je poezie nebo próza			
--	--	--	--

Český jazyk – 6. ročník **Komunikační a slohová výchova**

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - rozliší základní slohové útvary. - porovná projev mluvený a psaný, vyhledá jejich rozdílné znaky. - najde nespisovné výrazy a nahradí je spisovnými. - k vybraným výrazům najde vhodná synonyma. Rozhodne o vhodnosti/nevhodnosti použití nespisovného výrazu. - sestaví jednoduché sdělení, inzerát, objednávku. - vyplní jednoduchý tiskopis. - souvisle reprodukuje děj. - sestaví osnovu, dodrží časovou posloupnost. - tvoří vlastní vypravování, používá prostředky oživující vypravování. - vhodně užívá přímou řeč, rozezná řeč přímou a nepřímou. - popíše charakteristické vnější znaky osoby, hlavní povahové vlastnosti - užívá přesná, názorná pojmenování - zpracuje jednoduchý pracovní postup, popis předmětu - dodržuje zvolený postup popisu. - podá stručnou, jasnou, přehlednou	Slohové útvary – vypravování, popis, zpráva, oznámení Projev mluvený a psaný Jednoduché komunikační žánry, tiskopisy Vypravování Přímá a nepřímá řeč Popis osoby, předmětu, děje, pracovního postupu Oznámení a zpráva Dopis soukromý	OSV Sebepoznání a sebepojetí Komunikace MuV Kulturní diference MeV Kritické čtení a vnímání mediálního sdělení Tvorba mediálního sdělení	4.4, 4.5, 4.8, 4.10

a úplnou informaci. - sestaví správně po formální stránce soukromý dopis, používá kultivovaný písemný projev. - užívá vhodné jazykové prostředky vzhledem k adresátovi dopisu - vyhledá klíčová slova a hlavní myšlenky textů, heslovitě nebo souvislými větami je zaznamená. - posoudí, zda daná informace vyplývá/nevyplývá z textu. - vyhledá v textu odpověď na zadanou otázku.	Výpisky, výtah	VMEGS Evropa a svět nás zajímá	
--	----------------	--------------------------------	--

Český jazyk – 6. ročník **Jazyková výchova**

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - rozezná spisovná a nespisovná slova. - seznamuje se se základními jazykovými příručkami. - zdůvodňuje a procvičuje pravopisné jevy morfologické, syntaktické a lexikální. - rozpozná zvukovou a písemnou podobu slov, vybere správnou výslovnost z dané nabídky, správně intonuje podle druhu věty - spisovně vyslovuje česká slova a seznamuje se s výslovností běžně užívaných cizích slov - rozliší slova ohebná a neohebná - správně zařadí slova ke slovním druhům ohebným - určí slovní druh u slov odvozených z jednoho slovotvorného základu - určuje slovní a mluvnické významy podstatných jmen - rozlišuje podstatná jména konkrétní, abstraktní, pomnožná, hromadná, látková, obecná, vlastní	Obecná poučení o jazyce /národní jazyk, spisovný a nespisovný jazyk/ Práce s jazykovými příručkami /Pravidla českého pravopisu, Slovník spisovné češtiny/ Pravopis Spisovná výslovnost Zvuková stránka slova a věty /slovní a větný přízvuk, pauza, intonace/ Slovní druhy Podstatná jména, druhy podstatných jmen	OSV Komunikace v různých situacích, efektivní strategie VMEGS Jsme Evropané – Evropská unie EV Lidské aktivity a problémy životního prostředí – chráněné oblasti, ochrana přírody	5.1, 5.3, 5.4, 5.7, 5.8

- užívá správné tvary podstatných jmen podle vzorů - utváří správné tvary přídavných jmen - rozezná druhy přídavných jmen, určuje jejich mluvnické významy - tvoří 2. a 3. stupeň přídavných jmen - určuje mluvnické významy sloves - rozlišuje tvary určité a neurčité, jednoduché a složené - tvoří spisovné slovesné tvary - vyhledá základní skladební dvojice - rozliší holý, rozvitý, několikanásobný podmět a přísudek - rozlišuje větu jednoduchou a souvětí - rozdělí větu jednoduchou na část podmětnou a přísudkovou	Přídavná jména – druhy, stupňování Slovesa Skladba Základní skladební dvojice Věta jednoduchá a souvětí		
---	--	--	--

Žák: - čte s porozuměním, ve čtení hlasitěm frázuje po smyslu sdělení, řeší samostatně nebo s pomocí učitele interpretační úkoly, orientuje se v textové nabídce Čítanky, uvědomuje si tematickou specifičnost kapitol a oddílů, jmenuje díla, která ho zaujala, dokáže je vlastními slovy představit, vyhledává informace z jiných informačních zdrojů (prolíná všemi ročníky) - rozpozná biografii od autobiografie, pověst, romanci - vyjádří význam Karla IV. pro český stát - porovnává různá ztvárnění téhož tématu - vysvětlí pojem exil, empatie - rozlišuje historický román, literaturu faktu	<u>Kapitola Můj domov</u> ...a to je ta krásná země... - v žánrově rozličných textech s tematikou vlasti, domova, exilu budovat pocit sounáležitosti a odpovědnosti k zemi Otec vlasti - v žánrově rozličných textech s tematikou významu osobnosti Karla IV. představit Karlovu osobnost idealizovanou (až glorifikovanou), mytologizovanou Učitel národů - v prozaických žánrech představit další osobnost našich dějin, naší literatury, vzbudit čtením textu obdiv a úctu ke Komenskému a k jeho odkazu	VMEGS Jsme Evropané MuV Kulturní diference	6.1, 6.3, 6.6, 6.8, 6.9 D (podstatná, důležitá data českých dějin) Vo (česká státnost) Vo (významné osobnosti našeho státu, naší historie)
---	--	--	---

- vyloží biografii, memoáry, stylizovanou kroniku a historickou povídku - popíše atmosféru národního zápasu o české divadlo - rozliší a ozřejmí pojem rčení, pranostika, hádanka, lidová píseň, pověst - recituje text odpovídající délky - rozliší, nalezne v textech stupňování napětí, líčení prostředí, charakteristiku - odliší řeč vypravěče a řeč postav - rozpozná personifikaci, metaforu, metonymii, rým a rytmus - reprodukuje podstatnou myšlenku přečteného textu - vyjádří význam rodinného soužití,	Národ sobě - v žánrově rozmanitých textech představit kulturní osobnosti spjaté s ND, vznik ND Bejvávalo - v žánrově rozmanitých textech s tematikou lidové kultury představit venkovský život, mravní hodnoty našich předků a jejich práci <u>Kapitola Za dobrodružstvím</u> V nebezpečí - čtením úryvků dobrodružné prózy pocítit přítomnost esteticko-etických hodnotících postojů v textech. V zahradě, v lese, na horách - texty s přírodní tematikou, zvířecí postava v přírodní próze <u>Kapitola Nevšední příběhy</u> Ve škole, doma a mezi kamarády - texty s dětským hrdinou, dítě jako kritický pozorovatel světa dospělých	EV Vztah člověka k prostředí	D (historické okolnosti vzniku ND) Hv (základní orientace v literárně hudebních žánrech)
---	--	--	--

mezilidských vztahů - rozlišuje ich formu a er formu - využívá výrazného čtení a dramatizace - rozliší různé druhy fantastické literatury - charakterizuje prvek humoru a nadsázky v textu Prolíná všemi ročníky: - tvoří vlastní literární text odpovídající tematicky i formálně zadání	Ve škole fantazie • v rozličných literárních žánrech představit „fantastická“ témata		
--	--	--	--

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - tvoří souvislý mluvený a psaný projev, užíje vhodné jazykové prostředky - uspořádá úryvky tak, aby sestavený text dával smysl - zachovává časovou a logickou posloupnost - dovede zaujmout svým vypravováním spolužáky, vhodně užívá verbální i neverbální prostředky řeči - spisovně vyslovuje běžně užívaná cizí slova - používá vhodně spisovné a nespisovné prostředky podle komunikační situace - najde stylistickou i pravopisnou chybu a opraví ji - seřadí slovní výpovědi od nejvhodnější po nejméně vhodnou - popíše danou činnost v přesně určeném, účelném pořadí a sestaví jednoduchý srozumitelný návod - výstižně používá odborné názvy - sestaví podrobnou osnovu - vystihne typické vnější znaky člověka a vnitřní charakteristiku - užívá vhodně frazeologických	Vypravování Popis pracovního postupu Charakteristika postavy	OSV Komunikace VMEGS Objevujeme Evropu a svět MeV Tvorba mediálního sdělení EV Vztah člověka k prostředí	4.2, 4.4, 4.5, 4.8, 4.9, 4.10 5.1, 5.2, 5.8

spojení - sestaví v předepsané formě úřední dopis v dané modelové situaci - zpracuje výtah z odborného textu - vytvoří otázky k textu a formuluje výstižné odpovědi - samostatně připraví referát a přednese jej - podá základní informaci k danému aktuálnímu tématu - připraví článek do školního nebo místního časopisu, na webové stránky školy	Úřední dopis (žádost, objednávka, stížnost) Výtah, referát		
---	--	--	--

Český jazyk – 7. ročník **Jazyková výchova**

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - vyhledá v textu zájmena, číslovky, určí jejich druh - tvoří spisovné tvary zájmen a číslovek - vysvětlí užití zájmen a číslovek v dané komunikační situaci - rozezná v textu neohebné slovní druhy, určí je a vhodně je užije ve větách - procvičuje pravopisné jevy morfologické, lexikální a syntaktické - vybere větu, ve které je /není/ pravopisná chyba - seznamuje se se základními pravidly psaní velkých písmen - vysvětluje významové rozdíly synonym a homonym - tvoří homonyma, antonyma a synonyma, začleňuje je do souvislého textu - vysvětlí významy slov mnohoznačných a frazémů - rozezná sousloví - podle záměru mluvčího užívá slova citově zabarvená a odborné názvy - používá základní jazykové příručky a	Zájmena Číslovky Slova neohebná Pravopis Pravopis velkých písmen Význam slov (homonyma, synonyma, antonyma, jednoznačná a mnohoznačná slova, frazémy) Jazykové příručky	VDO Občanská společnost – práva a povinnosti občana	5.2, 5.3, 5.4, 5.6, 5.7

seznamuje se s nabídkou různých typů výkladových slovníků - orientuje se v odborném textu - rozpozná hlavní způsoby obohacování slovní zásoby - zhodnotí užívání slov z časového hlediska - vyhledá slovo základové, vyznačí slovotvorný základ, určí slovotvorný prostředek - tvoří slova příbuzná - rozliší i vytváří slova složená - najde slovo přeneseného pojmenování, pozná jeho význam - odvozováním utváří podstatná a přídavná jména, slovesa - vyhledá ve větě základní skladební dvojici nebo základ věty, určí druh přísudku - vyjádří obsah dvojčlenných vět větným ekvivalentem - vyjadřuje dané situace pomocí věty dvojčlenné a jednočlenné - rozezná rozvíjející větné členy - pracuje s logickou strukturou věty	Nauka o tvoření slov Skladba Věty dvojčlenné, jednočlenné, větný ekvivalent Rozvíjející větné členy	OSV komunikace – dovednosti pro sdělování, dialog MeV Vliv médií, role médií	
---	---	--	--

Český jazyk – 7. ročník **Literární výchova**

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo, téma	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - rozpozná vrstvy národního jazyka na příkladech - čte s porozuměním, ve čtení hlasitěm frázuje po smyslu sdělení - objasní, ozřejmí význam svatého Václava pro český stát - zhodnotí roli tohoto patrona českých zemí v různých dějinných obdobích našeho státu - ozřejmí kazatelovu roli v českých dějinách - orientuje se v základních událostech Husova života - objasní historický román - vyloží pojem memoáry, biografická literatura faktu, sportovní reportáž - objasní, vysvětlí pravidla fair play - posoudí vytrvalost a úsilí sportovců dosáhnout vytouženého výkonu - porovnává různá ztvárnění téhož tématu	<u>Kapitola Můj domov</u> Chrám i tvrz • téma jazyka jako kulturního dědictví, čeština spisovná, nespisovná, literární, čeština a její estetická funkce Svatý Václav • v rozličných žánrech (básnických a prozaických) představit osobnost svatého Václava Žij pravdu • v rozličných literárních žánrech a jejich rozborech představit osobnost Jana Husa Běh na dlouhou trať • představit osobnost Emila Zátopky, Dany Zátopkové, Jarmily Kratochvílové, ukázat sport jako kulturní aktivitu, olympionismus, fair play, vytrvalost a cílevědomost	VMESG Evropa a svět nás zajímá OSV Hodnoty, postoje, praktická etika	6.1, 6.3, 6.6, 6.8, 6.9 D (základní životopisná data světce) D (základní životopisná data Jana Husa) D, Tv, Hv (hymny hrané na sportovištích)

- charakterizuje mýtus a báji - chápe význam Starého zákona v rámci evropského kulturního a duchovního prostoru - rozlišuje apokryf, převyprávění a parafrázi -rozlišuje a vlastními slovy charakterizuje pohádku (lidová kouzelná, moderní autorská, nonsensová) - vysvětlí pohádkovou symboliku (pohádková čísla 3, 7, 9, 12) - chápe českou specifičnost výskytu čerta v české pohádce - rozlišuje literárně teoretické pojmy bajka, alegorie, pointa - vysvětlí symbol beránka, lišky, medvěda, vlka - charakterizuje humor, nadsázku, satiru - vysvětlí pojem cestopis a jeho uměleckou podobu - popíše zvyklosti, specifika v jednotlivých „cizích“ zemích	<u>Kapitola Bylo, nebylo</u> Odkud a kam - mýtus, mytologie, literární převyprávění a adaptace, humor v literatuře, personifikace bohů, epizoda, Starý zákon a jeho převyprávění v české a světové literatuře, apokryf, parafráze Byl jednou jeden - tradiční pohádkové syžety v romantických autorských adaptacích. Reprodukce, dramatizace, vstup do role Ve zvířecím zrcadle - zobrazovací princip alegorizace a jeho umělecký smysl, próza s přírodní tematikou versus bajka V cizí zemi - četba cestopisů v historických proměnách, literatura versus film, vztah tématu domova a ciziny	MuV Lidské vztahy MuV Kulturní difference OSV Hodnoty, postoje, praktická etika MuV Lidské vztahy	
---	--	---	--

- ozřejmí pojmy personifikace, alegorie, metafora, apostrofa - rozpozná vhodné užití obecné češtiny v literárním díle - odlišuje a rozpozná různé vyprávěcí postupy - vyloží motivy jazykových her - charakterizuje povídku a beletrizovanou literaturu faktu - charakterizuje sci-fi jako povídku, dobrodružný román jako drama - vysvětlí původ slova robot Prolíná všemi ročníky: - formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby a z návštěvy divadelního představení - porovná film a jeho literární předlohu, popíše základní shody a rozdíly v obsahu obou uměleckých děl	<u>Kapitola Co nás zajímá</u> O zvířatech a lidech - pes, kočka a kůň jako literární postavy a kulturní symboly O sobě navzájem - povídky s látkou života dospívajících Nápady literárního klauna - komično v literatuře, jazyková komika, nonsens, jazyková hra, estetická funkce literárního jazyka O našich dědech - texty literatury faktu s tematikou sportovních disciplín O robotech a lidech - texty z oblasti vědecko-fantastické literatury, téma umělého člověka, golema, robota	EV Vztah člověka k prostředí OSV Seberegulace a sebeorganizace VMEGS Jsme Evropané OSV Hodnoty, postoje, praktická etika	Rozvoj imaginace Vv, Hv výtvarné a hudební ukázky, které umožňují rozvoj žákovy fantazie
---	--	--	---

- převede úryvek literárního díla do podoby divadelního scénáře			
---	--	--	--

Český jazyk – 8. ročník **Komunikační a slohová výchova**

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - rozlišuje různé formy sdělení - užívá vhodné formy sdělení k dosažení úspěšné komunikace - sleduje způsoby komunikace v masmédiích - využívá různé slohové útvary a postupy pro sdělování informací - rozeznává přímou a nepřímou charakteristiku postavy - zhodnotí svými slovy chování literární postavy - vysvětluje význam cizích slov užívaných k vyjádření charakteristiky člověka - napíše dopis oblíbenému literárnímu hrdinovi - přehledně a stručně formuluje hlavní informace daného textu - formuluje otázky, kterými ověřuje fakta - tvoří souvislý výtah, pracuje s citacemi	Zásady dorozumívání. Zásady kultivovaného projevu Slohové útvary a slohové postupy Charakteristika literární postavy Výtah	OSV Komunikace MeV Interpretace vztahu mediálního sdělení a reality Tvorba mediálního sdělení EV Lidské aktivity a problémy životního prostředí – globální problémy lidstva, zdravý životní styl	4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 4.5, 4.6, 4.8, 4.9, 4.10

62

Český jazyk – 8. ročník Jazyková výchova

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - vyhledá v textu slova cizího původu, vysvětlí jejich význam - tvoří správné tvary přejatých slov - nahradí slova přejatá českými ekvivalenty - samostatně vyhledá ve Slovníku cizích slov a dalších jazykových příručkách významy slov cizího původu - seznamuje se s výslovností cizích slov méně užívaných - tvoří správné tvary sloves - určí mluvnické významy sloves - rozliší slovesný vid dokonavý a nedokonavý, rod činný a trpný, tvoří vidové dvojice - rozliší slovanské a světové jazyky - zařadí český jazyk do skupiny jazyků - rozlišuje vrstvy národního jazyka, přiřadí k textu jeden z nabízených pojmů útvarů národního jazyka - vybere z nabízených možností nejvhodnější užití daného textu a přiřadí ho k ukázce - vyjadřuje se kultivovaně na základě poznatků o jazyce a stylu	Obohacování slovní zásoby Přejatá slova (pravopis, výslovnost) Skloňování podstatných jmen cizího původu Jazykové příručky Slovesa a jejich mluvnické významy Obecné výklady o českém jazyce Skupiny jazyků Rozvrstvení národního jazyka	OSV Sebepojetí, moje psychika,	5.1, 5.3, 5.4, 5.5, 5.6, 5.7, 5.8

- ovládá základní pravopisné jevy, správně je užívá v písemných projevech - rozlišuje věty hlavní a vedlejší - určuje druhy vedlejších vět - nakreslí graf souvětí, rozliší souvětí souřadné a podřadné - spojuje věty v souvětí a větné členy vhodnými spojovacími výrazy - rozšíří daný větný člen na několikanásobný, doplní správně interpunkci nebo spojku - určuje významové poměry mezi souřadně spojenými hlavními větami, doplní správnou interpunkci	Pravopis Skladba Souvětí	hodnoty Mezilidské vztahy – sociální skupiny EV Základní podmínky života – energie, přírodní zdroje VMEGS Evropa a svět nás zajímá – život Evropanů, životní styl, zážitky a zkušenosti z Evropy VDO Občanská společnost – Listina základních práv a svobod Principy demokracie	
--	------------------------------------	---	--

Český jazyk – 8. ročník **Literární výchova**

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo, téma	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - rozlišuje uměleckou literaturu a věcnou literaturu, biografickou literaturu faktu a biografický román - charakterizuje výstižně cestopis, rozpozná prolínání popisu a vyprávění, - z textu pozná odlišnost jednotlivých kulturních norem v rozličných zemích světa - pojmenuje znaky pověsti a báje, - reprodukuje obsah textů obsažených v kapitole - rozliší řeckou tragédii a komedii	<u>Kapitola Můj domov a svět</u> Mozart a Praha Dvořák v Americe • osobnost W. A. Mozarta jako součást české kulturní historie, osobnost skladatele Antonína Dvořáka jako literární obraz biografické literatury faktu a biografického románu, umělecká literatura versus odborný text Cesty a návraty • osobnosti cestovatelů Hanzelky a Zikmunda, cizina versus domov, historické podmínky jejich cest, cestopis, jeho poznávací a estetická funkce, popis s prvky vyprávění, líčení, metafora <u>Kapitola O bozích a lidech</u> O bozích a lidech • žánrově rozmanité texty s tematikou řecké a římské mytologie, antická pověst, mýtus a mytologie, hrdinský epos, starořecká tragédie, úvaha,	VMEGS Evropa a svět nás zajímá – posílení vazeb mezi kulturou českou a světovou MuV Lidské vztahy – vytváření vědomí vlastní identity, ale zároveň respektování odlišného okolí	6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.6, 6.8, 6.9 Hv (poslech hudebních ukázek W. A. Mozarta a A. Dvořáka) D (historické ukotvení W. A. Mozarta a A. Dvořáka) Z (geografie kontinentů i konkrétních zemí) Vv (fotografie jako estetické zvěčnění skutečnosti v cizí zemi)

- porovná středověký hrdinský a rytířský epos, pověst, legendu a kroniku - odlišuje rytířský epos a román	římská milostná a reflexní lyrika, epigram, povídka <u>Kapitola Ve službě bohu, králi a dámě</u> Ve službě Bohu, králi a dámě texty zaměřené na rytířství, rytíř a rytířství jako historický a kulturní fenomén, symbol rytíře, draka, meče, princip stavovské hrdosti a odpovědnosti, patos oběti a služby	OSV Hodnoty, postoje, praktická etika	D (dějiny starověku) Vv (starověk a jeho zobrazení ve výtvarném umění)
- charakterizuje princip křesťanské víry - orientuje se v Bibli, v biblickém poselství, charakterizuje základní uspořádání Bible - interpretuje základní biblické příběhy	<u>Kapitola Vyšla hvězda nad Betlémem</u> Vyšla hvězda nad Betlémem texty (adaptace, převyprávění, parafráze...) s novozákonní tematikou, příběh Ježíše Krista jako velké téma lásky a spásy v literatuře	OSV Hodnoty, postoje, praktická etika	D (základní historické události středověku) Z (státy, útvary, které jsou zmiňovány v mytologiích) Vv (středověké umění)
- charakterizuje znaky ústní lidové slovesnosti - rozlišuje epiku a lyriku - ozřejmí pojem balada autorská a balada lidová - poznává motivy lásky a smrti, ideálu a reality v textech vybraných z romantických děl - charakterizuje pojmy: povídka,	<u>Kapitola Sen, láska a smrt</u> Sen, láska a smrt lidová slovesnost a její rozličné projevy a ohlasy, balady v podobě lidové i autorské, texty české a světové romantické literatury, česká ohlasová tvorba		D (základní údaje z hebrejské minulosti) Hv (písně s biblickou tematikou, koledy, roráty, tvorba v klasické hudbě)

epigram, deník - popíše ukázkou komiksu - objasní pojmy etnická, rasová nenávisť, bezpráví, svoboda jako základní hodnota lidského života, statečnost, hrdinství, mezní životní situace jako ztráta životní jistoty, jako ztráta lidské důstojnosti - porovnává různá ztvárnění téhož námětu - popíše vztahy mezi mužem a ženou na základě uvedených textů - rozliší fantasy literaturu a sci-fi od dobrodružné literatury - vysvětlí pojem humor, komično přítomné v textech - zamýšlí se nad podstatou života, hledáním jeho smyslu apod. - rozpoznává základní rysy individuálního stylu autora (prolíná všemi tématy) - formuluje ústně a písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení - tvoří vlastní jednoduchý literární text podle svých schopností	<u>Kapitola Šoa</u> Šoa • texty zaměřené na holocaust, Šoa jako největší selhání západní civilizace, nebezpečí totalitních ideologií, komiks jako prostředek k vyjádření tragických událostí <u>Kapitola Čtu, čteš, čteme</u> Dospívání, matky a ženy • texty zaměřené na etické problémy v rodinných vztazích, na milostné zážitky dospívajících, citové zmatky, humor v literatuře, nonsens, texty vztahující se k hrdinům fantasy literatury a mýtů, klasického dobrodružství a sci-fi	VMEGS Evropa a svět nás zajímá – lidová slovesnost, zvyky, tradice VDO Občan, občanská společnost a stát – odpovědnost, principy soužití s minoritami, respekt k identitám; Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování – demokracie jako protiváha diktatury a anarchie MuV Etnický původ OSV Sebepoznání a sebepojetí; psychohygiena	Vv (romantismus ve výtvarném umění) Hv (romantismus v hudbě 19. století) D (židovská otázka v českém a světovém kontextu)
--	--	--	---

Český jazyk – 9. ročník **Komunikační a slohová výchova**

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - sestavuje jazykový projev s ohledem na různé vnější podmínky a okolnosti - analyzuje předložený text a zařadí ho k danému funkčnímu stylu - posoudí vhodnost/nevhodnost užití textu v dané komunikační situaci - vybere z nabízených možností text ve spisovném jazyce - tvoří vlastní texty dle svého výběru (vypravování, popis, charakteristika, dopis, fejeton, líčení) - formuluje vlastní názory na aktuální témata - rozpozná, zda autor textu je / není nestranným pozorovatelem - analyzuje a vyvodí závěr vyplývající z textu - rozpozná v textu alespoň jeden manipulativní prvek - zaujme kritický postoj k důvodům, které vedly k manipulaci, a vybere dle svého postoje nejpravděpodobnější variantu - dodržuje zásady komunikace - komunikuje kultivovaně a výstižně, uplatňuje spisovný jazyk - odlišuje ve čteném nebo slyšeném	Slohotvorní činitele subjektivní a objektivní Funkční styly Diskuse	OSV Psychohygiena Sebepojetí Mezilidské vztahy MeV Stavba mediálního sdělení Fungování a vliv médií ve společnosti. Tvorba mediálního sdělení Vnímání autora mediálních sdělení EV Vztah člověka k prostředí Pochopení komplexnosti a složitosti vztahů člověka a životního prostředí Vliv lidských činností na životní prostředí Lidské aktivity a problémy životního prostředí	4.1, 4.3, 4.4, 4.5, 4.6, 4.7, 4.9, 4.10

textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji - stylizuje jednoduchou úvahu na základě svých dispozic a vlastních zájmů - rozlišuje subjektivní postoje a objektivní sdělení - připraví a přednese srozumitelný výklad přijatelný pro daného adresáta - sestaví přehlednou osnovu výkladu a uspořádá informace z textu s ohledem na jeho účel	Úvaha Výklad		
--	----------------------------	--	--

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - posoudí text z hlediska slovní zásoby a vzniku slov - rozliší jádro a okraj slovní zásoby - hodnotí vlastní slovní zásobu (aktivní a pasivní) - posuzuje významové vztahy mezi slovy - využívá aktivní slovní zásobu k výstižnému, souvislému a kultivovanému projevu - správně vyslovuje a používá cizí slova - aktivně používá výkladové slovníky i slovníky speciální - cíleně vyhledává v různých jazykových příručkách - zná zásady tvoření českých slov - provede morfematický rozbor slova - správně třídí slovní druhy, vhodně je používá v daných komunikačních situacích - tvoří spisovné tvary slov - rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a souvětí - doplňuje větné členy podle	Slovní zásoba a význam slov Jazykové příručky, slovníky Nauka o tvoření slov Tvarosloví Skladba Stavba věty a souvětí Odchyly od větné stavby Zásady psaní čárek ve větě	EV Lidská díla významná pro životní prostředí OSV Hodnoty, postoje – analýza vlastních i cizích postojů a hodnot EV Základní podmínky života – zdroje výživy	5.3, 5.4, 5.5, 5.6, 5.7

naznačených vztahů a určuje jejich druh - rozlišuje pravopisné jevy lexikální, morfologické, syntaktické ve větě jednoduché a v souvětí - posoudí text po stránce stylistické a jazykové - využívá poznatků o jazyku a stylu při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace	jednoduché a v souvětí Shrnutí pravopisu Rozbor textu	Lidské aktivity a problémy životního prostředí - pochopení nezbytnosti postupného přechodu k udržitelnému rozvoji společnosti, alternativní energie MuV Etnický původ – rovnoprávnost etnických skupin a kultur	
---	--	---	--

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo, téma	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - samostatně formuluje své pocity z četby uvedených textů - interpretuje obsahy a významy textů - přiřadí text k literárnímu žánru/druhu - seřadí úryvky z literárních děl v pořadí, ve kterém vznikly - seřadí vybrané autory do uvedených literárních směrů - popíše základní znaky literárního směru na vybrané ukázce - používá literárněteoretickou terminologii: novela, román, balada, sonet, esej - charakterizuje kompozici renesančního dramatu - ozřejmí milostný vztah z renesančního pohledu - orientuje se dílech nejznámějších renesančních spisovatelů - v interpretaci vhodně a správně používá pojem: alegorie, symbol, alegorický román - ozřejmí symbol labyrintu, města, pouťníka	<u>Kapitola Za literárními památkami</u> Z renesanční literatury • texty renesančních autorů, moderní literatura s renesančním odkazem Od renesance k baroku • Jan Amos Komenský: Labyrint světa a ráj srdce	MuV Etnický původ OSV Hodnoty, postoje, praktická etika	6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5, 6.6, 6.7, 6.8, 6.9 D (historické souvislosti s nástupem humanismu a renesance) Vv (ukázky děl renesančních umělců) D (vhled do souvislostí třicetileté války)

- nastuduje život a dílo J. A. Komenského v intencích možností IX. ročníku základní školy - odlišuje literární styl vysoký a nízký - rozpoznává parafrázi, parodii - charakterizuje pověst - ozřejmí postavu ďábla, symbol duše	Z literárního klasicismu • dobově rozmanité texty s faustovským tématem	OSV Sebepoznání a sebepojetí – touha po poznání, pocit sebeuspokojení	
- popíše sociálněkritickou funkci realistických děl - kriticky posuzuje obsahy textů - osvojí si podstatné rysy literárního realismu 19. Století - v textu nalezne ironii, nadsázku	<u>Kapitola Krása je v pravdě</u> Realismus v literatuře • texty světových i českých představitelů literárního realismu	OSV Mezilidské vztahy; poznávání lidí	
- vysvětlí rozpor mezi individuem a měšťáckou společností - definuje pojmy cynismus, sebeironie, černý humor, kontrast, negativní estetika	<u>Kapitola Moderna</u> Nová krása • prokletí básníci, realisté, anarchisté, texty českých a světových spisovatelů 2. poloviny 19. století		
- rozpozná a charakterizuje literární styl literárních směrů 19. a 20. století: impresionismu, naturalismu, symbolismu, dekadence, futurismu, dadaismu, surrealismu, poetismu, vitalismu, civilismu, proletářské poezie - tvoří vlastní literární text na základě	<u>Kapitola Avantgarda</u> Světlo, barvy, vůně Stíny a tma Symboly světa a duše Osvobozená slova Osvobozená obraznost • impresionismus, naturalismus, symbolismus a	OSV Kreativita	

znalosti postupů avantgardních směrů (automatický text apod.) - naslouchá argumentaci druhých - rozvíjí a užívá konstruktivní dialog - kriticky hodnotí rysy totalitarismu, ideologické manipulace - aktivně vyhledává další informace, texty zaměřené na příčiny vzniku dvou totalit ve 20. století a jejich negativní dopad na mravní a společenské klima dnešní společnosti - seznámí se s magickou literaturou - rozvíjí citovost a imaginaci v textech s milostnou tematikou - rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty - tvoří vlastní literární text na základě znalostí literární teorie	dekadence, futurismus a dadaismus, poetismus a surrealismus <u>Kapitola Neklidné 20. století</u> O té první velké válce Kříže, srpy, kladiva O té druhé válce Mezi lidmi - texty naší a světové literatury zaměřené na 1. a 2. světovou válku, vlády totalitních režimů, soustřeďující se na mezilidské vztahy <u>Kapitola Čtu, čteš, čteme</u> Pohádky, nepohádky O lásce sladké a hořké Příběhy strašné a směšné - texty moderní literatury s magickými motivy, milostnou tematikou, s humorným, hororovým obsahem	OSV Poznávání lidí; mezilidské vztahy MeV Fungování a vliv médií ve společnosti VDO Občan, občanská společnost a stát VMEGS Jsme Evropané MuV Etnický původ OSV Mezilidské vztahy	D (Moderní dějiny)
---	--	---	---------------------------

6.1.2. Anglický jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu Anglický jazyk

Anglický jazyk je vyučovací předmět, který je povinným cizím jazykem pro všechny žáky naší školy. Jeho postupné osvojování pomáhá žákům snižovat jazykové a komunikační bariéry a přispívá tak ke zvýšení mobility žáka jak v jeho osobním životě, tak v dalším studiu a budoucím pracovním uplatnění. Umožňuje žákovi poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišné kulturní tradice. Prohlubuje žákovo vědomí závažnosti vzájemného mezinárodního porozumění a tolerance vytváří podmínky pro spolupráci škol na mezinárodních projektech.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu Anglický jazyk

V rámci výuky Anglického jazyka na naší škole poskytujeme základy cizojazyčného vzdělávání, na které budou žáci moci navázat během studia na jakékoli střední škole.

Na prvním stupni jde především o probuzení zájmu žáka o studium cizího jazyka a o vytváření pozitivního vztahu k tomuto předmětu. Pozornost se soustřeďuje na osvojení zvukové podoby jazyka a o zvládnutí vztahů mezi jeho zvukovou a grafickou stránkou na podkladě rozvíjení základů řečových dovedností, dále na první seznámení s některými typickými jevy života a kultury zemí příslušné jazykové oblasti. Žáci se učí jednoduše a přirozeně reagovat v nejběžnějších situacích každodenního života přiměřených jejich věku. Dovednosti porozumět vyslechnutému sdělení a ústně se vyjadřovat jsou nadřazeny dovednostem písemně se vyjadřovat. Výklad prvků jazykového systému je omezen na nezbytné minimum, slovní zásoba je volena na základě frekvence a zájmu dětí mladšího školního věku. Metody a formy práce jsou založeny na pozorování, poslechu, imitaci, tvořivých činnostech a hře. Učebnice obsahuje nejen přehledy gramatiky a slovník, ale i řadu textů z různých oblastí života dětí daného věku a seznamuje je s životem, zvyky a povinnostmi jejich vrstevníků v několika zemích všech světadílů.

Na druhém stupni se žáci učí komunikovat v běžných situacích, rozeznávat a tvořit základní gramatické struktury a souvisle se vyjadřovat k tématům týkajícím se každodenního života a takto rozvíjet svoji slovní zásobu. Součástí těchto témat je i individuální a skupinová tvorba projektů pomocí videa a informačních technologií. Na druhém stupni žáci rozvíjí jak dovednosti porozumět vyslechnutému sdělení, tak i dovednosti ústně a písemně se vyjadřovat. Významnou úlohou vyučujícího je podněcovat a oceňovat aktivitu žáků, jejich invenci a tvůrčí přístup k činnostem.

Třídy s počtem žáků vyšším než 24 jsou děleny na 2 skupiny dle jazykové úrovně žáků.

Vyučovací předmět se vyučuje ve 3. – 9. ročníku. Ve 3. – 5. a 7. – 9. ročníku má časovou dotaci 4 hodiny, předmět je posílen o 1 hodinu z DČD.

V 6. ročníku má časovou dotaci 3 hodiny.

V 1. a 2. ročníku nabízíme výuku anglického jazyka jako nepovinný předmět a na 2. stupni konverzaci v anglickém jazyce jako povinně volitelný předmět.

Do vyučovacího předmětu jsou začleněna všechna průřezová témata.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Anglický jazyk

KOMPETENCE K UČENÍ	- žáci vybírají a využívají vhodné způsoby a metody pro efektivní učení - žáci propojují získané poznatky do širších celků - žáci poznávají smysl a cíl učení Učitel: - vede žáky k ověřování výsledků - vede žáky k individuální zodpovědnosti za své vzdělání a za svou budoucnost – příprava na celoživotní učení - učení práce s chybou - využívá pozitivní motivace při hodnocení - zadává úkoly, při kterých žáci vyhledávají a kombinují informace
KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ	- žáci jsou schopni pochopit problém - žáci vyhledávají adekvátní informace Učitel: - klade vhodné otázky - umožní volný přístup k informačním zdrojům
KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ	- žáci komunikují na odpovídající úrovni - žáci umí naslouchat základním vyjádřením v anglickém jazyce druhých lidí a vhodně na ně reagovat Učitel: - vede žáky k samostatnému vyjadřování v jednoduchých větách - vytváří příležitosti pro komunikaci mezi žáky - vede žáky k aktivitám, které mohou být vykonávány individuálně, ve dvojicích apod.
KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ	- žáci spolupracují ve skupině - žáci se podílejí na utváření příjemné atmosféry v týmu - žáci jsou schopni sebekontroly Učitel: - hodnotí žáky způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok - vede žáky k tomu, aby na základě jasných kritérií hodnotili

	své činnosti - podněcování žáků k argumentaci
KOMPETENCE OBČANSKÉ	- žáci respektují názory ostatních - žáci se umí zodpovědně rozhodnout podle dané situace Učitel: - vede žáky k prezentaci jejich myšlenek a názorů - vede žáky k diskusi - vede žáky ke vzájemnému naslouchání si
KOMPETENCE PRACOVNÍ	- žáci jsou schopni efektivně organizovat svou práci Učitel: - napomáhá při cestě ke správnému řešení - zohledňuje rozdíly ve znalostech a pracovním tempu žáků

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVO) Anglický jazyk

1. stupeň

1. RECEPTIVNÍ, PRODUKTIVNÍ A INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI – 3. ročník

- 1.1 vyslovuje a čte foneticky správně v přiměřeném rozsahu slovní zásoby
- 1.2 rozumí jednoduchým pokynům a větám, adekvátně na ně reaguje
- 1.3 rozlišuje grafickou a mluvenou podobu slova
- 1.4 pochopí obsah a smysl jednoduché, pomalé a pečlivě vyslovované konverzace dvou osob s dostatkem času pro porozumění
- 1.5 používá abecední slovník učebnice

2. RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI – 4. a 5. ročník

- 2.1. rozumí známým slovům a jednoduchým větám se vztahem k osvojovaným tématům
- 2.2 rozumí obsahu a smyslu jednoduchých autentických materiálů (časopisy, jednoduché obrazové a poslechové materiály) a využívá je při své práci
- 2.3 čte nahlas, plynule a foneticky správně jednoduché texty obsahující známou slovní zásobu
- 2.4 vyhledá v jednoduchém textu potřebnou informaci a vytvoří odpověď na otázku
- 2.5 používá dvojjazyčný slovník

3. PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI – 4. a 5. ročník

- 3.1 sestaví krátké sdělení, krátký text a odpověď na sdělení: vyplní své základní údaje do formuláře
- 3.2 reprodukuje obsah přiměřeně obtížného textu a jednoduché konverzace
- 3.3 obměňuje krátké texty se zachováním smyslu textu

4. INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI – 4. a 5. ročník

- 4.1 aktivně se zapojí do jednoduché konverzace, pozdraví a rozloučí se s dospělým i kamarádem, poskytne požadovanou informaci

2. stupeň**5. RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI**

- 5.1 čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu
- 5.2 rozumí obsahu jednoduchých textů v učebnicích a obsahu autentických materiálů s využitím vizuální opory, v textech vyhledá známé výrazy, fráze a odpovědi na otázky
- 5.3 rozumí jednoduché zřetelně vyslovované promluvě a konverzaci
- 5.4 odvodí pravděpodobný význam nových slov z kontextu textu
- 5.5 používá dvojjazyčný slovník, vyhledá informaci nebo význam slova ve vhodném výkladovém slovníku

6. PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

- 6.1 sestaví jednoduché /ústní i písemné/ sdělení týkající se situací souvisejících s životem v rodině, škole a probíranými tematickými okruhy
- 6.2 písemně, gramaticky správně tvoří a obměňuje jednoduché věty a krátké texty
- 6.3 stručně reprodukuje obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy i konverzace
- 6.4 vyžádá jednoduchou informaci

7. INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

- 7.1 jednoduchým způsobem se domluví v běžných každodenních situacích

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Anglický jazyk

Anglický jazyk – 3. ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - pozdraví, rozloučí se, představí se, osloví osobu, vyjádří souhlas a nesouhlas - počítá do stovky, určí celé hodiny, udá svůj věk - pojmenuje školní potřeby, udá jejich barvu a počet - pojmenuje základní geom. tvary, vyjádří velikost a délku, užívá slovesný tvar vidím - představí členy rodiny, pojmenuje běžné vybavení místnosti, užívá slovesný tvar mám - vyjmenuje anglickou abecedu, zná svoji národnost, hláskuje své jméno - pojmenuje hračky, vyjádří jejich polohu předložkami v, na, vedle apod. - pojmenuje části hlavy, vyjádří pocit radosti, smutku, užívá slovesný tvar má - používá názvy běžného ovoce a zeleniny, slovesný tvar máme – máte, používá pobídku Let's... - pojmenuje běžné potraviny, vyjádří pocit hladu, libosti a nelibosti, slovesný tvar chci - hovoří o oblíbených nápojích,	Hello Čísla Ve škole Tvary a velikosti I can see Moje rodina I have got Abeceda Hračky Předložky v, na, vedle, pod Můj obličej He(she) has got Ovoce a zelenina Let's... Food I want		OVO: 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5

vyjádří pocit žízně - pojmenuje části lidského těla - pojmenuje běžné části oblečení - pojmenuje oblíbené hry, hudební nástroje, slovesné tvary umím – neumím hrát - pojmenuje domácí zvířata, - užívá slovesný tvar slyším - hovoří o běžných denních činnostech, popíše, co dělají lidé na obrázku - řekne, jaké je právě počasí	Nápoje Moje tělo Oblečení Ve hře I can-can't play Na farmě I can hear Běžné činnost I'm eating, he's reading Počasí		
---	---	--	--

Anglický jazyk – 4. ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - získává základní slovní zásobu - udrží, vzhledem ke svým možnostem, pozornost nutnou pro porozumění obsahu krátkého sdělení - rozumí jednoduchým pokynům při práci ve třídě - prezentuje jednoduché básničky a písničky - řeší jednoduché situace související se seznamováním, se zahájením, vedením a ukončením rozhovoru a se získáváním a poskytováním základních místních, časových a jiných informací - uvědomuje si rozdíl mezi fonetickou a psanou formou jazyka - umí používat abecední slovník učebnice - reprodukuje a obměňuje pamětně osvojené mikrodialogy - odpovídá na jednoduché otázky - hovoří o běžných denních činnostech, o událostech v min.	Sloveso "be" a "have got" v přítomném a minulém čase Spojování jednoduchých vět (and, but, or) Užívání členů (the, an, a) Vazby there is/are Anglická abeceda Stavba věty jednoduché, oznamovací, rozkazovací, tázací Zápor ve větě Přivlastňovací pád, přivlastňovací zájmena Zájmena osobní ve všech pádech a ukazovací zájmena Seznámení s přítomným časem prostým a průběhovým Seznámení s minulým časem Číslovky do 100 Řadové číslovky Technika čtení	MuV Lidské vztahy VMEGS Objevujeme Evropu a svět	OVO: 2.1, 2.2, 2.3, 3.3

ANGLICKÝ JAZYK – 5. ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - si osvojuje říkanky, básničky, písničky a jiné texty - používá základní slovní zásobu, např. na téma rodina, zvířata, škola, věci kolem nás,... - pozdraví při setkání a loučení, osloví, představí se a představí druhé - poděkuje a odpoví na poděkování - vyjádří souhlas a nesouhlas, radost - čte nahlas, plynule a foneticky správně jednoduché audio-orální připravené texty - čte potichu krátké texty obsahující převážně známé jazykové prostředky - orientuje se v obsahu jednoduchého textu - vyhledává odpovědi na otázky, potřebnou informaci - naváže kontakt s konkrétní osobou - vyžádá jednoduchou informaci - písemně obměňuje krátké texty - používá překladový slovník	Opakování a procvičování probraného učiva Přítomný čas prostý a průběhový Tvoření otázek a odpovědí, tvoření záporů Slovesa "to be ", "have got" v přítomném čase Modální slovesa (can, must) Číslovky 1-100 Řadové číslovky do 30 Roční období, měsíce, dny v týdnu, datum	MuV Lidské vztahy MuV Kulturní difference MuV Etnický původ MuV Multikulturalita VMEGS Objevujeme Evropu a svět VMEGS Evropa a svět nás zajímá VMEGS Jsme Evropané	OVO: 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 3.1, 3.2, 3.3, 4.1

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - rozumí přiměřeným projevům našich i rodilých mluvčích (přímým i reprodukováným) - dokáže postihnout hlavní smysl jednoduchého sdělení - rozumí pokynům učitele při práci ve třídě a dokáže na ně reagovat - čte nahlas přiměřeně jednoduché audio-orální připravené texty - orientuje se v obsahu jednoduchého textu, vyhledává odpovědi na otázky - formuluje otázky a odpovídá na ně - sděluje základní informace o sobě, své rodině a bydlišti - písemně formuluje otázky a odpovídá na ně	Předložky místa (on top of, between, behind, in, near, next to) Základní společenské obraty a fráze. Přivlastňovací pád Určování hodin a času Vyjádření přání a potřeb (want, need, can, must) Přítomný čas průběhový a prostý Minulý čas Rozkazovací způsob Příslovce frekvenční, způsobová a místa. Popsání každodenních zvyků a činností Přídavná jména Popis lidí, zvířat a obrázků	OSV Cvičení na pozornost a soustředění Vztahy k druhým lidem – komunikace a dialogy Rozvoj tvořivosti a kreativity Práce ve skupině Cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání MuV Tolerance, poznávání žáků z jiných kulturních prostředí Odlišnost lidí a kultur MeV Utváření týmů na realizaci projektů	OVO: 5.2, 5.3, 6.1, 6.4

Anglický jazyk – 7. ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - dokáže postihnout hlavní smysl sdělení - rozumí přiměřeně obtížným souvislým sdělením i konverzaci dvou a více osob. - vyhledává zákl. informace a hlavní myšlenky - využívá slovníky - tvořivě se zúčastní rozhovoru dvou i více osob - vhodně reaguje v nejběžnějších řečových situacích - jednoduše vyjadřuje svůj názor - přednese krátkou zprávu či sdělení - napíše stručný osobní dopis - má základní poznatky o angl. mluvících zemích	Psaní krátkých stručných dopisů a pohlednic Žádání a poskytování osobních informací. Seznámení s měnami angl. mluvících zemí Has/have to, shall Popis města a instrukce k určení směru Popsání denní rutiny, zvyků a živ. stylu Popis lidí a zvířat (částí těla a oblečení) Vyjádření množství, počitatelnost a nepočitatelnost Stupňování přídavných jmen, příslovce Minulý čas slovesa „to be“ Minulý čas prostý (kladná věta, otázka, zápor), minulý čas pravidelných i nepravidelných sloves Blízká budoucnost „going to“	OSV Cvičení dovedností zapamatování Schopnost dotahovat nápady do reality – tvorba komixu Pozornost vůči odlišnostem lidí ve skupině a jejich využití Schopnost používat neverbální komunikaci VMEGS Život dětí v jiných zemích Styl života v evropských rodinách MuV Význam kvality mezilidských vztahů – komix Rovnocennost etnických skupin MeV Utváření týmů na realizaci projektů	OVO: 5.2, 5.3, 5.5, 6.1, 6.3, 6.4, 7.1

Anglický jazyk – 8. ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - rozumí obsahu promluvy, chápe celkový obsah sdělení - dokáže postihnout hlavní smysl sdělení, včetně důležitých detailů - orientuje se v monologu či dialogu s malým počtem neznámých výrazů, jejich význam dokáže odhadnout - čte širší okruh tištěných materiálů, orientuje se i v úryvcích autentických textů, převážně informativního charakteru - domluví si setkání, společný program, nakoupí různé zboží, jízdenky, vstupenky apod. - užívá jednoduché obraty, vyjadřující svolení, odmítnutí, radost, politování, omluvu, prosbu, ... - napíše osobní dopis, vyjádří své zážitky, dojmy, přání, atd. - vyplní běžný formulář a dotazník - má všeobecný rozhled, který přispívá k formování vzájemného porozumění mezi zeměmi (k respektu a toleranci odlišných kul. hodnot jiných národů)	Budoucí čas „will“ (kladná věta, otázka, zápor) Minulý čas průběhový (kladná věta, otázka, zápor) Předpřítomný čas (kladná věta, otázka, zápor) Have to, can – minulý čas, should Popis osoby, místa, předmětu, času a situace Předložky místa a času Nepravdivá slovesa	OSV Dovednosti pro učení a studium Plánování učení a studia Podpora rozvoje originality a schopnosti vidět věci jinak Pozornost vůči odlišnostem lidí ve skupině a jejich využití Respektování a podpora ve skupině Asertivní komunikace při týmové práci VDO Participace na projektech vytvářených školou pro veřejnost VMEGS Zážitky a zkušenosti z Evropy Naše vlast a Evropa MuV Jedinečnost a individualita každého člověka Tolerance, empatie EV Utváření týmů na realizaci projektů	OVO: 5.1, 5.2, 5.3, 5.4, 5.5, 6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 7.1

Anglický jazyk – 9. ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - rozumí souvislým projevům učitele; monologickým i dialogickým projevům rodilých mluvčích, pronášeným v přirozeném tempu a obsahujícím několik známých výrazů snadno odhadnutelných z kontextu - formuluje otázky a odpovídá na ně; pohotově, přirozeně a jazykově správně reaguje v dialogických situacích každodenního života - samostatně vede jednoduchý dialog; vyjadřuje vlastní názor - reprodukuje vyslechnutý nebo přečtený text - souvisle pohovoří na známá témata (včetně základních reálií) - používá slovníky a jazykové příručky - napíše stručný životopis, vyplní běžný formulář a dotazník - pracuje s autentickými texty (časopisy, knihy, prospekty) - orientuje se v základních reáliích - má všeobecný rozhled	Předminulý čas (kladná věta, otázka, zápor) Have to, can – budoucí čas Věty podmínkové Zájmena zvrtná a samostatná Trpný rod Vedení telefonického rozhovoru Modální slovesa (should, can, might, shall, would) Udávání směru Příslovce času Tázací dovětky Příkazy a žádosti Části těla	OSV Já, co o sobě vím a co ne Stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení Tvořivost v mezilidských vztazích Chyby při poznávání lidí Svět očima druhého Efektivní strategie, předstírání v komunikaci Dovednost navazovat na druhé, rozvoj sociálních dovedností Schopnost řešení problémů v souvislostech Prosociální chování VMEGS Zvyky a tradice národů Evropy; Životní styl a vzdělávání mladých Evropanů Evropská integrace MuV Sociokulturní rozdíly v ČR a Evropě, Tolerantní vztahy a spolupráce s jinými lidmi Význam užívání cizího jazyka Život v multikulturní společnosti EV Podpora růstu ekologického vědomí Projevy globalizace v okolí MeV Chápání podstaty mediálního sdělení, uspořádání zpráv, Utváření týmů na realizaci projektů	OVO: 5.1, 5.2, 5.3, 5.4, 5.5, 6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 7.1 VDO Listina základních práv a svobod Společenské organizace a hnutí demokracie x diktatury

6.2. Matematika a její aplikace

6.2.1. Matematika

Charakteristika vyučovacího předmětu Matematika

Vyučovací předmět Matematika je předmět, který by měl být chápán jako odraz reálných vztahů v hmotném světě. V základním vzdělávání je především založen na aktivních činnostech, které jsou typické pro práci s matematickými objekty a pro užití matematiky v reálných situacích. Poskytuje vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě a umožňuje tak získávat matematickou gramotnost. Žáci v něm mají získat početní dovednosti v oboru přirozených a racionálních čísel, aby si uměli poradit s praktickými úlohami denní potřeby ve všech oblastech, bez problémů rozpoznat příčiny a důsledky, odvodit nové skutečnosti, naučit se rýsovat, pracovat s tabulkami a grafy, vyhledávat informace, ověřovat pravdivost svých tvrzení. Vzdělání v tomto předmětu směřuje k rozvíjení z vlastních zkušeností, potřebě počítat, kreslit a hrát si. Práce by měla být zajímavá a povzbuzující. Vzdělávání klade důraz na důkladné porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům. Žáci si postupně osvojují některé pojmy, algoritmy, terminologii, symboliku a způsoby jejich užití.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu Matematika

Předmět Matematika se vyučuje v 1. – 9. ročníku, v 1., 6. – 8. ročníku má časovou dotaci 4 hodiny, ve 2. – 5. a 9. ročníku 5 hodin – zde je předmět posílen o 1 hodinu z DČD. Vzdělávání v matematice je zaměřeno na:

- osvojení pojmů, matematických postupů
- užití matematiky v reálných situacích
- rozvoj abstraktního myšlení
- logické a kritické usuzování
- vyhledávání informací, práce s tabulkami a grafy

Průřezová témata Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Environmentální výchova a Osobnostní a sociální výchova jsou integrována do vzdělávacího obsahu předmětu Matematika.

Do předmětu jsou začleněna témata finanční gramotnosti.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Matematika

Kompetence k učení	- vedeme žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělávání, připravujeme je na celoživotní učení - vedeme žáky k vytváření zásoby matematických nástrojů (pojmů, vztahů, algoritmů) - učíme žáky využívat výpočetní techniky - rozvíjíme paměť žáků pomocí numerických výpočtů osvojováním si nezbytných matematických vzorců a algoritmů - učíme práci s chybou - učíme a umožňujeme volbu různých postupů řešení - vedeme žáky k aplikaci znalostí v ostatních vyučovacích předmětech a v reálném životě
Kompetence k řešení problémů	- učíme žáky nebát se problémů - podporujeme netradiční řešení problémů - učíme provádět rozbor problému plánu řešení odhad výsledku - vedeme žáky k ověřování výsledku
Kompetence komunikativní	- vedeme žáky ke zdůvodňování matematických postupů - vedeme žáky k užívání správné terminologie a symboliky
Kompetence sociální a personální	- učíme žáky pracovat v týmech - učíme žáky kriticky hodnotit práci svoji a práci týmu - podporujeme vzájemnou pomoc žáků
Kompetence občanské	- žáci jsou vedeni k respektování názorů ostatních - učitel netoleruje hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy žáků - žáci jsou vedeni k věcnému řešení problémů
Kompetence pracovní	- žáky vedeme k efektivitě při organizování vlastní práce - žáky vedeme k zdokonalování grafického projevu - při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVO) Matematika a její aplikace

1. stupeň

1. ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE

Očekávané výstupy (OVO) - 1. období

žák

- 1.1 používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků
- 1.2 čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti
- 1.3 užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose
- 1.4 provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly
- 1.5 řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace

Očekávané výstupy (OVO) - 2. období

žák

- 1.6 využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení
- 1.7 provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel
- 1.8 zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel
- 1.9 řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel

2. ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

Očekávané výstupy (OVO) – 1. období

žák

- 2.1 orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času
- 2.2 popisuje jednoduché závislosti z praktického života
- 2.3 doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel

Očekávané výstupy (OVO) – 2. období

žák

- 2.4 vyhledává, sbírá a třídí data
- 2.5 čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy

3. GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

Očekávané výstupy (OVO) – 1. období

žák

- 3.1 rozezná pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci
- 3.2 porovnává velikost útvary, měří a odhaduje délku úsečky
- 3.3 rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině

Očekávané výstupy (OVO) – 2. období

žák

- 3.4 narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce
- 3.5 sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran
- 3.6 sestrojí rovnoběžky a kolmice
- 3.7 určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu
- 3.8 rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru

4. NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

Očekávané výstupy (OVO) – 1. období

žák

- 4.1 řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky

2. stupeň

5. ČÍSLO A PROMĚNNÁ

Očekávané výstupy (OVO)

žák

- 5.1 provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu
- 5.2 zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor
- 5.3 modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel
- 5.4 užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek – část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem)

- 5.5 řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů
- 5.6 řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek)
- 5.7 matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním
- 5.8 formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav
- 5.9 analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel

6. ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

Očekávané výstupy (OVO)

žák

- 6.1 vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data
- 6.2 porovnává soubory dat
- 6.3 určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti
- 6.4 vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem
- 6.5 matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů

7. GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

Očekávané výstupy (OVO)

žák

- 7.1 zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku
- 7.2 charakterizuje a třídí základní rovinné útvary
- 7.3 určuje velikost úhlu měřením a výpočtem
- 7.4 odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů
- 7.5 využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh
- 7.6 načrtne a sestrojí rovinné útvary
- 7.7 užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků
- 7.8 načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osově souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar
- 7.9 určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti
- 7.10 odhaduje a vypočítá objem a povrch těles
- 7.11 načrtne a sestrojí síť základních těles
- 7.12 načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině
- 7.13 analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu

8. NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

Očekávané výstupy (OVO)

žák

- 8.1 užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací
- 8.2 řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Matematika

Matematika – 1. ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - zapíše čísla 0-20, rozliší číslice tiskací a psací - doplní chybějící čísla v řadě - podle obrázku rozhodne o vztahu více, méně - spočítá prvky daného souboru do 20 (včetně) - vytvoří skupinu s daným počtem prvků - sčítá a odčítá v oboru 0-10, 10-20 - řeší slovní úlohy s porovnáváním čísel - řeší slovní úlohy se sčítáním a odčítáním v oboru 0-20 s a bez přechodu desítky - řeší slovní úlohy vedoucí ke vztahu: o x – více (méně) v oboru do 20 - porovná přirozená čísla ($>$ $<$ $=$) - zobrazí číslo na číselné ose - sčítá a odčítá do 20 s přechodem přes desítku (8+6, 16-9) - orientuje se v prostoru, rozlišuje pojmy před, za, vpravo, vlevo,	Čísla 0-20 - orientace na číselné ose - čtení a psaní čísel - porovnávání čísel, vztahy větší, menší, rovno - znaménka $>$ $<$ $=$ $+$ $-$ - součet čísel bez přechodu desítky - rozdíl čísel bez přechodu desítky - počítání předmětů v daném souboru - vytvoření souboru s daným počtem prvků - řešení a tvoření slovních úloh na porovnávání čísel - sčítání a odčítání v oboru do 20 bez přechodu přes desítku - komutativnost sčítání - řešení a tvoření úloh na sčítání a odčítání - řešení slovních úloh s využitím vztahů o n – více, o n – méně Geometrie - geometrické pojmy vpravo, vlevo,		OVO: 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5 VDO Občanská společnost a škola -demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole

nahoře, dole - porovná předměty podle velikosti, používá pojmy menší, větší, stejný, nižší, vyšší, užívá polohové znaky v oboru přirozených čísel - rozezná geometrické tvary: trojúhelník, čtverec, obdélník, kruh - rozezná krychli, kvádr, válec, kouli ; pomocí stavebnice sestrojí jejich modely; uvede příklady těchto tvarů ve svém okolí - žák provádí a zapisuje jednoduchá pozorování (měření teploty, porovnání váhy atd.) - žák vytírá a porovnává ze zadání úlohy data podle daného kritéria - žák posuzuje reálnost vyhledaných úkolů	pod, nad, před, hned před, hned za, nahoře, dole - menší, větší, stejný, nižší, vyšší, široký, úzký - rovinné obrazce: trojúhelník, čtverec, obdélník, kruh - tělesa: krychle, kvádr, válec, koule - skládání obrazců z geometrických tvarů - stavění staveb ze stavebnice		OVO: 2.2, 3.1, 3.2
--	---	--	---------------------------

Matematika – 2. ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - spočítá prvky souboru do 100 (včetně) - vytvoří konkrétní soubory (na počítadle, penězi, ve čtvercové síti), s daným počtem prvků do 100 - porovná čísla do 100, používá symboly $>$ $<$ $=$ - zaokrouhlí dané číslo na desítky - orientuje se na číselné ose a jejích úsecích - sčítá a odčítá dvojciferné a jednociferné číslo v oboru do 100 s přechodem přes desítku - užívá sčítání a odčítání při řešení praktických úloh - řeší slovní úlohy s porovnáváním čísel do 100 - řeší slovní úlohy vedoucí ke sčítání a odčítání v oboru do 100 - řeší slovní úlohy s využitím vztahů: $o \times$ – více, $o \times$ – méně, v oboru do 100 - žák rozumí textu úlohy (rozlišuje informace důležité pro řešení úlohy) - žák přiřadí k úloze správné matematické vyjádření s využitím osvojených početních operací - žák zformuluje odpověď	Číselný obor 0-100 - čísla 0-100, orientace na číselné ose, čtení a zápis čísel, počítání po jedné, po desítkách do 100 - řešení a vytváření slovních úloh na porovnávání čísel - zaokrouhlování čísel na desítky - součet a rozdíl čísel - počítání s použitím závorek - sčítání a odčítání s přechodem přes desítku v oboru do 100 - sčítání a odčítání násobků deseti - řešení a tvoření slovních úloh na sčítání a odčítání - počítání s penězi, seznámení s bankovkami a mincemi do stokoruny - názorné zavedení násobení a dělení na souborech různých předmětů - násobení jako opakované sčítání - násobek, činitel, záměna činitelů - násobilký 2 - 10, automatizace násobílek, řady násobků daného čísla, dělení v oboru těchto násobílek - vztahy mezi násobením a dělením, automatizace dělení v oboru probíraných násobílek - řešení a vytváření slovních úloh na		OVO: 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 4.1

k získanému výsledku -žák přiřadí k zadanému jednoduchému matematickému vyjádření smysluplnou slovní úlohu (situaci ze života) - žák tvoří slovní úlohu k matematickému vyjádření - užívá spoje násobílek 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 - dělí v oboru násobílek 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 - řeší slovní úlohy na násobení a dělení - žák rozumí textu úlohy (rozlišuje informace důležité pro řešení úlohy) - žák přiřadí k úloze správné matematické vyjádření s využitím osvojených početních operací - žák zformuluje odpověď k získanému výsledku -žák přiřadí k zadanému jednoduchému matematickému vyjádření smysluplnou slovní úlohu (situaci ze života) - žák tvoří slovní úlohu k matematickému vyjádření	násobení a dělení v oboru násobílek - řešení a vytváření slovních úloh s využitím vztahů x-krát, x-krát více - orientace v čase, den – 24 hodin, 1 hodina – 60 minut, 1 minuta - 60 sekund Geometrie - práce s pravítkem - úsečka, lomená čára, křivá čára, kreslení rovných a křivých čar - rýsování úseček - jednotky centimetr, decimetr, metr - délka úsečky, měření délky úsečky - označení bodů a úseček - modelování těles, užití stavebnic ke stavbám s tělesy		OVO: 2.1, 3.1, 3.2
---	---	--	-----------------------------------

- řeší slovní úlohy se dvěma početními výkony (např. násobení, sčítání) - řeší jednoduché slovní úlohy se vztahy x –krát více, x - krát méně - rozezná časové jednotky hodina, minuta, sekunda - čte časové údaje na různých typech hodin (i digitálních), sleduje např. délku vyučovací hodiny, přestávky, dobu snídane, oběda, večere, délku spánku apod. Žák: - kreslí křivé a rovné čáry - změří délku úsečky (m, dm, cm) - rozezná geometrická tělesa v praxi - sestrojí model krychle, kvádra, koule, válce - žák provádí a zapisuje jednoduchá pozorování - žák vybírá a porovnává ze zadání úlohy data podle daného kritéria - žák posuzuje reálnost vyhledaných údajů			
--	--	--	--

Matematika – 3. ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - čte a píše správně pod sebe trojciferná čísla - vytvoří soubor s daným počtem prvků do 1000, vyznačí čísla na řádovém počítadle - zakreslí obraz daného čísla na číselné ose a orientuje se na jejích úsecích - porovná čísla do 1000 (porovnání typu 764 a 768, 764 a 784, 764 a 864) - používá sčítání a odčítání v oboru do 1000 při řešení praktických úloh - písemně sčítá a odčítá dvě trojciferná čísla, provádí kontrolu svého výpočtu - řeší slovní úlohy na porovnání dvou trojciferných čísel, sčítání a odčítání dvou trojciferných čísel, na vztahy o x – více, o x – méně, užívá jednoduché rovnice - žák rozumí textu úlohy (rozlišuje informace důležité pro řešení úlohy) - žák přiřadí k úloze správné matematické vyjádření s využitím osvojených početních operací - žák zformuluje odpověď	Číselný obor 0-1000 - číselná řada, zápis čísel, číselná osa, počítání po stovkách, desítkách a jednotkách - znázornění trojciferných čísel na číselné ose, čtení a zápisy trojciferných čísel - porovnávání čísel, porovnávání čísel pomocí číselné osy - řešení úloh na porovnávání trojciferných čísel - zaokrouhlování čísel na stovky a desítky - rozklad čísla v desítkové soustavě - součet a rozdíl čísel - sestavení jednoduchých rovnic - sčítání a odčítání násobků sta - písemné algoritmy sčítání a odčítání - sčítání a odčítání bez přechodu násobků sta - sčítání a odčítání čísel s přechodem násobků sta - písemné sčítání dvou sčítanců, kontrola výsledku záměrou sčítanců - písemné odčítání, kontrola výsledku sčítáním - řešení a tvoření slovních úloh na	VMEGS Objevujeme Evropu a svět - naše vlast a Evropa	OVO: 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 2.2, 2.3 4.1

k získanému výsledku -žák přiřadí k zadanému jednoduchému matematickému vyjádření smysluplnou slovní úlohu (situaci ze života) - žák tvoří slovní úlohu k matematickému vyjádření - užívá spoje všech násobílek malé násobílek - násobí z paměti dvojciferné číslo jednociferným v jednoduchých případech (16×4, 2×17) - dělí dvojciferné číslo jednociferným mimo obor násobílek, určí neúplný podíl a zbytek ($15 : 4$, $51 : 6$, $40 : 9$, $87 : 8$, ...) - řeší slovní úlohy vedoucí k násobení dvojciferného čísla jednociferným a dělení dvojciferného čísla jednociferným - odhadne výsledek, řeší slovní úlohy vedoucí k užití vztahů x – krát více, x – krát méně -používá peníze v běžných situacích -odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze	sčítání a odčítání, užití jednoduchých rovnic - odhad a kontrola výsledku - násobílek 6, 7, 8, 9, dělení v oboru těchto násobílek, automatizace všech spojů násobení a dělení v oboru násobílek - násobení 10 - násobení a dělení dvojciferných čísel jednociferným - dělení se zbytkem - součin, podíl, zbytek - pamětné násobení dvojciferného čísla jednociferným mimo obor násobílek - násobení a dělení součtu nebo rozdílu dvou čísel - užití závorek - řešení a vytváření slovních úloh se dvěma různými početními výkony -hotovostní a bezhotovostní forma peněz -banka jako správce peněz - rozlišování sudých a lichých čísel		
---	--	--	--

Žák: - označí bod, krajní body úsečky, průsečík dvou přímek - změří délku úsečky s přesností na milimetry - sestrojí úsečku dané délky s užitím jednotky milimetr - provede odhad délky vzdálenosti - určí obvod jednoduchého obrazce (trojúhelník, čtverec, obdélník) sečtením délek jeho stran - převede jednotky délky: km na m m na dm, cm, mm dm na cm, mm cm na mm - žák posuzuje reálnost vyhledávaných údajů - žák vybírá a porovnává ze zadání úlohy data podle daného kritéria - pomocí stavebnice (dostupných materiálů) sestrojí modely staveb tvaru kváдру, krychle apod. - žák rozlišuje obvod a obsah rovinného útvaru - žák s pomocí čtvercové sítě nebo měřením určí obvod rovinného útvaru	Geometrie - přímka, polopřímka, vzájemná poloha dvou přímek, různoběžky, rovnoběžky - rovinné obrazce: trojúhelník, čtyřúhelník, čtverec, obdélník - strana rovinného obrazce, obvod - rýsování přímek, označování průsečíku různoběžek - vyznačování polopřímek - kreslení a rýsování rovinných obrazců ve čtvercové síti - jednotky délky: milimetr, kilometr - měření úseček s přesností na milimetry, odhad délky úsečky - rýsování úsečky dané délky, např. v centimetrech a milimetrech - měření délek stran rovinných obrazců, převody jednotek délky - výpočet obvodu rovinného obrazce sečtením délek jeho stran - provádění odhadů délek různých úseček a vzdáleností - modelování staveb tvaru kváдру, krychle apod. (užívání stavebnice, krabiček)		OVO: 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 3.3
--	--	--	---

Matematika – 4. ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - počítá do 1 000 000 po statisících, desetitisících, tisících - porovná čísla do 1 000 000 a řeší nerovnice typu $452\,620 < m < 553\,000$ - s použitím m znaku zaokrouhlí čísla na statisíce, desetitisíce, tisíce, sta, desítky - rozkládá čísla v desítkové soustavě a užívá rozvinutý zápis např. $3757 = 3 \times 1000 + 7 \times 100 + 5 \times 10 + 7 \times 1$ - pamětně sčítá a odčítá čísla, která mají nejvýše dvě číslice různé od 0, např. $8400 - 6200$, $9\,00\,000 - 740\,000$ - aplikuje znalost přechodu mezi číselnými řádů - písemně sčítá a odčítá (sčítat alespoň tři čísla, odčítat od jednoho čísla dvě čísla, od součtu dvou čísel jedno číslo) - pamětně násobí a dělí čísla do 1 000 000 jednociferným číslem - písemně násobí jedno a dvojciferným činitelem	Číselný obor 0 - 1 000 000 - čtení a zápis čísel, číselná osa - zápis čísel v desítkové soustavě, počítání po statisících, desetitisících, tisících - porovnávání čísel do 1 000 000, řešení jednoduchých nerovnic - zaokrouhlování čísel na statisíce, desetitisíce, tisíce, sta, desítky - sčítání a odčítání čísel v daném oboru, sčítání a odčítání z paměti pouze čísla, která mají nejvýše dvě číslice různé od 0 např. $2\,700 + 4\,600$ - vztahy mezi sčítáním a odčítáním - násobení a dělení čísel v daném oboru, vztahy mezi násobením a dělením - pamětné násobení a dělení jednociferným číslem - písemné násobení jednociferným a dvojciferným činitelem, kontrola výpočtu - práce s kalkulačkou, provádění kontroly - písemné dělení jednociferným	EV Lidské aktivity a problémy životního prostředí - ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek) EV Vztah člověka k prostředí - náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí)	OVO: 1.6, 1.7, 1.8, 1.9, 2.5

- písemně dělí jednociferným dělitelem, - provádí odhad a kontrolu svého výpočtu a výsledku - provádí kontrolu pomocí kalkulačky - zjistí údaje z diagramu, sestaví jednoduchý diagram - doplní údaje do připravené tabulky nebo diagramu - vytvoří na základě jednoduchého textu tabulku, sloupcový diagram - vyhledává v tabulce nebo diagramu požadovaná data a porozumí vztahům mezi nimi - používá údaje z různých typů diagramů - seznamuje se s jednoduchými převody jednotek času při práci s daty v jízdních řádech - řeší slovní úlohy vedoucí k porovnávání čísel, provádí početní výkony s čísly v daném oboru, řeší slovní úlohy se vztahy o x – více (méně), x – krát více (méně) - řeší slovní úlohy na 2 až 3 početní výkony -100, 500, 1000 - názorně vyznačí polovinu, čtvrtinu	- dělitelem, - kontrola násobením - pořadí početních výkonů - slovní úlohy na porovnání čísel, na početní výkony, na vztahy o x – více, méně, x – krát více, méně - užívání závorek - římské číslice - diagram, zjišťování údajů z diagramu, sestavení jednoduchého diagramu - celek, část, zlomek - polovina, čtvrtina, pětina, desetina, pomocí obrázků určovat části celku - řešení a vytváření slovních úloh k určování poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetin z celku - vytvoření celku z jeho dané poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetin - jednoduché případy sčítání zlomků se stejným jmenovatelem		
---	--	--	--

celku - řeší jednoduché slovní úlohy a porozumí textu na určení poloviny, třetiny, čtvrtiny, pětiny, desetiny - z daného celku - sečte zlomky se stejným jmenovatelem - žák rozumí textu úlohy (rozlišuje informace důležité pro řešení úlohy) - žák přiřadí k úloze správné matematické vyjádření s využitím osvojených početních operací - žák zformuluje odpověď k získanému výsledku -žák přiřadí k zadanému jednoduchému matematickému vyjádření smysluplnou slovní úlohu (situaci ze života) - žák tvoří slovní úlohu k matematickému vyjádření - určí vzájemnou polohu dvou přímek - sestrojí rovnoběžku s danou přímkou - sestrojí kolmici pomocí trojúhelníku s ryskou k dané přímce	Geometrie - vzájemná poloha přímek v rovině, rovnoběžky, různoběžky, průsečík, kreslení a rýsování rovnoběžek a různoběžek, vyznačování průsečíku - kolmice, kolmost, rýsování kolmice, pomocí trojúhelníku s ryskou		OVO: 3.4, 3.5, 3.6, 3.7, 3.8
---	---	--	--

- narýsuje čtverec a obdélník s užitím konstrukce rovnoběžek a kolmic - narýsuje kružnici s daným středem a daným poloměrem - pozná souměrný útvar - nakreslí souměrný útvar - určí osu souměrnosti překládáním - určí obsah a obvod čtverce a obdélníku pomocí čtvercové sítě - nakreslí síť kvádrů a krychle - vymodeluje kvádr a krychli z dané sítě - - využije znalosti základních rovinných útvarů k popisu a modelování jednoduchých těles - graficky sčítá, odčítá a porovnává úsečky - převádí jednotky délky - využívá k popisu rovinného útvaru vrcholů a stran, rovnoběžnost a kolmost stran - provádí a popisuje jednoduchá pozorování - ze zadání vybírá a porovnává data podle daného kritéria - posuzuje reálnost vyhledaných údajů	- kružnice, kruh střed a poloměr kružnice, - rýsování kružnice s daným středem a s daným poloměrem - osa souměrnosti, určování os souměrnosti, překládání papíru na obrázcích, souměrné tvary - rovnoramenný trojúhelník, rovnostranný trojúhelník - souměrné útvary ve čtvercové síti, konstrukce souměrného útvaru ve čtvercové síti - síť kvádrů a krychle, modelování kvádrů a krychle ze sítě, síť kvádrů a krychle rozložením krabíčky - jednotky obsahu: cm^2, mm^2, m^2		
--	--	--	--

- rozezná základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnice) - dodržuje zásady rýsování - porovnává obvody rovinných útvarů -určí délku lomené čáry graficky i Měřením			
---	--	--	--

Matematika 5. ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení - z paměti sčítá a odčítá čísla do sta, násobí a dělí v oboru malé násobilky - využívá komutativnost sčítání a násobení při řešení úlohy a při provádění zkoušky výpočtu - využívá asociativnost sčítání a násobení při řešení úloh s užitím závorek - využívá výhodného sdružování čísel při sčítání několika sčítanců bez závorek - provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel - správně sepiše čísla pod sebe (dle číselných řádů) při sčítání, odčítání, násobení a dělení přirozených čísel - aplikuje při písemném výpočtu znalost přechodu mezi číselnými řády - využívá znalosti malé násobilky	Číselný obor 0 - 1 000 000 000, desetinná čísla, tabulky, grafy, diagramy - posloupnost přirozených čísel, číselná osa - zápis přirozeného čísla v desítkové soustavě - čtení a zápis čísel do miliardy, zobrazování na číselné ose - porovnávání přirozených čísel, řešení jednoduchých nerovnic - zaokrouhlování přirozených čísel na miliony, statisíce, tisíce, sta, desítky - pamětné sčítání a odčítání přirozených čísel - pamětné násobení a dělení přirozených čísel - písemné sčítání tří až čtyř přirozených čísel - písemné odčítání dvou přirozených čísel - písemné násobení až trojmístným činitelem - písemné dělení jednociferným a dvojciferným dělitelem	+	OVO: 1.6, 1.7, 1.8, 1.9, 2.3, 2.4, 2.5

při písemném násobení a dělení nejvýše dvojciferným číslem - provádí písemné početní operace včetně kontroly výsledku - dodržuje pravidla pro pořadí operací v oboru přirozených čísel - zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel - přečte a zapíše číslo do milionu - s užitím znalosti číselných řádů desítkové soustavy využívá rozvinutého zápisu čísla do milionu v desítkové soustavě - porovnává čísla do milionu - zaokrouhluje čísla do milionu s použitím znaku pro zaokrouhlování - užívá polohové znaky („hned před“, „hned za „) v oboru přirozených čísel - orientuje se na číselné ose a jejích úsecích - provádí číselný odhad a kontrolu výsledků - řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní	- řešení slovních úloh na jeden až dva početní výkony	EV Lidské aktivity a problémy životního prostředí -zemědělství a životní prostředí	OVO: 3.4., 3.5, 3.6, 3.7, 3.8
--	--	---	---

operace v celém oboru - porozumí textu úlohy (rozlišuje informace důležité pro řešení úlohy) - přiřadí úloze správné matematické vyjádření s využitím osvojených početních operací - zformuluje odpověď k získanému výsledku - přiřadí k zadanému jednoduchému matematickému vyjádření smysluplnou slovní úlohu (situaci ze života) - vytvoří slovní úlohu k matematickému vyjádření - vyhledává, sbírá a třídí data - provádí a zapisuje jednoduchá pozorování - vybírá a porovnává ze zadání úlohy data podle daného kritéria - posuzuje reálnost vyhledaných údajů - sestavuje a čte jednoduché tabulky a diagramy - doplní údaje do připravené	-řeší jednoduché slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech -úspory, půjčky - odhad a kontrola výpočtů, práce s kalkulačkou, posouzení reálnosti výsledku - užití vlastností početních výkonů (komutativnost, asociativnost, distributivnost) - římské číslice, přepis větších čísel zapsaných arabskými číslicemi - grafy, soustava souřadnic, doplňování tabulek, čtení a sestrojování sloupkového diagramu	EV Vztah člověka k prostředí - prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, jejich komplexní a synergické působení, možnosti a způsoby ochrany zdraví)	OVO: 3.4., 3.5, 3.6, 3.7, 3.8
---	--	--	---

tabulky nebo diagramu - vytvoří na základě jednoduchého textu tabulku, sloupcový diagram - vyhledá v tabulce nebo diagramu požadovaná data a porozumí vztahům mezi nimi (nejmenší, největší, hodnota apod.) - používá údaje z různých typů diagramů (sloupcový a kruhový diagram bez použití %) - používá jednoduchých převodů jednotek času při práci s daty v jízdních řádech - zapíše pomocí římských číslic 1, 5, 10, 50, - narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnice); užívá jednoduché konstrukce - rozezná základní útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnice) - využívá k popisu rovinného útvaru počty vrcholů a stran, rovnoběžnost a kolmost stran - charakterizuje základní rovinné útvary a k zadanému popisu přiřadí název základního rovinného útvaru	Geometrie - Konstrukce obdélníku a čtverce - výpočty obvodu a obsahu obdélníka a čtverce - další jednotky obsahu: cm², m², km², - rýsování rovnoběžek a kolmic daným bodem - rýsování pravoúhlého, rovnostranného a rovnoramenného trojúhelníku Nestandardní aplikované úlohy a		
--	--	--	--

- využívá základní pojmy a značky užívané v rovinné geometrii (čáry: křivá, lomená, přímá; bod, úsečka, polopřímka, přímka, průsečík, rovnoběžky, kolmice) - využije znalosti základních rovinných útvarů k popisu a modelování jednoduchých těles (krychle, kvádr, válec) - narýsuje kružnici s daným poloměrem - narýsuje trojúhelník nebo trojúhelník se třemi zadanými délkami stran - narýsuje čtverec a obdélník s užitím konstrukce rovnoběžek a kolmic - dodržuje zásady rýsování - sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran - rozlišuje obvod a obsah rovinného útvaru - s pomocí čtvercové sítě nebo měřením určí obvod rovinného útvaru (trojúhelníku, čtyřúhelníku, mnohoúhelníku) - porovnává obvody rovinných útvarů	problémy - slovní úlohy - číselné a obrázkové řady - magické čtverce - prostorová představivost		
--	--	--	--

- graficky sčítá, odčítá a porovnává úsečky - určí délku lomené čáry graficky i měření - převádí jednotky délky (mm, cm, dm, m, km) - sestrojí rovnoběžky a kolmice - vyhledá dvojice kolmic a rovnoběžek v rovině - načrtne kolmici a rovnoběžku ve čtvercové síti - narýsuje k zadané přímce rovnoběžku a kolmici vedoucí daným bodem pomocí trojúhelníku s ryskou - určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu - určí pomocí čtvercové sítě obsah rovinného útvaru, který lze složit ze čtverců, obdélníků a trojúhelníků - porovnává pomocí čtvercové sítě obsahy rovinných útvarů - používá základní jednotky obsahu (cm^2, m^2, km^2) bez vzájemného převádění - rozpozná a znázorní ve čtvercové			
---	--	--	--

síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru - pozná osově souměrné útvary (i v reálném životě) - určí překládáním papíru osu souměrnosti útvaru - vytvoří ve čtvercové síti osově souměrný útvar podle osy v lince mřížky - řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky - vyhledá v textu úlohy potřebné údaje a vztahy - volí vhodné postupy pro řešení úlohy - vyhodnotí výsledek úlohy - písemně sčítá tři až čtyři přirozená čísla - písemně násobí až trojciferným činitelem - písemně dělí jedno a dvojciferným dělitelem, provádí kontrolu násobením i na kalkulačce - řeší jednoduché a složené slovní			
--	--	--	--

úlohy, řešené jednou nebo dvěma početními operacemi - odhadne výsledek, posoudí jeho reálnost - přepíše a přečte větší čísla zapsaná římskými číslicemi a naopak - doplní řady čísel, tabulky - čte a sestaví sloupkový diagram - vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy - sestrojí a čte jednoduché grafy v soustavě souřadnic - provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel - narýsuje obdélník, čtverec, pravoúhlý trojúhelník - vypočítá obvod a obsah obdélníku a čtverce - převádí jednotky obsahu m^2, dm^2, cm^2, mm^2			
---	--	--	--

- vypočítá povrch kvádrů a krychle sečtením obsahů jejich podstav a stěn - řeší úlohy z praxe na výpočty obsahů obdélníku, čtverce, povrchu kvádrů a krychle - doplní číselnou a obrázkovou řadu a určí krok, který řadu doplňuje - doplní početní tabulky, čtverce a hvězdice - rozdělí daný geometrický útvar na jiné, jejichž vlastnosti jsou dány - řeší slovní úlohy úsudkem a logikou			
---	--	--	--

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla - provádí početní operace s přirozenými čísly zpaměti a písemně - provádí odhady a kontrolu výpočtů - znázorní obraz přirozeného čísla na číselné ose - čte a zapisuje desetinná čísla - znázorní des. čísla na číselné ose - porovná desetinná čísla - zaokrouhlí desetinná čísla - znázorní zlomek - objasní pojem násobek a dělitel - rozezná prvočíslo a číslo složené - určí podle znaků dělitelnosti, čím je dané číslo dělitelné - použije znaky dělitelnosti k řešení praktických úloh - použije algoritmus rozkladu čísla na součin prvočísel - určí nejmenší společný násobek a největší společný dělitel	Rozšířené opakování učiva 1. - 5. ročníku - přirozená čísla - čtení a zápis čísla v desítkové soustavě - zobrazení na číselné ose - početní operace Desetinná čísla, zlomky - čtení a zápis - porovnávání des. čísel - zaokrouhlování des. čísel - početní operace - převody jednotek - zlomky a jejich znázornění - různé příklady se zlomky Dělitelnost přirozených čísel - násobek a dělitel - prvočíslo a číslo složené - znaky dělitelnosti - společný násobek a dělitel - nejmenší společný násobek - největší společný dělitel - čísla soudělná a nesoudělná	OSV – pozornost a soustředění OSV – pozornost a soustředění OSV pozornost a soustředění VMEGS úkoly z praxe	1.7, 1.8, 1.9 5.3 5.3

- vysvětlí vztah zlomku a des. čísla - převede zlomek na des. číslo a naopak - převede smíšené číslo na zlomek a naopak zlomek na smíšené číslo - rozšíří a zkrátí zlomek - porovná zlomky podle velikosti, znázorní je na číselné ose	Zlomek a racionální čísla - pojem zlomku, zápis desetinného zlomku - celek, část - vyjádření části celku pomocí zlomků - převádění zlomků na desetinná čísla a naopak - smíšené číslo - rozšiřování a krácení zlomků - pojem racionální číslo Desetinná čísla - pojem des. číslo - porovnávání des. čísel - zaokrouhlování des. čísel - sčítání a odčítání - násobení a dělení des. čísel 10, 100, 1000 atd. - násobení des. čísel - dělení des. čísel	OSV – pozornost a soustředění	5.4
- čte a zapíše des. čísla - porovná des. čísla pomocí znamének nerovnosti - zaokrouhlí des. číslo s danou přesností - převede des. číslo na zlomek a obráceně - sečte, odečte, vynásobí des. čísla (písemně, z paměti) - dělí des. číslo číslem přirozeným a číslem desetinným - převádí jednoduché délky a hmotnosti - využívá kalkulačku při náročnějších úlohách - načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru v osově souměrnosti	Osová souměrnost - osová souměrnost		1.6, 5.1, 5.2

- pozná útvary osově souměrné - pozná útvary shodné, užívá a rozlišuje pojmy bod, přímka, polopřímka, úsečka - rýsuje lineární útvary - sestrojí kolmice a rovnoběžky - sestrojí osu úsečky	- shodné útvary - osově souměrné obrazce Geometrické útvary v rovině - bod, úsečka, přímka, polopřímka, rovina - rýsování kolmic a rovnoběžek - střed úsečky, osa úsečky	OSV – přesnost práce	7.8, 3.8
- rozumí pojmu - narýsuje a změří daný úhel - sestrojí osu úhlu - graficky přenese úhel - graficky úhly sčítá a odčítá - provede konstrukci některých n-úhelníků - určí a znázorní různé druhy trojúhelníků a vyjmenuje jejich vlastnosti - popíše a znázorní správně základní pojmy (strana, výška, úhly...) - sestrojí trojúhelník ze tří stran - sestrojí výšky a těžnice - sestrojí kružnici opsanou a vepsanou - zná jednotky obsahu - vypočítá obsah čtverce a obdélníku	Úhel - rýsování a přenášení úhlu - osa úhlu - ostrý, tupý, pravý a přímý úhel - početní operace s úhly - úhly vedlejší a vrcholové - mnohoúhelník Trojúhelník - základní pojmy - vnitřní a vnější úhly - konstrukce trojúhelníka ze tří	OSV – přesnost práce	7.9, 3.4, 3.6

- charakterizuje krychli a kvádr - vypočítá objem a povrch tělesa - narýsuje tělesa ve volném rovnoběžném promítání, narýsuje síť	stran - rozdělení trojúhelníka - výšky těžnice trojúhelníka - kružnice opsaná a vepsaná do trojúhelníka Obsah čtverce a obdélníka Objem a povrch kvádru a krychle - zobrazení kvádru a krychle ve volném rovnoběžném promítání - objem a povrch kvádru a krychle - jednotky objemu	OSV – představivost OSV – přesnost práce OSV – představivost	7.1, 7.2, 7.3, 7.5, 7.6, 7.13 7.1, 7.2, 7.4, 7.5, 7.6, 7.13 3.7 7.4, 7.10, 7.11, 7.12
---	---	---	--

Matematika – 7. ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - modeluje a zapisuje zlomkem část celku - převádí zlomky na desetinná čísla a naopak - porovnává zlomky - provádí početní operace se zlomky - užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek – část přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, des. číslem	Opakování učiva 6. ročníku - dělitelnost - desetinná čísla - úhel - trojúhelník - objem a povrch krychle a kvádrů - obsah obdélníku a čtverce Zlomky a racionální čísla - pojem zlomku - čtení a zápis zlomku - vztah mezi zlomkem a desetinným číslem - porovnávání zlomků - krácení a rozšíření zlomků - násobení a dělení zlomků - složený zlomek Celá čísla - kladná a záporná celá čísla - zobrazení na číselné ose - opačná čísla - absolutní hodnota - početní operace – sčítání,	OSV – přesnost práce	5.1, 5.2 5.4, 5.7, 5.9
- rozlišuje kladná a záporná čísla - zobrazí číslo na číselné ose - chápe pojem opačné číslo - určí absolutní hodnotu čísla - provede početní operace s celými čísly	- kladná a záporná celá čísla - zobrazení na číselné ose - opačná čísla - absolutní hodnota - početní operace – sčítání,	OSV – přesnost práce	5.9

120

121

Matematika 8. ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - uvede příklady praktického použití druhé mocniny a odmocniny - určí bez tabulek a kalkulačky druhou mocninu racionálních čísel (mocniny čísel od 1 do 10, jejich desetinásobky, zlomky s těmito čísly v čitateli a jmenovateli - určí druhou mocninu a odmocninu pomocí tabulek a kalkulátoru - vypočítá výraz s mocninami a odmocninami - uvede Pythagorovu větu, příklady využití - vypočítá třetí stranu pravoúhlého trojúhelníka pomocí Pythagorovy věty - účelně používá kalkulačky a tabulek - řeší praktické úlohy s využitím Pythagorovy věty - u praktických úloh odhadne výsledek	Opakování učiva z nižších ročníků Druhá mocnina a odmocnina - druhá mocnina a racionální čísla - určování druhé mocniny z tabulek a kalkulačky - druhá odmocnina - určování druhé odmocniny z tabulek a kalkulačky Pythagorova věta - Pythagorova věta - výpočet přepony, odvěsny - praktické úlohy s použitím Pythagorovy věty	OSV – představivost	5.1, 5.2, 5.9 5.1, 7.2, 7.13

- vypočítá mocniny s přirozeným mocnitelem z paměti nebo kalkulačkou - použije pravidla a algoritmy pro počítání s mocninami - provádí základní početní operace - _____ podíl, součet, mocninu - určí mocninu s exponentem 0 - uvede rozdíl mezi kruhem a kružnicí - uvede rozdíl mezi průměrem a poloměrem - určí vzájemnou polohu přímky a kružnice, přímku pojmenuje (ve vztahu ke kružnici) - určí vzájemnou polohu dvou kružnic - vypočítá obvod a obsah kruhu - sestrojí tečnu - vypočítá objem a povrch válce	Mocniny s přirozeným mocnitelem - čtení a zápis mocnin s přirozeným mocnitelem - zápis čísla pomocí mocnin deseti - početní operace s mocninami s přirozeným mocnitelem Kruh a kružnice - vzájemná poloha kružnice a přímky - vzájemná poloha dvou kružnic - délka kružnice, obsah kruhu Válec - základní pojmy	OSV- představivost	5.1, 5.2, 5.9 7.1, 7.2, 7.4, 7.8, 7.10, 7.11, 7.12, 7.13
---	---	---------------------------	--

- vysvětlí pojmy číselný výraz, s proměnnou, jednočlen, mnohočlen - určí hodnotu číselného výrazu - provádí základní operace s mnohočleny - vytkne z daného výrazu vhodný výraz a správně převede na součin - použije vzorec pro druhou mocninu součtu a rozdílu - uvede využití rozdílu druhých mocnin pro výpočet větších čísel bez kalkulačky a tabulek - sestrojí trojúhelníky a čtyřúhelníky zadané několika _____ - využije Thaletovu kružnici ke konstrukci tečny z bodu ke kružnici - používá základní pravidla správného rýsování - zakreslí náčrtek zadaného úhlu	- povrch a objem válce Výrazy a jejich užití - proměnná a výraz - číselný výraz - výraz s proměnnou - jednočlen a mnohočlen - sčítání a odčítání mnohočlenů - násobení mnohočlenu jednočlenem - násobení mnohočlenů - druhá mocnina dvojčlenu - rozdíl druhých mocnin - dělení mnohočlenu jednočlenem - vytýkání, rozklad Konstrukční úlohy v rovině - množiny bodů dané vlastnosti - Thaletova kružnice - konstrukce trojúhelníku - konstrukce čtyřúhelníků - konstrukce tečen Lineární rovnice	OSV – představivost	5.1, 5.7, 5.9 7.1, 7.5, 7.6, 7.13
--	--	----------------------------	---

125

Matematika 9. ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - určí podmínky, za kterých má výraz smysl - zkrátí a rozšíří lomené výrazy - povede početní operace s lomenými výrazy - přehledně, stručně zapíše řešení úlohy - řeší rovnice s neznámou ve jmenovateli s využitím znalostí o lomených výrazech	Lomené výrazy - lomený výraz - podmínky, za kterých má výraz smysl - rozšíření a krácení lomených výrazů - sčítání a odčítání lomených výrazů - lineární rovnice s neznámou ve jmenovateli		5.7, 5.9
- vysvětlí pojmy podobnost rovinných útvarů, podobnost trojúhelníků, matematicky je vyjádří - určí poměr podobnosti - použije poměru podobnosti při práci s plány a mapami - zmenší, zvětší úsečku v daném poměru - rozdělí úsečku v daném poměru - určí v pravoúhlém trojúhelníku odvěsny a	Podobnost - podobnost útvarů, zvětšení, zmenšení - věty o podobnosti - podobnost v praxi - dělení úseček v daném poměru - zvětšení a zmenšení úsečky v daném poměru	OSV- představivost	OVO7.1, 7.5, 7.7, 7.13

127

z praxe (používá kalkulaátor) - objasní některé pojmy z finanční matematiky - řeší úlohy z praxe na jednoduché úrokování - na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení - na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH - objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny - popíše vliv inflace na hodnotu peněz	- povrch a objem rotačního kužele - objem a povrch koule - slovní úlohy a praktické příklady Finanční matematika - základní pojmy finanční matematiky - nakládání s penězi, tvorba ceny, inflace	VMEGS - úkoly z praxe OSV – představivost	5.4, 5.6, 5.9
---	---	--	----------------------

6.3. Informační a komunikační technologie

6.3.1. Informatika

Charakteristika vyučovacího předmětu

Cílem vyučovacího předmětu Informatika je naplňování vzdělávacího obsahu stanoveného ve výstupech vzdělávacího oboru Informační a komunikační technologie. Přípravuje žáky na využívání ICT v jiných vyučovacích předmětech a umožňuje jim dosáhnout základní úrovně informační gramotnosti (získat základní dovednosti v ovládání výpočetní techniky a moderních informačních technologií, orientovat se ve světě informací, tvořivě pracovat s informacemi a využívat je při dalším vzdělávání i v praktickém životě. Vzhledem k narůstající potřebě osvojení si základních dovedností práce s výpočetní technikou je vzdělávací předmět zařazen jako povinná součást základního vzdělávání na 1. a 2. stupni. Získané dovednosti jsou v informační společnosti nezbytným předpokladem uplatnění na trhu práce i podmínkou k efektivnímu rozvíjení profesní i zájmové činnosti.

Zvládnutí výpočetní techniky, zejména rychlého vyhledávání a zpracování potřebných informací pomocí internetu a jiných digitálních médií, umožňuje realizovat metodu „učení kdekoliv a kdykoliv“. Vede k žádoucímu odlehčení paměti při současné možnosti využít mnohonásobně většího počtu dat a informací než dosud, urychluje aktualizaci poznatků a vhodně doplňuje standardní učební texty a pomůcky. Dovednosti získané ve vzdělávacím předmětu Informatika umožňují žákům aplikovat výpočetní techniku s bohatou škálou vzdělávacích programů a informačních zdrojů ve všech vzdělávacích oblastech celého základního vzdělávání. Tato aplikační rovina přesahuje rámec vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru Informační a komunikační technologie, a stává se součástí všech vzdělávacích oblastí základního vzdělávání.

Žáci jsou vedeni k chápání a správnému užívání pojmů z oblasti hardware, software a práce v síti. Dále jsou vedeni k praktickému zvládnutí práce s grafikou, textem, tabulkami a k tvorbě prezentací. Všechny tyto nástroje se žáci učí používat pro zpracování informací, které se učí vyhledávat na Internetu. Pro vzájemnou komunikaci a předávání souborů se učí používat elektronickou poštu.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu pomáhá žákovi orientovat se ve struktuře a činnosti počítače, poznat možnosti jeho využití, zacházet s počítačem a jeho přídatnými zařízeními uživatelským způsobem, pracovat s hotovými didaktickými programy, osvojit si základy práce s grafikou a databázemi a e-learningovým vzděláváním. Žáci se učí třídit informace, kriticky je posuzovat a aplikovat v praktickém životě v souladu se zákony o duševním vlastnictví. Osvojují si základy elektronické komunikace a její zásady. Svým vzdělávacím obsahem předmět úzce souvisí s průřezovým tématem Mediální výchova a jsou v něm realizovány i některé očekávané výstupy oboru Výchova k občanství. Informatika je povinný předmět s hodinovou dotací týdně v 5. a 9. ročníku a 2 hodiny týdně v 7. až 9. ročníku jako povinně volitelný a v 6. ročníku jako povinně volitelný 1 hodina za dva týdny. Výuka probíhá v budově školy zpravidla v odborné učebně vybavené počítači. Při výuce je uplatňována zásada „jeden počítač pro jednoho až dva žáky“. Žáci mají s dispozici tiskárnu, scanner, digitální fotoaparát, dataprojektor a na vybraných počítačích zálohovací zařízení.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Informatika

Kompetence k učení	- vedeme žáky k poznání úlohy informací a informačních činností a k využívání moderních informačních a komunikačních technologií, k porozumění toku informací, počínaje jejich vznikem, uložením přenosem, zpracováním, vyhledáváním a praktickým využitím - učíme žáky porovnávat informace a poznatky z většího množství alternativních informačních zdrojů dosahování větší věrohodnosti vyhledaných informací) - vedeme žáky k pochopení funkce výpočetní techniky jako prostředku simulace a modelování přírodních jevů a procesů - učíme žáky k práci s chybou - učíme žáky v praxi využívat korekci textu pomocí vnitřních nástrojů vhodného softwaru
Kompetence k řešení problémů	- učíme žáky nebát se problémů; prakticky je vedeme k používání techniky - vytvářením problémových úloh a situací učíme žáky prakticky problémy řešit - podporujeme netradiční způsoby řešení problémů - podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení
Kompetence komunikativní	- vedeme žáky využívat při interakci s počítačem logické a algoritmické myšlení - vedeme k tvořivému využívání softwarových a hardwarových prostředků při prezentaci výsledků své práce - v komunikaci pomocí informačních a komunikačních technologií se prioritně zaměřujeme na správné užívání českého (cizího jazyka) s ohledem na gramatiku a syntaxi - podporujeme formy komunikace na „mezinárodní úrovni“ v rámci Evropy i světa využíváním internetové sítě - klademe důraz na „kulturní úroveň“ komunikace - učíme žáky publikovat a prezentovat své názory a myšlenky (školní časopis, místní tisk, web, prezentace apod.)

Kompetence sociální a personální	- podporujeme vzájemnou spolupráci žáků - učíme žáky kriticky hodnotit práci svoji práci - podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují - žáky se speciálními vzdělávacími potřebami učíme výhodám využívání informačních technologií - důsledně vyžadujeme dodržování společně dohodnutých pravidel chování, tak aby se vzájemně žáci nevyrušovali při tvořivé práci
Kompetence občanské	- netolerujeme záliby žáků v informacích, které mohou vést k sociálně patologickým jevům - nabízíme žákům vhodné pozitivní aktivity jako protipól nežádoucím sociálně patologickým jevům - na konkrétních modelových příkladech demonstrujeme pozitivní a negativní projevy chování lidí - neustále monitorujeme chování žáků (především při práci s internetem), včas přijímáme účinná opatření - využíváme pomoci a zkušeností odborníků - výchovných poradců, PPP a uplatňujeme individuální přístup k žákům - rozumně a zodpovědně využíváme informačních zdrojů – s ohledem na jejich účinnost a vliv na osobnost jedince - v hodnocení žáků (ve zřetelné převaze) uplatňujeme prvky pozitivní motivace - jsme vždy připraveni komukoliv z žáků podat pomocnou ruku
Kompetence pracovní	- vedeme žáky využíváním výpočetní techniky, aplikačního i výukového softwaru, ke zvýšení efektivity jejich učební činnosti a k racionálnější organizaci jejich práce - vedeme žáky k dodržování zásad bezpečnosti při práci s technikou napojenou na elektrickou síť - učíme žáky provádět základní údržbu hardwarového zařízení, vedeme je k šetrné práci s výpočetní technikou

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVO) Informační a komunikační technologie

1. stupeň

1. ZÁKLADY PRÁCE S POČÍTAČEM

Očekávané výstupy (OVO) - 1. a 2. období

žák

- 1.1 využívá základní standardní funkce počítače a jeho nejběžnější periferie
- 1.2 respektuje pravidla bezpečné práce s hardware i software a postupuje poučeně v případě jejich závady
- 1.3 chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím

2. VYHLEDÁVÁNÍ INFORMACÍ A KOMUNIKACE

Očekávané výstupy (OVO) - 1. a 2. období

žák

- 2.1 při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty
- 2.2 vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích
- 2.3 komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení
- 2.4 formuluje požadavek při vyhledávání na internetu, vyhledávací atributy

3. ZPRACOVÁNÍ A VYUŽITÍ INFORMACÍ

Očekávané výstupy (OVO) – 1. a 2. období

žák

- 3.1 pracuje s textem a obrázkem v textovém a grafickém editoru

2. stupeň

4. VYHLEDÁVÁNÍ INFORMACÍ A KOMUNIKACE

Očekávané výstupy (OVO)

žák

4.1 ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost

5. ZPRACOVÁNÍ A VYUŽITÍ INFORMACÍ

Očekávané výstupy (OVO)

žák

5.1 ovládá práci s textovými a grafickými editory i tabulkovými editory a využívá vhodných aplikací

5.2 uplatňuje základní estetická a typografická pravidla pro práci s textem a obrazem

5.3 pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví

5.4 používá informace z různých informačních zdrojů a vyhodnocuje jednoduché vztahy mezi údaji

5.5 zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v textové, grafické a multimediální formě

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Informatika

Povinný předmět Informatika – 5. ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - vysvětlí pojmy informatika, informace - uvede příklady informací a zdrojů (klasických a digitálních), z nichž se informace získává - uvede základní pravidla bezpečnosti práce s počítačem, aktivně je dodržuje - uvede, jak postupovat, či na koho se obrátit v případě závady počítače - popíše počítač, vysvětlí jeho funkce - zapne a správně vypne počítač - pojmenuje přídatná vstupní a výstupní zařízení a uvede, k čemu se využívají - předvede práci s myší - zadá vstupní informace pomocí klávesnice, popíše funkci některých kláves - orientuje se v základním uživatelském prostředí operačního systému Windows, pozná a označí základní prvky operačního	Základy práce s počítačem informatika – základní pojmy Bezpečnost práce a rizika péče o počítač, závady, poruchy Struktura, funkce a popis počítače přídatná zařízení – vstupní, myš, práce s myší klávesnice, funkce kláves, práce s klávesnicí Operační systém a jeho funkce - základní pojmy a prvky složky, soubory, hlavní nabídka,		OVO: 1.1, 1.2, 1.3

systemu - provede základní operace s ikonou (označení, přesun, zrušení, založení, kopie, přejmenování, otevření ikony do okna, zavření) - předvede práci s okny (zavření, minimalizace, maximalizace) - prakticky předvede základní operace s hlavní nabídkou (označení a otevření hlavní nabídky, pohyb po hlavní nabídce, otevření programu z hlavní nabídky, opuštění hlavní nabídky) - spustí a zavře různé typy výukových programů, předvede práci s těmito programy - otevře jednoduchý grafický program, nakreslí v tomto programu obrázek, obrázek uloží a vytiskne - nakreslí zadaný obrázek za použití kreslících nástrojů a nástrojů pro kreslení geometrických tvarů - napíše jednoduchý text v textovém editoru, opraví případné chyby - označí blok textu, blok zformátuje - vloží do dokumentu obrázek	plocha, hlavní panel) - základní principy ovládání systému (operace s ikonami, okny, hlavní nabídkou) Zpracování a využití informací - výukové programy, práce s výukovými programy - grafický editor - textový editor		OVO: 3.1.
--	---	--	------------------

- použije ozdobné prvky (ozdobné písmo a grafiku) - textový dokument uloží a vytiskne - vysvětlí pojem: internet, uvede význam internetu - uvede příklad, jak informace vzniká, jak ji lze přenášet, zpracovat a dále využít - uvede na příkladech, jak se informace (a její společenský tok) v průběhu historie mění - předvede práci s internetovým prohlížečem - otevře stránky pomocí hypertextu - napíše do adresového řádku internetového prohlížeče danou adresu a stránku otevře - vyhledá požadovanou informaci s pomocí učitele - s pomocí učitele založí svoji e-mailovou adresu - předvede komunikaci pomocí chatu, e-mailu, telefonu (mobilního telefonu – volání, SMS, apod.)	- základy psaní a editace textu - označování bloků - formátování textu - vkládání obrázků - grafické prvky (ozdobné písmo, obrázky, symboly, kliparty aj.) - tisk a úpravy před tiskem Vyhledávání informací a komunikace - internet jako zdroj informací - společenský tok informací (vznik, přenos, transformace, zpracování, distribuce informací) - vývojové trendy informačních technologií (historie a budoucnost) - základy práce s internetovým prohlížečem - vyhledávání informací na internetu - základní způsoby komunikace (e-mail, chat, telefonování) - pravidla bezpečné komunikace na internetu		OVO: 2.1, 2.2, 2.3
---	--	--	---------------------------

Povinný předmět Informatika - 9. ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - vysvětlí, co je počítačový virus, co může virus způsobit a jak se lze proti němu účinně bránit - vyjmenuje alespoň dva antivirové programy - spustí antivirový program a ověří, zda není počítač nakažen virem - uvede příklad významné, méně významné a bezvýznamné informace k zadanému tématu - k aktuální společenské nebo politické otázce najde více informačních zdrojů a posoudí jejich relaci - uvede příklady nevěrohodných informačních zdrojů - vysvětlí rozdíly mezi typy grafických editorů (bitmapové a vektorové grafické editory) - v grafickém programu vytvoří obrázek; obrázek upraví, uloží a vytiskne	- viry a antiviry - hodnota informací - věrohodnost informací a informačních zdrojů - metody a nástroje ověřování informací (řízený rozhovor, porovnávání a analýza informací) - masmédia Zpracování a využití informací - grafický editor: MS WORD, Zoner Callisto, Malování - bitmapové a vektorové grafické editory	MeV - interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	OVO: 2.1, 2.2, 2.3, 4.1 OVO Vo: 1.5 OVO: 5.1, 5.2, 5.3, 5.4, 5.5

- napíše požadovaný text, opraví v textu chyby - v nastavení stránky upraví vzhled dokumentu - označí různé bloky textu myší a některé (řádek, slovo, celý dokument) klávesnicí - zformátuje text a odstavce - využije schránku při práci s textem (při kopírování, přesouvání) - za pomoci tabulátoru napíše text ve formě tabulky - vloží do dokumentu obrázky, upraví obrázek podle potřeby - použije ozdobné písmo a různé grafické prvky ke grafické úpravě dokumentu - vytvoří jednoduchou tabulku - vytiskne zpracovaný dokument - vysvětlí, k čemu se užívá tabulkový editor, jaké informace zpracovává a uvede příklad tabulkového editoru - vysvětlí základní pojmy: buňka, list,	- vytvoření a úprava obrázku v bitmapové grafice - vytvoření a úprava obrázku ve vektorové grafice - textový editor (MS WORD) - zobrazení a nastavení stránky - práce se schránkou - formáty odstavce - tabulátory a jejich užití - vkládání a úpravy obrázků - grafické prvky, písmo - tabulky - tisk a úpravy před tiskem - tabulkový editor (MS EXCEL) - základní pojmy (buňka, list, typy dat) - vytvoření tabulky	MeV práce v realizačním týmu MeV - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	
--	---	--	--

typy dat - předvede základní operace s buňkami (vyplňování, editace) - vytvoří jednoduchý vzorec a s jeho pomocí zpracuje číselná data - vytvoří tabulku - danou tabulku prezentuje v podobě grafu - ukáže na příkladech způsoby prezentace informací - spustí prezentační program a prohlédne si již vytvořenou prezentaci - vytvoří vlastní (ppt, web, aj.) prezentaci na zadané téma - vysvětlí pojmy: softwarové pirátství, etické kódy využívání software - objasní, proč Internet ne-vždy zaručuje pravdivost informací a že obsahuje informace eticky závadné, uvede příklady - v textech regionálních tiskovin vyhledá porušení typografických pravidel a vyjádří se k celkovému estetickému zpracování textu a obrazu	- vkládání a editace dat - jednoduché výpočty - jednoduché vzorce (suma, průměr) - prezentace výsledků v podobě grafu - prezentace informací (MS PowerPoint) - způsoby prezentace informací – webové stránky, prezentační programy, multimedia) - prezentační program: ukázka, použití, vytvoření vlastní prezentace - ochrana práv k duševnímu vlastnictví, informační etika - estetická a typografická pravidla	MeV práce v realizačním týmu MeV práce v realizačním týmu MeV kritické čtení a vnímání mediálních sdělení MeV- interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	OVO Vo: 4.9
--	---	---	--------------------

- na vybrané téma ze vzdělávacího obsahu některého vyučovacího předmětu vytvoří vlastní prezentaci (ppt, web, aj.) která bude sloužit jako výukový materiál pro nižší ročníky (u ppt prezentace minimálně 10 snímků), výsledek (srozumitelnost, estetický dojem) prezentace ověří na vybrané skupině žáků, účastí v soutěži o nejlepší prezentaci, apod.	ZÁVĚREČNÁ PRÁCE = výstup - struktura prezentace - dodržování autorských práv - stahování dat z internetu - úprava obrázků - věrohodnost informací - estetická a typografická pravidla pro práci s textem a obrazem - prezentace a animace v MS PowerPoint - možnosti pomoci zkušenější osoby		OVO: 5.1, 5.2, 5.3, 5.4, 5.5
---	---	--	---

6.4. ČLOVĚK A JEHO SVĚT

6.4.1. Prvouka

Charakteristika vyučovacího předmětu Prvouka

Vyučovací předmět **Prvouka** vychází ze vzdělávací oblasti **Člověk a jeho svět**. Hlavním cílem předmětu je rozvíjet poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti žáků získané ve výchově v rodině a v předškolním vzdělávání. Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti, utváří se tak prvotní ucelený obraz světa. Na základě poznání sebe a svých potřeb kolem sebe se žáci učí vnímat základní vztahy ve společnosti, porozumět soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům, vnímat současnost jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti. Podmínkou úspěšného vzdělávání je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací při osvojování potřebných dovedností, způsobu jednání a rozhodování. Propojení výuky s reálným životem a s praktickou zkušeností žáků se stává velkou pomocí ve zvládnutí nových životních situací i nové role žáka.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu Prvouka

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Prvouka je rozdělen do pěti tematických okruhů. V tematickém okruhu **Místo, kde žijeme** se žáci učí na základě poznávání nejbližšího okolí chápat organizaci života v rodině, ve škole i v bydlišti. Důraz je kladen na dopravní výchovu, praktické poznávání místních a regionálních skutečností a na utváření přímých zkušeností žáků. To by mělo probudit v žácích kladný vztah k místu bydliště a postupně rozvíjet národní cítění. V tematickém okruhu **Lidé kolem nás** si žáci postupně osvojují a upevňují základy vhodného chování a jednání mezi lidmi, uvědomují si význam a podstatu tolerance, pomoci mezi lidmi, vzájemné úcty, snášenlivosti. Seznamují se se základními právy a povinnostmi, důsledně dodržují školní řád, na kterém se sami aktivně podílejí. V tematickém okruhu **Lidé a čas** se žáci učí orientovat v dějích a čase. Poznávají, jak a proč se čas měří, jak události postupují v čase a utvářejí historii věcí a dějů. Důležité je vzbudit u žáků zájem o minulost, o kulturní bohatství regionu. Proto je důležité, aby žáci mohli samostatně vyhledávat, získávat a zkoumat informace z dostupných zdrojů a doplňovat je návštěvami památek. V tematickém okruhu **Rozmanitost přírody** žáci poznávají rozmanitost a proměnlivost živé i neživé přírody. Jsou vedeni k tomu, aby si uvědomili, že Země a život na ní tvoří jeden celek, ve kterém jsou všechny hlavní děje ve vzájemném souladu a rovnováze. Učí se hodnotit a využívat svá pozorování a záznamy, sledovat vliv lidské činnosti na přírodu, hledat možnosti, jak ve svém věku přispět k ochraně přírody a zlepšení prostředí. V tematickém okruhu **Člověk a jeho zdraví** žáci poznávají především sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti, která má své biologické a fyziologické funkce a potřeby. Seznamují se s vývojem člověka, jeho změnami od narození do dospělosti, co je pro člověka vhodné a nevhodné z hlediska denního režimu, hygieny, výživy, mezilidských vztahů atd. Získávají základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci i první pomoci a o bezpečném chování v různých životních situacích. Žáci jsou vedeni k poznání, že zdraví je nejcennější hodnota v lidském životě. Potřebné vědomosti a dovednosti získávají prací s názornými pomůckami, sledováním konkrétních situací, hrají určité role, řeší modelové situace a pracují v různě tematických projektech.

Vyučovací předmět Prvouka se vyučuje v 1. – 3. ročníku s dvouhodinovou časovou dotací.

Průřezová témata Environmentální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech a Multikulturní výchova jsou integrována do vzdělávacího obsahu předmětu Prvouka.

Do předmětu jsou začleněna témata finanční gramotnosti.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Prvouka

Kompetence k učení .	- volíme různé přijatelné způsoby k dosažení cíle - podporujeme samostatnost a tvořivost - ve výuce se zaměřujeme především na aktivní dovednosti - vedeme k trpělivosti, povzbuzujeme
Kompetence k řešení problémů	- volíme různé přijatelné způsoby řešení problémů - učíme žáky nebát se těžkostí, hovořit o nich a přijímat odpovědnost za své chování - podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů - ve škole i mimo sledujeme, jak žáci problémy řeší
Kompetence komunikativní .	- klademe důraz na kulturní úroveň komunikace - netolerujeme agresivní, hrubé a vulgární projevy žáků - vedeme k otevřenému vyjadřování svých názorů - učíme žáky naslouchat druhým - důsledně vyžadujeme dodržování pravidel stanovených ve školním řádu, zejména těch, na kterých se aktivně podíleli - vedeme žáky k pozitivnímu vnímání své školy, své obce sebe i ostatních lidí
Kompetence sociální a personální	- žáky učíme pracovat v týmu - podporujeme vzájemnou pomoc, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují - vedeme žáky k odsouzení nežádoucích projevů rasismu, xenofobie a nacionalismu - učíme toleranci a uznání přirozené autority svých spolužáků

Kompetence občanské	- v žácích upevňujeme hrdost na svou osobu, rodinu a obec - vedeme je k aktivní ochraně životního prostředí a svého zdraví - netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků - podporujeme kamarádské chování, pomoc i mladším spolužákům
Kompetence pracovní	- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci druhých - učíme vážit si práce kamarádů a respektovat výsledky jejich práce - podporujeme dodržování vymezených pravidel, ochranu zdraví a plnění svých povinností a závazků - učíme žáky pracovat přiměřeným tempem, neplýtvat svojí energií ani druhých

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVO) Člověk a jeho svět

1. stupeň

1. Místo, kde žijeme

1. období

Žák

- 1.1. vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí
- 1.2. začlení svou obec/město/ do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci /městě/
- 1.3. rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost

2. období

Žák

- 1.4. určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu
- 1.5. určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
- 1.6. rozlišuje mezi náčrtky, plány a základními typy map, vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí

na mapách naší republiky, Evropy a polokoulí

- 1.7. vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického
- 1.8. zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích
- 1.9. rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam

2. Lidé kolem nás

1. období

Žák

- 2.1. rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi
- 2.2. odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností
- 2.3. projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem a nedostatkům

2. období

Žák

- 2.4. vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci(měště)
- 2.5. rozlišuje základní rozdíly mezi jednotlivci, obhájí při konkrétních činnostech své názory, popřípadě připustí svůj omyl, dohodne se na společném postupu a řešení se spolužáky
- 2.6. rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy
- 2.7. poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)

3. Lidé a čas

1.období

Žák

- 3.1. využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti

- 3.2. pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije
- 3.3. uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí, na příkladech porovnává minulost a současnost

2.období

Žák

- 3.4. pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy
- 3.5. využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti, zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek
- 3.6. rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik
- 3.7. srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik
- 3.8. objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů

4. Rozmanitost přírody

1. období

Žák

- 4.1. pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednoduchých ročních obdobích
- 4.2. roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě
- 4.3. provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů

2. období

Žák

- 4.4. objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka
- 4.5. vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období

- 4.6. zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí
- 4.7. porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky řídí organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí
- 4.8. zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat
- 4.9. založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu

5. Člověk a jeho zdraví

1.období

žák

- 5.1. uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle, projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví
- 5.2. dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných
- 5.3. chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná, v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě
- 5.4. uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu
- 5.5. reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech

2. období

žák

- 5.6. využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života
- 5.7. rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození
- 5.8. účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob
- 5.9. uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události
- 5.10. předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek

- 5.11. uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou
- 5.12. ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc
- 5.13. uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Prvouka

Prvouka - 1.ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - zná bezpečnou cestu do školy - rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí - pozná části budovy školy, spolužáky učitele - uvede svoji adresu - pojmenuje členy své rodiny a popíše jejich roli - vyjmenuje dobré a špatné vlastnosti lidí, rozliší blízké příbuzenské vztahy v rodině - projevuje toleranci ke spolužákům - modeluje své chování ve třídě, školní jídelně, v dopravním prostředku, kině apod. - zařadí ze svého života příklad z minulosti, současnosti a budoucnosti - popíše svůj režim dne s časovými údaji	Místo, kde žijeme - domov, prostředí domova - orientace v místě bydliště - škola, prostředí školy, činnosti ve škole, okolí - bezpečnost silničního provozu, cesta do školy Lidé kolem nás - rodina, postavení jedince v rodině, role členů - blízké příbuzenské vztahy - mezigenerační vztahy - chování a vlastnosti lidí - komunikace s vrstevníky, pravidla slušného chování, pomoc při jejich vytváření Lidé a čas - orientace v čase:měsíce, dny, celé hodiny	EV Lidské aktivity a problémy život. prostředí – doprava a životní prostředí VDO Občanská společnost a škola - demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole VMEGS Evropa a svět nás zajímá – rodinné příběhy	OVO: 1.1 1.2 5.4 5.2 2.1 2.3 3.1

149

Prvouka - 2. ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - dodržuje správné návyky chodce - rozliší různé dopravní prostředky - zapíše svou adresu i školy - popíše role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi - uvede povolání rodičů - zapíše datum narození - vyjmenuje a popíše různá povolání a pracovní činnosti - zamýšlí se na příjmy a výdaji domácnosti - v modelových situacích předvede pravidla slušného chování - objasní termíny:ohleduplnost a kamarádství - používá peníze v běžných situacích	Místo, kde žijeme - orientace v místě bydliště a okolí školy - cesta na určené místo, dopravní značení - regionální památky(okrajově) Lidé kolem nás - život a funkce rodiny - příjmy a výdaje domácnosti - práce fyzická, duševní, druhy zaměstnání - soužití lidí, mezilidské vztahy - obchod a firmy - způsoby placení	 MuV Lidské vztahy – důležitost integrace jedince v rodinných vztazích MuV Kulturní difference – respektování zvláštností různých etnik VDO Občan, občanská společnost a stát – přijímat odpovědnost za své postoje a činy	OVO: 1.1 5.4 2.1 2.2 2.3
- orientuje se v čase, na příkladech porovná minulost a současnost - rozliší kalendářní a školní rok, vymezí dny v týdnu, dny, hodiny, minuty - stanoví vhodný režim dne pro dítě, vymezí odpočinkové a pracovní aktivity	Lidé a čas - současnost a minulost v našem životě - proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života - státní svátky a významné dny		3.1 3.3

- pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě - uvede ohleduplné chování k přírodě - pozná domácí zvířata a jejich mláďata, rozezná pokojové rostliny, zeleninu, ovoce - navrhne způsob pomoci živočichům v přírodě za nepříznivých situací - vysvětlí péči o sluch a zrak, rozdíly dospělého, předškolního a školního věku - popíše prevenci nemocí a úrazů -předvede ošetření drobného poranění - uvede příklady správného chování chodce a cyklisty - určí, jak se chovat v situaci obecného ohrožení -odmítá komunikaci, která je mu nepříjemná, a „tělesné kontakty“, které jsou mu nepříjemné	Rozmanitost přírody - roční období, změny v přírodě, měsíce - vliv lidí na ochranu přírody, odpovědnost, seznámení s projektem Tereza Člověk a jeho zdraví - lidské tělo, funkce, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, vzájemná komunikace, vývoj jedince - péče o zdraví, drobné úrazy a poranění, první pomoc - osobní bezpečí, chování v rizikovém prostředí -nebezpečí elektronické komunikace -dětská krizová centra	EV Vztah člověka k prostředí – ekologický problém/odpady/ EV Základní podmínky – ohrožování ovzduší, ochrana čistoty vody	5.1 4.1 5.1 5.2 5.4 5.5
---	--	---	---

Prvouka - 3.ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - začlení svou obec do příslušného kraje - popíše změny v nejbližším okolí - vyznačí na jednoduchém plánu bydliště, školu a cestu na určené místo - doporučí spolužákům vhodná místa pro volný čas, kulturu, služby, sport - jmenuje významné kulturní a historické památky a události regionu, interpretuje některé pověsti spjaté s místem, kde žije - vysvětlí potřebu různosti lidí a jejich povolání pro společnost - uvede příklady tolerance k nedostatkům a přednostem spolužáků - se spolužáky ve třídě sestaví žákovskou samosprávu, základní pravidla soužití ve škole - uvede příklady, čím se lidé liší a jak lze těchto odlišností využít ve prospěch celé společnosti - stanoví příklady ze svého okolí, ve kterých dochází k porušování lidských	Místo, kde žijeme - orientace v místě bydliště a okolní krajině - cesta z domova do školy - obec, místní krajina, části, poloha v krajině, světové strany - minulost a současnost obce - význačné budovy - dopravní síť - regionální památky – Pacoldova vápenka Lidé kolem nás - chování lidí, principy demokracie - komunikace mezi lidmi, pomoc nemocným - zapojení do tvoření pravidel školního řádu - spolupráce mezi třídami, mezi mladšími a staršími žáky - pravidla soužití ve škole, mezi chlapci a děvčaty, v rodině, žákovská samospráva - základní lidská práva a práva dítěte - práva povinnosti žáků školy, vlastní aktivní přístup	MuV Princip sociálního smíru a solidarity – odstranění diskriminace a předsudků vůči etnickým skupinám VDO Občanská společnost a škola – aktivní zapojení žáků do žák. samospráv VDO Občanská společnost a škola – aktivně se zapojí do žák. rad a parlamentu	OVO: 1.1 1.2 3.1 3.2 2.2 2.3 3.2

práv - na příkladu ukáže, proč není možné realizovat všechny chtěné výdaje -uvede příklady zvyků a práce lidí, jejich soužití - orientuje se v časové ose , -rozezná přírodní a umělé prvky v okolní krajině -uvede příklady možnosti využití různých dopravních prostředků v nejbližším regionu a zdůvodní jejich přednosti -popíše vlastnosti látek -uvede příklady změn látek (hmotnost, teplo, objem), význam vody a vzduchu pro člověka -zařadí příklady využití hornin a nerostů pro člověka -rozliší rostliny kvetoucí a nekvetoucí, její části -vyjmenuje nejznámější hospodářské a léčivé rostliny, vyhledá v okolí školy -rozliší hospodářská a domácí zvířata	-právní ochrana občanů a majetku -rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti -nárok na reklamaci Lidé a čas - současnost a minulost v našem životě - průběh lidského života - pravěk, starověk Rozmanitost přírody - látky a jejich vlastnosti, změny skupenství látek, vlastnosti látek - životní podmínky, voda, vzduch, vlastnosti - půda, význam, složení - některé hospodářsky významné horniny a nerosty - rostliny, houby, živočichové-výskyt v regionu, význam v přírodě pro člověka - ochrana životního prostředí, likvidace odpadů	MuV Princip sociálního smíru a solidarity – odpovědnost každého jedince EV Lidské aktivity a problematika životního prostředí – odpady a příroda	3.3 1.3 5.4 4.2 4.3
---	---	--	--

154

6.4.2. Přírodověda

Charakteristika vyučovacího předmětu Přírodověda

Vyučovací předmět **Přírodověda** vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět. Opírá se o poznatky různých přírodovědných oborů a směřuje k získání dovedností a vědomostí, které žákům umožní dále aktivně poznávat přírodu, člověka a jím vytvořený svět, ve kterém člověk pracuje a žije. Vede k ohleduplnému vztahu k přírodě a k hledání vlastních možností ochrany životního prostředí.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu Přírodověda

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu **Přírodověda** navazuje na učivo Prvouky a vytváří základ pro předmět Přírodopis ve vyšších ročnících základní školy.. Jednotlivá témata lze přeskupovat vzhledem k sezónnímu principu a podmínkám pro vyučování mimo školní budovu. Vzdělávací obsah předmětu je členěn do dvou základních tematických okruhů : Rozmanitost přírody a Člověk a jeho zdraví.

V tematickém okruhu Rozmanitost přírody žáci poznávají Zemi jako jednu z planet sluneční soustavy. Seznamují se se základními moderními vědeckými poznatky o vzniku vesmíru, sluneční soustavy a o vzniku života na planetě Zemi. Poznávají rozmanitost a proměnlivost živé a neživé přírody . Země a život tvoří jeden nedílný celek, rovnováhu, kterou může člověk snadno narušit a velmi obtížně obnovovat. Na základě praktického poznávání okolní krajiny a s pomocí získaných informací se učí hledat důkazy o proměnách přírody, učí se využívat i hodnotit svá pozorování a hledat možnosti ke zlepšení životního prostředí.

V tematickém okruhu Člověk a jeho zdraví žáci poznávají především sebe na základě poznání člověka jako živé bytosti. Poznávají, jak se člověk mění od narození do dospělosti, co je pro člověka vhodné a nevhodné z hlediska denního režimu, hygieny, výživy, mezilidských vztahů apod. Získávají první poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci i první pomoci a o bezpečném chování v různých životních situacích, včetně mimořádných událostí, které ohrožují zdraví jedinců i celých skupin obyvatel. Žáci by si měli postupně uvědomit, jakou odpovědnost má každý člověk za své zdraví i ostatních. Zdraví je nejcennější hodnota v životě každého člověka.

Vyučovací předmět Přírodověda se vyučuje ve 4. – 5. ročníku s celkovou časovou dotací 3 hodiny.

Průřezová témata Environmentální výchova, Výchova demokratického občana a Multikulturní výchova jsou integrována do vzdělávacího obsahu předmětu Přírodověda.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Přírodověda

Kompetence k učení	- vedeme žáky k objevování a poznávání všeho, co je zajímavé a v čem by v budoucnu mohli uspět - učíme žáky k poznávání podstaty zdraví i příčin nemocí, upevňování preventivního chování ochrany vlastního zdraví nejen sebe, ale i druhých - podporujeme vyhledávání a používání potřebných informací v literatuře, na internetu, v televizních dokumentárních pořadech i výukových počítačových programech - vedeme k trpělivosti, povzbuzujeme
Kompetence k řešení problémů	- podporujeme netradiční způsoby získávání informací - učíme žáky nebát se těžkostí, hovořit o nich a přijímat odpovědnost za své chování - podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů (pomoc mladším spolužákům)
Kompetence komunikativní	- klademe důraz na kulturní úroveň komunikace - netolerujeme agresivní, hrubé a vulgární projevy žáků - vedeme k otevřenému vyjadřování svých názorů - učíme žáky naslouchat druhým - důsledně vyžadujeme dodržování pravidel stanovených ve školním řádu, zejména těch, na kterých se aktivně podíleli - vedeme žáky k pozitivnímu vnímání své školy, své obce sebe i ostatních lidí - učíme žáky publikovat a prezentovat své názory a zkušenosti
Kompetence sociální a personální	- žáky učíme pracovat v týmu - podporujeme vzájemnou pomoc, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují - vedeme žáky k odsouzení nežádoucích projevů rasismu, xenofobie a nacionalismu - učíme toleranci a uznání přirozené autority svých spolužáků

Kompetence občanské	- v žácích upevňujeme hrdost na svou osobu, rodinu a obec - vedeme je k aktivní ochraně životního prostředí a svého zdraví - netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků - podporujeme kamarádské chování, pomoc i mladším spolužákům - vedeme žáky k přiměřené odpovědnosti za budoucnost naší planety
Kompetence pracovní	- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci druhých - učíme vážit si práce kamarádů a respektovat výsledky jejich práce - podporujeme dodržování vymezených pravidel, ochranu zdraví a plnění svých povinností a závazků - různými formami seznamujeme s různými profesemi, významnými pro udržení vhodných životních podmínek života na naší planetě

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Přírodověda

Přírodověda - 4. ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Místo, kde žijeme Žák: - znázorní pomocí globusu a jiných pomůcek pohyb Země a ostatních planet sluneční soustavy - vysvětlí význam Slunce pro život na Zemi - popíše postavení Země ve vesmíru - objasní střídání dne a noci, ročních období - charakterizuje Měsíc a jeho fáze (symboly fází) - znázorní pomocí globusu a jiných pomůcek pohyb Země a ostatních planet sluneční soustavy - vyhledá jednoduché údaje o přírodních podmínkách na mapách ČR a Evropy a světa - porovná přírodu v naší vlasti i v jiných zemích - vyhledá regionální zvláštnosti přírody, posoudí její význam z přírodního hlediska	Země, sluneční soustava. Světové strany. Magnetická síla. Práce s globusem Podnebí, podnebné pásy. Výskyt a těžba hornin a minerálů. Sladká a slaná voda. Chráněné oblasti ČR a regionu bydliště.	 EV Ekosystémy – změny okolní krajiny vlivem člověka EV Lidské aktivity a problémy životního prostředí – vliv průmyslu na prostředí	OVO: 4.5 1.7 1.8 2.7

Lidé kolem nás Žák: - vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi - vztahy v rodině - projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům	Rodina - postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, práce fyzická a duševní, zaměstnání. Sociální chování.		OVO: 2.4 2.5 2.6
Lidé a čas Žák: - využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti - významné události regionu - orientuje se v hlavních reáliích v minulosti a současnosti	Orientace v čase a časový řád. Dějiny jako časový sled událostí, kalendáře, letopočet, generace. Regionální památky, státní svátky.		3.4 3.5 3.6 3.7
Rozmanitost přírody Žák: - vysvětlí pojmy živá, neživá příroda, zástupci, propojenost - objasní princip rovnováhy přírody - roztřídí dané látky pomocí smyslů a měřením - určí, které látky nelze zkoumat smysly, zdůvodní	Neživá příroda. Látky a jejich vlastnosti, třídění. Změny látek a skupenství. Porovnávání látek a měření veličin,		4.4

- uvede souvislosti mezi vzhledem krajiny, kvalitou životního prostředí a činností člověka - rozliší vybrané nerosty a horniny - vysvětlí: zvětrávání, příklady, působící faktory - zhodnotí, jak vzniká půda, význam pro život na Zemi - na konkrétních příkladech uvede vzájemné vztahy živých organismů a neživé přírody - roztřídí živočichy na bezobratlé a obratlovce, jejich zástupce - uvede znaky života, životní potřeby, způsob života, stavbu těla a funkci jednotlivých částí těla rostlin i živočichů - s pomocí jednoduchých klíčů, atlasů i publikací zařazuje živočichy - uvede zástupce různých přírodních společenstev ve vybraných lokalitách regionů - posoudí přizpůsobení rostlin a živočichů změnám prostředí během roku - zhodnotí dopad některých činností člověka na přírodu - založí sbírku přírodnin, vypěstuje rostlinu	užívání základních jednotek. Voda, vzduch, význam pro přírodu a člověka, oběh vody v přírodě. Nerosty a horniny, vznik půdy a její význam. Živá příroda: třídění rostlin, hub, živočichů. Podmínky života na Zemi a jejich rozmanitost, slunce, voda, půda, vzduch. Životní podmínky rostlin. Rostliny a jejich orgány (stonek, list, květ). Výživa rostlin. Živočichové a stavba jejich těla. Stopy zvířat. Přírodní společenstva: háje, lesa, vod a bažin, pole a zahrady, suchých stanovišť. Vzájemné vztahy rostlin, hub a	EV Základní podmínky života – význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty	OVO: 4.6 4.7 4.8 4.9
--	--	--	---

- provede pokus, naplánuje, zhodnotí, vysvětlí výsledky Člověk a jeho zdraví Žák: - chová se účelně v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události (reaguje na pokyny dospělých a v případě potřeby požádá o pomoc) - na modelových příkladech předvede odmítání návykových látek - objasní význam osobní a intimní hygieny, denního režimu, základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím znalostí o lidském těle - předvede základní úkony první pomoci - dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných	živočichů. Ochrana přírody, likvidace odpadů. Význam lesů pro člověka Přizpůsobení rostlin a živočichů změnám prostředí během roku Význam zemědělství pro člověka Pozorujeme změny v přírodě a zkoumáme počasí. Osobní bezpečí. Situace hromadného ohrožení. Lidské tělo, orgánové soustavy. Partnerství, rodičovství a základy sexuální výchovy. Péče o zdraví a správná výživa. Návykové látky. Úrazy a první pomoc. Nemoci.	EV Ekosystémy – změny okolní krajiny vlivem člověka	OVO: 5.6 5.9, 5.13 5.10 5.7 5.8, 5.12 5.11,
--	---	--	--

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Místo, kde žijeme Žák: -uvede zásady bezpečného pohybu a pobytu v přírodě			OVO:
Lidé kolem nás Žák: - rozpozná základní lidská práva - obhájí při konkrétních činnostech své názory, popřípadě připustí svůj omyl, dohodne se na společném postupu se spolužáky	Chování lidí – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování, principy demokracie. Právo a spravedlnost – Práva a povinnosti žáků školy protiprávní jednání.		2.5 2.6
- projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků – přednosti i nedostatky	Soužití lidí mezilidské vztahy, komunikace, obchod, firmy, zájmové spolky, politické strany, církve, pomoc nemocným, sociálně slabým Pravidla soužití ve škole.	VDO Občan, společnost a stát – angažovat se a být zainteresovaný na zájmu celku	2.4
- poukáže na některé problémy a navrhne zlepšení životního prostředí obce (města)	Základní globální problémy. Významné sociální problémy, problémy konzumní společnosti, nesnášenlivost mezi lidmi, globální problémy přírodního prostředí.		2.7

Lidé a čas Žák: - pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů Rozmanitost přírody Žák: - objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody (princip rovnováhy přírody) a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem a činností člověka - zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní vzájemné vztahy mezi organismy a nachází schody a rozdíly přizpůsobení organismů v prostředí - třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu jednoduché klíče a atlasy. - zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat - založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní pokus, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu	Rovnováha v přírodě. Význam, vzájemné vztahy mezi organismy, základní společenstva Životní podmínky. Význam ovzduší, vodstva, půd. Podnebí a počasí. Práce s atlasy. Třídíme rostliny. Využívání půdy člověkem. Voda pitná, užitková, znečištěná. Vliv člověka na přírodu. Ochrana přírody. Zkoumáme půdu, její vlastnosti, magnetickou sílu, vlastnosti vody, počasí.		OVO: 3.4 3.5, 3.6, 3.7 4.4 4.6 4.7 4.8 4.9
--	---	--	--

Člověk a jeho zdraví Žák: - vyhledá v encyklopediích a stručně popíše funkce některých orgánů a orgánových soustav - popíše vznik a vývoj jedince, jednotlivé etapy lidského života - na konkrétních příkladech zdůvodní význam ohleduplného chování k druhému pohlaví - uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi spolužáky - účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob - uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události - preventivní ochrana zdraví - ošetří drobná poranění a zajistí odbornou pomoc	- stavba lidského těla - funkce některých orgánů a orgánových soustav Pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou. Základy lidské reprodukce. Vývoj jedince a etapy lidského života. Péče o novorozence, kojence, batole. Základy sexuálního chování. Biologické a psychické změny v dospívání, etická stránka sexuality (HIV/AIDS – cesty přenosu) Partnerství a rodičovství, konflikty v mezilidských vztazích. Intimní a duševní hygiena. Návykové látky a zdraví. Péče o zdraví. Úrazy a první pomoc.	EV Vztah člověka k prostředí, zajišťování životního prostředí v obci MuV Princip sociálního smíru a solidarity – otázka lidských práv	OVO: 5.6 5.7 5.13 5.8 5.9, 5.10 5.11 5.11
---	---	---	---

6.4.3. Vlastivěda

Charakteristika vyučovacího předmětu Vlastivěda

Vyučovací předmět **Vlastivěda** vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět. Stejně jako Prvouka přináší žákům základní poznatky o významných přírodních, hospodářských, společenských, kulturních a historických okolnostech života lidí. Seznamuje žáky s osobami a událostmi regionálních, národních a evropských dějin. Výuka se zaměřuje k tomu, aby si žáci přirozeným způsobem vytvořili kladný vztah ke své rodině, škole, obci, regionu a zemi, ve které žijí. Hlavním cílem předmětu je vybavit žáka dostatečně pevnými základy jeho osobní a národní identity a vytvořit mu podmínky pro jeho začlenění ve společnosti – v rámci ČR i ostatních zemí Evropské unie.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu Vlastivěda

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu **Vlastivěda** vytváří přirozené základy pro výuku předmětů Dějepis, Zeměpis a Výchova k občanství a ke zdraví ve vyšších ročnících školy. Je členěn do tří tematických okruhů. Rozsah a hloubku učiva volí vyučující s ohledem na konkrétní místní podmínky, potřeby a zájem žáků.

V tematickém okruhu Místo, kde žijeme, se žáci seznamují se základními poznatky o krajině, minulosti a současnosti své obce, regionu i vlasti. Získávají informace o Evropě, ostatních kontinentech a jejich zemích. Učí se orientovat v terénu, pracovat s mapami, používat získané vědomosti v praktických situacích.

V druhém okruhu Lidé kolem nás žáci poznávají různé druhy lidské práce a učí se chápat jejich souvislost s přírodními podmínkami, poznávají, jak se činnost lidí odráží v tvářnosti krajiny, charakteru staveb a v rozmanitých památkách. Orientují se v základních právech a povinnostech, ale setkávají se i s problémy lidí, celé společnosti nebo světa.

V třetím tematickém okruhu Lidé a čas se žáci učí orientovat v dějích a časech. Poznávají, jak události v čase postupují a utvářejí historii věcí a dějů. Vycházejí od nejznámějších událostí v obci a regionu, postupují k nejdůležitějším okamžikům v historii naší země. Získávají odpovědný vztah ke kulturnímu bohatství vlasti, jejímu přírodnímu prostředí, kulturnímu dědictví a historickým památkám. Vytvářejí si základní představu o způsobu života svých předků v různých historických obdobích.

Vyučovací předmět Vlastivěda se vyučuje ve 4. – 5. ročníku s celkovou časovou dotací 3 hodiny.

Průřezová témata Environmentální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech a Multikulturní výchova jsou integrována do vzdělávacího obsahu předmětu Vlastivěda.

Do předmětu jsou začleněna témata finanční gramotnosti.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Vlastivěda

Kompetence k učení	- učíme žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělávání a za jejich budoucnost, připravujeme je na celoživotní učení - podporujeme samostatnost a tvořivost - ve výuce se zaměřujeme především na aktivní dovednosti - vedeme žáky k vyhledávání, zpracovávání a používání potřebných informací z různých zdrojů
Kompetence k řešení problémů	- volíme různé přijatelné způsoby řešení problémů - vedeme žáky k netradičnímu způsobu získávání informací - podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů - ve škole i mimo sledujeme, jak žáci problémy řeší
Kompetence komunikativní	- klademe důraz na kulturní úroveň komunikace - netolerujeme agresivní, hrubé a vulgární projevy žáků - podporujeme různé formy komunikace : s místními obyvateli, pamětníky, pracovníky regionálních muzeí, knihoven apod. - důsledně vyžadujeme dodržování pravidel stanovených ve školním řádu, zejména těch, na kterých se aktivně podíleli - vedeme žáky k pozitivnímu vnímání své školy, své obce sebe i ostatních lidí
Kompetence sociální a personální	- žáky učíme pracovat v týmu - podporujeme vzájemnou pomoc, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují - vedeme žáky k odsouzení nežádoucích projevů rasizmu, xenofobie a nacionalismu - učíme žáky chápat různé sociální postavení lidí v historii naší země a vyvozovat analogie k současnosti - vedeme ke kritickému hodnocení práce své i ostatních

Kompetence občanské	- podporujeme různé formální i neformální způsoby spolupráce s obcí, policií, složkami IZS apod. - vedeme žáky k národní hrdosti, k aktivní ochraně životního prostředí a svého zdraví - netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků - učíme základům demokracie, tolerance a vzájemného soužití
Kompetence pracovní	- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci druhých - práci netrestáme - kvalitní práci vždy pochválíme - učíme žáky pracovat přiměřeným tempem, neplýtvat svojí energií ani druhých - různými formami seznamujeme žáky s profesemi a s jejich možnostmi budoucího pracovního uplatnění v rámci EU

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Vlastivěda

Vlastivěda - 4. ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - vymezí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu - uvede významné podniky a hospodářské aktivity v regionu	Místo, kde žijeme - místní oblast, region Praha 16 – zdroje, výroba, služby, příroda, památky, stavby	EV – lidské potřeby a nároky na krajinu - nerostné zdroje a jejich těžba - zakládání a vývoj sídel	OVO: 1.4
- určí světové strany v přírodě a podle mapy - rozliší náčrt, plán a základní typy map, údaje, smluvní značky - dobře se orientuje na mapě - pozná státní znak a hymnu, nakreslí vlajku	- grafické znázornění povrchu, mapy, plány, orientace, měřítko - orientační body a linie - světové strany - orgány státní moci, symboly státu		1.5 1.6
- porovná a zhodnotí na konkrétních příkladech způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti (regionální specifika) - převypráví spolužákům některou z pověstí (vázanou na nejbližší region)	Lidé a čas -báje, mýty pověsti – minulost kraje, předků, domov, vlast, rodný kraj - historie naší vlasti od Přemyslovců do 30tileté války – budování státu - Karel IV. - Praha a okolí, Eliška Přemyslovna a Václav II.(hroby na Zbraslavi), Jan Kašpar (chuchelské	MuV Etnický původ – různé způsoby života, odlišné myšlení a vnímání světa	1.9 3.4 3.6

- vyhledá na mapě evropské státy a jejich významná města - porovná světadíly a oceány podle velikosti, popíše podle mapy jejich polohu na Zemi - vyjmenuje některé živočichy žijící v Evropě - vysvětlí pojmy EU, „evropský dům“ - rozlíší znak EU, uvede některé výhody členství ČR v EU	závodiště) Lidé kolem nás - Evropa a svět - kontinenty - poloha a povrch Evropy - sousedé ČR a evropské státy - rostliny a živočichové Evropy - EU, evropský občan, cestování - co daly naše země Evropě a ona nám - společný „evropský dům“	VMEGS Objevujeme Evropu a svět – naše vlast a Evropa VMEGS Jsme Evropané – kořeny a zdroje evropské civilizace	
---	---	---	--

Vlastivěda - 5.ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - na mapě najde významné stavby a památky Prahy - orientuje se v MHD - uvede základní informace o podnebí ČR a základních podnebních pásmech - vyhledá na mapě hlavní vodní toky, pohoří a nížiny ČR - stanoví hlavní města jednotlivých krajů ČR - ukáže kraj na mapě - sestaví z dostupných informačních zdrojů typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hosp. a kultury, posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, správního a vlastnického - stručně charakterizuje historický přínos vybraných významných osobností českých dějin	Místo, kde žijeme - region Praha - historie Prahy - regionální památky, péče o ně - poloha, podnebí, povrch, vodstvo, krajina ČR - průmysl - kraje ČR – místopis, historie, průmysl, zajímavosti, osobnosti	MuV – cestovní ruch, soužití lidí, komunikace VDO – státní správa a samospráva MuV – kultura- podoby a projevy kultury	OVO: 1.7 2.7

- orientuje se v časové ose - charakterizuje svými slovy vývojové etapy historie naší vlasti, popíše způsob života lidí v různých etapách historie - na konkrétních příkladech porovná minulost a současnost - využije archiv, knihovnu, sbírky muzeí a galerií jako informační zdroj pro pochopení minulosti - objasní důvody pro vznik státních svátků a významných dnů - dobře se orientuje na mapě, ukáže polohu sousedních států - charakterizuje vybrané státy - vyhledá na mapě evropské státy a jejich významná města - uvede některý významný globální (lokální, společenský apod.) problém a navrhne způsob jeho řešení	Lidé a čas - orientace v čase a časový řád, určování času - dějiny jako časový sled událostí - dějiny ČR od průmyslové revoluce po současnost - První světová válka, vznik československého státu, Československá republika -komunistická vláda a „sametová revoluce“ - státní svátky Lidé kolem nás - evropské státy, sousedé ČR, další evropské státy -základní globální problémy, sociální, konzumní společnost, přírodní prostředí	VMEGS – válečný konflikt v mezinárodních souvislostech VMEGS Objevujeme Evropu a svět – naše vlast a Evropa EV Lidské aktivity a problematika životního prostředí MuV – svoboda vyznání, tolerance k odlišnostem	3.4 3.5 3.6 3.8
---	---	---	--

6.5. ČLOVĚK A SPOLEČNOST

6.5.1. Dějepis

6.5.2.

Charakteristika vyučovacího předmětu Dějepis

Vyučovací předmět Dějepis přináší základní poznatky o konání člověka v minulosti. Jeho hlavním posláním je kultivace historického vědomí jedince a uchování kontinuity historické paměti, především ve smyslu předávání historické zkušenosti. Důležité je zejména poznání dějin, skutků a jevů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti, a promítly se do obrazu naší současnosti. Důraz je kladen na hlubší poznání dějin vlastního národa v kontextu se světovým a evropským vývojem. V tomto kontextu se jedná především o dějiny 19. a 20. století, kde leží kořeny většiny současných společenských jevů. Významně se uplatňuje zřetel k základním hodnotám evropské civilizace (příprava žáků na život v integrované Evropě, Evropské unii). Podstatné je rozvíjet takové časové a prostorové představy i empatie, které umožní žákům lépe proniknout k pochopení historických jevů a dějin. Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není jen uzavřenou minulostí ani shlukem faktů a definitivních závěrů, ale je kladením otázek, jimiž se současnost prostřednictvím minulosti ptá po svém vlastním charakteru a své možné budoucnosti. Obecné historické problémy jsou konkretizovány prostřednictvím zařazování dějin regionu i dějin místních.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu Dějepis

Vyučovací předmět Dějepis se vyučuje jako samostatný předmět v 6.-7. ročníku s dvouhodinovou časovou dotací a v 8.-9. ročníku s tříhodinovou časovou dotací. Navazuje na základy, které žáci získali ve Vlastivědě ve 4. a 5. ročníku. Do vyučovacího předmětu jsou začleněna průřezová témata Osobnostní a sociální výchova, Multikulturní výchova a Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech. V 8. a 9. ročníku je realizována část očekávaných výstupů vzdělávacího oboru Výchova k občanství – Stát a právo, Mezinárodní vztahy, globální svět.

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu Dějepis směřuje k:

- rozvíjení vlastního historického vědomí
- vnímání obrazu hlavních vývojových linií, vytvoření představy historického času
- získávání orientace v historickém čase
- pochopení souvislostí dějinných událostí a procesů
- chápání kulturní rozmanitosti světa
- utváření pozitivního hodnotového systému
- rozvíjení zájmu o současnost a minulost vlastního národa i jiných kulturních společenství, utváření a upevňování vědomí spojení s evropskou kulturou

- seznámení se s významnými událostmi a osobnostmi minulosti, které mají důležitý význam i pro dobrou orientaci v současném světě
- hledání paralel mezi minulými a současnými událostmi a jejich porovnávání s obdobnými či odlišnými jevy a procesy v evropském a světovém měřítku
- odhalování kořenů společenských jevů, dějů a změn, promýšlení jejich souvislostí a vzájemné podmíněnosti v reálném a historickém čase
- poznání a pochopení hospodářských, sociálních, politických kulturních změn v národních i světových dějinách a jejich důsledků pro současnost i budoucnost
- poznání a pochopení principů, na nichž spočívá demokratická společnost a základy jejích politických institucí
- vytvoření občanského a právního vědomí v souvislosti s lidskými právy, povinnostmi a jejich respektováním
- získání vlastního objektivně kritického postoje k historickému vývoji, souvislostem a vztahům
- vytvoření pocitu hrdosti a úcty k duchovním a materiálním výtvorům minulosti, k úctě k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům
- k rozvíjení respektu ke kulturním či jiným odlišnostem lidí, skupin i různých společenství
- rozpoznávání názorů a postojů ohrožujících lidskou důstojnost nebo odporujících základním principům demokratického soužití, ke zvyšování odolnosti vůči myšlenkové manipulaci
- pochopení prvořadé potřeby života v míru
- přípravě žáka na život ve sjednocené Evropě
- přípravě žáka na život ve vzájemně propojeném a globalizovaném světě
- aktivní využívání cizího jazyka a různých informačních a komunikačních technologií při vyhledávání, výběru a zpracovávání informací

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Dějepis

Kompetence k učení	Učitel - zadává úkoly, při kterých žáci vyhledávají a kombinují informace z různých zdrojů - vede žáky k užívání správné terminologie a symboliky - zadává úkoly, které vyžadují využití poznatků z různých předmětů - vede k zamyšlení nad historickým vývojem Žák - vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě - operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, - propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na společenské a kulturní jevy
Kompetence k řešení problémů	Učitel - zařazuje rozmanité aktivity (diskuse, výklad, kreslení, řešení problémů, ICT, AV technika,) - zařazuje metody, při kterých žáci sami docházejí k závěrům a řešením - vede ke kritickému myšlení a logickému uvažování Žák - vyhledává informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti - samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení - kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit

Kompetence komunikativní	Učitel - vede žáky přesnému a výstižnému vyjadřování - zařazuje do výuky diskuzi - vede žáky k věcnému argumentování - vede žáky k práci s různými typy textů - vede k využívání informačních a komunikačních prostředků Žák - formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu - účinně se zapojuje do diskuse, obhájí svůj názor a vhodně argumentuje - rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů - využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
Kompetence sociální a personální	Učitel - vytváří příznivé klima třídy - dodává žákům sebedůvěru - podle potřeby žákům v činnostech pomáhá Žák - účinně spolupracuje ve skupině - podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu - přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu.
Kompetence občanské	Učitel - reflektuje při výuce společenské i přírodní dění - vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé - motivuje žáky k prozkoumávání názorů a pohledů lišících se od jejich vlastních - pěstuje v žácích vztah k tradicím, národnímu, historickému a kulturnímu dědictví Žák - respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je

	schopen vcítit se do situací ostatních lidí - odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí - chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy - respektuje, chrání a oceňuje naše tradice a kulturní i historické dědictví - projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit.
Kompetence pracovní	Učitel - požaduje dodržování dohodnuté kvality práce - umožňuje žákům vzájemně si radit a pomáhat - vede žáky k využívání znalostí v běžné praxi Žák - dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky - využívá svých znalostí v běžné praxi.

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVO) Dějepis**2. stupeň**

1. ČLOVĚK V DĚJINÁCH
 - 1.1. uvede konkrétní příklady důležitosti a potřebnosti dějepisných poznatků
 - 1.2. uvede příklady zdrojů informací o minulosti, pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány
 - 1.3. orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu
2. POČÁTKY LIDSKÉ SPOLEČNOSTI
 - 2.1. Charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu
 - 2.2. objasní význam zemědělství, dobytkářství a zpracování kovů pro lidskou společnost
 - 2.3. uvede příklady archeologických kultur na našem území
3. NEJSTARŠÍ CIVILIZACE, KOŘENY EVROPSKÉ KULTURY
 - 3.1. rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací
 - 3.2. uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví
 - 3.3. demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislost s judaismem
4. KŘESŤANSTVÍ A STŘEDOVĚKÁ EVROPA
 - 4.1. popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států
 - 4.2. porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti
 - 4.3. objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech
 - 4.4. vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám
 - 4.5. ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury
5. OBJEVY A DOBÝVÁNÍ, POČÁTKY NOVÉ DOBY
 - 5.1. vysvětlí znovuzrození antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky
 - 5.2. vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život
 - 5.3. popíše a demonstruje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky
 - 5.4. objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie
 - 5.5. objasní příčiny vzniku třicetileté války

- 5.6. na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchie a parlamentarismus
- 5.7. rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek
- 6. MODERNIZACE SPOLEČNOSTI
- 6.1. vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti
- 6.2. objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé
- 6.3. porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů
- 6.4. charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin, uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích
- 6.5. na vybraných příkladech demonstruje základní politické proudy
- 6.6. vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla, charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezení význam kolonií
- 7. MODERNÍ DOBA
- 7.1. na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky
- 7.2. rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů
- 7.3. charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět, rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu
- 7.4. na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv
- 7.5. zhodnotí postavení ČSR v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí
- 8. ROZDĚLENÝ A INTEGROJÍCÍ SE SVĚT
- 8.1. vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa, uvede příklady střetávání obou bloků
- 8.2. vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce
- 8.3. posoudí postavení rozvojových zemí
- 8.4. prokáže základní orientaci v problémech současného světa

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Dějepis

Dějepis - 6. ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - osvojí si práci s časovou přímkou - osvojí si základní periodizaci dějin - dokáže pracovat s pojmy prostor, čas - uvede konkrétní příklady zdrojů informací o minulosti - pojmenuje instituce, kde jsou shromažďovány	Pravěk Úvod do učiva Význam zkoumání dějin Získávání informací o dějinách Historické prameny		OVO: 1.1, 1.2, 1.3, 2:1, 2.2, 2.3
- rozpozná vývojová stadia člověka - seznámí se se způsoby obživy a soužití lidí	- Starší doba kamenná - způsob života jednotlivých vývojových typů člověka		OVO: 1.1, 1.2, 1.3, 2:1, 2.2, 2.3
- pochopí podmínky a důsledky přechodu k zemědělství - pochopí podmínky vzniku řemesel	Mladší doba kamenná - způsob života a obživy - počátky řemesel		OVO: 1.1, 1.2, 1.3, 2:1, 2.2, 2.3

- pochopí souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem starověkých států - seznámí se s podstatou společenského uspořádání - seznámí se s projevy náboženských představ	Starověk Oblasti starověkého východu - charakteristické rysy oblasti - vývoj společnosti - náboženské představy - počátek písma a kultury - přínos starověkých civilizací	OSV Kreativita OSV Poznávání lidí OSV Mezilidské vztahy OSV Komunikace OSV Rozvoj schopností poznávání OSV Kooperace, kompetice OSV Řešení problémů a rozhodovací dovednosti OSV Hodnoty. postoje, praktická etika MuV Lidské vztahy MuV Kulturní difference MuV Etnický původ MuV Multikulturalita MuV Princip sociálního smíru a solidarity	OVO: 3.1, 3.2, ČJ – Epos o Gilgamešovi
- pochopí podstatu antické demokracie - chápe přínos řecké civilizace pro rozvoj evropské kultury - uvědomuje si vlastní a občanskou identitu a nutnost respektovat identitu druhých - uvědomí si prolínání kulturních vlivů	Řecko - kořeny řecké civilizace - archaické a klasické období - Makedonie - Helénismus	VMEGS Objevujeme Evropu a svět VMEGS Evropa a svět nás zajímá VMEGS Jsme Evropané	OVO: 3.3, 3.4 ČJ – antická literatura

- učí se chápat formy státní moci - uvědomí si význam křesťanství pro vznik raně feudálních států - získá představu o životě a jednání osobností a společenských skupin - popíše s pomocí mapy územní rozsah římské říše - dokáže porovnat barbarské civilizace se světem antiky - uvědomí si rozdílný vývoj v různých částech Evropy	Řím - království - republika - císařství - počátky křesťanství - římská kultura - rozpad římské říše - naše země v době římské	VMEGS Objevujeme Evropu a svět VMEGS Evropa a svět nás zajímá VMEGS Jsme Evropané VDO – formy participace občanů ve veřejném životě VMEGS Objevujeme Evropu a svět VMEGS Evropa a svět nás zajímá VMEGS Jsme Evropané	OVO: 3.3, 3.4
- popíše naše země v době železné, chápe vyspělost Keltů a jejich činnost a vliv na našem území	Evropa v době železné - Keltové	VDO Občan, občané, společnost a stát VDO Formy participace občanů v politickém životě VDO Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	OVO: 2.2, 2.3

Dějepis - 7. ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - učí se chápat změny politické, hospodářské, sociální a kulturní - seznámí se s rozmachem českého státu a jeho významem ve střední Evropě - učí se charakteristice dobového životního stylu z hlediska sociálního i etnického - seznámí se s problémy, které vedly ke kritice církve a vyústily v českou reformaci - učí se chápat historický rozměr pojmů tolerance a intolerance - uvědomí si okolnosti vzniku střeoevropského soustátí	Opakování dějin starověku v souvislosti s vazbami na středověk Středověk Raný středověk - nový etnický obraz Evropy - byzantská, arabská a franská říše - první státní útvary na našem území - český stát v době knížecí - formování prvních státních celků v Evropě - boj mezi mocí světskou a církevní - křížové výpravy - románská kultura a životní styl raného středověku	OSV Kreativita OSV Poznávání lidí OSV Mezilidské vztahy OSV Komunikace OSV Rozvoj schopností poznávání OSV Kooperace, kompetice OSV Řešení problémů a rozhodovací dovednosti OSV Hodnoty, postoje, praktická etika MuV Lidské vztahy MuV Kulturní difference MuV Etnický původ MuV Multikulturalita MuV Princip sociálního smíru a solidarity	OVO: 4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 4.5 ČJ – počátky českého písemnictví
- učí se chápat změny politické, hospodářské, sociální a kulturní - seznámí se s rozmachem českého státu a jeho významem ve střední Evropě - učí se charakteristice dobového životního stylu z hlediska sociálního i etnického - seznámí se s problémy, které	Vrcholný středověk - rozvoj řemesel a obchodu, vznik měst a jejich význam - český stát za vlády posledních Přemyslovců - nástup Lucemburků a vláda Karla IV. - gotická kultura a životní styl jednotlivých vrstev v období vrcholného středověku	VMEGS Objevujeme Evropu a svět VMEGS Evropa a svět nás zajímá VMEGS Jsme Evropané VDO Občan, občané, společnost a	OVO: 4.5, 5.1, 5.2

vedly ke kritice církve a vyústily v českou reformaci - učí se chápat historický rozměr pojmů tolerance a intolerance - uvědomí si okolnosti vzniku střeoevropského soustátí	- konflikt mezi Anglií a Francií - kritika poměrů v církvi a husitství v Čechách Pozdní středověk - doba poděbradská - doba jagellonská Shrnutí	stát VDO Formy participace občanů v politickém životě VDO Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	
--	--	---	--

Dějepis - 8. ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
- osvojí si periodizaci novověku - seznámí se s pojmy humanismus, renesance a jejich projevy v kultuře, myšlení a životě lidí - poznává důvody a význam objevných plaveb a důsledky pronikání evropských civilizací do nově objevených zemí - seznámí se s pojmem reformace, jejími příčinami a cíli - chápe podstatu pojmů absolutní	Novověk Raný novověk - humanismus - objevné plavby a jejich společenské důsledky - náboženská reformace	OSV Kreativita OSV Poznávání lidí OSV Mezilidské vztahy OSV Komunikace OSV Rozvoj schopností poznávání OSV Kooperace a kompetice OSV Řešení problémů a rozhodovací dovednosti OSV Hodnoty, postoje, praktická etika	OVO: 5.1, 5.3, 5.4, 5.5, 5.6, 5.7

moc, absolutismus - učí se chápat postavení českých zemí v habsburské monarchii i v podmínkách Evropy - rozdělení na katolický a reformační blok - chápe důsledky náboženské nesnášenlivosti - osvojí si pojmy parlamentarismus a konstituční monarchie	- počátky absolutních monarchií - český stát v předbělohorských poměrech - třicetiletá válka - občanská válka v Anglii	MuV Lidské vztahy MuV Kulturní diference MuV Etnický původ MuV Multikulturalita MuV Princip sociálního smíru a solidarity	
Žák: - učí se rozpoznávat projevy barokní kultury - seznámí se se situací českých zemí a vybraných evropských zemí po třicetileté válce - chápe význam osvícenství jako významného myšlenkového předělu, který ovlivnil politický vývoj u nás v Evropě i na americkém kontinentu - ujasní si pojem osvícenský absolutismus - uvědomí si rozpor mezi projevy absolutní moci a snahami nastupující buržoazie - chápe pojem kolonie, uvědomí si	Období od 2. pol. 17. stol. do konce 18. stol. - baroko a životní styl - upevňování vlády Habsburků po třicetileté válce - rozvoj vzdělanosti v době osvícenství - české země za vlády Marie Terezie a Josefa II. - situace ve Francii, Rusku	VMEGS Objevujeme Evropu a svět VMEGS Evropa a svět nás zajímá VMEGS Jsme Evropané MeV Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení MeV Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality VDO Občan, občané, společnost a stát VDO Formy participace občanů v politickém životě	OVO: 5.4, 5.6, 5.7, 6.1 ČJ, Vv, Hv – renesance a baroko

význam boje za svobodu	a Prusku, vzestup Velké Británie - boj amerických osad za nezávislost, vznik Spojených států amerických	VDO Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	
- uvědomí si důsledky definitivního rozbití středověkých politických, hospodářských a společenských struktur - uvědomí si prudký rozvoj průmyslu jako předpoklad a katalyzátor společenských změn, dopad na živ. prostředí - uvědomí si emancipační hnutí národů jako důsledek změn ve vývoji společnosti - chápe národní obrození jako jev celoevropský, jehož výsledkem je utvoření novodobých národů - seznámí se s příčinami a průběhem českého národního obrození - uvědomí si význam obrozeneckých snah významných osobností - uvědomí si dokončení boje jednotlivých skupin jako předpoklad ustavení moderních	Novověk od konce 18. stol. do r. 1914 - Velká francouzská revoluce, její průběh a význam pro Francii i evropské dějiny - napoleonské války a jejich důsledky - průmyslová revoluce, modernizace společnosti, změna sociální struktury - národní a osvobozenecká hnutí v Evropě, pojem vlastenectví a požadavek národa na svobodný rozvoj - utváření novodobého českého národa - rok 1848 v Evropě a v Čechách - postavení českých zemí v habsburské monarchii ve 2. pol. 19. stol., základní rysy české politiky, její představitelé - procesy sjednocování v Německu a v Itálii - občanská válka v USA		OVO: 6.2, 6.3, 6.4, 6.5, 6.6 ČJ – národní obrození

politických stran - chápe emancipační hnutí českého národa jako výrazný projev dané doby (snaha ohrožující existenci mnohonárodnostní monarchie) - seznámí se s úsilím o vytvoření jednotlivých národních celků - chápe historický rozměr pojmu rasismus - rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky - objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů - zdůvodní význam voleb v demokratické společnosti - uvede příklady lidských práv - seznámí se se základními dokumenty upravujícími lidská práva - chápe význam dodržování lidských práv, respektuje práva a zájmy ostatních - popíše základní práva dítěte, přiměřeně je uplatňuje - uvede příklady porušování nebo ohrožování práv dítěte - posuzuje význam ochrany lidských práv a svobod	Právní základy státu - znaky státu, typy a formy státu Principy demokracie - politický pluralismus, sociální dialog - volby do zastupitelstev Lidská práva - základní lidská práva - práva dítěte - poškozování lidských práv		OVO Vo: 4.1, 4.3, 4.4, 4.5
--	--	--	-----------------------------------

Dějepis 9. ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák:		OSV Kreativita OSV Poznávání lidí OSV Mezilidské vztahy OSV Komunikace OSV Rozvoj schopností poznávání OSV Kooperace, kompetice OSV Řešení problémů a rozhodovací dovednosti OSV Hodnoty, postoje, praktická etika	OVO: 6.6, 7.1, 7.2, 7.3, 7.4, 7.5, 8.1
- učí se chápat 1. pol. 20. stol. jako období dvou nejničivějších světových válek	Moderní doba - Situace v letech 1914 – 1948 - první světová válka - situace v Rusku, ruské revoluce - vznik ČSR, hospodářsko-politický rozvoj republiky, sociální a národnostní problémy - mezinárodně politická situace Evropy ve 20. letech - počátky fašistického hnutí - SSSR v meziválečném období - světová hospodářská krize a její důsledky - první projevy fašistické agrese, vznik válečných ohnisek	MuV Lidské vztahy MuV Kulturní difference MuV Etnický původ MuV Multikulturalita MuV Princip sociálního smíru a solidarity	ČJ – společenské a politické podmínky vzniku literatury 20. století
- učí se chápat okolnosti vzniku samostatné ČSR, její vnitřní a zahraniční situaci v období první republiky			
- uvědomí si změnu mezinárodněpolitických vztahů vznikem komunistického režimu, totalitarismu a vypjatého nacionalismu			
- uvědomí si souvislost mezi nepříznivým stavem ekonomiky a tendencí řešit problémy extrémními způsoby			
- chápe historický rozměr pojmů nacionalismus, extremismus, agrese			
- učí se vnímat rozmanitost projevů kultury a přínos národní a evropské kultury k tomuto odkazu			
- seznámí se s vnitřní a zahraniční			

politikou ČSR v období druhé republiky, protektorátu	- Protektorát Čechy a Morava		
- učí se účtět k odkazu účastníků odboje - učí se chápat poválečný vývoj ČSR, který vyústil v únorové události 1948 - chápe možnost různé interpretace historických faktů a nutnost kritického přístupu k interpretacím	- druhá světová válka - domácí a zahraniční odboj - mezinárodní konference a poválečné uspořádání světa - poválečné Československo v letech 1945 – 1948 - únorový převrat 1948		
- seznámí se s postavením ČSR v mezinárodních souvislostech - učí se rozpoznávat znaky totalitní společnosti - učí se chápat vznik a problémy existence bipolárního světa - uvědomí si nutnost respektovat identitu druhých - seznámí se s vnitřní situací v naší republice (události r. 1968)	Dějiny od poloviny 20. století do současnosti - postavení Československa a jeho postupné začleňování do sféry vlivu SSSR, projevy sovětizace ČSR ve všech oblastech společenského života i v každodenním životě lidí - studená válka, rozdělení světa do vojenských bloků - rozpad koloniálního systému, mimoevropský svět - vnitřní situace v zemích východního bloku (krizové projevy)	VMEGS Objevujeme Evropu a svět VMEGS Evropa a svět nás zajímá VMEGS Jsme Evropané MeV Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení MeV Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality MeV Stavba mediálních sdělení MeV Fungování a vliv médií ve společnosti MeV Tvorba mediálních sdělení MeV Práce v realizačním týmu	OVO: 8.1, 8.2, 8.3, 8.4, 8.5, 8.6,

- učí se chápat postupný rozpad východního bloku rozkladem komunistických systémů - seznámí se s vnitřní situací v naší republice v roce 1989 a s vývojem v 90. letech – vznik ČR - ustavení demokrat. režimu - uvede příklady mezinárodního terorismu, vysvětlí vlastní postoj ke způsobům jeho potírání - vliv médií na každodenní život a politické dění - seznámí se s Ústavou ČR a jednotlivými složkami státní moci, porovnává jejich úkoly - uvede příklady institucí a orgánů podílejících se na správě obcí, krajů a státu - ujasní si začlenění ČR do integračního procesu (vstup do EU) a jeho vliv na každodenní život občanů - uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU a možnosti	- charakteristika západních zemí (na vybraných příkladech) - krize sovětského impéria a „perestrojka“ - obnova demokracie ve východní Evropě a „sametová revoluce“ - rozpad Československa, vznik ČR - Česká republika na přelomu tisíciletí - technika, věda a kultura ve 2. pol. 20. stol. Právní základy státu - státní občanství ČR - Ústava ČR - složky státní moci Státní správa a samospráva - orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly Evropská integrace Mezinárodní spolupráce	VDO Občan, občané, společnost a stát VDO Formy participace občanů v politickém životě VDO Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	OVO Vo: 5.6 OVO Vo: 4.2 OVO Vo: 5.1, 5.2
---	---	---	---

jejich uplatňování - vysvětlí výhody spolupráce mezi státy - uvede příklady významných mezinárodních organizací a posoudí jejich význam			
--	--	--	--

6.6. ČLOVĚK A PŘÍRODA

6.6.1. Fyzika

Charakteristika vyučovacího předmětu Fyzika

Vyučovací předmět Fyzika vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a příroda, je jedním z vyučovacích předmětů ŠVP / Chemie, Přírodopis a Zeměpis/, který žákovi umožňuje poznávání přírody jako systému, chápání důležitosti udržování přírodní rovnováhy, uvědomování si užitečnosti přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě. Předmět rozvíjí dovednosti žáků objektivně a spolehlivě pozorovat, měřit, experimentovat, vytvářet a ověřovat hypotézy, vyvozovat z nich závěry a ty ústně i písemně interpretovat. Osvojením si základních fyzikálních pojmů, veličin a zákonitostí vede žáky k porozumění fyzikálních jevů a procesů, vyskytujících se v přírodě, běžném životě i v technické či technologické praxi. Předmět Fyzika seznamuje žáky s možnostmi a perspektivami moderních technologií, učí žáky rozlišovat příčiny fyzikálních dějů, souvislosti a vztahy mezi nimi, předvídat je, popř. ovlivňovat, a to hlavně v souvislosti s řešením praktických problémů.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu Fyzika

Výuka směřuje k:

- podchycení a rozvíjení zájmu o poznávání základních fyzikálních pojmů a zákonitostí, s využíváním jednoduchých fyzikálních pokusů, řešení problémů a zdůvodňování správného jednání v praktických situacích;
- k osvojení si základních poznatků z vybraných okruhů učiva (látky a tělesa, pohyb těles, síly, mechanické vlastnosti tekutin, energie, zvukové děje, elektromagnetické a světelné děje, vesmír);
- vytváření potřeb objevovat a vysvětlovat fyzikální jevy, zdůvodňovat vyvozené závěry a získané poznatky využívat k rozvíjení odpovědných občanských postojů;
- získávání a upevňování dovedností pracovat podle pravidel bezpečné práce při provádění fyzikálních pozorování, měření a experimentů.

Předmět Fyzika je vyučován jako samostatný předmět v 6. – 8. ročníku 2 hodiny týdně, v 9. ročníku jednu hodinu týdně.

Do vyučovacího předmětu jsou začleněna průřezová témata : Osobnostní a sociální výchova, Environmentální výchova.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Fyzika

Kompetence k učení	Učitel vede žáky: - k vyhledávání, zpracování informací, jejich třídění a propojování - k samostatnému pozorování, měření, porovnávání získaných informací - k používání odborné terminologie
Kompetence k řešení problémů	- učitel zadává praktické úlohy, při kterých se žáci učí nalézat problém, hledat a zvolit postup při jeho řešení, vyhodnocovat získaná data - učitel učí žáky poznatky zobecňovat a aplikovat do života - učitel učí žáky základům logického vyvozování a předvídání závěrů - učitel učí žáky některým problémům předcházet
Kompetence komunikativní	- učitel vede žáky k formování jejich myšlenek v písemné i mluvené formě - učitel vede žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor a logicky argumentovali - učitel při práci ve skupinách vede žáky k přátelské komunikaci
Kompetence sociální a personální	- učíme žáky pracovat ve skupinách - učitel navozuje situace vedoucí k posílení sebedůvěry žáků, pocitu odpovědnosti - učitel vede žáky k ochotě pomoci
Kompetence občanské	- učitel vede žáky k šetrnému využívání energií, k posuzování efektivity jednotlivých energetických zdrojů - učitel podněcuje žáky k upřednostňování obnovitelných zdrojů v jejich budoucím životě
Kompetence pracovní	- učitel vede žáky k pozitivnímu vztahu k práci - učitel vede žáky k bezpečnosti při práci - učitel různými formami seznamuje žáky s profesemi s blízkým vztahem k fyzice

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVO)**1. LÁTKY A TĚLESA****Očekávané výstupy (OVO)**

žák

- 1.1 změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa
- 1.2 uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí
- 1.3 předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty
- 1.4 využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů

2. POHYB TĚLES**SÍLY****Očekávané výstupy (OVO)**

žák

- 2.1 rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu
- 2.2 využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles
- 2.3 změří velikost působící síly
- 2.4 určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici
- 2.5 využívá Newtonovy zákony pro objasňování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích
- 2.6 aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů

3. MECHANICKÉ VLASTNOSTI TEKUTIN**Očekávané výstupy (OVO)**

žák

- 3.1 využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů
- 3.2 předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní

4. ENERGIE**Očekávané výstupy (OVO)**

žák

- 4.1 určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa
- 4.2 využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem
- 4.3 využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh
- 4.4 určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem
- 4.5 zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí

5. ZVUKOVÉ DĚJE

Očekávané výstupy (OVO)

žák

- 5.1 rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku
- 5.2 posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí

6. ELEKTROMAGNETICKÉ A SVĚTELNÉ DĚJE

Očekávané výstupy (OVO)

žák

- 6.1 sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu
- 6.2 rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí
- 6.3 rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností
- 6.4 využívá Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických problémů
- 6.5 využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí
cívky na vznik indukovaného napětí v ní
- 6.6 zapojí správně polovodičovou diodu
- 6.7 využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh
- 6.8 rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami

7. VESMÍR

Očekávané výstupy (OVO)

žák

7.1 objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet

7.2 odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Fyzika
Fyzika 6. ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - rozliší na příkladech látku a těleso - určí skupenství látek - porovná vlastnosti látek různých skupenství - charakterizuje působení síly - charakterizuje gravitační sílu - objasní pojem gravitační pole Země, určí směr gravitační síly - rozliší částice látky (atomy, molekuly) - charakterizuje pojem neustálý pohyb částic, uvede jevy, které pohyb potvrzují (např. difúze) - porovná částicovou stavbu pevných, kapalných a plynných látek - charakterizuje hlavní rozdíly v částicovém složení plynů, kapalin a pevných látek - objasní pojem fyzikální veličina - používá značky a jednotky fyzikálních veličin - změří délku tělesa měřidlem - změří hmotnost pevných a kapalných těles	Látky a těleso. Síly - těleso a látky - síla - gravitační síla - gravitační pole - složení látek - atom, molekula - Brownův pohyb - částicové složení pevných krystalických látek - vlastnosti kapalin a plynů Fyzikální veličiny - délka - hmotnost - objem - teplota	OSV Rozvoj schopností porovnávání pozornost, soustředění, řešení problémů EV Přírodní zákonitosti	OVO: 1.1, 1.2 Z – příliv, odliv, gravitace

- změří objem pevného a kapalného tělesa pomocí odměrného válce - změří teplotu pomocí teploměrů - předpoví, zda se délka či objem tělesa při změně teploty zvětší nebo zmenší - změří časový úsek pomocí stopek - rozpozná, zda na dané těleso působí síla a pomocí prodloužené pružiny porovná podle velikosti dvě působící síly - změří sílu siloměrem - užívá vztah mezi gravitační silou a hmotností tělesa - z hmotnosti a objemu vypočítá hustotu Žák: - porozumí základním pojmům atom, iont - ověří, jestli na těleso působí el. Síla a zda v jeho okolí existuje el. pole - popíše el. pole pomocí siločar - uvede jednotku napětí - objasní podstatu elektrostatické indukce - popíše, zda na těleso působí magnetická síla	- čas - teplotní roztažnost Síla působící na těleso Hustota Elektrostatický náboj - el. náboj - tělesa - elementární elektrické pole - elektroskop - elektrostatická indukce	OSV Rozvoj schopnosti pozorování, pozornost, soustředění pružnost nápadů OSV Rozvoj schopnosti pozorování OSV Řešení problémů	Z Teplota 1.1, 1.2.3 CH - vlastnosti látek 6.1, 6.2, 6.3
--	---	--	--

- popíše využití magnetické síly v praktických situacích - ověří existenci magnetického pole	- vodiče a izolanty - elektrické napětí Magnetické vlastnosti látek Magnetické pole		Z 6.r. – postavení Země ve vesmíru
---	---	--	------------------------------------

Fyzika 7. ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - objasní pojem klid a pohyb tělesa jako stálost jeho polohy vzhledem k jinému tělesu - objasní pojem trajektorie, vysvětlí pojem mezi trajektorií a dráhou - rozezná různé pohyby - popíše pohyb posuvný a otáčivý - používá s porozuměním vztahů pro výpočet dráhy, rychlosti a času - vyjádří rychlost v různých jednotkách - vyjádří grafem závislost dráhy na čase při rovnoměrném pohybu - fyzikální veličiny dokáže vyjádřit v různých jednotkách	Klid a pohyb tělesa - klid a pohyb tělesa - trajektorie a dráha - druhy pohybu - průměrná rychlost - výpočet dráhy, rychlosti a času	OSV Rozvoj schopností pozorování	OVO: 1.1, 2.1, 2.2 M Rovnice

- rozezná jednotlivé druhy sil - změří třecí sílu - znázorní sílu úsečkou - uvede přibližnou charakteristiku jednotky síly - používá vztah mezi gravitační silou a hmotností $F_g = m \cdot g$ - pracuje s veličinou g a její jednotkou N/kg - určí graficky i výpočtem výslednici sil - vysvětlí, kdy dochází k rovnováze sil - charakterizuje těžiště tělesa jako působíště gravitační síly - experimentálně určí polohu těžiště tělesa - při řešení praktických úloh využívá poznatek, že poloha těžiště závisí na rozložení látky v tělese - objasní podstatu všech tří pohybových zákonů	Fyzikální veličiny Síla - jednotka síly - znázornění síly - gravitační síla a hmotnost - měření síly Skládání a rozkládání sil - skládání sil stejného směru - skládání sil opačného směru	OSV Rozvoj schopnosti pozorování, řešení problémů EV Přírodní zákonitosti OSV Řešení problémů	1.1 1.4 2.3, 2.4 Z 2.4
---	--	--	--

- určí rameno síly, je-li dáno působíště síly a osa otáčení - používá vztah pro moment síly $M = F \cdot r$ - vyjádří rovnováhu na páce, kladce pomocí momentu sil - objasní funkci páky, kladky v praxi	Newtonovy zákony		
	Otáčivé účinky síly - páka - kladka - nakloněná rovina		2.5
	Tlaková síla. Tlak - tlaková síla - tlak - tlak v praxi	EV Přírodní zákonitosti	2.3, 2.4, 2.6
	Tření - třecí síla - tření v praxi	OSV Pružnost nápadů, řešení problémů	2.3

- objasní využití hydraulických zařízení - objasní vztah vztahové síly při ponoření tělesa do kapaliny - objasní Archimédův zákon - charakterizuje atmosférický tlak - objasní princip rtuťového tlakoměru, - objasní vztahovou sílu v atmosféře - uvede, k čemu se používá nanometru - - Žák: - charakterizuje zdroj světla - rozliší zdroj světla od tělesa, které světlo odráží - využívá poznatku, že se světlo šíří přímočaře - objasní vznik stínu - objasní vznik zatmění Slunce a Měsíce - uvede vlastnosti rychlosti světla - vysvětlí zákon odrazu světla, aplikuje tento zákon při objasňování principu zobrazení předmětu rovinným zrcadlem - rozezná duté a vypuklé zrcadlo, objasní pojmy ohnisko a	Mechanické vlastnosti kapalin - Pascalův zákon - hydraulické zařízení - hydrostatický tlak - vztahová síla - Archimédův zákon - plování těles Mechanické vlastnosti plynů - atmosféra Země - atmosférický tlak - určení atmosférického tlaku - tlak v uzavřené nádobě Přímochaře šíření světla - světelné zdroje, optické prostředí - světelný paprsek, stín, měsíční fáze - zatmění Slunce a Měsíce - rychlost světla	OSV Pružnost nápadů, řešení problémů EV Přírodní zákonitosti OSV Pružnost nápadů EV Pochopení zákonitosti OSV Řešení problémů OSV Řešení problémů EV Pochopení přírodních zákonitostí	2.3, 2.4 3.1, 3.2 3.1, 3.2 Z Atmosféra 6.7
---	---	---	--

202

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
- uvede hlavní jednotku práce, výkonu - vyjádří práci, výkon a energii v různých jednotkách - používá vztahy pro výpočet práce, výkonu - vysvětlí souvislost práce a energie - objasní přeměnu energie	Práce, energie - mechanická práce, výkon - energie polohová a pohybová - přeměna energie	OSV Řešení problémů EV Přírodní zákonitosti	OVO:
- charakterizuje vnitřní energii tělesa jako celkovou energii částic - rozpozná v praktickém životě a v přírodě některé formy tepelné výměny vedením, zářením) - určí množství tepla přijatého a odevzdaného podle vztahu - rozpozná změny skupenství - vymezí faktory, na nichž závisí rychlost vypařování - vymezí podmínky, za nichž nastává kapalnění vodní páry a využívá tyto poznatky k řešení úloh	Vnitřní energie - vnitřní energie tělesa - změna vnitřní energie tělesa konání práce a tepelnou výměnou - měrná tepelná kapacita Teplo. Změny skupenství - teplo, teplota - změny skupenství - anomálie vody	OSV Nápady	4.1, 4.2, 4.3 4.3, 4.4, CH Stavba atomu

- uvede vlastnosti, kterými se voda liší od jiných kapalin - uvede princip vzniku zvuku - rozliší tón a hluk - uvede některé možnosti zmenšování škodlivosti nadměrného hluku - uvede příklady zdrojů napětí - objasní Ohmův zákon - uvede jednotku odporu - při řešení úloh použije vztah $R = U/I$ - při řešení konkrétních úloh použije poznatek, že odpor závisí na materiálu, délce a průřezu vodiče - porovná a vypočítá odpor při paralelním a sériovém zapojení - vysvětlí funkci pojistky - vysvětlí princip reostatu - při řešení konkrétních úloh použije vztahy pro práci a výkon - ověří tepelné účinky el. proudu	Zvukové jevy - zvuky, zdroje zvuku - šíření zvuku - hlasitost zvuku - tón Zákony el. proudu v obvodech - zdroje napětí - směr el. proudu - měření el. proudu - veličiny napětí - Ohmův zákon - elektrický odpor vodiče - sériové a paralelní zapojení spotřebičů - reostat - účinky el. proudu - elektrická práce - elektrický výkon, příkon	OSV Nápad, řešení problémů OSV Řešení problémů OSV Nápad, řešení problémů	4.3., 4.4., 4.5 CH Vlastnosti vody Z koloběh vody v přírodě 5.1, 5.2 Př-ucho Hv Tóny 6.1, 6.2, 6.4
---	---	--	---

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - stanoví nezbytné podmínky vzniku elektrického proudu obvodem - charakterizuje vedení elektrického proudu a napětí - změří el. proud ampérmetrem a napětí voltmetrem	Vedení elektrického proudu - podmínky vedení elektrického proudu v látce - vedení el. proudu v kovech, v kapalinách, plynech a polovodičích	OSV Řešení problémů	OVO: 6.1, 6.2, 6.3, 6.6 CH-elektroanalýza
- ověří, zda je v okolí cívky mag. pole - vysvětlí princip feromag. ampérmetru a voltmetru - objasní pojmy: elektromagnetická indukce, indukovaný proud a indukční napětí	Elektromagnetické jevy - magnetické pole cívky s el. proudem - feromagnetický ampérmetr a voltmetr - otáčivý účinek stejnorodého magnetického pole na cívku s proudem - stejnost	OSV Nápad, řešení problémů	6.1, 6.2, 6.4
- popíše vznik střídavého proudu - charakterizuje střídavé napětí pomocí period a kmitočtu - rozliší stejnosměrný proud od střídavého na základě jejich časového průběhu	Střídavý proud - vznik střídavého proudu - veličiny střídavého proudu - transformátor		

206

6.6.2. Chemie

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU CHEMIE

Vyučovací předmět Chemie vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a příroda, je jedním z vyučovacích předmětů ŠVP /Fyzika, Přírodopis a Zeměpis/, který žákovi umožňuje poznávání přírody jako systému, chápání důležitosti udržování přírodní rovnováhy, uvědomování si užitečnosti přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě, rozvíjení dovedností objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat, vytvářet a ověřovat hypotézy, vyvozovat z nich závěry a to ústně i písemně interpretovat. Učí žáky rozlišovat příčiny chemických dějů, souvislosti a vztahy mezi nimi, předvídat je, popř. ovlivňovat, a to hlavně v souvislosti s řešením praktických problémů.

OBSAHOVÉ, ČASOVÉ A ORGANIZAČNÍ VYMEZENÍ PŘEDMĚTU CHEMIE

Výuka směřuje k:

- podchycení a rozvíjení zájmu o poznávání základních chemických pojmů a zákonitostí na příkladech směsí, chemických látek a jejich reakcí s využíváním jednoduchých chemických pokusů, řešení problémů a zdůvodňování správného jednání v praktických situacích;
- vytváření potřeb objevovat a vysvětlovat chemické jevy, zdůvodňovat vyvozené závěry a získané poznatky využívat k rozvíjení odpovědných občanských postojů;
- získávání a upevňování dovedností pracovat podle pravidel bezpečné práce s chemikáliemi a dovednosti poskytnout první pomoc při úrazech s vybranými nebezpečnými látkami.

Chemie je povinným vyučovacím předmětem pro žáky 2. stupně ZŠ v 8. a 9. ročníku. Vyučuje se ve dvouhodinové týdenní dotaci. Do výuky jsou zařazena laboratorní cvičení.

Do vyučovacího předmětu jsou začleněna průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Environmentální výchova a Mediální výchova.

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU CHEMIE

Kompetence k učení	- učíme žáky různým metodám poznávání přírodních objektů, procesů, vlastností a jevů. - učíme žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich činnost. - učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu.
--------------------	---

	- učíme žáky zpracovávat informace z hlediska důležitosti a objektivitu a využívat je k dalšímu učení. - podporujeme používání cizího jazyka a výpočetní techniky. - umožňujeme žákovi pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry. - učíme žáky správně zaznamenat a zdokumentovat experiment. - uplatňujeme k žákovi individuální přístup - motivujeme k učení – snažíme se cíleně vytvářet situace, v nichž má žák radost z učení. - při hodnocení používáme ve zřetelné převaze prvky pozitivní motivace. - učíme trpělivost, povzbuzujeme.
Kompetence k řešení problémů	- vytvářením praktických problémových úloh a situací učíme žáky prakticky problémy řešit. - učíme žáky přecházet od smyslového poznávání k po- - znávání založeném na pojmech, prvních teoriích a modelech a chápat vzájemné souvislosti či zákonitosti přírodních faktů. - učíme žáky poznatky zobecňovat a aplikovat v různých oblastech života. - učíme žáky základům logického vyvozování a předvídání specifických závěrů z přírodních zákonů. - rozvíjíme schopnost objevovat a formulovat problém a hledat různé varianty řešení. - podporujeme netradiční (originální) způsoby řešení problémů. - podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení. - podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů
Kompetence komunikativní	- vedeme žáky k přesnému a logicky uspořádanému - vyjadřování či argumentaci. - učíme žáky stručně, přehledně i objektivně sdělovat (ústně i písemně) postup a výsledky svých pozorování a experimentů. - klademe výraz na „kulturní úroveň“ mluveného i písemného projevu..

	- vedeme žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty. - podporujeme kritiku a sebekritiku. - učíme žáky publikovat a prezentovat své názory a myšlenky. - podporujeme přátelskou komunikaci mezi žáky a vyučujícím a mezi žáky navzájem. - připravujeme žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích. - důsledně vyžadujeme dodržování pravidel pro zacházení s chemickými látkami.
Kompetence sociální a personální	- podporujeme skupinovou výuku a jiné formy vyučování.. - učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce. - rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role. - učíme žáky kriticky hodnotit práci (význam) týmu, svoji práci (význam) v týmu i práci (význam) ostatních členů týmu. - podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují - podporujeme integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů. - průběžně monitorujeme sociální vztahy ve třídě, skupině. - učíme žáky k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky (mezi žáky a učiteli). - důsledně vyžadujeme dodržování společně dohodnutých pravidel chování, na jejich formulaci se žáci sami podíleli.
Kompetence občanské	- vedeme žáky k poznávání možností rozvoje i zneužití chemie. - vedeme žáky k odpovědnosti za jejich zdraví a za zachování životního

	prostředí. - vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví a k aktivní ochraně životního prostředí. - vedeme žáky k odmítavému postoji k drogám alkoholu, kouření, zneužívání (a nadměrnému užívání) léků. - netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků. - netolerujeme nekamarádkské chování a odmítnutí požadované pomoci. - učíme žáky správně jednat v různých mimořádných život ohrožujících situacích. - učíme žáky preventivně předcházet nemocem a úrazům. - učíme žáky poskytnout účinnou první pomoc. - důsledně vyžadujeme dodržování stanovených pravidel (manipulace s chemickými látkami, pravidla chování ve škole,) a dodržování stanovených pracovních postupů. - neustále monitorujeme chování žáků, včas přijímáme účinná opatření.
Kompetence pracovní	- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci. - učíme žáky optimálně plánovat a provádět soustavná pozorování a experimenty a získaná data zpracovávat a vyhodnocovat. - v rámci možnosti a podmínek školy učíme žáky při práci využívat moderní technologie, postupy, pomůcky a techniku. - podporujeme využívání výpočetní techniky, internetu a používání cizího jazyka. - seznamujeme žáky se zásadami bezpečnosti ochrany a zdraví při práci a důsledně vyžadujeme jejich dodržování. - různými formami (exkurze, film apod.) seznamujeme žáky s různými profesemi v oblasti chemické výroby.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY VZDĚLÁVACÍHO OBORU (OVO) CHEMIE

1. Pozorování,pokus a bezpečnost práce

Žák

- 1.1. určí společné a rozdílné vlastnosti látek
- 1.2. pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými nebezpečnými látkami a hodnotí jejich rizikovost;posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek,se kterými zatím pracovat nesmí
- 1.3. objasní nejefektivnější jednání v modelových případech havárie s únikem nebezpečných látek

2. Směsi

Žák

- 2.1 rozlišuje směsi a chemické látky
- 2.2 vypočítá složení roztoků,připraví prakticky roztok daného složení
- 2.3 vysvětlí základní faktory ovlivňující rozpouštění pevných látek
- 2.4 navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení; uvede příklady oddělování složek v praxi
- 2.5 rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití
- 2.6 uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a domácnosti, navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby likvidace znečištění

3. Částicové složení látek a chemické prvky

Žák

- 3.1 používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech
- 3.2 rozlišuje chemické prvky a chemické sloučeniny a pojmy používá ve správných souvislostech
- 3.3 orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti

3. Chemické reakce

Žák

- 4.1 rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí,uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí,provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání

- 4.2 přečte chemické rovnice a s užitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozí látky nebo produktu
- 4.3 aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu

5. Anorganické sloučeniny

Žák

porovnává vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí vysvětlí sliv kyselých dešťů, uvede jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předcházet
orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi

6. Organické sloučeniny

Žák

- 6.1 rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití
- 6.2 zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy
- 6.3 rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití
- 6.4 orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktech biochemického zpracování, především bílkovin, tuků, sacharidů
- 6.5 určí podmínky postačující pro aktivní fotosyntézu
- 6.6 uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů

7. Chemie a společnost

Žák

- 7.1 zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi
- 7.2 aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe
- 7.3 orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka

VZDĚLÁVACÍ OBSAH VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU CHEMIE

Chemie – 8. ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák - rozliší fyzikální tělesa a látky - uvede, čím se zabývá chemie, u běžně známých dějů určí, zda se jedná o chem. děj - uvede příklady chem. výroby ve svém okolí - zhodnotí význam i případná rizika pro obyvatele okolí - uvede fyzikální a chem. vlastnosti látek - rozliší známé látky dle jejich vlastností - vyhledá v tabulkách dané hodnoty u vybraných látek - rozpozná skupenství a jejich přeměny (včetně sublimace) - rozliší fyzikální a chemický děj - používá zásady bezpečné práce - dovede poskytnout 1. pomoc - používá tel. číslo záchranné služby, přivolá pomoc - rozliší a pojmenuje druhy směsí	Úvod do chemie vymezení chemie, látky a tělesa, chemické děje, chemická výroba Vlastnosti látek látky, jejich vlastnosti, skupenství, rozpustnost, chemické děje Bezpečnost práce v laboratoři a při pokusech první pomoc při úrazu - poleptání, popálení, pořezání Směsi - směsi různorodé a stejnorodé složky směsí	OSV Osobnostní rozvoj, schopnost poznávání, řešení problémů, rozhodovací dovednosti VDO Rozvoj disciplinovanosti, samostatnosti, vlastního názoru VMEGS Důsledky globálních vlivů na životní prostředí EV Pochopení základních přírodních zákonitostí, postavení a vliv člověka na přírodu, zdroje energie a surovin, ochrana životního prostředí MeV Odborné texty, televizní a rozhlasové pořady	OVO:7.3,1.3 F-látky a tělesa OVO:1.1,1.2,1.3 F-látky a tělesa OVO:1.1,1.2,1.3 Př-ochrana zdraví

- vysvětlí pojmy rozpustnost, koncentrovaný, zředěný, nasycený, nenasycený roztok - popíše vliv teploty, plošného obsahu, povrchu na rychlost rozpouštění - aplikuje poznatky na příkladech z praxe z praxe - vypočítá hmotnostní zlomek složek směsí a %koncentrací - objasní princip, postup a užití v praxi metody oddělování složek směsí - usazování, filtrace, destilace, krystalizace - provede filtraci a destilaci ve školních podmínkách - rozpozná vhodný postup k oddělování složek směsí - vyjmenuje druhy a význam vod podle užití a znečištění - určí hygienické požadavky na pitnou vodu - vysvětlí hlavní znečišťovatele pitné vody - stanoví procentový obsah hlavních složek vzduchu - vysvětlí význam vzduchu jako průmyslové suroviny	roztoky, složení roztoků hmotnostní zlomek Oddělování složek směsí usazování, filtrace, destilace, krystalizace, sublimace Voda destilovaná, pitná, odpadní výroba pitné vody čistota vody Vzduch složení, vlastnosti čistota ovzduší, ozonová vrstva		OVO:2.1,2.2,2.3,2.4,2.5,2.6 F-látky a tělesa M-výpočty složení roztoků OVO:2.4 OVO:2.5,2.6 F-voda Př-ochrana přírody Z-vodstvo, oběh vody OVO:2.6 F- látky Př-ochrana životního prostředí
---	---	--	--

-najde hlavní znečišťovatele vzduchu - zjistí vznik a význam inverze a smogu - používá pojmy atomové jádro, elektronový obal, proton, neutron, elektron, valenční elektron, valenční vrstva, protonové číslo vysvětlí vztahy mezi počty protonů, elektronů a neutronů v atomu - odvodí vznik kationtů a aniontů z atomu - rozezná rozdíl mezi atomem a molekulou - používá české názvy a značky prvků H, Li, Na, K, Mg, Ca, Cr, Mn, Fe, Os, Cu, Ag, Au, Zn, Hg, B, Al, C, Si, Sn, P, N, P, O, S, F, Cl, Br, I, He, Ne, Ar, - s pomocí PSP umí přiřadit protonové číslo prvku a naopak -vysvětlí princip uspořádání prvků v PSP - zařadí prvek do skupiny a periody PSP - vyhledá prvek podle skupiny a periody PSP - zdůvodní periodický zákon - rozliší kovy a nekovy, uvede příklady vlastností a praktického využití vybraných kovů a slitin	Částicové složení látek atom, molekula, ionty, atomové jádro, protony, neutrony elektrony, elektronový obal, valenční elektrony Chemické prvky názvy, značky protonové číslo Periodická soustava prvků (PSP)		Z-složení atmosféry OVO:3.1 F-stavba atomu,složení látek OVO:3.2 Př-ochrana přírody Z -nerostné suroviny OVO:3.3
--	--	--	--

- zhodnotí vliv činnosti člověka na změny obsahu kyslíku a ozonu v plynném obalu Země - vysvětlí rozdíl mezi prvkem a sloučeninou - určí počet atomů ve vzorci - objasní význam symbolů v chemické rovnici - zapíše slovně popsaný chemický děj chemickou rovnicí - vysvětlí jednoduché rovnice (hoření C, S apod.) - používá zákon zachování hmotnosti - dokáže opravit špatně vyčíslenou rovnici - dokáže vyčíslit jednoduchou rovnici - určí oxidační číslo atomů prvků v oxidech - vytvoří vzorec z názvu a naopak - popíše význam a použití vybraných oxidů, posoudí vliv těchto látek na životní prostředí - určí oxidační číslo atomů prvků v halogenidech - zapíše z vzorce název a naopak - popíše vlastnosti, použití a význam chloridu sodného - orientuje se na stupnici pH - změří pH roztoku univerzálním	KovyAl,Zn,Cu,Ag,Au) slitiny: mosaz, bronz, dural nekovy(O,N,C,S,Cl) Chemické sloučeniny výchozí látky a produkty, chemický děj chemická vazba Chemické rovnice zákon zachování hmotnosti látkové množství, molární hmotnost Jednoduché anorganické sloučeniny -oxidy oxid: siřičitý, sírový, uhličitý, uhelnatý, vápenatý, dusnatý, dusičitý, křemičitý		OVO:3.2,3.3 OVO:3.1,3.2,3.3 OVO:4.1,4.2,4.3,6.4,7.3 F-látky a tělesa
---	---	--	---

indikátorovým papírkem - vysvětlí podstatu vzniku kyselých dešťů a jejich vliv v přírodě - vede příklady opatření, jak kyselým dešťům předcházet - popíše vlastnosti vybraných kyselin, bezpečné ředění koncentrovaných roztoků a první pomoc při zasažení lidského těla - objasní pravidla názvosloví kyselin (bezokyslíkatých a kyslíkatých) - vytvoří vzorec z názvu a naopak - vysvětlí pojem hydroxid (zásada) - užívá pravidla názvosloví hydroxidů - vytvoří vzorec z názvu a naopak - určí vzorec, vlastnosti, význam a užití NaOH, KOH, Ca(OH)₂, zná zásady bezpečné práce s hydroxidy - poskytne první pomoc při poleptání - určí reaktanty a produkty neutralizace (obecně) - ze zadání konkrétních reaktantů dokáže určit názvy a vzorce produktů - aplikuje pravidla názvosloví solí - vytvoří vzorec z názvu a naopak u vybraných solí	- halogenidy fluoridy, chloridy, bromidy, jodidy názvosloví halogenidů ionty kyselost a zásaditost roztoků, pH, indikátory, kyselé deště - kyseliny: chlorovodíková, sírová, dusičná názvosloví kyselin - hydroxidy sodný, draselný, vápenatý názvosloví hydroxidů		OVO:5.1,5.2 Př-nerosty a horniny, ochrana životního prostředí Z-vztah příroda a společnost OVO.5.1 Př-nerosty a horniny
---	--	--	---

-zdůvodní první pomoc při zasažení kyselinami nebo hydroxidy -najde příklady použití solí z praxe - hnojiva, stavební pojiva, modrá skalice, vápenec -zdůvodní chemický princip výroby páleného vápna a hašeného vápna -zjistí princip tvrdnutí malty -uvede význam průmyslových hnojiv a posoudí jejich vliv na životní prostředí	-neutralizace vznik solí názvy a vzorce síranů, dusičnanů, uhličitánů -hospodářsky významné látky průmyslová hnojiva vápenná malta, sádra, beton, keramika		OVO:5.1,5.2,5.3,1.2 Př-úrazy a prevence OVO:5.1,1.2 Př-úrazy a prevence Z-vztah příroda a společnost OVO:1.2,4.1,4.3,5.1,5.2,5.3 Př-úrazy a prevence OVO:5.1,7.1,7.3 Př-nerosty a horniny, ochrana životního prostředí Z-vztah příroda a společnost
---	---	--	---

Chemie – 9. ročník

[illegible]

(včetně pohonných látek pro automobily) na životní prostředí -rozlišuje obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie -používá bezpečně spotřebiče na topné plyny v domácnosti -rozpozná označení hořlavých látek, uvede zásady bezpečné manipulace s těmito látkami -uvede, jak postupovat při vzniku požáru,zná telefonní číslo pro přivolání hasičů,poskytne první pomoc při popálení -rozliší anorganické a organické sloučeniny -rozliší nejjednodušší uhlovodíky, -uvede jejich vzorce,vlastnosti,použití -vyhledá a uvede příklady produktů zpracování ropy a zemního plynu -vyhledá a uvede příklady havárií způsobených ropou ,ropnými produkty a zemním plynem -rozliší pojmy uhlovodíky a deriváty uhlovodíků -rozliší uhlovodíkový zbytek a funkční (charakteristickou) skupinu na příkladech známých vzorců derivátů	Uhlovodíky alkany,alkeny,alkiny,areny(methan,ethan,propan,butan, ethylen,benzen,naftalen) průmyslové zpracování ropy -deriváty uhlovodíků halogenové deriváty alkoholy a fenoly aldehydy, ketony karboxylové kyseliny estery, esterifikace		OVO:6.1,6.2,7.1,7.3 Př-ochrana přírody a životního prostředí Z-globální problémy,světové hospodářství,Česká republika OVO:1.2,6.3,7.3
--	--	--	---

-rozliší a zapíše vzorce methanolu, ethanolu, fenolu, kyseliny mravenčí, octové, formaldehydu, acetonu, uvede vlastnosti a příklady využití těchto látek -uvede výchozí látky a produkty esterifikace -uvede výchozí látky, produkty a podmínky průběhu fotosyntézy -rozliší bílkoviny, tuky sacharidy a vitaminy, uvede příklady zdrojů těchto látek pro člověka a posoudí různé potraviny z hlediska obecně uznávaných zásad zdravé výživy -rozliší plasty od dalších látek, uvede příklady jejich názvů, vlastností a použití -posoudí vliv používání plastů na životní prostředí -rozliší přírodní a syntetická vlákna a uvede výhody a nevýhody jejich používání -doloží na příkladech význam chemických výrob pro národní hospodářství a člověka	-přírodní látky sacharidy, tuky, bílkoviny, vitaminy fotosyntéza -plasty a syntetická vlákna polyethylen, polypropylen, polystyren, polvinylchlorid, polyamidová a polyesterová vlákna -chemie a společnost		OVO:6.4,6.5,6.6 Př-fotosyntéza, nemoci, prevence, životní styl OVO:7.3
---	---	--	---

-uvede příklady prvotních a druhotných surovin pro chemické výroby a hodnotí je z hlediska udržitelného rozvoje -zhodnotí ekonomický a ekologický význam recyklace odpadů -vysvětlí pojem biotechnologie, uvede příklady -zjistí, kde a jak v okolí dochází ke znečišťování životního prostředí,uvede,jak tomu předcházet -uvede příklady chování při nadměrném znečištění ovzduší -zachází bezpečně s běžnými mycími a čistícími prostředky používanými v domácnosti -rozpozná označení hořlavých, toxických a výbušných látek, uvede zásady bezpečné práce s běžně prodáványými hořlavinami a výbušninami -uvede příklady otravných látek a způsoby boje proti nim -uvede příklady volně i nezákonně prodáváných drog a popíše příklady následků, kterým se vystavuje jejich konzument -uvede příklady nejrozšířenějších výbušných, hořlavých a toxických látek	chemické výroby otravné látky pesticidy biotechnologie,enzymy léčiva drogy detergenty potraviny chemie a životní prostředí		OVO:1.3,2.6,4.3,7.1,7.2,7.3 Př-životní styl,nemoci,úrazy, prevence,ochrana přírody a prostředí Z-vztah příroda a společnost republika
---	---	--	--

a způsob jejich označování -uvede a zdůvodní nejúčelnější jednání v případě havárie s únikem nebezpečných látek -zjistí výrobní podniky v regionu, uvede, co vyrábějí a posoudí s nimi související nebezpečí	-havárie s únikem nebezpečných látek látky výbušné, hořlavé, toxické zásady chování při úniku nebezpečných látek improvizovaná ochrana při úniku nebezpečných látek		OVO:1.3
--	---	--	---------

6.6.3. Přírodopis

Charakteristika vyučovacího předmětu Přírodopis

Vyučovací předmět Přírodopis vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a příroda, směřuje k podchycení a rozvíjení zájmu o přírodu a přírodniny, poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním faktům, umožňuje poznat přírodu jako systém, jehož součásti jsou vzájemně propojeny. Podporuje vytváření otevřeného myšlení, kritického myšlení a logického uvažování. Učí aplikovat přírodovědné poznatky v praktickém životě. Vede k chápání podstatných souvislostí mezi stavem přírody a lidskou činností, závislosti člověka na přírodních zdrojích. Seznamuje žáka se stavbou živých organismů.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu Přírodopis

Vyučovací předmět Přírodopis je vyučován jako samostatný předmět v 6. - 9. ročníku. V 6. – 8. ročníku dvě hodiny týdně, v 9. ročníku jednu hodinu.

Předmět svým charakterem velmi často přesahuje do dalších vzdělávacích oborů / Fyzika, Chemie, Zeměpis, Výchova ke zdraví/.

Do vyučovacího předmětu jsou začleněna všechna průřezová témata.

Vzdělání v předmětu Přírodopis

- směřuje k podchycení a rozvíjení zájmu o přírodu a přírodniny
- poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním faktům
- umožňuje poznat přírodu jako systém, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se
- podporuje vytváření otevřeného myšlení, kritického myšlení a logického uvažování
- učí aplikovat přírodovědné poznatky v praktickém životě
- vede k chápání podstatných souvislostí mezi stavem přírody a lidskou činností, závislosti člověka na přírodních zdrojích
- seznamuje žáka se stavbou živých organismů

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Přírodopis

Kompetence k učení	- učíme žáky vyhledávat, zpracovávat, třídit a používat potřebné informace v literatuře a na internetu - učíme žáky pozorovat a porovnávat získané informace - umožňujeme žákovi pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry - učíme žáky správně používat odbornou terminologii - učíme žáky správně zaznamenat a zdokumentovat experiment - uplatňujeme individuální přístup k žákovi - při hodnocení používáme ve zřetelné převaze prvky pozitivní motivace - učíme trpělivosti, povzbuzujeme
Kompetence k řešení problémů	- učíme žáky přecházet od smyslového poznávání k poznávání založeném na pojmech a chápat vzájemné souvislosti či zákonitosti přírodních faktů - učíme žáky základům logického vyvozování a předvídání specifických závěrů z přírodovědných zákonů - učíme žáky poznatky zobecňovat a aplikovat v různých oblastech života. - podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení - podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů - učíme, jak některým problémům předcházet
Kompetence komunikativní	- připravujeme práci ve skupinách, která je založena na komunikaci mezi žáky, respektování názorů druhých, na diskusi - vedeme žáky k formulování svých myšlenek v písemné i mluvené formě - umožňujeme prezentaci práce žáků, žáci mají možnost sami zhodnotit výsledky své práce a reagovat na hodnocení ostatních, argumentovat, přijmout kritiku - podporujeme kritiku a sebekritiku - podporujeme přátelskou komunikaci mezi žáky a vyučujícím a mezi žáky navzájem. - připravujeme žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných situacích

Kompetence sociální a personální	- využíváme skupinového vyučování ke spolupráci žáků při řešení problémů - navozujeme situace vedoucí k posílení sebedůvěry žáků, pocitu zodpovědnosti - učíme žáky kriticky hodnotit práci skupiny, svoji práci - podporujeme vzájemnou pomoc žáků - netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu - učíme žáky k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky - důsledně vyžadujeme dodržování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se žáci sami podíleli
Kompetence občanské	- vedeme žáky k odpovědnosti za jejich zdraví a za zachování životního prostředí - vedeme žáky k odmítavému postoji k drogám, alkoholu, kouření, zneužívání léků - netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků - učíme žáky správně jednat v různých mimořádných život ohrožujících situacích. - učíme žáky preventivně předcházet nemocem a úrazům - učíme žáky poskytnout účinnou první pomoc - důsledně vyžadujeme dodržování stanovených pravidel při manipulaci s přírodninami, pravidel chování ve škole, v učebně, na mimoškolních akcích a dodržování stanovených pracovních postupů
Kompetence pracovní	- vedeme žáky k dodržování bezpečnostních a hygienických pravidel při práci s mikroskopickými preparáty a s živými přírodninami - zadáváme úkoly tak, aby měli žáci možnost si práci sami organizovat, navrhnout postup a časový rozvrh - vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci - vedeme žáky k dodržování a plnění jejich povinností a závazků

	- různými formami / exkurze, film, beseda apod. /seznamujeme žáky s různými profesemi v oblasti přírodních věd a v různých průmyslových odvětvích založených na biotechnologiích
--	--

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVO) Přírodopis**2. stupeň****1.OBECNÁ BIOLOGIE A GENETIKA****Žák**

- 1.1 rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů
- 1.2 popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií a objasní funkci základních organel
- 1.3 rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů /orgánových soustav / rostlin i živočichů
- 1.4 třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek
- 1.5 vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti
- 1.6 uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů
- 1.7 uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka

Učivo /U/

- 1.1 vznik, vývoj, rozmanitost , projevy života a jeho význam – výživa, dýchání, růst, rozmnožování, vývin, reakce na podněty:názory na vznik života
- 1.2 základní struktura života – buňky, pletiva, tkáně, orgány, orgánové soustavy, organismy jednobuněčné a mnohobuněčné
- 1.3 význam a zásady třídění organismů
- 1.4 dědičnost a proměnlivost organismů – podstata dědičnosti a přenos dědičných informací,gen, křížení
- 1.5 viry a bakterie – výskyt, význam a praktické využití
- 1.6

2.BIOLOGIE HUB**Očekávané výstupy (OVO)****Žák**

- 2.1 rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků
- 2.2 vysvětlí různé způsoby výživy hub a jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích
- 2.3 objasní funkci dvou organismů ve stélce lišejníků

Učivo /U/

- 2.1 houby bez plodnic – základní charakteristika, pozitivní a negativní vliv na člověka a živé organismy
- 2.2 houby s plodnicemi – stavba, výskyt, význam, zásady sběru, konzumace a první pomoc při otravě houbami
- 2.3 lišejníky – stavba, symbioza, výskyt a význam

3. BIOLOGIE ROSTLIN

Očekávané výstupy /OVO /

Žák

- 3.1 odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva k jednotlivým orgánům
- 3.2 porovná vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů a uvede praktické příklady jednotlivých funkcí a vztahů v rostlině jako celku
- 3.3 vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů
- 3.4 odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí

Učivo

- 3.1 anatomie a morfologie rostlin – stavba a význam jednotlivých částí těla vyšších rostlin / kořen, stonek, list, květ, semeno, plod /
- 3.2 fyziologie rostlin – základní principy fotosyntézy, dýchání, růstu, rozmnožování
- 3.3 systém rostlin – poznávání a zařazování daných zástupců běžných druhů řas, mechorostů, kaprad'orostů /plavuně, přesličky, kapradiny /, nahosemenných a krytosemenných rostlin / jednoduchých a dvouděložných /:jejich vývoj a využití hospodářsky významných zástupců
- 3.4 význam rostlin a jejich ochrana

4.BIOLOGIE ŽIVOČICHŮ

Očekávané výstupy

Žák

- 4.1 porovná základní němčí a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů
- 4.2 rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin
- 4.3 odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí
- 4.4 zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka, uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy

Učivo /U /

- 4.1 stavba těla, stavba a funkce jednotlivých částí těla – živočišná buňka, tkáň, orgány, orgánové soustavy, organismy jednobuněčné a mnohobuněčné, rozmnožování

- 4.2 vývoj, vývin a systém živočichů – významní zástupci jednotlivých skupin živočichů – prvoci, bezobratlí /žahavce, ploštěnci, hlísti, měkkýši, kroužkovci, členovci /, strunatci / paryby, ryby, obojživelníci, plazi, ptáci, savci /
- 4.3 rozšíření, význam a ochrana živočichů – hospodářsky a epidemiologicky významné druhy, péče o vybrané domácí živočichy, chov domestikovaných živočichů, živočišná společenstva
- 4.4 projevy chování živočichů

5.BIOLOGIE ČLOVĚKA

Očekávané výstupy /OVO /

Žák

- 5.1 určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy
- 5.2 orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka
- 5.3 objasní vznik a vývin nového jedince od početí do stáří
- 5.4 rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby
- 5.5 aplikuje předlékařskou první pomoc při poranění a jiném poškození těla

Učivo /U /

- 5.1 fylogeneze a ontogeneze člověka – rozmnožování člověka
- 5.2 anatomie a fyziologie – stavba a funkce jednotlivých částí lidského těla, orgány, orgánové soustavy / opěrná, pohybová, dýchací, trávicí, vylučovací a rozmnožovací, řídicí /, vyšší nervová činnost, hygiena duševní činnosti
- 5.3 nemoci, úrazy, praktické zásady při léčení: závažná poranění a život ohrožující stavy
- 5.4 životní styl – pozitivní a negativní dopad na zdraví člověka

6.NEŽIVÁ PŘÍRODA

Očekávané výstupy /OVO /

Žák

- 6.1 objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života
- 6.2 rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek
- 6.3 rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody
- 6.4 porovná význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy, rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy v naší přírodě
- 6.5 rozlišuje jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků

Učivo / U /

- 6.1 země – vznik a stavba Země
- 6.2 nerosty a horniny – vznik, vlastnosti, jejich třídění, praktický význam a využití, určování vzorků: principy krystalografie
- 6.3 vnější a vnitřní geologické procesy – příčiny a důsledky
- 6.4 půdy – složení, vlastnosti a význam půdy pro výživu rostlin, její hospodářský význam pro společnost, nebezpečí a příklady její devastace,
- 6.5 vývoj zemské kůry a organismů na Zemi – geologické změny, vznik života, výskyt tropických organismů a jejich přizpůsobování prostředí
- 6.6 geologický vývoj a stavba území ČR – Český masiv, Karpaty

7. ZÁKLADY EKOLOGIE**Očekávané výstupy /OVO /**

Žák

- 7.1 uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi
- 7.2 rozlišuje a uvede příklady systémů organismů – populace, společenstva, ekosystémy
- 7.3 vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech
- 7.4 uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému

Učivo /U/

- 7.1 organismy a prostředí – vzájemné vztahy mezi organismy, mezi organismy a prostředím: populace, společenstva, přirozené a umělé ekosystémy, potravní řetězce, rovnováha v ekosystému
- 7.2 ochrana přírody a životního prostředí – globální problémy a jejich řešení, chráněná území

8. PRAKTICKÉ POZNÁVÁNÍ PŘÍRODY**Očekávané výstupy / OVO /**

Žák

- 8.1 aplikuje praktické metody poznávání přírody
- 8.2 dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody

Učivo /U /

- 8.1 praktické metody poznávání přírody – pozorování lupou a mikroskopem, zjednodušené určovací klíče a atlasy, založení herbáře a sbírek
- 8.2 významní biologové a jejich objevy

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu PŘÍRODOPIS

Přírodopis 6. ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák:			
- vysvětlí, co zkoumají jednotlivé biologické vědy	Uspořádání živého světa	EV Rozmanitosti přírody, probudit citový vztah	OVO: 1,1
- uvede příklady rozmanitosti přírody			
- popíše buňku, vysvětlí funkci organel	Buňka		OVO: 1.2,1.5,3.1,8.1
- vysvětlí rozdíl mezi rostlinnou a živočišnou buňkou			
- pracuje s mikroskopem, připraví jednoduchý mikroskopický preparát			
- vysvětlí rozdíl mezi nebuněčným, jednobuněčným a mnohobuněčným organismem, uvede příklady	Nebuněčnost, jednobuněčnost, mnohobuněčnost		OVO:1.3
- vysvětlí pojmy: pletivo, tkáň, orgán, orgánová soustava, organismus			
- vymezí základní projevy života, uvede jejich význam	Projevy života: fotosyntéza, dýchání, výživa, růst, rozmnožování, dráždivost, vývin	VMEGS Pandemie nemocí, očkování, problémy 3.světa EV Neléčit virová onemocnění antibiotiky	OVO:1.2,15
- dokáže roztřídit organismy do říší	Třídění organismů	EV Potravní řetězec,	OVO.1.4

- pochopí rozdíl mezi bakterií a virem - na příkladech řas, kvasinek a prvoků vysvětlí pojmy producent, konzument, reducent - pochopí nezbytnost jednotlivých složek v potravním řetězci - zná význam řas a vybrané zástupce - umí vysvětlit rozdíl ve stavbě hub a rostlin - umí popsat jednotlivé části hub - zná význam hub v přírodě i pro člověka, rozlišuje mezi parazitismem a symbiózou - pozná (i s pomocí atlasu) naše nejznámější jedlé a jedovaté houby - vysvětlí rozdíl mezi stélkou a tělem vyšších rostlin - pozná lišejník zeměpisný - popíše vnitřní a vnější stavbu živočichů za použití osvojené odborné terminologie a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů - porovná stavbu těla tasemnice a škrkavky - rozlišuje vnitřní a vnější parazity - podle charakteristických znaků	Viry a bakterie Jednobuněčné organismy: - rostliny - houby - živočichové Mnohobuněčné organismy: - nižší rostliny - houby - lišejníky - nižší živočichové (bezobratlí) žahavci ploštěnci	zachování rovnováhy EV Význam lesa, ubývání lesních porostů, emise, imise VMEGS Revoluční objev antibiotik, problém rezistence bakterií vůči antibiotikům EV Symbioza, lišejníky jako indikátory čistoty ovzduší	OVO: 1.7 OVO: 2.1,2.2,2.3,8.1 OVO: 3.1,8.1,8.2 OVO: 2.1,2.2,8.1,8.2 OVO: 2.3,8.1.8.2
--	--	--	---

- rozlišuje plže, mlže, hlavonožce - pochopí vývojové zdokonalení stavby těla - rozlišuje vodní a suchozemské druhy - pozná vybrané zástupce (hlemýžď, páskovka, škeble, srdcovka, sépie) - zná jejich význam a postavení v přírodě - popíše tělo žížaly a vysvětlí funkce jednotlivých orgánů - vysvětlí význam žížaly v přírodě - - dokáže popsat vnější i vnitřní stavbu těla členovců - rozlišuje jednotlivé třídy členovců podle charakteristických znaků - uvede nejznámější zástupce jednotlivých tříd - dokáže popsat tělo včely medonosné jako modelový příklad hmyzu - rozlišuje proměnu dokonalou a nedokonalou - orientuje se v nejznámějších řádech hmyzu a pozná vybrané zástupce - zhodnotí pozitivní i negativní význam hospodářských a epidemiologických druhů hmyzu	hlísti - měkkýši - kroužkovci - členovci - pavoukovci - korýši, - hmyz	OSV Základní hygienické návyky EV Narušení přírodní rovnováhy,	OVO:4.2,4.3,8.1,8.2 OVO: 4.2,4.3,8.1,8.2 OVO: 4.2,4.3,8.1,8.2 OVO: 4.2,4.3,8.1,8.2
---	---	--	--

- pochopí význam ostnokožců z vývojového hlediska	- ostnokožci	přemnožené druhy hmyzu - důsledky	OVO: 4.4 .
---	--------------	-----------------------------------	---------------

Přírodopis 7. ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - vysvětlí význam a zásady třídění organismů - zná jednotlivé taxonomické jednotky	Třídění organismů		OVO: 1.6, 4.2
- porovná vnitřní a vnější stavbu živočichů za použití osvojené odborné terminologie a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů - dokáže rozdělit zástupce do jednotlivých tříd a chápe vývojové zdokonalování - vysvětlí přizpůsobení živočichů danému prostředí - pozná vybrané zástupce ryb - rozlišuje nejznámější mořské a sladkovodní ryby - rozumí postavení ryb v potravním řetězci, význam ryb v potravě člověka - pozná vybrané zástupce obojživelníků	Strunatci: podkmen obratlovci třídy - kruhoústí - paryby - ryby	VMEG Mezinárodní smlouvy o rybolovu EV Zamořené vodní plochy,	OVO: 1.1,4.1,4.2, 8.1,8.2

- vysvětlí přizpůsobení obojživelníků vodnímu prostředí - pozná vybrané zástupce plazů - seznámí se s exotickými druhy plazů a možnostmi jejich chovu v teráriích - zná význam plazů v potravním řetězci - chápe vývojové zdokonalení stavby těla ptáků, jejich přizpůsobení k letu - pozná vybrané zástupce a dokáže je podle znaků rozdělit do nejznámějších řádů (pěvci, dravci, hrabaví, atd.) - přizpůsobení prostředí - zná zástupce tažných a přezimujících ptáků - popíše stavbu těla savců a základní charakteristiku - podle charakteristických znaků rozlišuje základní řády savců a správně roztrídí vybrané zástupce - vysvětlí přizpůsobení savců prostředí a způsobu života (např. kytovci, netopýři, krtek, apod.) - pozná vybrané zástupce - zná význam těchto živočichů v přírodě i pro člověka, jejich postavení v ekosystému	- obojživelníci - plazi - ptáci - savci	ekologické havárie EV Ptačí krmítka, co je vhodné? EV Chov andulek, papoušků VMEGS Ohrožené druhy, nezákonný lov EV., OSV Chov domácích savců	OVO: 1.1,1.3, 4.2,4.4,8.1,8.2 OVO: 1.1,1.3,4.2,4.4,8.1,8.2 OVO: 1.1,1.3,4.2,4.4,8.1,8.2 OVO: 1.1,1.3,4.2,4.4,8.1,8.2
---	--	--	--

- vysvětlí vývoj rostlin - dokáže rozlišit nižší a vyšší rostlinu - zná příklady výtrusných rostlin - vybrané zástupce rozlišuje na mechorosty a kapraďorosty - vysvětlí význam výtrusných rostlin v přírodě - vysvětlí rozdíl mezi výtrusnými a semennými rostlinami - podle charakteristických znaků rozlišuje hlavní zástupce nahosemenných rostlin - zná význam lesa a způsoby jeho ochrany - vysvětlí funkce jednotlivých částí rostlinného těla (kořen, stonek, list, květ, plod) - pochopí význam charakteristických znaků pro určování rostlin - vysvětlí rozdíl mezi nahosemennou a krytosemennou rostlinou a uvede konkrétní příklady - rozliší podle morfologických znaků základní čeledi rostlin	Vývoj rostlin, přechod rostlin na souš Vyšší rostliny Rostliny výtrusné Mechorosty Kapraďorosty - plavuně, přesličky, kapradiny Nahosemenné rostliny Ekosystém les	EV Rostliny - producenti, potravní řetězec EV Význam lesa, ochrana lesů	OVO:3.2,3.3,3.4,8.1,8.2 OVO: 1.3,1.4,3.1,3.2,8.1,8.2 OVO: 7.1,7.2,7.3 Z – rozmístění jehličn. a listn. lesů mírného pásu.
---	---	---	--

- zná významné zástupce jednotlivých čeledí a dokáže je roztřídit - vysvětlí význam lučních porostů - zná příklady a využití kulturních plodin - pracuje s atlasy a zjednodušenými klíči rostlin	Stavba rostlinného těla		OVO: 1.3,3.1,3.2,8.1,8.2
	Krytosemenné rostliny	VMEGS Hospodářsky významné rostliny, import, potravinové zdroje EV Léčivé rostliny, bio - produkty	OVO: 1.3,1.4,3.1,3.2,8.1,8.2
	Ekosystém louka	EV Umělé ekosystémy, zásahy člověka	OVO: 3.4

Přírodopis 8. ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - zařadí člověka do systému živočišné říše, charakterizuje biologické znaky lidského a živočišného organismu - popíše vývoj člověka - zná lidské rasy a jejich charakteristické znaky - vysvětlí pojmy: buňka, tkáň, orgán, orgánová soustava, organismus - objasní stavbu a funkci jednotlivých tkání lidského těla - vysvětlí význam soustav tvořící oporu a tvar těla a umožňující pohyb - dovede pojmenovat základní kosti a svaly - objasní příčiny nemocí, jejich prevence a zásady první pomoci - dovede vysvětlit, jak tělo získává energii - pojmenuje a popíše části trávicí soustavy a zná jejich funkci - zná příčiny nemocí trávicí soustavy, jejich prevence a zásady první pomoci - pojmenuje a popíše části dýchací soustavy	Vývoj člověka Buňky, tkáně, orgány Soustava opěrná a svalová Energie Trávicí soustava	MuV Řasy, národnostní menšiny VDO Tolerance k odlišnostem VMESG Hladomor, problémy zemí třetího světa, přístup k pitné vodě	OVO: 1.4,4.2,4.3 OVO: 1.3,8.1 OVO: 5.1,5.4,5.3,8.1 OVO:5.1,5.4,5.3,8.1 Ch – přírodní látky.

soust. - vysvětlí činnost dýchací soustavy v práci a při zátěži - zná příčiny nemocí dých. s., prevence, zásady první pomoci - objasní složení krve a funkci jednotlivých částí krve - rozliší druhy cév - vysvětlí činnost srdce a celé oběhové soustavy - zná příčiny nemocí oběh. s. a krve, jejich prevenci a zásady první pomoci - popíše stavbu a funkci vylučovací soustavy - vysvětlí příčiny onemocnění vyluč. s., jejich prevence a zásady první pomoci - objasní význam a stavbu kůže - zná příčiny onemocnění soustavy kožní, jejich prevence a zásady první pomoci - popíše stavbu nervové soustavy - popíše činnost nervové soustavy - popíše části mozku a jejich význam - vysvětlí příčiny nemocí nerv. s., jejich prevence a zásady první pomoci - popíše stavbu a funkci zrakového, sluchového a rovnovážného	Dýchací soustava	EV Znečištěné ovzduší, exhalace MeV Využití médií, stav ovzduší, varování - špatné rozptylové podmínky, pylové zpravodajství	OVO: 5.1,5.4,5.3,8.1
	Tělní tekutiny		OVO: 5.1,5.4,5.5,8.1
	Oběhová soustava		
	Soustava vylučovací	EV Pitný režim, ochrana vodních zdrojů - udržitelný rozvoj	OVO: 5.1,5.4,5.5,8.1
	Soustava kožní		OVO:5.1,5.4,5.5,8.1
	Nervová soustava		OVO:5.1,5.4,5.5,8.1

ústrojí - objasní příčiny nemocí, jejich prevence a zásady první pomoci - zná nejdůležitější hormony lidského těla a jejich vliv na řízení lidského organismu - popíše funkci mužské a ženské pohlavní soustavy - vysvětlí způsob oplození - zná nebezpečí přenosu pohlavních chorob - popíše jednotlivé etapy života - objasní vliv vnějšího prostředí na zdraví člověka - zná návykové látky a jejich nebezpečí - vysvětlí význam dědičnosti a proměnlivosti organismu	Smyslové orgány			OVO: 5.1,5.4,5.5,8.1 F – optické vlastnosti oka.
	Žlázy s vnitřní sekrecí			
	Rozmnožování Pohlavní soustava			OVO: 5.1,5.4,5.5
		VMEGS Pandemie AIDS		OVO: 1.5,5.2,5.4,5.5
	Vývoj jedince Člověk a zdraví			OVO: 5.3,5.5 OVO: 5.4,5.5,7.2,8.2
	Genetika			OVO: 1.6,5.1

Přírodopis 9. ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - vysvětlí teorii vzniku Země - objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života - rozliší prvky souměrnosti krystalu - orientuje se ve stupnici tvrdosti - podle charakteristických vlastností rozpozná vybrané nerosty - zná význam některých důležitých nerostů (rudy) - rozlišuje horniny vyvřelé, usazené a přeměněné a popíše způsob jejich vzniku - zná význam a použití důležitých hornin (žula, vápenec, břidlice) - rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů - uvede konkrétní příklad vnitřních a vnějších geol. dějů - popíše druhy zvětrávání - dokáže popsat vlivy erozí ve svém okolí (skalní města) - porovná význam půdních činitelů pro vznik půdy - rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy	Země, vznik, stavba Mineralogie - nerost, hornina, krystal Třídění nerostů Petrologie - horniny Geologické děje vnitřní Geol. děje vnější	MeV Přírodní katastrofy, zemětřesení	OVO: 6.1 Z – stavba zemského tělesa. OVO: 6.2,8.1 M – hustota. Z – využití nerostných surovin. OVO: 6.2,8.1 OVO: 6.4,8.1 OVO: 6.3 Z – vnitřní a vnější geol. děje OVO: 6.3

- popíše teorii o vzniku a vývoji života na Zemi - rozlišuje jednotlivé geologické éry podle charakteristických znaků a typických organismů - orientuje se v základních ekologických pojmech (ekosystém, potravní řetězec, populace, společenstvo, biom) - rozlišuje živé a neživé složky životního prostředí - uvede konkrétní příklad potravního řetězce a vysvětlí důsledky oslabení jednoho článku řetězce - vysvětlí základní vztahy mezi populacemi a uvede konkrétní příklady parazitismu a symbiózy - uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a jejich důsledky pro rovnováhu ekosystémů - sleduje aktuální stav životního prostředí - chápe principy trvale udržitelného rozvoje - rozlišuje obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie	Pedologie Vznik a vývoj života na Zemi Éry vývoje Země Ekologie	EV Aktivní přístup k ochraně životního prostředí	OVO: 6.4,8.1 Z – rozmístění půd. OVO: 6.5,8.2 OVO: 6.5 OVO: 7.1,7.2,7.3 Z typy původních přírodních krajin, rozmístění dle nadmořské výšky. Přírodní a krajinné typy. OVO: 7.4,1.7,3.4,4.4,4.3
--	---	---	---

244

6.6.4. Zeměpis

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Zeměpis má přírodovědný i společenskovední charakter. Vychází obsahově ze vzdělávací oblasti Člověk a příroda. Umožňuje žákovi poznávání přírody jako systému, chápání důležitosti udržování přírodní rovnováhy, uvědomování si užitečnosti přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě, rozvíjení dovedností objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat, vytvářet a ověřovat hypotézy, vyvozovat z nich závěry a ty ústně i písemně interpretovat.

Zároveň se vyučovací předmět realizuje v úzké koordinaci s dalšími předměty, se kterými integruje některá související témata (Fyzika, Chemie, Přírodopis, Dějepis, Výchova k občanství a ke zdraví, Výtvarná výchova). Zeměpis učí žáky rozlišovat příčiny přírodních dějů, souvislosti a vztahy mezi nimi, předvídat je, popř. ovlivňovat, a to hlavně v souvislosti s řešením praktických problémů.

Zeměpis obohacuje v návaznosti na Prvouku a na Vlastivědu celkový vzdělanostní rozhled žáků uvedením do hlavních přírodních, hospodářských a sociálních podmínek a faktorů života lidí v blízkém území místní krajiny, místní oblasti (regionu), na území České republiky, v Evropě a dalších světadílech. Umožňuje žákům orientovat se v současném světě a v problémech současného lidstva, uvědomovat si civilizační rizika a perspektivy budoucnosti lidstva i vlastní spoluzodpovědnost za kvalitu života na Zemi a vztahu lidí k jejich přírodnímu i společenskému prostředí.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Zeměpis je povinným vyučovacím předmětem pro žáky 2. stupně ZŠ v 6. - 9. ročníku s časovou dotací 2 hodin. Realizace výuky nabízí široké uplatnění tradičních i méně tradičních metod, forem, technik technologií a postupů. Kromě frontální výuky s využitím tradičních zeměpisných pomůcek (glóbus, buzola, nástěnné a turistické mapy, atlasy, modely, videonahrávky, počítačové programy aj.) lze podle možností třídy uplatnit i interaktivní tabuli a další kooperační formy výuky ve dvojicích, skupinách i různé individuální formy výuky. K dalším využívaným formám patří i poznávací vycházky, výlety a zájezdy, exkurze a praktická cvičení ve škole i v terénu.

Výuka zeměpisu by měla výrazně podporovat používání cizího jazyka a výpočetní techniky s připojením k internetu.

V 8. a 9. ročníku je realizována část očekávaných výstupů vzdělávacího oboru Výchova k občanství – Stát a hospodářství, Mezinárodní vztahy, globální svět.

Výuka směřuje zejména k:

- vytvoření pozitivního vztahu k sobě a ke svému okolí (přírodě i společnosti);
- podchycení a rozvíjení zájmu o poznávání různých států a regionů, způsobu života, tradic a kultury místních obyvatel i krásy jejich přírody;

- získání uceleného obrazu o přírodních, hospodářských a sociálních poměrech v naší vlasti, jejím postavení v Evropě a ve světě, o perspektivě jejího dalšího vývoje a o možnostech její prosperity;
- myšlení v evropských a globálních souvislostech;
- přípravě žáka na život v Evropě, s Evropou, pro Evropu (vytvoření vědomí evropské sounáležitosti);
- přípravě žáka na život v současném (jedinečném, mnohotvárném, globalizovaném) světě;
- získávání tolerantního postoje k lidem s odlišnou kulturou, náboženstvím, barvou pleti, politickým přesvědčením;
- utváření a rozvíjení základních dovedností, znalostí, hodnot a postojů ve vyučovacích tématech: geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie, přírodní obraz Země, regiony světa, společenské a hospodářské prostředí, životní prostředí, Česká republika, terénní geografická výuka, praxe a aplikace;
- aktivnímu využívání cizího jazyka a různých informačních a komunikačních technologií při vyhledávání, výběru a zpracovávání informací. Následné samostatné vyhodnocování a zpracování informací a dat z tisku, internetu, příruček, odborných publikací a encyklopedií ve formě referátů vede žáky k propojování získaných vědomostí, hledání možných řešení a vyjádření vlastního názoru.

Veškerý soubor didaktických technik ve vyučovacím předmětu Zeměpis usiluje motivovat žáky pro další učení a směřuje zejména ke kritickému přístupu k různým zdrojům informací. Žáci jsou současně vedeni k jasnému, zřetelnému a srozumitelnému vyjadřování svých postojů, názorů a vědomostí. Z praktického hlediska jsou vedeni k utváření pozitivního vztahu ke společenskému a pracovnímu prostředí, k vlastnímu zdraví a zdravému životnímu stylu. Do vyučovacích předmětů jsou začleněna veškerá průřezová témata.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacích předmětů Zeměpis

Kompetence k učení	- vytváříme a rozvíjíme zájem žáků o poznávání okolí svého domova, poznávání svého regionu, své vlasti, poznávání cizích zemí. podporujeme osobní aktivní přístup (zájem o turistiku) - učíme žáky různým metodám poznávání přírodních objektů, přírodních jevů a lidských výtvorů - učíme žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich činnosti - učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu - učíme žáky zpracovávat informace z hlediska důležitosti a objektivitu a využívat je k dalšímu učení
--------------------	---

	- podporujeme používání cizího jazyka a výpočetní techniky - umožňujeme žákovi pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry - uplatňujeme individuální přístup k žákovi - motivujeme k učení – snažíme se cíleně vytvářet takové situace, v nichž má žák radost z učení - při hodnocení používáme ve zřetelné převaze prvky pozitivní motivace - učíme trpělivosti, povzbuzujeme - získané poznatky propojujeme se znalostmi dalších vzdělávacích oblastí, aby žák získal ucelenější představu o vztazích mezi přírodním a společenským prostředím
Kompetence k řešení problémů	- vytvářením praktických problémových úloh a situací učíme žáky prakticky problémy řešit, řešení problémů ukazujeme na modelových příkladech - učíme žáky přecházet od smyslového poznávání k poznávání založeném na pojmech, prvcích teorií a modelech a chápat vzájemné souvislosti či zákonitosti přírodních faktů - učíme žáky poznatky zobecňovat a aplikovat v různých oblastech života - učíme žáky základům logického vyvozování a předvídání specifických závěrů z přírodovědných zákonů - podporujeme netradiční (originální) způsoby řešení problémů - podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení - podporujeme v rámci možností školy využívání moderní techniky a moderních technologií při řešení problémů - učíme, jak některým problémům předcházet - průběžně monitorujeme, jak žáci řešení problémů prakticky zvládají - pojmenováváme podstatné lokální, regionální a globální problémy, s žáky o nich diskutujeme a pomáháme žákům s jejich řešením
Kompetence komunikativní	- vedeme žáky ke komunikaci mezi sebou a učitelem a k dodržování předem stanovených pravidel vzájemné komunikace, k naslouchání a respektování názorů druhých - vedeme žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený

	logickými argumenty - podporujeme kritiku a sebekritiku - učíme žáky publikovat a prezentovat své názory a myšlenky - vedeme žáky k interpretaci či prezentaci různých textů, obrazových materiálů, grafů a jiných forem záznamů v písemné i mluvené podobě - důsledně vyžadujeme dodržování pravidel chování na mimoškolních akcích
Kompetence sociální a personální	- vedeme žáky k osvojování dovednosti kooperace a společného hledání optimálních řešení problémů - učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce - rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role. - podporujeme vzájemnou pomoc žáků - netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu. - průběžně monitorujeme sociální vztahy ve třídě, skupině. - učíme žáky k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky - důsledně vyžadujeme dodržování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se žáci sami podíleli. - vedeme žáky k občanské odpovědnosti za vytváření podmínek pro udržitelný rozvoj v lokálním a globálním měřítku
Kompetence občanské	- vedeme žáky k poznání možností praktického využití geografických dovedností a znalostí - vedeme žáky k aktivní ochraně duchovních, kulturních a materiálních výtvorů minulosti i současnosti - vytváříme a upevňujeme v žácích pocit zodpovědnosti za předávání duchovního, kulturního a materiálního bohatství dalším generacím - vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví a k aktivní ochraně životního prostředí - netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků - učíme žáky správně jednat v různých mimořádných život ohrožujících

	situacích - důsledně vyžadujeme dodržování stanovených pravidel (manipulace s pomůckami, počítačem, pravidla chování ve škole, na mimoškolních akcích) a dodržování stanovených pracovních postupů
Kompetence pracovní	- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci. - učíme žáky optimálně plánovat a provádět soustavná pozorování, měření a experimenty a získaná data zpracovávat a vyhodnocovat - v rámci možností a podmínek školy učíme žáky při práci využívat moderní technologie, postupy, pomůcky i techniku - podporujeme využívání výpočetní techniky, internetu a používání cizího jazyka - seznamujeme žáky se zásadami bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a důsledně vyžadujeme jejich dodržování - vedeme žáky k dodržování a plnění jejich povinností a závazků - při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí - různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky s různými profesemi s blízkým vztahem k zeměpisu

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVO) Zeměpis

1. GEOGRAFICKÉ INFORMACE, ZDROJE DAT, KARTOGRAFIE A TOPOGRAFIE

Očekávané výstupy (OVO)

žák

- 1.1 organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů, grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů
- 1.2 používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii
- 1.3 přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajině sféry, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice (bariéry) mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině

2. PŘÍRODNÍ OBRAZ ZEMĚ

Očekávané výstupy (OVO)

žák

- 2.1 zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy
- 2.2 prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů
- 2.3 rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu
- 2.4 porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost

3. REGIONY SVĚTA

Očekávané výstupy (OVO)

žák

- 3.1 rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa
- 3.2 lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny
- 3.3 porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a hranice jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a modelových států
- 3.4 zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich

4. SPOLEČENSKÉ A HOSPODÁŘSKÉ PROSTŘEDÍ

Očekávané výstupy (OVO)

žák

- 4.1 posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa
- 4.2 posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel
- 4.3 zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje
- 4.4 porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit
- 4.5 porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků
- 4.6 lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech

5. ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Očekávané výstupy (OVO)

žák

- 5.1 porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin
- 5.2 uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)
- 5.3 uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí

6. ČESKÁ REPUBLIKA

Očekávané výstupy (OVO)

žák

- 6.1 vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy
- 6.2 hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu, možnosti dalšího rozvoje, přiměřeně analyzuje vazby místního regionu k vyšším územním celkům
- 6.3 hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu
- 6.4 lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a jejich hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských

aktivit

6.5 uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států

7. TERÉNNÍ GEOGRAFICKÁ VÝUKA, PRAXE A APLIKACE

Očekávané výstupy (OVO)

žák

7.1 ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu

7.2 aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny

7.3 uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Zeměpis

Zeměpis – 6. ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - vysvětlí, jak vznikl vesmír, hvězdy a další tělesa sluneční soustavy - uvede tělesa patřící do sluneční soustavy, vyjmenuje planety - vyhledá základní údaje o Zemi a nejbližších vesmírných tělesech, - uvede pohyby, které naše Země vykonává a jejich důsledky - vyhledá jaké přirozené družice má naše Země, uvede základní údaje o Měsíci a jaké pohyby Měsíc vykonává - uvede hlavní mezníky v dobývání vesmíru, zhodnotí, jak ovlivňují dnešní život - vysvětlí pojmy: globus, mapa - vypočítá různé vzdálenosti na globusu a mapě podle měřítka - vysvětlí pojmy: rovnoběžka, poledník - ukáže na mapě zeměpisné	Vesmír - vesmír a hvězdy - Slunce a sluneční soustava - planety, planetky, komety - tvar a rozměry Země - pohyby Země - pohyb okolo osy, pohyb okolo Slunce - Měsíc - přirozená družice Země - vývoj o poznání vesmíru, počátky výzkumu vesmíru Globus a mapa - globus, mapa - mapy - měřítko, druhy map, obsah map - rovnoběžky, poledníky - určování zeměpisné polohy - čas na zeměkouli	EV Základní podmínky života MeV Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení OSV Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopností poznávání, Kreativita, Sociální rozvoj - Komunikace, kooperace MuV kulturní difference;	OVO: 2.1, 2.2 M – Geometrie v rovině a prostoru, úhlové jednotky F – Látky a tělesa; Pohyb těles, síly; Vesmír F – Vesmír, Elektrické a světelné děje D – Nejstarší civilizace, Křesťanská a středověká Evropa, starověké a středověké představy o vesmíru a sluneční soustavě OVO: 1.1, 1.2, 1.3, 1.4 M – Závislosti, vztahy a práce s daty; Číslo a proměnná: desetinná čísla, zlomky, procenta, měřítko map a

souřadnice zadaného místa na Zemi - uvede časová pásma a přechody datové meze na Zemi (ukáže na mapě, globu) - pracuje s turistickou mapou, znázorní výškopis a polohopis na mapách, vysvětlí pojmy: kóta, nadmořská výška, vrstevnice; určí význam vybraných mapových značek - určí světové strany, vytvoří jednoduchý panoramatický náčrtek - odhadne vzdálenost a výšku v terénu, zorientuje turistickou mapu, podle mapy odhad ověří - vyhledává informace z různých zdrojů dat - vyjmenuje hlavní složky krajinné sféry - popíše vnitřní stavbu Země, vyjmenuje základní části oceánského dna, uvede typy pohoří podle způsobu vzniku, uvede vnitřní a vnější činitele utvářející zemský povrch - vysvětlí rozdíl mezi počasím a podnebím, vyjmenuje podnebné pásy - vysvětlí pojmy: vnitřní a okrajová moře, průliv, průplav, záliv,	- výškopis, polohopis - světové strany - vytvoří jednoduchý panoramatický náčrtek - odhadne vzdálenost a výšku v terénu 1. Krajinná sféra - krajinná sféra - litosféra - stavba Země, dno oceánu, zemětřesení a sopečná činnost, vznik pohoří, vnější činitelé - působení tekoucí vody, povrch jako výsledek přírodních činitelů - atmosféra - počasí, podnebí, podnebné pásy, oběh vzduchu v atmosféře - hydrosféra - pohyby mořské vody, vodstvo na	Multikulturalita VMEGS důsledky globálních vlivů na životní prostředí MeV všechny tematické okruhy EV Změny v krajině (krajina dříve a dnes) MeV sledování a vyhodnocování předpovědi počasí EV – Základní podmínky života (voda), mořské ekosystémy	plánů; Geometrie v prostoru ICT – vyhledávání informací a komunikace, Zpracování a využití informací OVO: 7.1, 7.2, 7.3 Př – Neživá příroda, vznik a stavba Země, nerosty a horniny, vnější a vnitřní geologické procesy, vývoj zemské kůry Voz – ochrana člověka za mimořádných událostí Ch – Směsi: vzduch Ch – Směsi: voda F – Mechanické vlastnosti tekutin D – Nejstarší civilizace, počátky nové doby: vývoj mořeplavby
--	---	--	---

poloostrov, ostrov; na mapě ukáže světové oceány, studené a teplé mořské proudy - vyjmenuje činitele, které se podílejí na vzniku půdy, uvede, jak půdy rozdělujeme - popíše vznik a složení půdy - posoudí význam humusu v půdě - rozlišuje mezi půdním druhem a půdním typem - objasní vznik, vývoj a zonální rozmístění hlavních půdních typů. - vyjmenuje vegetační pásy na Zemi – u každého posoudí, kterému teplotnímu pásu odpovídá a vyhledá typické zástupce rostlin a živočichů Žák: - vysvětlí pojmy: krajinná sféra, litosféra, atmosféra, hydrosféra, pedosféra, biosféra - vyjmenuje hlavní složky krajinné sféry, rozliší jednotlivé části krajinné sféry a zařadí je do podsféry, určí, které části jsou nejvíce ovlivněny činností člověka - uvede základní poznatky vztahující	pevnině - řeky, jezera, bažiny, vodní nádrže, ledovce a podpovrchová voda - pedosféra - složení půdy, půdní typy, půdní druhy, význam půdy a nebezpečí, která půdu ohrožují - biosféra - tropické lesy, savany, pouště, polopouště, subtropická oblast, stepi a lesostepi, lesy mírného pásu, tundry, život v mořích a oceánech, výškové stupně rostlinstva	VMEGS Evropa a svět nás zajímá: hlavní světové námořní obchodní trasy EV vodní ekosystémy, vztah člověka k prostředí hydrosféry EV Základní podmínky života (půda) VDO Občan a občanská společnost a stát: odpovědnost k ochraně biosféry a životního prostředí VMEGS analýza globálních vlivů na biosféru a na životní prostředí EV, VMEGS Lidské aktivity a problémy životního prostředí VMEGS Evropa a svět nás zajímá: vliv lidských činností na krajinu a životní prostředí	Př – Neživá příroda: půdy Voz – Globalizace: významné globální a společenské problémy Př – snižování biodiverzity a krajinné diverzity D – průběžně napříč tématy: vliv lidských činností na krajinu a životní prostředí v dějinách
---	---	---	---

se k jednotlivým sférám, (aplikuje tyto poznatky při hodnocení přírodních jevů a ukazatelů při terénních geografických cvičeních) Žák: - posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa; - posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel - zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje; - porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit; - porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků.	Společenské a hospodářské prostředí Obyvatelstvo - sídla - obyvatelstvo světa a jeho početní růst - rozmístění obyvatelstva na Zemi - územní pohyb obyvatelstva - lidské rasy, národy, jazyky - náboženství ve světě - struktura obyvatelstva - městská sídla - proces urbanizace - územní struktura měst Světové hospodářství - Světové hospodářství - Jádrové a periferní oblasti	MuV – Lidské vztahy VMEGS Objevujeme Evropu a svět: orientace na politické mapě světa OSV Sociální rozvoj	
---	---	--	--

- porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin; - uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů); - uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí.	Životní prostředí Krajina, příroda a životní prostředí - krajina součástí přírody - přírodní krajina - kulturní krajina - životní prostředí lidské společnosti Vlivy člověka a lidské společnosti na krajinu - lidé a životní prostředí - přírodní zdroje - půdy a životní prostředí - vzduch a životní prostředí Terénní geografická výuka - téma – Krajina a životní prostředí	EV Základní podmínky života; Ekosystémy; Lidské aktivity a problémy ŽP VMEGS Objevujeme Evropu a svět: evropské krajiny EV Lidské aktivity a problémy ŽP: udržitelný rozvoj společnosti, Vztah člověka k prostředí, životní styl, prostředí a zdraví, možnosti a způsoby ochrany zdraví VMEGS Objevujeme Evropu a svět: globální problémy lidstva MeV Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení v oblasti životního prostředí	Př – Základy ekologie, ochrana přírody a životního prostředí, chráněná území, Praktické poznávání přírody OVO Vo: 5.3, 5.4, 5.5
---	--	--	---

Zeměpis – 7. ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
- vyhledá rozlohy světových oceánů, seřadí oceány podle rozlohy, na mapě ukáže nejhlubší místa oceánů, okrajová moře, poloostrovy, ostrovy, mořské proudy a porovná hospodářské využití oceánů - seřadí světadílů podle rozlohy, popíše polohu světadílů – s jakými světadíly sousedí, které průplavy a průlivy světadílů oddělují, největší ostrovy a poloostrovy - na mapě najde významná pohoří, řeky a jezera - vyjmenuje podnebné pásy do kterých zasahuje daný světadíl, na mapě najde místa s nejvyššími a nejnižšími teplotami, nejvyššími a nejnižšími srážkami - vyjmenuje vegetační pásy do kterých zasahuje daný světadíl, vyhledá a uvede významné rostliny, živočichy a hospodářsky pěstované rostliny tohoto pásu - na mapě ukáže hlavní naleziště nerostných surovin - zjistí a uvede počet obyvatel a	Geografie světadílů a oceánů - Světové oceány – Atlantský, Tichý, Indický, - Severní ledový - Zeměpis světadílů - Afrika, Austrálie - poloha, rozloha - povrch a vodstvo - podnebí - rostlinstvo, živočišstvo - nerostné suroviny - obyvatelstvo - oblasti – Afriky, Austrálie - Polární oblasti – Arktida, Antarktida	EV Vztah člověka k prostředí VMEGS globální vlivy na oběh hydrosféry VMEGS – orientace na obecně zeměpisné mapě Afriky, Austrálie a Oceánie, polárních oblastí a politické mapě Afriky, Austrálie a Oceánie EV ochrana životního prostředí MuV Kulturní rozdíly: kulturní tradice, zvyky, náboženství, hodnoty; Etnický původ: různé způsoby života, odlišné myšlení a vnímání světa EV Přístupy k přírodě, k přírodnímu a kulturnímu dědictví MeV kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	OVO: 1.3, 2.3, 2.4 D – historie objevování kontinentů OVO: 7.1, 7.2, 7.3 Př – Biologie rostlin; Základy ekologie, porovnávání způsobu pěstování zemědělských plodin ve vyspělých a v málo rozvinutých zemích. Endemité. Problematika zavlečených rostlin a živočichů OVO:

porovná rozmístění obyvatelstva - rozdělí daný světadíl na několik oblastí, které se od sebe odlišují - srovnává lidnatost a hospodářskou úroveň - na mapě ukáže polární oblasti, zhodnotí podmínky života v polárních oblastech Žák: - vyjmenuje státy Severní Ameriky, Střední Ameriky a Jižní Ameriky, vysvětlí které oblasti Ameriky (a proč) říkáme Karibská oblast a Latinská Amerika - popíše polohu a povrch Ameriky, vyhledá na mapě nejdelší pohoří, činné sopky, nejvyšší vrcholy, významné veletoky, jezera, moře a oceány, které Ameriku obklopují - vyjmenuje podnebné a vegetační pásy Ameriky, uvede rostliny a živočichy typické pro jednotlivé pásy - vyhledá základní údaje o obyvatelstvu (původní obyvatelstvo, přistěhovalci, hustota obyvatelstva, významná sídla) - na mapě ukáže hlavní oblasti těžby	Zeměpis světadílů – Amerika - členění amerického kontinentu - poloha, povrch, vodstvo - podnebí, vegetace - obyvatelstvo - nerostné suroviny - průmysl, zemědělství - USA, Mexiko, Středoamerické země, Karibské státy, Andské státy, Brazílie, země Jižního rohu	VMEGS – regiony v globálních souvislostech hospodářského a politického vývoje VMEGS – orientace na obecně zeměpisné a politické mapě a na tematických mapách v atlasu EV Přístupy k přírodě, k přírodnímu a kulturnímu dědictví MuV Kulturní rozdíly: kulturní tradice, zvyky, náboženství, hodnoty; Etnický původ: různé způsoby života, odlišné myšlení a vnímání světa VDO respektování kulturních,	3.1, 3.2, 3.3, 3.4 D – počátky lidské společnosti, Objevy a dobývání, Počátky nové doby, Kolonialismus a dekolonizace Afriky, Oceánie a polárních oblastí OVO: 3.1, 3.2, 3.3, 3.4 Př – základy ekologie: organismy a prostředí; Ochrana přírody a životního prostředí: přeměna krajiny a využívání přírodních zdrojů v Americe D – Nejstarší civilizace; Objevy a dobývání. Počátky nové doby: zámořské objevy ČJ – jazykové oblasti Aj – English speaking countries (reálie v anglickém jazyce) D – Modernizace společnosti, vznik USA, Moderní doba: úloha amerických států ve světě
--	---	---	---

nerostných surovin - vyjmenuje nejvýznamnější hospodářsky pěstované plodiny, uvede hlasní průmyslové oblasti a porovná hospodářskou vyspělost vybraných států - vyjmenuje a na mapě ukáže státy Severní a Latinské Ameriky, jejich hlavní města, využívá získaných znalostí k charakteristice jednotlivých států z hlediska přírodních i hospodářských podmínek Žák: - vyhledá rozlohu největšího světadílu, krajní body asijské pevniny - na mapě ukáže významné ostrovy, poloostrovy, pohoří, nejvyšší hory, sopky, významná jezera a veletoky (uvede, do kterých oceánů se vlévají) - vyjmenuje podnebné pásy, vysvětlí pojem: monzun; uvede které oblasti Asie monzun nejvíce ovlivňuje - vyjmenuje vegetační pásy, uvede typické rostliny a živočichy každého pásu - porovná počet obyvatel Číny s	Zeměpis světadílů – Asie - Asie – největší světadíl - poloha, povrch, vodstvo - podnebí - vegetace - obyvatelstvo - nerostné suroviny - průmysl, zemědělství - regiony Asie	etnických a jiných odlišností (lidské rasy, náboženství, jazyky) VMEGS – orientace na obecně zeměpisné a politické mapě a na tematických mapách v atlasu EV Přístupy k přírodě, k přírodnímu a kulturnímu dědictví MuV Kulturní rozdíly: kulturní tradice,	OVO: 3.1, 3.2, 3.3, 3.4 Př – základy ekologie: organismy a prostředí; Ochrana přírody a životního prostředí: přeměna krajiny a využívání přírodních zdrojů
---	--	--	--

ostatními státy Asie, uvede nejrozšířenější náboženství a vyjmenuje hlavní jazykové skupiny - na mapě ukáže významná naleziště nerostných surovin - uvede významné hospodářsky pěstované rostliny a hlavní průmyslové oblasti - vyjmenuje oblasti, na které lze Asii rozdělit, uvede, které státy do oblasti patří a co je pro danou oblast typické z hlediska přírodních i hospodářských podmínek		zvyky, náboženství, hodnoty; Etnický původ: různé způsoby života, odlišné myšlení a vnímání světa VDO respektování kulturních, etnických a jiných odlišností (lidské rasy, náboženství, jazyky)	D – Počátky lidské společnosti; Objevy a dobývání
---	--	---	--

Zeměpis – 8. ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - na mapě ukáže hranici mezi Asií a Evropou, vyhledá krajní body Evropy, odhadne rozlohu a členitost Evropy (porovná s ostatními světadíly) - objasní důležité mezníky geologického vývoje Evropy, na mapě ukáže největší nížiny, pohoří, nejvyšší vrcholy, nejdelší evropský veletok a další významné řeky, jezera, ledovce, průlivy a průplavy - vyjmenuje podnebné pásy do kterých Evropa zasahuje, porovná množství srážek a teploty v těchto pásích - vyjmenuje hlavní vegetační pásy Evropy, uvede příklady typických zástupců z rostlinné a živočišné říše - na mapě vyhledá ložiska nerostných surovin, hlavní hospodářsky pěstované rostliny a vyjmenuje hlavní průmyslové oblasti Evropy - vyhledá počet obyvatel, vyjmenuje hlavní jazykové skupiny,	Zeměpis světadílů – Evropa - zeměpisná poloha Evropy - pohoří, nížiny a vodstvo - podnebí Evropy - rostlinstvo a živočišstvo - nerostné suroviny, průmysl, zemědělství - obyvatelstvo a osídlení Evropy - doprava - cestovní ruch - ekonomické a vojenské organizace v Evropě - Polsko a Slovensko – naši slovanští sousedé, ostatní střeoevropské státy, Německo – evropská velmoc, severské země, ostrovní Británie, Francie, Středomořské státy a Balkánský poloostrov, evropské Rusko, samostatné státy bývalého Sovětského svazu	VMEGS – orientace na obecně zeměpisné a politické mapě a na tematických mapách v atlasu; Objevujeme Evropu a svět; Jsme Evropané: evropské jazykové a kulturní okruhy EV Přístupy k přírodě, k přírodnímu a kulturnímu dědictví OSV Osobnostní rozvoj: rozvoj schopností poznávání, kreativita MuV Kulturní rozdíly: kulturní tradice, zvyky, náboženství, hodnoty; Etnický původ: různé způsoby života, odlišné myšlení a vnímání světa	OVO: 3.1, 3.2, 3.3, 3.4 Př – základy ekologie: organismy a prostředí; Ochrana přírody a životního prostředí: přeměna krajiny a využívání přírodních zdrojů D – Počátky lidské společnosti; Nejstarší civilizace. Kořeny evropské kultury: křesťanství, demokracie, právo, umění, věda, Křesťanství a středověká Evropa; Objevy a dobývání. Počátky nové doby; Modernizace společnosti; Moderní doba; Rozdělený a integrující svět: Evropský integrační proces, historické reminiscence, vývoj po druhé světové válce Voz– Mezinárodní vztahy, globální svět: evropská integrace

vysvětlí pojmy: migrace, urbanizace, aglomerace a konurbace - zjistí, uvede, kterými oblastmi Evropy se přepravuje nejvíce zboží (a jakými dopravními prostředky) - na mapě vyhledá hlavní turistická centra Evropy - uvede ekonomická a vojenská uskupení v Evropě - vyjmenuje (na mapě ukáže) všechny evropské státy, uvede jejich hlavní města a na základě získaných znalostí (vlastních zkušeností) charakterizuje vybrané státy z hlediska přírodních a hospodářských podmínek		VDO respektování kulturních, etnických a jiných odlišností (lidské rasy, náboženství, jazyky) VMEGS evropské regiony v globálních souvislostech hospodářského a politického vývoje MeV kritické čtení a vnímání mediálních sdělení VMEGS – orientace na obecně zeměpisné a politické mapě a na tematických mapách v atlasu	
--	--	--	--

Žák: - vysvětlí pojmy: poloha, tvar - uvede typy reliéfu, které v ČR převládají, vysvětlí, jak se Český masív a Karpaty měnily v jednotlivých geologických obdobích, zařadí jednotlivá pohoří pomocí mapy do horopisných celků - vysvětlí, čím je ovlivněno rozložení teplot a srážek v ČR, zjistí, uvede minimální a maximální naměřené hodnoty a zhodnotí jejich využití - vysvětlí rozdíl mezi půdními typy a půdními druhy (porovná jejich využití a rozmístění) - vyjmenuje hlavní floristické oblasti a výškové stupně rostlinstva v ČR - vyhledá pomocí mapy chráněná území ČR - zjistí počet obyvatel ČR podle posledního sčítání, vysvětlí pojmy: porodnost, úmrtnost, přírůstek obyvatelstva a urbanizace - rozdělí obyvatelstvo podle pohlaví, věku, ekonomické aktivity, zjistí, uvede, které	ČR přírodní podmínky - poloha, tvar - povrch a jeho členění - vznik a vývoj reliéfu, horopisné celky - podnebí - teploty a srážky, podnebné oblasti - vodstvo - půdy - rostlinstvo a živočišstvo - ochrana přírody ČR obyvatelstvo - základní údaje o obyvatelstvu - rozdělení obyvatelstva - sídla	VMEGS – Evropa a svět nás zajímá: naši sousedé v Evropě; Objevujeme Evropu a svět: naše vlast a Evropa, evropské krajiny; Jsme Evropané: orientace na politické a obecné zeměpisné mapě Evropy a v atlasových tematických mapách České republiky. EV Lidské aktivity a problémy životního prostředí: ochrana přírody; Vztah člověka k prostředí OSV – Sociální rozvoj VMEGS Objevujeme Evropu a svět: naše vlast a Evropa: evropské a globální vlivy na rozvoj společenského prostředí v ČR MuV Etnický původ EV vztah člověka k prostředí	OVO: 6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5 Voz – Člověk ve společnosti: naše vlast: pojem vlasti a vlastenectví, státní symboly; Stát a právo: právní základy státu Př – Neživá příroda: nerosty a horniny, vnější a vnitřní geologické procesy, půdy, geologický vývoj a stavba území ČR, podnebí a počasí ve vztahu k životu Př – Základy ekologie: ochrana přírody a životního prostředí, chráněná území přírody ČR.
---	---	---	---

národnosti a národnostní menšiny se vyskytují na území ČR - vyjmenuje kraje ČR, uvede významná sídla - uvede hlavní průmyslová odvětví ČR, na mapě ukáže nejvýznamnější průmyslové zóny - porovná význam různých příkladů chovu hospodářských zvířat, vyjmenuje hlavní hospodářsky pěstované plodiny - vyjmenuje druhy dopravy, zhodnotí jejich význam, problémy - posoudí význam služeb, uvede, co do skupiny služeb řadíme, na mapě ukáže nejvyhledávanější místa z hlediska cestovního ruchu - uvede příklady výrobků (surovin), které mají hlavní podíl na exportu a importu Žák: - vyjmenuje regiony ČR - uvede polohu místního regionu v rámci republiky a zhodnotí výhody a nevýhody této polohy,	ČR hospodářství -výroba, obchod, služby - průmysl - průmysl paliv a energetiky, hutnický p., strojírenský p., chemický p., p. stavebních hmot, a spotřební p. - zemědělství - chov hospodářského zvířectva, zemědělská půda a pěstování plodin, potravinářský průmysl - doprava - železniční, vodní, silniční, letecká a potrubní doprava - služby, rekreace a cestovní ruch - zahraniční obchod Oblasti ČR - Praha, Střední Čechy, Jižní Čechy, Západní Čechy, Severozápadní Čechy,	VMEGS Jsme Evropané: orientace v hospodářských tematických mapách ČR. EV vztah člověka k prostředí VMEGS Jsme Evropané: historické etapy rozvoje zeměd'. EV Lidské aktivity a problémy ŽP VMEGS Jsme Evropané: význam dopravní polohy ČR v Evropě EV Lidské aktivity a problémy ŽP VMEGS Objevujeme Evropu a svět: postavení ČR ve světové síti cest. ruchu a služeb obyvatelstvu EV Lidské aktivity a problémy ŽP: ochrana přírody a kulturních památek	OVO Vo: 3.6 Př – Základy ekologie: ochrana přírody a životního prostředí OVO: 2.3, 2.4, 6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5 U: 2.4, 6.1
---	--	---	--

- uvede, se kterými regiony místní region sousedí - charakterizuje přírodní podmínky (povrch, vodstvo, vegetaci, podnebí) místního regionu a porovná je s přírodními podmínkami jiných regionů - rozlišuje základní správní kategorie v územním členění České republiky – instituce státní správy a územní samosprávy a uvádí příklady pravomocí - zhodnotí sociálněekonomickou situaci v regionu (porovná s celkovou sociálněekonomickou situací v ČR) - zhodnotí na základě dostupných a osvojených znalostí postavení (význam) místního regionu v rámci státu a vzhledem k sousedním regionům, posuzuje přednosti, příležitosti, bariéry a rizika v dalším rozvoji místní oblasti	Severovýchodní Čechy, Východní Čechy, Vysočina, Jižní Morava, Střední Morava, Ostravsko-slezská oblast Místní region - zeměpisná poloha - vztahy k okolním regionům - přírodní charakteristika - socioekonomická charakteristika Geografická exkurze na téma „Místní region“	VDO Občan, občanská společnost a stát; Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování MeV Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení o regionech v ČR	OVO: 7.1, 7.2, 7.3 OVO Vo:4.2
--	---	--	---

Zeměpis – 9. ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa; - porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států; - zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich. - rozdělí státy podle geografické polohy, rozlohy a lidnatosti - rozdělí státy světa podle stupně hospodářského rozvoje - uvede mezinárodní politické organizace a seskupení, jejichž součástí je i ČR , zhodnotí jejich význam - uvede ohniska neklidu v současném světě, objasní hlavní	Politický zeměpis - poloha, rozloha, lidnatost - státní hranice - státní zřízení - správní členění - způsob vlády - stupeň rozvoje států světa - mezinárodní politické organizace a seskupení - ohniska neklidu v současném světě	VMEGS Objevujeme Evropu a svět: orientace na politické mapě světa MeV Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení VDO Občan, občanská společnost a stát: Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování; Formy participace občanů v politickém životě MeV Fungování a vliv médií ve společnosti VMEGS – Objevujeme Evropu a svět: klíčové mezníky světové historie jako východiska pro vyspělost jednotlivých oblastí světa VMEGS Objevujeme Evropu a svět: příčiny a důsledky politických, náboženských, hospodářských a kulturních rozporů MuV – Lidské vztahy	OVO Vo: 5.2

příčiny konfliktů - vypočítá přírůstek obyvatelstva na modelových příkladech, zjistí, uvede příklady států s kladným a záporným přírůstkem, porovná tyto státy, vyhledá nejnovější údaje o počtu obyvatelstva, uvede pravděpodobný budoucí vývoj - porovná rozmístění obyvatelstva na Zemi - vysvětlí pojmy: migrace, imigrace, emigrace - rozdělí obyvatelstvo podle ras, jazyků - vyjmenuje nejvýznamnější náboženství ve světě - rozdělí obyvatelstvo podle věku, pohlaví a ekonomické aktivity - porovná venkovská a městská sídla, jejich význam v minulosti a dnes, vysvětlí pojmy: urbanizace, aglomerace, konurbace, megalopole, uvede konkrétní příklady států, ve kterých s těmito městskými sídly setkáváme - vysvětlí pojem: územní struktura	Obyvatelstvo - sídla - obyvatelstvo světa a jeho početní růst - rozmístění obyvatelstva na Zemi - územní pohyb obyvatelstva - lidské rasy, národy, jazyky - náboženství ve světě - struktura obyvatelstva - městská sídla - proces urbanizace - územní struktura měst	VMEGS Objevujeme Evropu a svět: orientace na politické mapě světa OSV Sociální rozvoj EV Vztah člověka k prostředí: příčiny a důsledky zvyšování rozdílů globalizace jevů a procesů MuV Kulturní difference; Etnický původ: územní aspekty MuV Kulturní difference; Etnický původ: územní aspekty, Multikulturalita; Princip sociálního smíru a solidarity EV Lidské aktivity a problémy ŽP; Vztah člověka k prostředí EV Ekosystémy: lidské sídlo – město – vesnice; umělý ekosystém; kulturní krajina VMEGS Objevujeme Evropu a svět: orientace v tematických mapách,	D – Křesťanství a středověká Evropa
---	--	---	--

měst; objasní, jakou úlohu plní různé části města Žák: - rozliší a zhodnotí hlavní skupiny hospodářské činnosti, vyjmenuje hospodářské systémy v minulosti a v dnešní době - vysvětlí rozdíly mezi jádrovými a periferními oblastmi, uvede příklady těchto oblastí - posoudí význam zemědělství pro výživu lidstva a jeho propojení s ostatními složkami státního hospodářství - vyjmenuje různé typy zemědělství, uvede, ve kterých oblastech světa se s nimi setkáme, vybrané zemědělské plodiny zařadí do podnebných pásů, na mapě ukáže hlavní oblasti pěstování těchto plodin, uvede příklady různých chovů hospodářských zvířat a zhodnotí jejich význam v různých částech světa - vyhledá, uvede hlavní rybolovné oblasti - na mapě ukáže hlavní oblasti těžby nerostných surovin, posoudí jejich význam pro jednotlivá	Světové hospodářství - světové hospodářství - jádrové a periferní oblasti - zemědělství - pěstování užitkových plodin, chov hospodářských zvířat - rybolov a lesní hospodářství - těžba nerostných surovin - energetika a těžký průmysl, spotřební průmysl - úloha dopravy v hospodářství - železniční, silniční, letecká, vodní a potrubní doprava a doprava informací - služby obyvatelstvu - cestovní ruch - hlavní oblasti cestovního ruchu - mezinárodní obchod - hl. hospod. organizace ve světě	grafech a ve statistických tabulkách světového hospodářství VMEGS Objevujeme Evropu a svět: porozumění historickým a politickým událostem, které ovlivňovaly vývoj světa VMEGS Objevujeme Evropu a svět: vývoj a mezníky světového zemědělství EV Lidské aktivity a problémy ŽP: průmysl a ŽP, průmysl a udržitelný rozvoj společnosti, hospodaření s odpady	D – počátky lidské společnosti, význam zemědělství pro rozvoj lidské společnosti
--	--	--	---

průmyslová odvětví - vyjmenuje hlavní průmyslová odvětví těžkého a spotřebního průmyslu - vyjmenuje druhy dopravy, porovná jejich význam (rozvoj) dříve a dnes - zhodnotí význam služeb pro obyvatelstvo - na mapě ukáže hlavní oblasti cestovního ruchu - vysvětlí pojmy: import, export, aktivní a pasivní obchodní bilance - uvede nejdůležitější centra světového obchodu a hlavní hospodářské organizace ve světě - hodnotí postavení ČR v mezinárodním obchodu - srovnává rozdíly v hospodářském potenciálu tří největších hospodářských center (USA, EU, Japonsko) - objasní pojem: krajina; uvede, čím je krajina tvořena - vysvětlí pojem: přírodní krajina; uvede vnitřní a vnější činitele, které krajinu utvářejí - uvede hlavní lidské činnosti, které se nejvýznamněji	Krajina, příroda a životní prostředí - krajina součástí přírody - přírodní krajina - kulturní krajina - životní prostředí lidské společnosti	EV Lidské aktivity a problémy životního prostředí: doprava a životní prostředí VMEGS Objevujeme Evropu a svět: globální ovlivnění společenského a hospodářského vývoje rozvojem dopravy VMEGS Objevujeme Evropu a svět: předpoklady a ukazatele globalizace mezinárodního obchodu EV Lidské aktivity a problémy životního prostředí: udržitelný rozvoj společnosti EV Základní podmínky života; Ekosystémy; Lidské aktivity a problémy ŽP VMEGS Objevujeme Evropu a svět: evropské krajiny EV Lidské aktivity a problémy ŽP: udržitelný rozvoj společnosti, Vztah člověka k prostředí, životní styl,	Př – Základy ekologie: organismy a prostředí
---	---	---	---

podílejí na přeměně krajiny Žák: - vyjmenuje složky životního prostředí, rozliší životní prostředí z hlediska kvality - uvede přímé a nepřímé vlivy lidských zásahů do životního prostředí - rozdělí přírodní zdroje, uvede důsledky těžby nerostných surovin, zdůvodní nutnost chránit zdroje pitné vody před znečištěním - objasní, které faktory se podílejí na ohrožení půdy v krajině a proč dochází k pustnutí krajiny - doloží, jak průmyslová výroba a doprava ovlivňují ovzduší, vysvětlí pojmy: imise, emise, kyselá dešť, skleníkový efekt - uvede, ukáže, kterými prvky je tvořena místní krajina - objasní, které faktory se podílejí na ohrožení místní krajiny, navrhne, jakým způsobem se lze bránit proti poškozování krajiny - na konkrétních příkladech doloží, jak	Vlivy člověka a lidské společnosti na krajinu - lidé a životní prostředí - přírodní zdroje - půdy a životní prostředí - vzduch a životní prostředí Terénní geografická výuka - téma – Krajina a životní prostředí Působení životního prostředí na člověka a lidskou	prostředí a zdraví, možnosti a způsoby ochrany zdraví VMEGS Objevujeme Evropu a svět: globální problémy lidstva MeV Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení v oblasti životního prostředí MeV Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení v oblasti životního prostředí OSV Osobnostní rozvoj: Rozvoj schopností poznávání; Seberegulace a sebeorganizace; Kreativita, Sociální rozvoj, Komunikace, Kooperace	Př – Základy ekologie, ochrana přírody a životního prostředí, chráněná území, Praktické poznávání přírody OVO Vo: 5.3, 5.4, 5.5
--	--	--	---

narušené životní prostředí negativně působí na zdraví člověka - vyjmenuje příklady nejzávažnějších globálních problémů současnosti, vysloví na ně svůj názor, popíše jejich příčiny i důsledky pro život lidstva - porovná klady a zápory některých projevů globalizace - uvede příklad lokálního problému a navrhne způsob jeho řešení - uvede, jakými konkrétními způsoby se lidé, mezinárodní organizace, nevládní organizace a instituce podílejí na ochraně životního prostředí - uvede příklady chráněných území v ČR - navrhne příklady výrobních postupů, šetrných k životnímu prostředí - vysvětlí pojem: živelní pohroma; uvede příklady živelních pohrom - uvede hlavní zásady chování při vzniku živelních pohrom - uvede hlavní zdroje možných nebezpečí v regionu - uvede předměty, které patří do evakuačního zavazadla	společnost, ochrana životního prostředí Globalizace - životní prostředí a naše zdraví - světové ekologické problémy - ochrana životního prostředí - moderní ochrana přírody - ekologická výroba Ochrana člověka při ohrožení zdraví a života - živelní pohromy - opatření, chování a jednání při nebezpečí živelních pohrom v modelových situacích	VDO Občan, občanská společnost a stát: odpovědnost za rozvoj a ochranu životního prostředí EV Vztah člověka k prostředí	Př – praktické poznávání přírody Voz – Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence: ochrana člověka – živelní pohromy
--	--	---	--

6.7. ČLOVĚK A ZDRAVÍ

6.7.1. Tělesná výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu Tělesná výchova

Vyučovací předmět Tělesná výchova vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Hlavním cílem vyučovacího předmětu je komplexní vzdělávání žáků v problematice aktivního pohybu jako významného činitele působící na zdravotní stav a harmonický rozvoj dítěte. Vede žáky k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, současně i k poznání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu. Žáci se učí uplatňovat osvojené pohybové dovednosti v různém prostředí a s různými účinky, kdy si zvykají na rozličné sociální role, které vyžadují spolupráci, tvořivost, překonání zábran, objektivnost, rychlé rozhodování, organizační schopnosti, i nutnou míru odpovědnosti za zdraví své i svých spolužáků. Tělesná výchova umožňuje žákům poznat vlastní pohybové možnosti a přednosti i zdravotní a pohybová omezení, rozumět jim, respektovat je u sebe i jiných a aktivně je využívat nebo cíleně ovlivňovat. Vede žáky od spontánního pohybu k řízené pohybové činnosti a zpět k vlastní pravidelné seberealizaci v oblíbeném sportu nebo jiné pohybové aktivitě. Takový vztah k pohybovým aktivitám lze rozvíjet jen v atmosféře důvěry, úzké spolupráce a radostného prožitku z pohybového výkonu.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu Tělesná výchova

Předmět Tělesná výchova je členěna do tří základních, na sebe navazujících etap, ty se meziročníkově prolínají. První etapa zahrnuje 1. – 3. ročník, druhá 4. – 5. ročník a třetí 6. – 9. ročník.

V každém ročníku jsou 2 hodiny týdně.

Vzdělávací obsah je rozdělen na 3 tematické okruhy:

- a)** činnosti ovlivňující zdraví - význam pohybu pro zdraví, příprava organismu, zdravotně zaměřené činnosti, rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu, hygiena při Tv, bezpečnost při pohybových činnostech
- b)** činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností - pohybové hry, základy gymnastiky, rytmické a kondiční formy cvičení pro děti, průpravné úpoly, základy atletiky, základy sportovních her, turistika a pobyt v přírodě, plavání, bruslení, lyžování, další pohybové činnosti
- c)** činnosti podporující pohybové učení - komunikace v Tv, organizace při Tv, zásady jednání a chování, pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností, měření a posuzování pohybových dovedností

Vzdělávání je zaměřeno na

- regeneraci a kompenzaci jednostranné zátěže působené pobytem ve škole
- rozvoj pohybových dovedností a kultivaci pohybu
- poznávání zdraví jako nejdůležitější životní hodnoty
- rozpoznávání základních situací ohrožujících tělesné a duševní zdraví a na osvojování dovedností jim předcházet nebo je řešit

Organizace - žáci s přihlédnutím k určité sportovní aktivitě cvičí v tělocvičně, ve volné přírodě nebo v plaveckém bazénu. V úvodu hodiny všichni absolvují nástup, rozcvičku a dále se věnují v hlavní části hodiny danému typu sportování. Ke konci dochází k závěrečnému zklidnění - relaxaci. Žáci cvičí ve vhodném sportovním oblečení a obuvi. Učitel v hodinách využívá různé metody a formy práce. Spolu s dětmi používá veškeré dostupné náčiní a nářadí. Podle zájmu žáků lze organizovat lyžařský výcvik napříč ročníky.

Do vyučovacího předmětu Tělesná výchova jsou začleněna průřezová témata Osobnostní a sociální výchova a Environmentální výchova.

Tematické okruhy průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova prolínají vzdělávacím obsahem celého předmětu Tělesná výchova, proto nejsou v tabulce uvedeny.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Tělesná výchova

Kompetence k učení	- žáci jsou vedeni k osvojení si základního tělocvičného názvosloví, změřit základní pohybové výkony a porovnají je s předchozími, orientují se v informačních zdrojích o aktivitách a sportovních akcích - učitel umožňuje žákům, aby se naučili na základě jasných kritérií hodnotit své činnosti nebo výsledky
Kompetence k řešení problémů	- uplatňují zásady bezpečného chování ve sportovním prostředí a adekvátně reagují v situaci úrazu spolužáka, řeší problémy v souvislosti s nesportovním chováním, nevhodným sportovním prostředím a nevhodným sportovním náčiním a nářadím - učitel dodává žákům sebedůvěru, podle potřeby žákům v činnostech pomáhá
Kompetence komunikativní	- žáci jsou vedeni ke spolupráci při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích, učí se reagovat na základní povely a pokyny a sami je i vydávají, zorganizují jednoduché pohybové soutěže, činnosti a jejich varianty - učitel vede žáky k vzájemnému naslouchání a oceňování přínosu druhých, vytváří příležitosti pro relevantní komunikaci
Kompetence sociální a personální	- žáci jsou vedeni k jednání v duchu fair - play , dodržují pravidla, označí přestupky, respektují opačné pohlaví, zvládají pohybové činnosti ve skupině - učitel zadává úkoly při kterých žáci mohou spolupracovat, umožňuje každému žákovi zažít úspěch
Kompetence občanské	- podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu a projevují přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení své zdatnosti, spojují svou pohybovou činnost se zdravím, zařazují si do vlastního pohybového režimu korektivní cvičení, jsou vedeni ke kritickému myšlení, hodnotí cvičení, učí se být ohleduplní a taktní

	- učitel žákům umožňuje, aby se podíleli na utváření kritérií hodnocení činností nebo jejich výsledků
Kompetence pracovní	- žáci jsou vedeni učitelem k uplatňování hlavních zásad hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech v běžném životě, učí se užívat jednotlivé tělocvičné nářadí a náčiní

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVO) Tělesná výchova**1. stupeň****1. ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ, ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ A ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ****Očekávané výstupy (OVO) – 1. období**

žák

- 1.1 spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti
- 1.2 zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné v e skupině; usiluje o jejich zlepšení
- 1.3 spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích
- 1.4 uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy
- 1.5 reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti její organizaci

Očekávané výstupy (OVO) – 2. období

žák

- 1.6 podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti
- 1.7 zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením
- 1.8 zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her
- 1.9 uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka
- 1.10 jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti
- 1.11 jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví
- 1.12 užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení
- 1.13 zorganizuje nenáročné pohybové činnosti a soutěže na úrovni třídy
- 1.14 změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky
- 1.15 orientuje se v informačních zdrojích a pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace

1. stupeň**2. ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ****Očekávané výstupy (OVO)**

- 2.1 aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem
- 2.2 usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program
- 2.3 samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly
- 2.4 odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší
- 2.5 uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost

3. ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ**Očekávané výstupy (OVO)**

- 3.1 zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech
- 3.2 posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky jejich možné příčiny

4. ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ**Očekávané výstupy (OVO)**

- 4.1 užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu
- 4.2 naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu
- 4.3 dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji
- 4.4 rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora
- 4.5 sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí
- 4.6 zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže
- 4.7 zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Tělesná výchova**1. etapa 1. – 3. ročník**

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
- zvládá základní přípravu organismu před pohybovou aktivitou - zná protahovací a napínací cviky, cviky pro zahřátí a uvolnění - spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti - dbá na správné držení těla při různých činnostech i provádění cviků - dbá na správné dýchání - zná kompenzační a relaxační cviky - uplatňuje zásady pohybové hygieny - zná a užívá základní tělocvičné pojmy – názvy pohybových činností, tělocvičného nářadí a náčiní - zná pojmy z pravidel sportů a soutěží - rozumí povelům pořadových cvičení a správně na ně reaguje - dodržuje pravidla bezpečnosti při sportování v tělocvičně, na hřišti, v přírodě, ve vodě	Příprava ke sportovnímu výkonu – příprava organismu, zdravotně zaměřené činnosti Cvičení během dne, rytmické a kondiční formy cvičení pro děti – jednoduché tanečky, základy estetického pohybu Tělocvičné pojmy-komunikace v Tv		OVO: 1.1, 1.4 OVO: 1.1, 1.2., 1.4. OVO: 1.5 OVO: 1.1,1.4.,1.5.

- zná a reaguje na smluvené povely, gesta, signály pro organizaci činnosti - používá vhodné sportovní oblečení a sportovní obuv - jedná v duchu fair-play - spolupracuje při jednoduchých týmových a pohybových činnostech a soutěžích - umí přihrávky jednoruč a obouruč - nacvičuje vybíjenou - zná cviky na zdokonalení obratnosti a pohotovosti - je schopen soutěžit v družstvu - umí se dohodnout na spolupráci a jednoduché taktice družstva a dodržovat ji - je si vědom porušení pravidel a následků pro sebe družstvo - pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje - zná techniku hodů kriketovým míčkem - zná taktiku při běhu na delší vzdálenost, při běhu terénem s překážkami - nacvičí správnou techniku skoku z místa	Bezpečnost při sportování Základy sportovních her - míčové hry a pohybové hry, pohybová tvořivost a využití netradičního náčiní při cvičení, organizace při tělesné výchově, pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností – her a soutěží, zásady jednání a chování		OVO: 1.1, 1.2, 1.3 OVO: 1.1, 1.2, 1.5
--	---	--	---

- učí se šplhat na tyči - zvládne cvičení na žíněnce –kotouly, stoj na hlavě apod. - provádí přitahování do výše čela na hrazdě - naučí se správnou techniku odrazu z můstku při cvičení na koze - projevuje přiměřenou radost z pohybové činnosti, samostatnost, odvahu a vůli pro zlepšení pohybové dovednosti - respektuje zdravotní handicap - zná význam sportování pro zdraví - zvládne základní kroky některých lidových tanců - seznámí se s dětských aerobikem - seznámí se s kondičním cvičení s hudbou - zvládne techniku jednoho plaveckého stylu - provádí skoky do vody	Základy atletiky- rychlý běh, skok do dálky, hod míčkem, rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly a pohyblivosti a koordinace pohybu Základy gymnastiky -cvičení na nářadí a s náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti, průpravná cvičení a úpoly Vztah ke sportu – zásady jednání a chování – fair play Základní plavecká výuka-základní plavecké dovednosti, jeden plavecký způsob, hygiena plavání a adaptace na vodní		OVO: 1.2, 1.4, 1.5 OVO: 1.1, 1.4. OVO: 1.1, 1.2, 1.4., 1.5
--	---	--	---

2. etapa 4 – 5. ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - zvládá základní přípravu organismu před pohybovou aktivitou - zná protahovací a napínací cviky, cviky pro zahřátí a uvolnění - podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu	Příprava ke sportovnímu výkonu		OVO: 1.7, 1.12, 1.13
- zvládne základní kroky lidových tanců, seznámí se s dětským aerobikem a kondičním cvičením s hudbou - dbá na správné držení těla při různých činnostech i provádění cviků, projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti - dbá na správné dýchání - zná kompenzační a relaxační cviky - uplatňuje zásady pohybové hygieny	Cvičení během dne, rytmické a kondiční formy cvičení pro děti – tanečky, základy estetického pohybu		OVO: 1.6, 1.8, 1.9
- zná a užívá základní tělocvičné pojmy – názvy pohybových činností, tělocvičného nářadí a náčiní - zná pojmy z pravidel sportů a soutěží - rozumí povelům pořadových cvičení a správně na ně reaguje	Tělocvičné pojmy-komunikace v Tv		OVO: 1.12

- dodržuje pravidla bezpečnosti při sportování v tělocvičně, na hřišti, v přírodě, ve vodě - adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka - zná a reaguje na smluvené povely, gesta, signály pro organizaci činnosti - používá vhodné sportovní oblečení a sportovní obuv - jedná v duchu fair-play - respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví - spolupracuje při jednoduchých týmových a pohybových činnostech a soutěžích, vytváří varianty osvojených pohybových her, zorganizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěže na úrovni třídy, zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka, reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti, provádí přihrávky jednoruč a obouruč, driblink - rozlišují míč na basketbal a volejbal - učí se ovládat hru s basketbalovým míčem - nacvičuje střelbu na koš - nacvičuje přehazovanou - zná pravidla přehazované, malé	Bezpečnost při sportování základy sportovních her - míčové hry a pohybové hry, pohybová tvořivost a využití netradičního náčiní při cvičení, organizace při Tv, pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových aktivit Základy sportovních her - míčové hry a pohybové hry, pohybová tvořivost a využití netradičního náčiní při cvičení, organizace při Tv, pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových aktivit		OVO: 1.6, 1.9, 1.11 OVO: 1.6, 1.8, 1.10, 1.13
---	---	--	---

kopané, florbalu a řídí se jimi - zná cviky na zdokonalení obratnosti a pohotovosti - je schopen soutěžit v družstvu - dohodne se na spolupráci a jednoduché taktice družstva a dodržuje ji - je si vědom porušení pravidel a následků pro sebe družstvo - pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje - zná techniku hodů kriketovým míčkem - zná princip štafetového běhu uběhne 400 m a 800 m - zná taktiku při běhu k metě, sprintu, vytrvalostního běhu, při běhu terénem s překážkami - šplhá na tyči - zvládne cvičení na žíněnce – napojované kotouly, kotouly vpřed a vzad s různým zakončením, stoj na hlavě - provádí přitahování do výše čela na hrazdě, výmyk - zvládá správnou techniku odrazu z můstku při cvičení na koze, roznožku, výskok do kleku a dřepu	Základy atletiky - rychlý běh, skok do dálky, hod míčkem, rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly a pohyblivosti a koordinace pohybu Základy gymnastiky - cvičení na nářadí a s náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti, průpravná		OVO: 1.6, 1.9, 1.10, 1.11, 1.14, 1.15
---	---	--	--

[illegible]

3. etapa 6 – 9. ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - při vytrvalosti dovede uplatnit i vůli - zvládá techniku nové atletické disciplíny - zvládá cvičební prvky na hrazdě i kruzích - dokáže zvládnout obtížný prvek s dopomocí - při cvičení uplatní svůj fyzický fond - zvládá jednoduché taneční kroky - uplatňuje zkušenosti z míčových her v dalších sportech, dokáže řídit sportovní utkání svých vrstevníků - uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v neznámém prostředí (příroda, silniční provoz), zvládá i dlouhodobější pobyt v přírodě - zvládá rychlý a bezpečný pohyb na bruslích všemi směry, osvojené dovednosti uplatní i při hře lední	Atletika Běh vytrvalostní, běh přes nízké překážky Skok daleký Skok vysoký - zlepšování Hod granátem Vrh Gymnastika Hrazda - toč vzad Kruhy - překot vzad Trampolína - skoky Švédská bedna nadél -kotoul, roznožka Šplh - bez přírazu, s obměnami Rytmičká a kondiční gymnastika- polkový krok Sportovní hry - míčové Turistika a pobyt v přírodě -uplatnění získaných poznatků ze školy v přírodě	EV – vede k vnímavému a citlivému	OVO: 2.3, 3.2, 4.2, 4.5, 4.1 OVO: 2.3, 3.2, 4.1, 4.2, 4.5 OVO: 2.1, 2.3, 2.5, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 4.5, 4.6 OVO: 2.4, 2.5, 3.1, 4.2, 4.3, 4.6, 4.7 OVO: 2.1, 2.3, 2.5, 3.1, 3.2, 4.2, 4.5

hokej - zařadí lyžování jako vhodnou pohybovou i společenskou činnost, provede ošetření lyží, 1. pomoc při úrazu - ukáže jednoduché prvky při jízdě - aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti - uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu	Bruslení – Lední hokej, hra Lyžování – osvojení sportu na horách, 1. pomoc, jednoduché prvky – pluh, základní oblouky Význam pohybu pro zdraví Hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech	přístupu k přírodě EV- ochrana přírody při masových sportovních akcích	OVO: 2.1, 2.5, 3.1, 4.1, 4.2, 4.5, 4.6, 4.7 OVO: 2.1, 2.2, 2.4, 2.5
--	--	--	---

6.7.2. Výchova k občanství a ke zdraví

Charakteristika vyučovacího předmětu Výchova k občanství a ke zdraví

Vyučovací předmět Výchova k občanství a ke zdraví vznikl integrací očekávaných výstupů oborů RVP ZV Výchova k občanství a Výchova ke zdraví, je předmětem, jehož cíle, zaměření a vzdělávací obsah vycházejí ze vzdělávacích oblastí Člověk a společnost a Člověk a zdraví. Ve svém obsahu a kompetencích bezprostředně předmět navazuje na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět.

Cílem předmětu je připravovat mladého člověka na život ve své budoucí rodině a na plnohodnotný život v moderní demokratické společnosti.

Předmět je zaměřen na postupné formování občanského profilu žáků, na utváření vztahů ke skutečnosti, na orientaci žáků ve významných okolnostech společenského života. Přípravuje žáky řešit některé problémy související se zakládáním a vedením vlastní domácnosti. Otevírá cestu k sebepoznávání a poznávání osobnosti druhých lidí a k pochopení vlastního jednání i jednání druhých lidí v kontextu různých životních situací. Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem, s činností důležitých politických institucí a orgánů a s možnými způsoby zapojení jednotlivce do občanského života. Učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití a přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky. Přináší základní poznatky související s preventivní ochranou zdraví, zaměřuje se na základní hygienické, stravovací, pracovní i jiné zdravotně preventivní návyky, na dovednosti odmítat škodlivé látky, předcházet úrazům a čelit vlastnímu ohrožení. Rozvíjí další potřebné kompetence s využitím nových poznatků o přírodě, člověku, vztazích mezi lidmi. Učí ho dívat se na vlastní činnosti z hlediska potřeb dospívajícího jedince i z hlediska životních perspektiv a rozhodovat se ve prospěch zdraví.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu Výchova k občanství a ke zdraví

Výchova k občanství a ke zdraví je povinným předmětem pro žáky 2. stupně základní školy. Vyučuje se s časovou dotací 1 hodina týdně. Do vzdělávacího obsahu jsou začleněna všechna průřezová témata. Část očekávaných výstupů Výchovy k občanství je naplňována v předmětech Dějepis, Zeměpis, Informatika a Pracovní činnosti. Do předmětu jsou začleněna témata finanční gramotnosti.

V předmětu Výchova k občanství a ke zdraví lze využít rozmanité metody a formy práce, např.: frontální, skupinová, samostatná práce, vytváření projektů, modelování situací, diskuse, komunitní kruhy, besedy s odborníky.

Výuka směřuje k:

- vnímání zdraví jako nejdůležitější životní hodnoty
- pochopení zdraví jako vyváženého stavu tělesné, duševní i sociální pohody a k vnímání radostných prožitků z činností podpořených pohybem, příjemným prostředím a atmosférou příznivých vztahů
- poznávání člověka jako biologického jedince závislého v jednotlivých etapách života na způsobu vlastního jednání a rozhodování, na úrovni mezilidských vztahů i na kvalitě prostředí

- získávání základní orientace v názorech na to, co je zdravé a co může zdraví prospět, i na to, co zdraví ohrožuje a poškozuje
- využívání osvojených preventivních postupů pro ovlivňování zdraví v denním režimu, k aktivnímu zapojování do činností podporujících zdraví
- propojování činností a jednání souvisejících se zdravím a zdravými lidskými vztahy se základními etickými a morálními postoji
- utváření vědomí vlastní identity a identity druhých lidí, k rozvíjení sebepoznávání a sebehodnocení, k akceptování vlastní osobnosti a osobnosti druhých lidí, k osvojení si zdravých mezilidských vztahů a základních etických a morálních postojů
- vnímání pocitu sounáležitosti s vlastní rodinou, společenstvím v nejbližším okolí i s lidmi, se kterými se žáci náhodně setkají
- úctě k sobě, k svému partnerovi, své rodině, k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům, k rozvíjení respektu ke kulturním či jiným odlišnostem (zvláštnostem) lidí, skupin i různých společenství
- utváření pozitivních vztahů k opačnému pohlaví v prostředí školy i mimo školu, k rozpoznávání stereotypního nahlížení na postavení muže a ženy v rodině, v zaměstnání i politickém životě, k vnímání předsudků v nazírání na roli žen ve společnosti
- rozvíjení zájmu o veřejné záležitosti a k získávání orientace v aktuálním dění v ČR, EU a ve světě
- přípravě žáka na život v současném (jedinečném, mnohotvárném, globalizovaném) světě, především na život v Evropě
- k poznávání a posuzování každodenních situací a událostí ve vzájemných vazbách a širších souvislostech včetně souvislostí mezinárodních a globálních
- rozpoznávání názorů a postojů ohrožujících lidskou důstojnost nebo odporujících základním principům demokratického soužití, ke zvyšování odolnosti vůči myšlenkové manipulaci
- uplatňování vhodných prostředků komunikace k vyjadřování svých myšlenek, citů, názorů, postojů, k zaujímání a ohajování vlastních postojů a k přiměřenému obhajování svých práv

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu **Výchova k občanství a ke zdraví**

Kompetence k učení	- podněcujeme žáky k zájmu o řešení a objevování nových věcí - vedeme žáky ke spolupráci při plnění úkolů, vybízíme je k aktivitě a vhodně je motivujeme - pomáháme žákům s výběrem vhodných pomůcek a publikací - využíváme vhodných povzbuzujících hodnocení - zadáváme úkoly, které vyžadují samostatné vyhledávání informací z různých zdrojů a při nichž žáci spolupracují a vzájemně hledají cestu ke správnému řešení - umožňujeme žákům pracovat s materiály a zdroji, v nichž si mohou
--------------------	--

	ověřit správnost svého řešení - dáváme žákům prostor pro prezentaci výsledků jejich práce (např. nástěnky, prezentace,...) - vyžadujeme dokončení práce v dohodnuté kvalitě a termínech - vhodně zvolenými otázkami nebo pracovními úkoly směřujeme žáky k pochopení souvislostí - propojujeme konkrétní situace z běžného života s poznatky z různých vzdělávacích oblastí - umožňujeme žákům, aby si vzájemně sdělovali své pocity a názory - vedeme žáky k prozkoumávání pohledů a názorů lišících se od jejich vlastních - umožňujeme žákům zhodnotit úspěšnost dosaženého cíle - sledujeme úspěšnost jednotlivých žáků, oceňujeme jejich pokrok podle individuálních schopností - učíme trpělivosti, povzbuzujeme
Kompetence k řešení problémů	- učíme žáky nebát se problémů – problém není hrozba, ale výzva - vytvářením praktických problémových úloh a situací učíme žáky prakticky problémy řešit - podporujeme různé přijatelné způsoby řešení problému - podporujeme netradiční způsoby řešení problémů - podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení - podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů - ve škole i při mimoškolních akcích průběžně monitorujeme, jak žáci řešení problémů prakticky zvládají
Kompetence komunikativní	- zaměřujeme se na využívání všech dostupných médií - klademe důraz na kultivovaný projev - vedeme žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty. - podporujeme kritiku a sebekritiku - učíme žáky publikovat a prezentovat své názory a myšlenky

	- podporujeme přátelskou komunikaci mezi žáky z různých tříd, ročníků, věkových kategorií - vedeme žáky k pozitivní prezentaci a reprezentaci své osoby a své školy na veřejnosti - připravujeme žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích - učíme žáky naslouchat druhým jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace - učíme žáky asertivnímu chování a nonverbální komunikaci
Kompetence sociální a personální	- minimalizujeme používání frontální metody výuky, podporujeme skupinovou výuku a kooperativní vyučování - učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce - rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role - učíme žáky kriticky hodnotit práci týmu, svoji práci i práci ostatních členů týmu - učíme žáky odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky a mezi žáky a učiteli - důsledně vyžadujeme dodržování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se žáci sami podíleli - posilujeme sebedůvěru žáků a jejich vzájemný respekt
Kompetence občanské	- seznamujeme žáky se školním řádem a důsledně dbáme na jeho dodržování - vedeme žáky k odmítání projevů rasismu, xenofobie a nacionalismu včetně agresivního, hrubého, nezdvořilého chování - podporujeme kamarádské chování a schopnost pomoci - na konkrétních modelových příkladech demonstrujeme pozitivní a negativní projevy chování lidí

	- podporujeme různé formální a neformální způsoby spolupráce s obcí, policií, složkami IZS apod. - v rámci předmětu i na mimoškolních akcích upevňujeme žádoucí pozitivní formy chování žáků - využíváme pomoci a zkušenosti odborníků – výchovných poradců, PPP, policie - průběžně seznamujeme žáky s vhodnými právními normami. - vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví a k ochraně životního prostředí - vedeme žáky k zapojení do sportovních a kulturních akcí v našem regionu - vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k našemu kulturnímu dědictví a jeho ochraně
Kompetence pracovní	- umožňujeme žákům zhodnotit jejich schopnosti a výsledky vlastní práce i práce druhých - vedeme žáky k pečlivosti a důkladnosti při práci - sledujeme úspěšnost jednotlivých žáků a oceňujeme jejich pokrok - vyžadujeme dokončování práce v dohodnuté kvalitě a termínech - důsledně vyžadujeme dodržování pravidel - umožňujeme žákům prezentovat výsledky jejich práce - předkládáme ve výuce v dostatečném počtu studijní materiály a zdroje - cíleně motivujeme žáky k dosažení jimi vhodně zvoleného dalšího studia (budoucího povolání) - seznamujeme žáky s podmínkami a možnostmi jejich pracovního uplatnění v rámci EU

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVO) Výchova ke zdraví**2. stupeň**

1.1. respektuje přijatá pravidla soužití mezi vrstevníky a partnery a pozitivní komunikací a kooperací přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v širším společenství (v rodině, komunitě)

vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví

1.2. vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví; dovede posoudit různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví

1.3. usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví

1.4. vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí

1.5. dává do souvislosti složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky

1.6. uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc

1.7. projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce

1.8. samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím

1.9. optimálně reaguje na fyziologické změny v období dospívání a kultivovaně se chová k opačnému pohlaví

1.10. v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a životními cíli mladých lidí přijímá odpovědnost za bezpečné sexuální chování

1.11. dává do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým

1.12. vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi

1.13. projevuje odpovědné chování v situacích ohrožení zdraví, osobního bezpečí, při mimořádných událostech; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVO) Výchova k občanství**1. ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI**

žák

- 1.1. objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání
- 1.2. rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu
- 1.3. zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje
- 1.4. zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají
- 1.5. kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí
- 1.6. zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a v situacích a v situacích ohrožení
- 1.7. uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem
- 1.8. objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám
- 1.9. rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti
- 1.10. posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci

2. ČLOVĚK JAKO JEDINEC

žák

- 2.1. objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života
- 2.2. posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek
- 2.3. rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání
- 2.4. popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru

3. STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ

žák

- 3.1 rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, uvede jejich příklady
- 3.2 objasní potřebu dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví a jejich znalost uplatňuje ve svém jednání
- 3.3 dodržuje zásady hospodárnosti, popíše a objasní vlastní způsoby zacházení s penězi a se svým i svěřeným majetkem, vyhýbá se rizikům v hospodaření s penězi
- 3.4 vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí
- 3.5 rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané
- 3.6 rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti
- 3.7 na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu

4. STÁT A PRÁVO

žák

- 4.1 rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky
- 4.2 rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu
- 4.3 objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů
- 4.4 vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů
- 4.5 přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod
- 4.6 objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství
- 4.7 provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava, koupě věcí
- 4.8 dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují a uvědomuje si rizika jejich porušování
- 4.9 rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů
- 4.10 rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady

5. MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT

žák

- 5.1 popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování
- 5.2 uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy
- 5.3 uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory
- 5.4 uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva
- 5.5 objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni – v obci, regionu
- 5.6 uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobu jeho potírání

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Výchova k občanství a ke zdraví

Výchova občanství a ke zdraví - 6. ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - zná svá práva a dodržuje povinnosti - navrhuje společná pravidla chování, spolupracuje s ostatními při sestavování pravidel - vysvětlí význam vzdělávání pro jeho další život - seznámí se se správními orgány obce, vysvětlí jejich funkci a úkoly - zná významná památná místa obce i jména rodáků a jejich přínos pro obec - uvede příklady místních tradic - podle svých možností se zapojuje do života obce - vysvětlí svůj vztah k pojmům vlast a vlastenectví - zná státní symboly a jejich užívání - pojmenuje některé významné dny, svátky, tradice i významné osobnosti - vyjadřuje své názory a pocity - vysvětluje zajímavosti a odlišnosti	NAŠE ŠKOLA Práva a povinnosti žáků Společná pravidla a normy Žákovský parlament Význam vzdělávání NAŠE OBEC, REGION, KRAJ Důležité instituce Památná místa, rodáci, místní tradice NAŠE VLAST Státní symboly, státní svátky, významné dny Co nás proslavilo RODINA A ŠIRŠÍ SOCIÁLNÍ	VDO Občanská společnost, občan, občanská společnost a stát EV Vztah člověka k prostředí VMEGS Objevujeme Evropu a svět, naše vlast a Evropa	OVO Vo: 1.1, 1.2, 1.7, 1.8, 1.10

rodin jiných kultur - je tolerantní k druhému pohlaví - správně chápe role v rodině - je tolerantní k různým způsobům komunikace - zdokonaluje schopnost aktivně naslouchat - odmítá komunikaci ponižující jiného člověka - uvědomuje si pozitiva i negativa životního stylu pro zachování zdraví - vyjadřuje své pocity v souvislosti s otázkami situace v rozvojových zemích - poznává sám sebe - odmítá negativní řešení konfliktů - vyjadřuje názory, pocity a postoje ke krizovým situacím - odmítá šikanu - překonává strach při řešení krizových situací, vyhledá pomoc - rozvíjí vlastní empatii - plánuje správný režim dne	PROSTŘEDÍ Rodina – postavení a role ženy a muže Vliv rodiny na rozvoj osobnosti dítěte Komunikace Komunikace v rodině a mezi vrstevníky Kamarádství, přátelství, láska ROZVOJ OSOBNOSTI Duševní a tělesné zdraví Vyrovnávání se s problémem OSOBNÍ BEZPEČÍ Způsoby chování v krizových situacích, jak a kde hledat pomoc Způsoby chování při pobytu v různých prostředích Dětská krizová centra, linky důvěry	OSV Poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace Muv Lidské vztahy, multikulturalita OSV Psychohygiena, komunikace Muv Etnický původ OSV Kooperace a kompetice, řešení problémů a rozhodovací dovednost	OVO Vz: 1.1,1.2,1.5,1.9 OVO Vz: 1.4,1.8,1.9 OVO Vz 1.5,1.9,1.12,1.13
--	---	---	---

- chápe nezastupitelnost pohybových aktivit v péči o zdraví člověka - vnímá význam výživy v životě dítěte - uvědomuje si přednosti a slabiny svého stravování - sestavuje vhodný jídelníček - vyjadřuje své pocity, chápe důvody změny nálad - vhodně jedná s vrstevníky opačného pohlaví, s rodiči a prarodiči - toleruje odlišné názory, dokáže se vžít do postojů rodičů - chápe důvody změn v hodnotové orientaci dospívajících - vnímá rozdíl mezi přátelstvím, láskou mateřskou a partnerskou - umí vyjádřit své názory, pocity, postoje k systému hodnot - zdůrazňuje negativa drogových závislostí - kriticky hodnotí reklamu, odsuzuje prodej tabákových a	PÉČE O ZDRAVÍ Osobní hygiena Odívání – různé příležitosti a činnosti Režim dne ZDRAVÁ VÝŽIVA Vliv výživy na zdravotní stav lidí Výživová hodnota potravy, energetická potřeba organismu Způsoby technologie zpracování jednotlivých druhů potravin ve vztahu ke zdravé výživě SEXUÁLNÍ VÝCHOVA Proměny člověka v období dospívání Vztahy mezi chlapci a děvčaty PREVENCE ZNEUŽÍVÁNÍ NÁVYKOVÝCH LÁTEK Pozitivní životní cíle a hodnoty Alkoholismus Kouření Propagace tabákových výrobků a	EV Lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí Mev Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení OSV Sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace, řešení problémů a rozhodovací	OVO Vz: 1.3,1.4,1.7,1.8 OVO Vz: 1.3,1.4,1.7,1.8 OVO Vz: 1.2,1.8,1.10?1.11
--	---	--	--

alkoholických výrobků nezletilým osobám - vnímá důsledky kouření, alkoholu a jiných drog – vznik nemocí člověka	alkoholu formou reklamy Centra odborné pomoci	dovednost Mev Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	OVO Vz: 1.3,1.8,1.12, 1.13
--	--	---	----------------------------

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - uvede příklady kulturních institucí v regionu a popíše jejich činnost - podle svého zájmu si vybírá kulturní akce, které ho zajímají - uvede příklady některých náboženství - vysvětlí, jak rozumí pojmu masová kultura - objasní možná nebezpečí působení masmédií na člověka - popíše možnosti ochrany kulturních a přírodních památek a jak se může na ochraně sám podílet - zdůvodní nepřijatelnost vandalství a aktivně proti němu vystupuje - pojmenuje rozdíly mezi lidmi ve společnosti - posoudí důležitost vzájemné solidarity mezi lidmi - uvede příklad pomoci v nouzi nebo v situaci ohrožení	KULTURNÍ ŽIVOT Kulturní instituce Umění Víra a náboženství Masová kultura, masmédia Ochrana přírodního a kulturního bohatství LIDSKÁ SETKÁNÍ Přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi Rovnost a nerovnost Lidská solidarita	EV Vztah člověka k prostředí Mev Fungování a vliv médií ve společnosti OSV Poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace	OVO Vo: 1.3, 1.4, 1.5, 1.6, 1.7, 1.8, 1.9, 1.10

- volí vhodné komunikační prostředky v různých životních situacích - hledá různé způsoby řešení konfliktů s druhými lidmi, případné neshody řeší nenásilným způsobem - rozpozná projevy netolerantního chování mezi lidmi a aktivně proti těmto projevům vystupuje - seznámí se s problematikou etnických menšin a zaujme k nim tolerantní postoj - uvede a na příkladech rozliší případy morálního a nemorálního jednání, zaujme k nim vlastní postoj - vysvětlí, na čem je založena svoboda člověka - uplatňuje vhodné způsoby chování v konkrétních životních situacích - na příkladech vysvětlí přednosti vzájemné spolupráce lidí při dosahování určitých cílů - poznává sám sebe, hledá cestu k druhým lidem - vyjadřuje nesouhlas	VZTAHY MEZI LIDMI Osobní a neosobní vztahy Mezilidská komunikace a komunikace v rodině, vliv vrstevnické skupiny Konflikty mezi lidmi Problémy lidské nesnášenlivosti ZÁSADY LIDSKÉHO SOUŽITÍ Morálka a mravnost Svoboda Pravidla chování Spolupráce lidí	OSV Poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace	
---	---	---	--

s nedodržováním pravidel v životních situacích - hledá kompromis ve vztazích a zaujímá stanovisko k nevhodným postojům lidí - vyjadřuje své pocity spojené s životem ve vlastní rodině - respektuje názory týkající se postižených lidí, zaujímá k nim stanovisko - chápe pocity a potřeby lidí - rozvíjí etické vztahy k nemocným a zdravotně postiženým lidem - argumentuje, proč je každý za vlastní zdraví i zdraví ostatních odpovědný sám - vyjadřuje a vhodně formuluje své názory, hledá možná řešení a vede konstruktivní diskusi - toleruje odlišnosti stravování různých národů a kultur - hledá přednosti a nedostatky ve výživě - vyjadřuje své pocity spojené s poruchami výživy a nevhodnými stravovacími návyky	RODINA práva a povinnosti, rodičovská zodpovědnost, požadavky spojené se vstupem do samostatného života LIDSKÉ ZDRAVÍ zdraví, nemoc, dědičnost, význam očkování, prevence přenosu infekčních chorob, život s handicapem hlavní zásady péče o zdraví ZDRAVÁ VÝŽIVA hlavní zásady správné výživy, alternativní výživa, poruchy výživy	VDO Občanská společnost a škola, občan, občanská společnost a stát OSV Poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace EV Lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí MeV Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	OVO Vz: 1.1,1.2,1.3 OVO Vz: 1.6,1.7,1.8,1.9,1.12,1.13 OVO Vz: 1.3,1.8,1.12,1.13
---	---	--	--

- zaujímá stanovisko k různým názorům na výživové hodnoty potravy a zdravou výživu - vyhledává a třídí informace - odmítá propagaci návykových látek - chápe pocity a potřeby lidí se závislostí a umí jim nabídnout pomoc - vyjadřuje své pocity spojené se záludností drog a jejich vlivu na zdraví člověka - poznává sám sebe, hledá cestu k druhým lidem v otázkách prevence závislostí - hledá kompromis ve vztazích a zaujímá stanovisko k nevhodným postojům - vyjadřuje nesouhlas s nedodržováním pravidel v určitých situacích – doping, prodej a šíření drog (konflikt se zákonem) - hledá argumenty – vlastní odpovědnost za zdraví - odmítá fyzické i psychické násilí, vč. sexuálního zneužívání - uplatňuje způsoby první pomoci v různých situacích - zaujímá stanovisko k názorům na	PREVENCE ZNEUŽÍVÁNÍ NÁVYKOVÝCH LÁTEK nejčastěji užívané drogy, škodlivost a vedlejší účinky dopingových látek na lidský organismus drogy a legislativa systém prevence drogové závislosti OSOBNÍ BEZPEČÍ nebezpečné situace, bezpečné sportování, první pomoc	MeV Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, interpretace vztahu mediálních sdělení a reality OSV Sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace, psychohygiena, poznávání lidí, řešení problémů a rozhodovací dovednost, hodnoty, postoje, praktická etika MuV Etnický původ VMEGS Evropa a svět nás zajímá Objevujeme Evropu a svět	OVO Vz: 1.3,1.8,1.12,1.13
---	---	---	----------------------------------

nevhodné způsoby chování jedinců narušující osobní bezpečí a bezpečí druhých - rozumí vztahu mezi násilím, nebezpečím a ohrožením zdraví a života - analyzuje odlišnosti mezi bezpečnou a nebezpečnou situací - vyjadřuje své pocity spojené s dospíváním - poznává sám sebe a hledá cestu k druhým lidem - je si vědom rizik předčasného zahájení sexuálního života - hledá kompromis ve vztazích s dospělými a vyjadřuje se ke vztahům mezi dospívajícími a dospělými - vhodně reaguje na názory dospívajících – tělesná krása, psychické změny - hledá, jak se ochránit vůči manipulaci - chápe důležitost výběru partnera a zralosti k rodičovství	SEXUÁLNÍ VÝCHOVA sexuální dospívání, projevy tělesné zralosti, předčasná sexuální zkušenost, sexuální orientace, zvýšený zájem o sebe sama, intimní hygiena, volba partnera, plánované rodičovství, vliv médií	MeV Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, interpretace vztahu mediálních sdělení a reality OSV Sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace, kreativita, mezilidské vztahy, řešení problémů a rozhodovací dovednost, hodnoty a postoje, praktická etika	OVO Vz 1.1,1.2,1.3,1.5,1.9,1.13 OVO Vz: 1.3,1.10
---	---	--	--

Výchova k občanství a ke zdraví – 8. ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - charakterizuje své osobní vlastnosti, hledá kladné i záporné vlastnosti u sebe i u druhých lidí - uvědomuje si, že poznání vlastní osobnosti pozitivně ovlivňuje jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života - hledá způsoby, jak rozvíjet své dobré stránky a potlačovat špatné - snaží se kultivovat své charakterové a volní vlastnosti - uvědomí si význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek - chápe význam vrozených vloh a potřebu je rozvíjet - zamýšlí se nad smyslem lidského života - hledá svůj životní cíl a cesty k jeho realizaci - vyjadřuje své pocity spojené	ČLOVĚK JAKO JEDINEC Podobnost a odlišnost lidí Vnitřní svět člověka Osobní rozvoj	OSV osobnostní rozvoj, sociální rozvoj, sebepoznávání a sebepojetí	OVO Vo: 2.1, 2.2, 2.3, 2.4

s odlišnostmi mezi lidmi nebo jinakostí lidí - poznává sám sebe a potřeby druhých lidí - hledá kompromis ve vztazích - hledá řešení konfliktů – v partnerství, manželství, rodičovství - vyjadřuje nesouhlas s nedodržováním pravidel vedoucí k nestabilitě rodinného soužití - přemýšlí nad ideálem partnera/ky, možným přechodem do manželství a rodičovství - zaujímá empatický postoj k dětem vyrůstajícím bez rodičů - využívá své možnosti v přispívání k dobrému soužití v rodině - vyjadřuje své pocity spojené se změnou chování nemocného a zdravého člověka - poznává sám sebe a respektuje potřeby druhých - zaujímá pozitivní postoj k nemocnému člověku, nabízí mu pomoc a podporu - řeší situace vzniklé zátěží z péče o nemocné, chová se empaticky - zná své možnosti v přispívání	RODINA faktory ovlivňující stabilitu rodiny, změny v životě rodiny, výběr partnera, sňatek, konflikty v rodině LIDSKÉ ZDRAVÍ péče o nemocného člověka, civilizační choroby	VDO Občanská společnost a škola, občan, občanská společnost a stát VMEGS Evropa a svět nás zajímá OSV Poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace EV Lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí MeV Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	OVO Vz: 1.1,1.2,1.5,1.9 OVO Vz: 1.6,1.7,1.8,1.9,1.12,1.13
---	--	---	---

k udržení zdraví a prevence chorob - vyjadřuje své pocity spojené s nezbytností zdravé výživy a zdravého způsobu stravování - respektuje potřeby druhých lidí při volbě určitého způsobu stravování, včetně způsobů alternativní výživy - odmítá nežádoucí způsob výživy - zaujímá tolerantní postoj k lidem s obezitou, podvýživou, chová se k nim empaticky - přispívá podle svých možností k udržení zdraví pomocí zdravé výživy a zdravého způsobu stravování - vyjadřuje své pocity spojené s nebezpečím závislosti na drogách - používá přesvědčivou argumentaci ústící k odmítnutí drogy - řeší situace vzniklé z důvodů vzniku závislostí, nabízí možné způsoby pomoci - přispívá podle svých možností k prevenci drogových závislostí	ZDRAVÁ VÝŽIVA nežádoucí způsoby výživy, standardizovaná denní spotřeba potravin, reklama a hygiena potravin PREVENCE ZNEUŽÍVÁNÍ NÁVYKOVÝCH LÁTEK příčiny vzniku závislosti, možnosti obrany, pomoc v krizi	EV Lidské aktivity a problémy životního prostředí MeV Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, interpretace vztahu mediálních sdělení a reality MeV Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, tvorba mediálního sdělení OSV Seberegulace a sebeorganizace, řešení problémů a rozhodovací	OVO Vz: 1.3,1.4,1.7,1.8 OVO Vz 1.3,1.8,1.12, 1.13
---	--	---	---

- vyjadřuje své pocity při narušení osobního bezpečí jedince či skupiny - dokáže řešit situace vzniklé z důvodu agresivity a násilí či mimořádné situace - zaujímá odmítavý postoj k domácímu násilí, šikaně a agresí - přispívá podle svých možností k prevenci násilí a poskytování první pomoci - vyjadřuje své pocity spojené s odlišnostmi v lásce a sexualitě - přijímá odpovědnost za bezpečné sexuální chování - respektuje druhé lidi v oblasti lidské sexuality - nesouhlasí s konzumním vztahem k sexu a sexualitě - zaujímá odpovědný postoj k plánovanému rodičovství, k nenarozenému a narozenému dítěti - chápe zdravotní a etické problémy přerušení těhotenství, seznamuje se s možnostmi antikoncepce - poznává své možnosti v hledání lásky, toleranci a empatii v lidské sexualitě	OSOBNÍ BEZPEČÍ agresivita a její formy, nebezpečí kolem nás LIDSKÁ SEXUALITA postoje k sexuálnímu chování, rozhodování v oblasti sexuálního chování, plánované rodičovství a umělé přerušování těhotenství, metody antikoncepce, ochrana a prevence reprodukčního zdraví	dovednost MuV Kulturní difference, etnický původ, multikulturalita MuV Kulturní difference MeV Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, interpretace vztahu mediálních sdělení a reality OSV Sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace, psychohygienu, mezilidské vztahy, řešení problémů a rozhodovací dovednost, hodnoty, postoje praktická etika	OVO Vz: 1.5,1.9,1.12,1.13 OVO Vz: 1.1,1.3,1.10,1.11,1.13
--	--	--	--

Výchova k občanství a ke zdraví – 9. ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - charakterizuje své nejdůležitější osobní kvality, své přednosti i omezení pro různé činnosti - rozhoduje se o svém dalším vzdělávání - samostatně vyhledává informace důležité pro rozhodování o volbě budoucího profesního zaměření - sestaví strukturovaný životopis - v modelových situacích prezentuje svoji osobu na trhu práce - chápe význam vzdělání a vzdělávání v životě člověka i nutnost celoživotního vzdělávání - vysvětlí, jaký význam má pro život jednotlivce a společnosti právní úprava vybraných oblastí společenského života (vlastnictví, pracovní poměr, manželství) - seznamuje se se základními právními pojmy - uvede příklady smluv upravující občanskoprávní vztahy (smlouva o pronájmu, o koupi, reklamace) - provádí jednoduché právní úkony	SVĚT PRÁCE, VOLBA POVOLÁNÍ Volba profesní orientace, osobní zájmy a cíle, sebehodnocení, využívání poradenských služeb Možnosti vzdělávání, náplň učebních a studijních oborů, informace a poradenské služby Zaměstnání a způsoby hledání práce, informační základna pro volbu povolání, životopis, pohovor u zaměstnavatele PRÁVNÍ ŘÁD ČESKÉ REPUBLIKY Význam a funkce právního řádu Orgány právní ochrany občanů, soudy Právní norma a předpis PROTIPRÁVNÍ JEDNÁNÍ Druhy a postihy protiprávního jednání	VDO Občan, občanská společnost a stát	OVO: PČ 7.2, 7.3 , 7.4 OVO Vo: 4.6, 4.7, 4.8, 4.9, 4.10

- vyhledává důležité informace v některých právních dokumentech - seznámí se s orgány právní ochrany a jejich úkoly - vysvětlí rozdíl mezi trestným činem a přestupkem, uvede jejich příklady - dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, chápe rizika jejich porušování - zamýšlí se nad významem rodiny v současné době a nad faktory ohrožujícími její fungování - uvědomuje si význam ekonomického zabezpečení mladé rodiny - vysvětluje význam právní a mravní ochrany dítěte v případě rozvodu rodičů - uvědomuje si nutnost pečovat o své tělesné, ale i duševní zdraví - zamýšlí se nad svými možnostmi, jak se starat o své duševní zdraví - chápe nutnost předcházení civilizačním chorobám	Porušování předpisů v silničním provozu a práv k duševnímu vlastnictví PRÁVO V KAŽDODENNÍM ŽIVOTĚ Význam právních vztahů Důležité právní vztahy Styk s úřady RODINA význam rodiny v současné době, problémy současné rodiny, ekonomické a právní otázky rodinného života, zanedbávání rodinné výchovy, náhradní rodinná péče PÉČE O DUŠEVNÍ ZDRAVÍ péče o duševní zdraví, zásady hygieny, prevence civilizačních chorob, preventivní lékařské	VMEGS Evropa a svět nás zajímá OSV Poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace	OVO Vz: 1.1
--	---	--	--------------------

- chápe vliv způsobu výživy na rozvoj civilizačních chorob - podle svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky - podle svých možností přistupuje zodpovědně k pravidlům zdravého životního stylu - uvědomuje si možná úskalí reklamy a uplatňuje osvojené komunikační dovednosti obrany proti manipulaci - uvědomuje si negativní vliv zneužívání návykových látek na životní perspektivu mladého člověka - na modelových situacích uplatňuje dovednosti své sociální dovednosti při jednání se závislými lidmi - v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým - chrání své osobní bezpečí, předchází rizikovým situacím - v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc	prohlídky ZDRAVÁ VÝŽIVA význam zdravé výživy pro aktivní život, výživa dětí, zdravý životní styl, nebezpečí reklamy PREVENCE ZNEUŽÍVÁNÍ NÁVYKOVÝCH LÁTEK prevence zneužívání návykových látek a společenská nebezpečnost, hledání pomoci od závislosti, drogy ve sportu, způsob jednání se závislými lidmi	EV Lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí MeV Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	OVO Vz: 1.5,1.6,1.7,1.8,1.12,1.13 OVO Vz: 1.3,1.4,1.7,1.8,1.12 OVO Vz: 1.11
--	---	--	--

- chápe význam plánovaného rodičovství a odpovědného vztahu k dítěti - uplatňuje preventivní způsoby chování v souvislosti s přenosnými chorobami - svěří se blízké osobě se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc - seznamuje se s právními předpisy týkající se sexuality - chápe, jak může být ohroženo zdraví v souvislosti s rizikovým sexuálním chováním - přijímá odpovědnost za bezpečné sexuální chování - vyhodnotí manipulativní vliv médií, užívá vhodné komunikační prostředky obrany proti manipulaci	OSOBNÍ BEZPEČÍ násilí ve společnosti a jeho řešení LIDSKÁ SEXUALITA předčasná těhotenství, manželství nezletilých a jejich důsledky, týrané, zneužívané a zanedbávané děti, nemoci přenosné pohlavním stykem, rizikové chování, sexualita a zákon, vliv médií	MeV Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, tvorba mediálního sdělení MuV Kulturní difference, etnický původ, multikulturalita OSV Sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace, psychohygiena, mezilidské vztahy, řešení problémů a rozhodovací dovednost, hodnoty, postoje praktická etika	OVO Vz: 1.1,1.12,1.13 OVO Vz: 1.1,1.10,1.11,1.12,1.13
---	---	---	---

6.8. UMĚNÍ A KULTURA

6.8.1. Hudební výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu Hudební výchova

Vyučovací předmět Hudební výchova vychází ze vzdělávací oblasti Umění a kultura. Umožňuje žákům, aby aktivně projevovali a uspokojovali svou přirozenou potřebu setkávání s hudbou. Tuto potřebu předmět podněcuje, rozvíjí a kultivuje. Hudební výchova by měla být předmětem uvolnění, radosti, citového prožitku, seberealizace, zábavy, týmové práce, při které se žáci budou učit rozpoznávat krásu umění, ctít schopnosti a výkony druhých lidí, vystupovat před spolužáky i dospělými, organizovat společenské akce, rozvíjet svou fantazii a tvůrčí schopnosti. Vyučovací předmět Hudební výchova usiluje o to, aby se z žáků stali budoucí návštěvníci koncertních síní a divadelních sálů, aby poznali souvislosti všech druhů umění a cítili rozdíl mezi uměleckou kvalitou a kýčem, ať už v oblasti umělé či nonumělé hudby. Snaží se je dovést k tomu, aby vhodně využívali celý komplex hudebních činností v různých oblastech svého života a obohatili tak své estetické vnímání a prožívání světa.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu Hudební výchova

Hudební výchova je povinný vyučovací předmět, který se vyučuje v 1. až 9. ročníku v jednorodinové týdenní dotaci. Učební osnovy předmětu umožňují konkretizovat učivo i jeho náročnost na základě učitelovy znalosti úrovně hudebního rozvoje jednotlivých žáků a podmínek ve škole. Volba vhodných didaktických prostředků je zcela závislá na učitelově rozhodnutí.

Výuka Hudební výchovy probíhá v samostatné učebně určené pro její výuku. Hudba je osvojována nejen při vyučování, ale i návštěvou výchovných koncertů, na besedách o hudbě i samostatně při mimoškolních hudebních aktivitách. Žáci se o hudbě a svých zážitcích z ní učí hovořit. Při hodnocení výsledků práce žáků přihlíží vyučující především k jejich přístupu k celému muzickému komplexu hudebních činností. Je možné zohlednit i případnou jednostrannou zaměřenost žáka na určitý typ hudebních činností.

Hudebně výchovné činnosti jsou rozděleny v ŠVP na: *Vokální činnosti*, *Instrumentální činnosti*, *Hudebně pohybové činnosti* a *Poslechové činnosti*.

Obsahem *Vokálních činností* je práce s hlasem, při níž dochází ke kultivaci pěveckého i mluvního projevu v souvislosti s uplatňováním a posilováním správných pěveckých návyků.

Obsahem *Instrumentálních činností* je hra na hudební nástroje a jejich využití při hudební reprodukci i produkci.

Obsahem *Hudebně pohybových činností* je ztvárňování hudby a reagování na ni pomocí pohybu, tance a gest.

Obsahem *Poslechových činností* je aktivní vnímání (percepce) znějící hudby, při níž žák poznává hudbu ve všech jejích žánrových, stylových i funkčních podobách, učí se hudbu sémanticky a formálně analyzovat a vhodně a citlivě ji „interpretovat“.

Do vyučovacího předmětu Hudební výchova jsou začleněna průřezová témata: Mediální a Multikulturní výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Osobnostní a sociální výchova.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Hudební výchova

Kompetence k učení	- vedeme žáky ke kultivaci své hudebnosti v oblasti hudebního sluchu, smyslu pro rytmus, melodického a harmonického cítění, hudební paměti, představivosti a fantazie - rozvíjíme u žáků receptivní, reprodukční a částečně i produkční schopnosti a dovednosti aktivitami vokálními, poslechovými a hudebně pohybovými
Kompetence k řešení problémů	- učíme žáky různým vyjadřovacím hudebním technikám - podporujeme netradiční (originální) způsoby řešení hudebního vyjadřování - ve škole i při mimoškolních akcích průběžně monitorujeme, jak žáci posuzují hudební dění - učíme se s nadhledem řešit různé problémové situace
Kompetence komunikativní	- učíme žáky porozumění hudbě - vedeme žáky k pochopení umění - učíme žáky naslouchat hudbě a vnímat hudební projevy druhých jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace
Kompetence sociální a personální	- pomáháme žákům získat vhled do hudební kultury české i jiných národů - vedeme k pochopení emocionálního působení hudby a jejím vlivem k vytváření mostů mezi lidmi - prohlubujeme u žáků jejich vztah k hudebnímu umění v celé oblasti hudební kultury - učíme žáky kriticky hodnotit práci svou i ostatních - respektujeme práci a roli ostatních

Kompetence občanské	- vedeme žáky k zaujímání vhodných postojů k hudbě ve všech jejích oblastech - vedeme žáky k chápání umělecké tvorby jako vyjadřování osobních prožitků i postojů v mnohotvárném světě - vedeme žáky k sebeúctě a k úctě k druhým lidem a toleranci k jejich hudebním projevům - tvoříme uvolněnou atmosféru ve třídě, bez které plný hudební prožitek není možný
Kompetence pracovní	- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k aktivním hudebním činnostem - při výuce hudební výchovy vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí - učíme žáky vhodně využívat psychohygienický účinek hudby - různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky s různými profesemi hudební oblasti - pomáháme hudebně nadaným žákům

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVO) Hudební výchova**1. stupeň****Očekávané výstupy – 1. období (OVO)****žák**

- 1.1 zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase
- 1.2 rytmitizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem
- 1.3 využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře
- 1.4 reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie
- 1.5 rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby
- 1.6 rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální

Očekávané výstupy - 2. období (OVO)**žák**

- 1.7 zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlasu v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti

- 1.8 orientuje se v zápisu jednoduché písně či skladby a podle svých individuálních schopností a dovedností ji realizuje
- 1.9 využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní
- 1.10 rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby
- 1.11 vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace
- 1.12 rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na metroritmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny
- 1.13 ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace

2. stupeň

žák

- 2.1 využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách
- 2.2 uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě ; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého
- 2.3 reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace
- 2.4 orientuje se v zápise písní a skladeb různých stylů a žánrů, tyto písně či skladby na základě individuálních schopností a získaných dovedností svým způsobem realizuje
- 2.5 rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu
- 2.6 orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užitě hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jak k logicky utvářenému celku
- 2.7 zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami
- 2.8 vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Hudební výchova

Hudební výchova - 1. ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - dbá na správné dýchání a držení těla - provádí hlasová a dechová cvičení - zřetelně vyslovuje - zná význam not - rozlišuje tón, zvuk, hlas mluvený a zpěvní - vytleskává rytmus podle vzoru - rozlišuje krátké a dlouhé tóny - učí se používat dětské hudební nástroje k rytmickým cvičením a hudebnímu doprovodu - pozná a pojmenuje klavír, kytaru, flétnu, dřívka, triangel, hůlky, bubínek - provádí hudebně pohybovou činnost (držení těla, chůze, jednoduché taneční hry, pochod)	Vokální činnosti - pěvecký a mluvní projev (pěvecké dovednosti, hlasová hygiena) - hudební rytmus (realizace písni ve 2/4 taktu) -dvojhlas (lidový dvojhlas) Instrumentální činnosti - hra na hudební nástroje (reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí nástrojů z Orffova instrumentáře, zobcových fléten) - rytmizace, hudební hry(ozvěna) Hudebně pohybové činnosti -taktování, pohybový doprovod	VMEGS Evropa a svět nás zajímá -pochopení souvislosti evropských kořenů -pozitivní postoje k jinakosti a kulturní rozmanitosti MuV Kulturní difference -základní znalosti o různých etnických a kulturních skupinách -učí přijmout druhého jako jedince se stejnými právy -rozvíjí schopnost poznávat a tolerovat odlišnosti MeV Vnímání autora mediálních sdělení	OVO : 1.1 , 1.2 , 1.3 , 1.4 , 1.5

-pozná a naučí se vybrané vánoční koledy -pozná vybrané hudební nástroje (viz hudební nástroje) podle zvuku -seznámí se s varhanní hudbou -pozná hymnu ČR a rozumí smyslu textu	znějící hudby (2/4 takt) -pohybové vyjádření hudby (pohybová improvizace) Poslechové činnosti -kvality tónů -hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas, hudební nástroj -hudební styly(hudba pochodová, taneční, ukolébavka, ...)		
---	---	--	--

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: -rozlišuje rytmus pomalý a rychlý, melodii stoupavou a klesavou, zeslabování a zesilování -vytleskává rytmus podle říkadel a písni -zná pojmy notová osnova, noty, houslový klíč -rozlišuje noty, pomlky, takty -doplní zpěv hrou na jednoduché hud. nástroje -zazpívá vybrané vánoční koledy -pozná a rozlišuje hudební nástroje podle zvuku – klavír, trubka, housle, pikola -užívá dětské hudební nástroje -pohybuje se podle daného rytmu, při tanci tleská a do pochodu bubnuje -pohybově vyjádří hudbu, zpěv s tancem	Vokální činnosti -pěvecký a mluvní projev (pěvecké dovednosti, hlasová hygiena, dynamicky odlišný zpěv, rozšiřování hlasového rozsahu) -hudební rytmus (realizace písni ve 2/4 a 3/4 taktu) -dvojhlas (lidový dvojhlas, kánon) Instrumentální činnosti -hra na hudební nástroje (reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí nástrojů z Orfeova instrumentáře, zobcových fléten) -rytmizace, hudební hry (otázka – odpověď), hudební improvizace Hudebně pohybové činnosti -taktování, pohybový doprovod znějící hudby (2/4 takt) -pohybové vyjádření hudby (pohybová improvizace)	MuV Lidské vztahy -tolerantní vztahy a rozvíjení spolupráce s jinými lidmi bez ohledu na jejich kult., náboženskou příslušnost - tolerance, empatie, umění vžít se do role druhého MeV Vnímání autora mediálních sdělení -vyjádření, hodnocení a kombinace slov, obrazů a zvuků	OVO : 1.1 , 1.2 , 1.3 , 1.4 , 1.5 , 1.6

-rozlišuje umělou a lidovou píseň -seznámí se s vybranými skladbami klasiků	Poslechové činnosti -kvality tónů, vztahy mezi tóny (akord) -hudební výrazové prostředky, hudební prvky (pohyb melodie, rytmus) -hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas, hudební nástroj -hudební styly (hudba pochodová, taneční, ukolébavka, ...)		
--	--	--	--

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: -vytleskává a taktuje dvoučtvrteční a tříčtvrteční takt -pojmenuje notovou osnovu, rozliší a přečte z notového zápisu takt dvoučtvrteční, tříčtvrteční, rozlišuje a umí napsat notu celou, půlovou, čtvrtovou, podle zápisu not pozná stoupavou a klesavou melodii -seznámí se s hymnou ČR -naučí se zpívat vybrané písně a dbá na správné dýchání -rozlišuje nástroje dechové, smyčcové, žesťové a uvede příklad -doprovází na rytmické nástroje -rozliší rytmus valčíku a polky, umí polkové a valčíkové kroky (chůze dvoudobá, třídobá) - pohybově vyjádří hudbu	Vokální činnosti -pěvecký a mluvní projev (pěvecké dovednosti, hlasová hygiena, dynamicky odlišný zpěv, rozšiřování hlasového rozsahu) -hudební rytmus (realizace písni ve 2/4 a 3/4 taktu) -dvojhlas (lidový dvojhlas, kánon) Instrumentální činnosti -hra na hudební nástroje (reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí nástrojů z Orfeova instrumentáře, zobcových fléten) -rytmizace, hudební hry (otázka – odpověď), hudební improvizace Hudebně pohybové činnosti -taktování, pohybový doprovod znějící hudby (2/4 takt) -pohybové vyjádření hudby (pohybová improvizace)	VMEGS Evropa a svět nás zajímá -schopnost srovnávat evropské kultury -podporuje pozitivní postoje k tradičním evropským hodnotám -iniciuje zájem žáků o osobní vzory	OVO : 1.1 , 1.2 , 1.3 , 1.4 , 1.5 , 1.6

-pozná B. Smetanu a A. Dvořáka -zná některá díla B. Smetany a A. Dvořáka -poslechem rozezná hudební nástroje -poslouchá vážnou hudbu, zábavnou, slavnostní	Poslechové činnosti -kvality tónů, vztahy mezi tóny (akord) -hudební výrazové prostředky, hudební prvky (pohyb melodie, rytmus) -hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas, hudební nástroj -hudební styly (hudba pochodová, taneční, ukolébavka, ...)		
--	---	--	--

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: -učí se další písně, - dbá na správné dýchání, - zná pojmy repetice, houslový klíč -napíše houslový klíč -rozlišuje délky not a zapíše je -pozná dynamická znaménka p, mf, f a použije je v písni -zná stupnici C dur (názvy not) -rozlišuje nástroje dechové, smyčcové, klávesové, drnkací, bicí -doprovodí písně na rytmických nástrojích -rytmizuje říkadla	Vokální činnosti -pěvecký a mluvní projev (pěvecké dovednosti, hlasová hygiena) -hudební rytmus (realizace písni ve 2/4 taktu) -dvojhlas a vícehlas (kánón a lidový dvojhlas) (rozvíjení činností z 1. období) - hudební rytmus (realizace písni ve 3/4 a 4/4 taktu) -dvojhlas a vícehlas (prodleva, dvojhlasé písně) -intonace a vokální improvizace (durové a mollové tóniny) -grafický záznam vokální hudby (čtení a zápis rytmického schématu písni, orientace v notovém záznamu) Instrumentální činnosti -hra na hudební nástroje (reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí nástrojů z Orfeova instrumentáře, zobcových fléten) -rytmizace, melodizace a stylizace, hudební improvizace (tvorba hudebního doprovodu, hudební hry) -grafický záznam melodie (rytmické schéma jednoduché skladby)	MuV Kulturní diference -vnímat sama sebe jako občana -utváření vztahu spol. k minoritním skupinám -pochopení jedinečnosti každého člověka a jeho individuální zvláštnosti MuV Lidské vztahy -lidská solidarita -vzájemné obohacování lidských kultur	OVO : 1.7 , 1.8 , 1.9 ,1.12 , 1.13 ,

-pohybově vyjádří hudbu, valčíkový krok -uveďte nejdůležitější údaje o B. Smetanovi, jména oper B. Smetany, zná názvy symfonických básní cyklu Má vlast -seznámí se s životem a dílem A. Dvořáka a L. Janáčka -poslouchá vybrané skladby -pozná písně ve dvoučtvrtečním a tříčtvrtečním taktu -pozná opakující se téma v poslouchané skladbě	Hudebně pohybové činnosti -taktování, pohybový doprovod znějící hudby (3/4 a 4/4 takt, valčík, menuet) -pohybové vyjádření hudby (pantomima a pohybová improvizace) -orientace v prostoru (pamětné uchování tanečních pohybů) Poslechové činnosti -kvality tónů -vztahy mezi tóny -hudební výrazové prostředky a hudební prvky -hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas, hudební nástroj (rozvíjení činností z 1. období) -hudební styly a žánry (hudba pochodová, taneční, ukolébavka, ...) -hudební formy (malá a velká písňová, rondo, variace) -interpretace hudby (slovní vyjádření)		
---	---	--	--

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: -pozná smyčcové nástroje – housle, violoncello, kontrabas - dechové nástroje – trubka, pozoun, lesní roh -seznámí se s hudebními nástroji v symfonickém orchestru -zná pojmy stupnice C dur, repetice, zesílení, zeslabení -pozná basový klíč -čte noty v rozsahu c1 – g2 v houslovém klíči -provede rozbor zapsané písně – druh písně, notový zápis, takt, melodie -seznámí se s krajovými lidovými tanci -taktuje čtyřčtvrteční takt -vysvětlí původ státní hymny - pohybově vyjádří nálady -seznámí se s relaxací -umí jednoduché dvojhlasé písně -naučí se vybrané písně J. Uhlíře a k. Šípa -dbá na správné dýchání -doprovodí písně na rytmické a melodické hudební nástroje	Vokální činnosti -pěvecký a mluvní projev (pěvecké dovednosti, hlasová hygiena) -hudební rytmus (realizace písní ve 2/4 taktu) -dvojhlas a vícehlas (kánón a lidový dvojhlas) (rozvíjení činností z 1. období) - hudební rytmus (realizace písní ve 3/4 a 4/4 taktu) -dvojhlas a vícehlas (prodleva, dvojhlasé písně) -intonace a vokální improvizace (durové a mollové tóniny) -grafický záznam vokální hudby (čtení a zápis rytmického schématu písně, orientace v notovém záznamu) Instrumentální činnosti -hra na hudební nástroje (reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí nástrojů z Orfeova instrumentáře, zobcových fléten) -rytmizace, melodizace a stylizace, hudební improvizace (tvorba hudebního doprovodu, hudební hry) -grafický záznam melodie (rytmické schéma jednoduché skladby)	MuV Etnický původ -rovnocennost všech etnických kultur -odlišnost, ale vzájemná rovnost MeV Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení -citlivost vůči předsudkům -identifikování postojů a názorů autora-výrazové prostředky	OVO : 1.7 , 1.8 , 1.9 , 1.10 , 1.11 , 1.12 , 1.13

-poslouchá vybrané skladby -poslechem pozná vybrané smyčcové a dechové nástroje -rozpozná varhanní hudbu, vánoční hudbu a vánoční koledy, trampské písně	Hudebně pohybové činnosti -taktování, pohybový doprovod znějící hudby (3/4 a 4/4 takt, valčík, menuet) -pohybové vyjádření hudby (pantomima a pohybová improvizace) -orientace v prostoru (pamětné uchování tanečních pohybů) Poslechové činnosti -kvality tónů -vztahy mezi tóny -hudební výrazové prostředky a hudební prvky -hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas, hudební nástroj (rozvíjení činností z 1. období) -hudební styly a žánry (hudba pochodová, taneční, ukolébavka) -hudební formy (malá a velká písňová, rondo, variace) -interpretace hudby (slovní vyjádření)		
---	---	--	--

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - správně nasadí tón, správně dýchá - odhadne správnou hlasitost zpěvu, správně rozliší mluvený projev od pěveckého - předvede hru na jednoduché Orffovy nástroje při produkci jednoduchých rytmických motivů - rozezná jednoduché taneční kroky - rozezná dvoudobý a $\frac{3}{4}$ takt - rozpozná délku, sílu, barvu, výšku tónu - rozliší jednotlivé formy - zapíše noty do notové osnovy	<u>Vokální činnost</u> - pěvecký projev - hlasová hygiena - opora učitelova hlasu <u>Instrumentální činnost</u> - hra na hudební nástroje Orffova instrumentáře <u>Hudebně pohybová činnost</u> - pohybový doprovod znějící hudby - taktování <u>Poslechová činnost</u> - kvalita tónu - vztahy mezi tóny - struktura hudebního díla - hudební styly a žánry (melodram, opera, muzikál) - hodnoty not, intervaly	OSV Cvičení pozornosti při soustředěném poslechu Kreativita při recepci (aktivním poslechu) a interpretaci hudby (jednoduchá improvizace) Kooperace při skupinové práci na hudebně pohybových aktivitách VMEGS Hudba sousedních států, dosavadní zkušenosti s národní hudbou jiných národů Charakteristické prvky v národní hudbě jiných zemí Kořeny evropské hudby, nástin vývoje MuV Individuální specifika hudebního projevu v interpretaci i tvorbě Etnická hudba Prolínání etnických stylů, world music MeV Redakce hudebního rádia, časopisu	OVO 1.1, 1.7, 1.8, 2.1 OVO 1.3, 1.9, 2.1 OVO 1.13, 2.1 OVO 1.6, 1.12, 1.10

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - předvede různé techniky vokálního projevu - ověří si použití většího hlasového rozsahu - rozezná rytmus při vokálním projevu - použije hudební nástroje k reprodukci hudebních motivů - ověřuje a upevňuje poznatky z hudební teorie - pomocí gest, mimiky, „řečí“ těla znázorní hudbu - aplikuje taktování - rozezná hudebně výrazové prostředky: melodii, rytmus, tempo, dynamiku, tečkovaný rytmus, melodii vzestupnou a sestupnou - porovnává jednotlivé skladby autorů a jejich život	<u>Vokální činnost</u> - vokální projev - slovní a hudební rytmus - opora učitelova hlasu <u>Instrumentální činnost</u> - hudební nástroje <u>Hudebně pohybová činnost</u> - pohybové vyjádření hudby - pohybový doprovod <u>Poslechová činnost</u> - orientace v hudebním prostoru - vztahy mezi tóny - hudební dílo a jeho autor	OSV Cvičení pozornosti při soustředěném poslechu Kreativita při recepci (aktivním poslechu) a interpretaci hudby (jednoduchá improvizace) Kooperace při skupinové práci na hudebně pohybových aktivitách VMEGS Hudba sousedních států, propojení kultur v hudbě Charakteristické prvky v národní hudbě jiných zemí Kořeny evropské a české hudby, vývoj v globálních souvislostech MuV Individuální specifika hudebního projevu v interpretaci i tvorbě Etnická hudba Prolínání etnických stylů, world music MeV Redakce hudebního rádia, časopisu	OVO 1.1, 1.7, 2.1, 2.2 OVO 1.9, 2 OVO 1.13, 2.1, 2.5 OVO 1.10, 1.12

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - rozliší hlasový rozsah - čte notový záznam - převede melodii z nezpěvné do zpěvné - předvede hru na hudební nástroj při produkci hudebních motivů - vyjádří své hudební představy pomocí hudebních nástrojů - použije hudební nástroje k doprovodu pěveckých projevů - vyjádří hudbu pomocí gest, mimiky, „řeči“ těla - hudbu ztvární vlastní choreografií - poslouchané kriticky zhodnotí - slovně zhodnotí hudbu (jaká je a proč)	<u>Vokální činnost:</u> - pěvecký projev - orientace v notovém záznamu - rozvoj hudebního sluchu a hudební představivosti - opora učitelova hlasu <u>Instrumentální činnost</u> - hudební nástroje - hudební a nehupební představy - instrumentální doprovody <u>Hudebně pohybová činnost</u> - pohybové vyjádření hudby v návaznosti na sémantiku hudebního díla - choreografie <u>Poslechová činnost</u> - hudební dílo a jeho autor ; vývojová období – starověk, středověk, antika, renesance, baroko, klasicismus, romantismus, hudba 20. stol., (impresionismus, expresionismus - interpretace znějící hudby	OSV Cvičení pozornosti při soustředěném poslechu Kreativita při recepci (aktivním poslechu) a interpretaci hudby (jednoduchá improvizace) VMEGS Hudba sousedních států, propojení kultur v hudbě Charakteristické prvky v národní hudbě jiných zemí Kořeny evropské a české hudby, vývoj v globálních souvislostech MuV Individuální specifika hudebního projevu v interpretaci i tvorbě Etnická hudba Prolínání etnických stylů, world music	OVO 1.1, 1.7, 2.1, 2.2 OVO 1.9, 1.11 OVO 1.13, 2.1, 2.5 OVO 1.10, 1.12, 2.4, 2.6, 2.7, 2.8 Čj, D RENESANCE, BAROKO Čj, D ROMANTISMUS

Hudební výchova – 9. ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - sestaví vlastní vokální projev - hledá nápravu hlasové nedostatečnosti - pevní a ověří si své poznatky pomocí hry na hudební nástroje - rozezná a znázorní tempové a dynamické změny - reprodukuje pohyby prováděné při tanci nebo pohybových hrách - rozpozná funkci stylů a žánrů k životu jedince ve společnosti, kulturním tradicím a zvykům	<u>Vokální činnost</u> - vokální projev - reflexe vokálního projevu - intonování melodií - opora učitelova hlasu <u>Hudebně pohybová činnost</u> - pohybové reakce na hudbu - orientace v prostoru <u>Poslechová činnost</u> - hudební styly a žánry (jazz, blues, rock, pop, folklór, muzikál a film)	OSV Cvičení pozornosti při soustředěném poslechu Kreativita při recepci (aktivním poslechu) a interpretaci hudby (jednoduchá improvizace) VMEGS Hudba sousedních států, propojení kultur v hudbě Charakteristické prvky v národní hudbě jiných zemí, specifika české hudby Kořeny evropské a české hudby, vývoj v globálních souvislostech MuV Individuální specifika hudebního projevu v interpretaci i tvorbě Etnická hudba Prolínání etnických stylů, world music	 OVO 1.1, 1.7, 2.1, 2.2 OVO 1.3, 1.9 OVO 1.13, 2.1 OVO 1.10, 1.12, 2.4, 2.6

6.8.2. Výtvarná výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu Výtvarná výchova

Umožňuje žákům jiné než pouze racionální poznání světa. Při výuce je žák veden k odvaze vyjádřit osobně jedinečně své pocity a prožitky, zapojit se na své odpovídající úrovni do procesu tvorby a komunikace. Výuka je postavena na tvůrčích činnostech, tvorbě, vnímání a interpretaci. Tyto činnosti umožňují rozvíjet a uplatnit vlastní myšlení, vnímání, prožívání, cítění, představivost, fantazii a invenci. K jejich realizaci nabízí předmět Výtvarná výchova prostředky ověřené, ale i nově vznikající. Vzdělávání v této oblasti rozvíjí vnímavost jedince k uměleckému dílu a jeho prostřednictvím k sobě samému i okolnímu světu.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu Výtvarná výchova

Vyučovací předmět Výtvarná výchova se vyučuje jako samostatný předmět v:

1. vzdělávacím období (1. – 3. ročník) - 1 hodina týdně
2. vzdělávacím období (4. – 5. ročník) - 2 hodiny týdně
3. vzdělávacím období (6. – 7. ročník) - 2 hodiny týdně
(8. – 9. ročník) - 1 hodina týdně (od školního roku 2013/2014 v 9. ročníku 2 hodiny týdně)

Ve výuce v 1. vzdělávacím období převládají různé hravé činnosti a experimentování, v 2. období přecházejí žáci již k uvědomilejší výtvarné práci. Ve 3. období se vzdělávací obsah předmětu zaměřuje na posilování sebevědomí žáků a podněcování jejich zájmu o výtvarnou práci, vhodnou motivací a volbou náročnějších úkolů a technik.

Konkrétní činnosti volí učitel sám podle svého uvážení s ohledem na podmínky výuky, schopnosti, zkušenosti a potřeby žáků. Respektuje osobitý umělecký projev žáka.

V 9. ročníku je disponibilní hodina využita k posílení estetického vnímání světa, ke kultivaci osobnosti, k propojení výtvarné a hudební výchovy s literaturou. Hlavní oporou estetické výchovy jsou návštěvy galerií, muzeí, divadelních a filmových představení, besedy s umělci.

Výuka probíhá v učebnách, v odborné učebně a v plenéru.

Vyučovací předmět je úzce spjat s ostatními předměty všech vzdělávacích oblastí. Formy a metody práce se užívají podle charakteru učiva a cílů vzdělávání – skupinové vyučování, samostatná práce, kolektivní práce, krátkodobé projekty.

Obsahové vymezení vyučovacího předmětu: 1. stupeň

- směřuje k podchycení a rozvíjení zájmu o výtvarné umění
- vede k porozumění základním pojmům ve výtvarné výchově
- seznamuje se základními zákonitostmi při používání různých výtvarných technik
- učí chápat umělecký proces jako způsob poznání a komunikace
- učí užívat různorodé umělecké vyjadřovací prostředky pro vyjádření svého vnímání, cítění, poznávání

Obsahové vymezení vyučovacího předmětu: 2. stupeň

- rozvíjí tvůrčí činnosti, smyslovou citlivost a uplatňování subjektivity
- pracuje s vizuálně obraznými znakovými systémy
- přistupuje k uměleckému procesu v jeho celistvosti a chápe ho jako způsob poznání a komunikace
- užívá různých uměleckých vyjadřovacích prostředků včetně nejnovějších informačních a komunikačních technologií

Do vyučovacího předmětu Výtvarná výchova jsou začleněna průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Multikulturní a Mediální výchova, Environmentální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Výtvarná výchova

Kompetence k učení	- Během výuky klademe důraz na samostatnou práci s informacemi (knihy, encyklopedie, internet, články, obrazové materiály, audio materiály, videomateriály), na jejich analýzu a schopnost následné syntézy poznatků a jejich prezentaci před ostatními žáky, učiteli a rodiči. - Žáky během výuky vedeme k realistickému hodnocení odvedené práce a následnému sebehodnocení. - Žáci se účastní dle svých individuálních možností různých soutěží a olympiád, na kterých si mezi svými vrstevníky mohou ověřit své schopnosti. - U žáků uplatňujeme individuální přístup, jak v hodinách, tak například v zadávání domácích úkolů. Zohledňujeme osobnost, potřeby, temperament a tímto způsobem umožňujeme každému "být úspěšný". - Vedeme žáky k realizaci vlastních nápadů, k tvořivému
--------------------	--

	připomínkování již zadaných úkolů. - Vytváříme vstřícnou a podnětnou atmosféru pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot . - Učíme žáky chápat umění a kulturu v jejich vzájemné provázanosti. Žáci se prostřednictvím vlastní tvorby opírají o subjektivní jedinečné vnímání, cítění, prožívání a představy. Učí se rozvíjet vlastní potenciál.
Kompetence k řešení problémů	- Vedeme žáky během výuky k samostatnosti v řešení problémů několika různými možnostmi. Žáci uplatňují různé pohledy nad danou problematikou a jsou schopni nabídnout více konečných řešení. - Během výuky motivujeme žáky příklady a úlohami, s jejichž řešením se setkávají v praktickém životě. - Vedeme žáky k aktivní spolupráci jak v rámci jedné třídy, tak v rámci celé školy. Starší žáci pomáhají mladším v různých aktivitách. - Umožňujeme žákům aktivní spoluúčast na všech fázích školní činnosti – plánování, příprava, realizace, hodnocení. - K prezentaci různých projektů využíváme prostory celé školy. - Učíme žáky různým výtvarným technikám a použití vhodných prostředků k vyjádření svého záměru. - Podporujeme netradiční způsoby řešení ve výtvarném vyjadřování.
Kompetence komunikativní	- Žáky vedeme k vhodné komunikaci jak s jejich vrstevníky, tak s pedagogickým sborem a ostatními dospělými ve škole i mimo ni. - Žáci jsou schopni nejen vyslovit vlastní názor, jsou také schopni

	formulovat vhodné argumenty a naslouchají také argumentům protistrany. - Vedeme žáky k pochopení umění a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace. - Vedeme žáky k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám a ke kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností. - Vedeme žáky k prezentaci naší školy pozitivním způsobem, využíváme možností výstav mimo naši školu a výtvarných soutěží.
Kompetence sociální a personální	- Žáci jsou schopni pracovat ve skupinách ve kterých si během práce vzájemně pomáhají a podporují se, tak aby získali základy kooperace a práce v týmu. - Snažíme se o to, aby žáci byli schopní a ochotní bez problémů střídat role ve skupině. - Žáky vedeme k respektování pravidel chování, jejichž vytváření se aktivně účastnili. Děti jsou schopny rozpoznat a odmítnout takové chování a podněty, které vztahy mezi nimi narušují. - Vedeme žáky k tvořivému přístupu ke světu, k aktivnímu překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života. - Učíme žáky kriticky hodnotit práci svou a i ostatních. Prohlubujeme v žácích pozitivní vztah k výtvarnému umění.
Kompetence občanské	- Žáky vedeme k poznávání a respektování individuálních rozdílů mezi

	lidmi – národnostní, kulturní, náboženské. Tyto rozdíly respektují. - Žáci se formou projektů, diskusí, četbou seznamují s kulturou, zvyky a tradicemi jiných národů. - Učíme žáky vnímat uměleckou tvorbu jako jedinečný způsob nalézání a vyjadřování prožitků a postojů k jevům a vztahům ve společnosti – individuálně i v rámci větších skupin, národů. - Vedeme žáky k vědomí vlastních práv, ale i povinností; žáci znají a respektují práva ostatních lidí. - Vedeme žáky k vědomí důležitosti jednotlivých historických epoch a událostí vzhledem k současnému dění ve světě.
Kompetence pracovní	- Žáky vedeme k reálnému a objektivnímu hodnocení vlastních schopností a možností vzhledem k budoucí profesní orientaci. - Žáky formou exkurzí vedeme k praktickému poznávání různých oborů a profesí. - Žáky vedeme k vědomému výběru volitelných předmětů i mimoškolní činnosti tak, aby poznatky a schopnosti, které získají, mohli a uměli využít při výběru budoucího povolání. - Různými formami (exkurze, film, beseda) seznamujeme žáky s různými profesemi. - Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci, k používání při práci vhodných materiálů, nástrojů, technologií.

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVO) Výtvarná výchova**1. stupeň****1.období**

- 1.1. Rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie , tvary, objemy, barvy, objekty), porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ.
- 1.2. V tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti, uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace.
- 1.3. Vyjadřuje rozdíly při vnímání událostí různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky.
- 1.4. Interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření, odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností.
- 1.5. Na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření , která samostatně vytvořil vybral či upravil.

2. období

- 1.6 Při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření, porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné).
- 1.7 Užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy, v objemovém vyjádření, modelování a sochařský postup, v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model.
- 1.8 Při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy.
- 1.9 Nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly, uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě.
- 1.10 Osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření , pro Vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění)
- 1.11 Porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace.
- 1.12 Nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil.

2. stupeň

3. období

- 2.1. Vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů: uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků, variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků.
- 2.2 Užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie.
- 2.3 Užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích, k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném a výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace.
- 2.4 Vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření, porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existujících i běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádření.
- 2.5 Rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu.
- 2.6 Interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti, vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků.
- 2.7 Porovnává na konkrétních případech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření, vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů.
- 2.8 Ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích, nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Výtvarná výchova

Výtvarná výchova 1. období (1.,2.,3. ročník)

Konkretizovaný výstup 1 -3	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - zvládne techniku malby vodovými barvami, temperami, suchým pastelem, voskovkami - míchá barvy - používá různé druhy štětců dle potřeby, rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (barvy, objekty, tvary) - zvládne prostorovou techniku a rozfukávání barev - rozliší teplé a studené barvy - kreslí měkkým materiálem, dřívkem (špejlí), perem, měkkou tužkou, rudkou, uhlem - modeluje z plastelíny, moduritu, z hmoty „DAS“ - tvaruje papír, přírodní materiály - výtvarně zpracovává přírodní materiál - nalepování, dotváření, tisk, otisk apod. - pozná známé ilustrace, např. J. Lady,	Malba - rozvíjení smyslové citlivosti, teorie barvy - barvy základní a doplňkové, teplé a studené barvy a jejich výrazové vlastnosti, kombinace barev Kresba - rozvíjení smyslové citlivosti, výrazové vlastnosti linie, tvaru, jejich kombinace v ploše, uspořádání objektu do celků, vnímání velikosti Techniky plastického vyjádření - reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly - hmatové, pohybové podněty Další výtvarné techniky: koláž, frotáž Motivace založené na fantazii a smyslového vnímání	OSV Rozvoj schopností poznání Sebepoznání Sebepojetí Kreativita Komunikace EV Ekosystémy Vztah člověka a prostředí	OVO:1.1, 1.2 Témata prolínají výukou během celého období – Dopravní výchova, Zdravé zuby, Lidé a čas, Výchova k zodpovědnému vztahu ke zvířatům, Les ve škole, škola v lese, Tříděný odpad. Náročnost práce se bude postupně od 1. ročníku úměrně zvyšovat dle věku žáků. OVO:1.3 OVO:1.1, 1.3

O. Sekory, H. Zmatlíkové apod. - použije výtvarné techniky na základě vlastní životní zkušenosti - citového prožitku - vnímá okolní světa pomocí sluchových vjemů, hmatových, zrakových vjemů, které jsou prvotním krokem k vyjádření a realizaci jejich výtvarných představ , - komunikuje na základě vlastní zkušenosti a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil	Ilustrátoři dětské knihy Osobní postoj v komunikaci v rámci skupin spolužáků, rodinných příslušníků apod., vysvětlování výsledků tvorby, záměr tvorby		OVO:1.1, 1.2, 1.3 OVO:1.5, 1.4 OVO:1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5
---	---	--	---

Konkretizovaný výstup 4 -5	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - prohloubí si a zdokonalí techniky malby z 1. období - zvládne malbu stěrkou, rozlévání barev a kombinaci různých technik - barevně vyjádří své pocity a nálady ,pojmenovává a porovnává světlostní poměry, barevné kontrasty a proporční vztahy - komunikuje o obsahu svých děl	Malba – hra s barvou, emocionální malba, míchání barev, Goethův barevný kruh. Ověřování komunikačních účinků - osobní postoj v komunikaci - proměny komunikačního obsahu - záměry tvorby a proměny obsahu vlastních děl	OSV Rozvoj schopností poznání. Sebepoznání Sebepojetí Kreativita Komunikace	OVO:1.6, 1.12 Témata prolínají výukou během celého období . Čj, PŘ, Voz - V souladu z přírodou Čj, PŘ, Hv - Roční období Čj,VI,Hv - Lidové obyčeje Čj - Kniha
- prohloubí si a zdokonalí techniky kresby z 1. období - kresbou vystihne tvar, strukturu materiálu - zvládne obtížnější práce s linií - užívá a kombinuje prvky obrazného vyjádření v plošném vyjádření linie, v prostorovém vyjádření a uspořádání prvků - zaměřuje se vědomě na projevení vlastních životních zkušeností v návaznosti na komunikaci - rozeznává grafické techniky, zobrazuje svoji fantazii a životní zkušenosti - hledá a nalézá vhodné prostředky	Kresba – výrazové vlastnosti linie, kompozice v ploše, kresba různým materiálem – pero a tuš, dřívko a tuš, rudka, uhel, např. kresba dle skutečnosti, kresba v plenéru. Grafické techniky – tisk ,otisk, vosková technika Techniky plastického vyjadřování – modelování z papíru, sádry,	EV Ekosystémy Základní podmínky života Lidské aktivity a problémy životního prostředí Vztah člověka a prostředí VMEGS Objevujeme Evropu a svět.	OVO:1.7, 1.12 OVO:1.7, 1.12

pro svá vyjádření na základě smyslového vnímání, které uplatňuje pro vyjádření nových prožitků - prohloubí si znalosti z 1. období, získává cit pro prostorové ztvárnění zkušeností získané pohybem a hmatem - výtvarně zpracovává přírodní materiály - nalepování, dotváření apod. - pozná ilustrace známých českých ilustrátorů - např. J. Lady, O. Sekory, H. Zmatlíkové, J. Trnky, J. Čapka, Z. Müllera, A. Borna, R. Pilaře a další - vytvoří si škálu obrazně vizuálních elementů k vyjádření osobitého přístupu k realitě - porovnává různé interpretace a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace	modelíny, Další techniky – koláž, frotáž, vazba. Ilustrátoři dětské knihy		OVO:1.8, 1.10, 1.12 OVO:1.9, 1.11, 1.12 OVO 1.11, 1.12
--	--	--	---

Konkretizovaný výstup 6.ročník	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
- vybírá a samostatně vytváří bohatou škálu vizuálně obrazných elementů zkušeností z vlastního vnímání, z představ a poznání - uplatňuje osobitý přístup k realitě - variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků	Kresebné studie - linie, tvar, objem - jejich rozvržení v obrazové ploše, v objemu, v prostoru, jejich vztahy, podobnost, kontrast, rytmus. Jednoduché plošné kompozice z geometrických tvarů - spirály, elipsy, řazení, rytmus, prolínání, množení, vyvažování, přímka, křivka.	OSV Sebezpoznání a sebepojetí Kreativita Rozvoj schopností poznání.	OVO:2.1, 2.2 Matematika trochu jinak OVO:2.1, 2.4, 2.7
- užívá viz. obr. vyjádření k zachycení zkušeností získaných pohybem, hmatem a sluchem	Rozvíjení smyslové citlivosti. Souvislost zrakového vnímání s vjemy ostatních smyslů. Např. hmat - reliéfní autoportrét, sluch - výtvarné zpracování hudebních motivů, tvary ze zmačkaného papíru. Plastická tvorba - papír, hlína, drát, sádra.	OSV Komunikace	OVO:2.2, 2.3 Hv, PŘ - Smysly
- správně užívá techniku malby, texturu, míchá a vrství barvy	Malba. Teorie barev - teplé a studené barvy, barvy příbuzné.		OVO:2.1, 2.7
- vytváří společné kompozice v prostoru - instalace, své představy dokáže převést do objemových	Plastická a prostorová tvorba. Společná práce na jednom objektu -	OSV Komunikace	OVO:2.1, 2.3, 2.5, 2.8

rozměrů	koordinace, komunikace.		
- dokáže využít perspektivu ve svém vlastním výtvarném vyjádření	Nauka o perspektivě - umístění postav na plochu, velikost objektů.		OVO:2.1, 2.2, 2.6
- k tvorbě užívá některých z metody současného výtvarného umění - počítačová grafika, fotografie, video, animace - seznamuje se s některými netradičními výtvarnými postupy	Práce s www stránkami.		OVO:2.1, 2.2, 2.3, 2.8 OVO:2.1, 2.2, 2.3, 2.8, 2.4
- zobrazuje vlastní fantazijní představy a odhaluje interpretační kontext vlastního vyjádření	Subjektivní vyjádření fantastických představ za využití různorodých materiálů a výtvarných postupů - kombinované techniky. Kategorizace představ, prožitků, zkušeností, poznatků - uplatnění při vlastní tvorbě.	OSV Sebepoznání a sebepojetí. Kreativita	OVO:2.1, 2.2, 2.4
- využívá znalostí o základních, druhotných a doplňkových barvách k osobitému výtvarnému vyjádření	Přírodní motivy (rostliny, neživá příroda, živočichové), člověk, náš svět, vesmír, bytosti, události. Zvětšování (makrokosmos), zmenšování (mikrokosmos) - detail, polodetail, celek.	EV Lidské aktivity a problémy životního prostředí	OVO:2.1, 2.2, 2.5, 2.8

- osobitě stylizuje vizuální skutečnost, zvládá kompozici, dokáže vhodně rozvrhnout hlavní motivy na ploše	Lidská figura - tvarová stylizace - Řecko, Řím Tvarová a barevná kompozice. Např. Babylónská věž - Mezopotámie		OVO:2.1, 2.2, 2.4, 2.6 Čj, D - Starověk
- využívá dekorativních postupů, rozvíjí si estetické cítění	Dekorační práce - využití tvaru, linie, kombinace barev a pravidelného střídání lineárních symbolů. Písmo a užitá grafika. Např. plakát, reklama, obal na CD, obal na knihu, časopis		OVO:2.1, 2.2, 2.7, 2.8 Čj, D - Epos O Gilgamešovi
- výtvarně se vyjadřuje k lidovým tradicím, zvykům a svátkům	Tematické práce - Vánoce, Velikonoce - dekorativní předměty, vkusná výzdoba interiéru. Např. vitráž, malba na sklo, vystřihování, vyřezávání.	EV Vztah člověka k prostředí MuV Kulturní difference	OVO:2.4, 2.5, 2.6 Čj, Hv - Lidové obyčeje
- užívá viz. obr. vyjádření k zachycení vztahu ke konkrétní osobě	Subjektivní výtvarné vyjádření reality. Vnímání okolních jevů.		OVO:2.1, 2.2, 2.8
- Konkretizovaný výstup 7.ročník			
- vybírá a samostatně vytváří bohatou škálu vizuálně obrazných elementů zkušeností z vlastního vnímání, z představ a poznání, uplatňuje osobitý přístup k realitě	Prvky viz. obr. vyjádření - kresebné etudy - objem, tvar, linie - šrafování. Analýza celistvě vnímaného tvaru na skladebné prvky.	OSV Rozvoj schopností poznání Sebepoznání a sebepojetí Kreativita	OVO:2.1, 2.2, 2.4, 2.7

- uvědomuje si možnost kompozičních přístupů a postupů	Experimentální řazení, seskupování, zmenšování, zvětšování, zmnožování, vrstvení tvarů a linií v ploše i prostoru - horizontála, vertikála, kolmost, střed, symetrie, asymetrie, dominanty)		OVO:2.1, 2.2, 2.3 Matematika trochu jinak
- užívá viz. obr. vyjádření k zachycení zkušeností získaných pohybem, hmatem a sluchem	Rozvíjení smyslové citlivosti. Přenášení prostoru na plochu. Záznam autentických smyslových zážitků, emocí, myšlenek.	OSV Psychohygiena	OVO:2.1, 2.2, 2.5
- správně užívá techniku malby, texturu, míchá a vrství barvy - hodnotí a využívá výrazové možnosti barev a jejich kombinací	Barevné vyjádření. Byzantské, arabské umění. Odstín - sytost, tón, harmonie, kontrast, jemné rozdíly - využití ve volné tvorbě i praktickém užití (např. oděv, vzhled interiéru).		OVO:2.1, 2.2, 2.6, 2.7, 2.8
- rozliší působení viz. obr. vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu	Kategorizace představ, prožitků, zkušeností, poznatků.		OVO:2.1, 2.2, 2.4, 2.5
- využívá dekorativních postupů - rozvíjí si estetické cítění	Užitá grafika. Písmo - styly a druhy písma.		OVO:2.1, 2.3, Písmo

- Konkretizovaný výstup - 8.ročník			
- vybírá a samostatně vytváří bohatou škálu vizuálně obrazných elementů zkušeností z vlastního vnímání, z představ a poznání. Uplatňuje osobitý přístup k realitě - užívá viz. obr. vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností	Kresebné etudy. Etuda s linií jako výtvarným prostředkem. Různé typy zobrazení (podhledy, rovnoběžné promítání). Praktické ověřování a postupné využívání kompozičních principů (dominanta, subdominanta, vertikála, horizontála, diagonála, zlatý řez, kontrast, harmonie) v experimentálních činnostech a vlastní tvorbě.		OVO:2.1, 2.2, 2.7, 2.8 OVO:2.1, 2.2, 2.7, 2.8 OVO:2.1, 2.2, 2.3, 2.4
- orientuje se v grafických technikách	Linoryt, tisk z koláže, papíroryt .		OVO:2.1, 2.2, 2.3
- interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků - pozoruje, porovnává a zařazuje do historických souvislostí základní stavební prvky architektury (římsa, okno, portál, sloup, sgrafita, mozaika) - renesance, baroko	Práce s uměleckým dílem. Teoretické práce - renesance, baroko, klasicismus - na příkladech konkrétních výtvarných děl vyhledávat a srovnávat různé způsoby uměleckého vyjadřování.		OVO:2.1, 2.6. D, Hv, Čj - Renaissance
- rozvíjí se v estetickém citění - využívá dekorativních postupů	Tematické práce - Vánoce, Velikonoce - jak se slaví v jiných		OVO:2.1, 2.3

	zemích. Písmo, užitá grafika, reklama a propagační prostředky.		
- správně uplatňuje techniku kresby a zachycuje prostor	Zdokonalování technik kresby - způsoby stínování, kontrast.		OVO:2.1, 2.2
- zobrazuje vlastní fantazijní představy a odhaluje interpretační kontext vlastního vyjádření, kombinuje výtvarné prostředky a experimentuje s nimi	Práce s netradičními materiály.	OSV Rozvoj schopností poznání. Sebepoznání a sebepojetí Kreativita	OVO:2.1, 2.2, 2.4
- správně užívá techniku malby, využívá texturu, míchá a vrství barvy	Objemové vyjádření námětu barvami - doplňkové a lomené barvy, valéry, barvy podobné a příbuzné. Subjektivní barevná škála.		OVO:2.1, 2.2, 2.4, 2.8
- užívá perspektivních postupů	Lineární perspektiva - sbíhavá, úběžníková.		OVO:2.1, 2.2
- k tvorbě užívá některé metody současného výtvarného umění a digitálních médií - počítačová grafika, fotografie, video, animace	Práce s internetem - vyhledávání www stránek - orientace Výběr, kombinace a variace ve vlastní tvorbě.	OSV Psychohygiena	OVO:2.1, 2.3 OVO:2.1, 2.3
- využívá znalostí o základních, druhotných a doplňkových barvách k osobitému výtvarnému vyjádření	Správná technika malby - zvládnutí větší plochy. Krajinářské školy 19. stol.		OVO:2.1, 2.2, 2.6

	Technika akvarelu, pastel.		
- Konkretizovaný výstup -9.ročník			
- vybírá a samostatně vytváří bohatou škálu vizuálně obrazných elementů zkušeností z vlastního vnímání, z představ a poznání, uplatňuje osobitý přístup k realitě	Techniky kresby - tužka, perko, uhl, rudka. Dynamická kresba. Např. kruh, koloběh vody, zátiší s jablky, kresba hlavy. Uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, prostoru a časovém průběhu (vyjádření vztahů, pohybu a proměn uvnitř a mezi objekty).	OSV Rozvoj schopností poznání Sebepoznání a sebepojetí Kreativita	OVO:2.1, 2.2, 2.4
- využívá znalostí o základních, druhotných a doplňkových barvách k osobitému výtvarnému vyjádření	Komplementární barvy - textura. Symbolika barev, mísení barev, působení barev, vztahy mezi barvami. Kontrast (barevný, světelný).		OVO:2.1, 2.2
- orientuje se v grafických technikách - zvládá tisk z výšky	Tisk z výšky, plochy, hloubky.		OVO:2.1, 2.2, 2.3
- rozlišuje obsah viz. obr. vyjádření uměleckých projevů současnosti a minulosti, orientuje se v oblastech moderního umění - seznamuje se s hlavními současnými trendy výtvarného umění (instalace, performance, videoart, multimedia, akční umění – akční tvar malby a kresby, land-art, happening). - při práci s um. dílem hledá a	Práce s uměleckým dílem - umění 1. pol. 20. stol a 2. pol. 20. stol. Např. kubismus, surrealismus, impresionismus.		OVO:2.6 OVO:2.6, 2.7, 2.8 ČJ, D - Avantgarda

pojmenovává základní obrazotvorné prvky a kompoziční přístupy, porovnává rozdíly výtvarných vyjádření (abstraktní, popisné, alegorické, symbolické, atd.). - porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace viz. obr. vyjádření; vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů			
- užívá viz. obr. vyjádření k zachycení jevů v proměnách , vývoji a ve vztazích	Společná práce - komunikace. Vyjádření procesuálních a kvalitativních proměn.	OSV Kooperace a kompetice	OVO:2.7
- užívá viz. obr. vyjádření k zachycení zkušeností získaných pohybem, hmatem a sluchem	Reflexe a vztahy zrakového vnímání ostatními smysly. Uplatňování subjektivity ve viz. obr. vyjádření. Převádění pocitů těla na obrazové znaky s hledáním vzájemných souvislostí.		OVO:2.1, 2.2
- k tvorbě užívá některé metody současného výtvarného umění - počítačová grafika, fotografie, video, animace - a učí se s nimi zacházet	Animovaný film - spolupráce, komunikace. Reklama a propagační prostředky (obaly, plakáty, prostředky doplňkové reklamy, jednotlivé propagační materiály)	MeV Práce v realizačním týmu Fungování a vliv médií ve společnosti	OVO:2.1, 2.3

- užívá viz. obr. vyjádření k zaznamenání podnětů z představ a fantazie - zasazuje předměty do neobvyklých souvislostí, vytváří nové a neobvyklé	Vytváření obrazových znaků na základě fantazie, kombinací představ a znalostí - rozvíjení schopnosti rozlišovat z jaké vrstvy představivosti znaky pocházejí. Prostorová tvorba – modelování.	OSV Rozvoj schopností poznání Sebepoznání a sebepojetí Kreativita	OVO:2.2, 2.7, 2.8
- zvládá zachycení pomíjivého okamžiku - skicování	Práce v plenéru. Krajinomalba, frotáž.		OVO:2.1, 2.2

6.9. ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

6.9.1. Pracovní činnosti

Charakteristika vyučovacího předmětu Pracovní činnosti

Vyučovací předmět Pracovní činnosti vychází ze vzdělávacího oblasti Člověk a svět práce, postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků. Vzdělávací obsah předmětu vychází z konkrétních životních situací, v nichž žáci přicházejí do přímého kontaktu s lidskou činností a technikou v jejich rozmanitých podobách a širších souvislostech. Cíleně se zaměřuje na praktické (zejména manuální) pracovní dovednosti a návyky a doplňuje tak celé základní vzdělání o tuto důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě a ve společnosti. Tím se odlišuje od ostatních vzdělávacích obsahů vyučovacích předmětů a je jejich určitou protiváhou.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu Pracovní činnosti

Učební osnovy vyučovacího předmětu Pracovní činnosti obsahují rozpracované konkretizované výstupy a učivo z vybraných tematických okruhů vzdělávací oblasti Člověk a svět práce. Na 1.stupni jsou povinné tematické okruhy: Práce s drobným materiálem, Konstrukční činnosti, Pěstitelské práce, Příprava pokrmů. Na 2. stupni jsme z tematických okruhů Práce s technickými materiály, Design a konstruování, Pěstitelské práce a chovatelství, Provoz a údržba domácnosti, Příprava pokrmů, Práce s laboratorní technikou, Využití digitálních technologií, Svět práce vybrali dva tematické okruhy: Provoz a údržba domácnosti, Příprava pokrmů. Výběr okruhů závisí na materiálně technických podmínkách školy a na jejich pedagogických záměrech. Tematický okruh Svět práce je povinný pro všechny žáky, je realizován v 8.ročníku a v 9.ročníku v rámci předmětu Výchova k občanství a ke zdraví.

Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat,organizovat a hodnotit pracovní činnosti samostatně i v týmu.Ve všech vyučovacích hodinách jsou soustavně vedeny k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci. Prostřednictvím vyučovacího předmětu Pracovní činnosti žáci získávají nejen důležité pracovní návyky a dovednosti, ale také důležité informace ze sféry výkonu práce. To pro ně může být velkou pomocí při jejich rozhodování o jejich dalším studijním a profesním zaměření.

Vyučovací předmět Pracovní činnosti je povinný předmět, který se vyučuje v 1. až 8. ročníku 1 hodinu týdně. Jednohodinové týdenní dotace lze ve vhodných případech organizovat „střídavě“ jako „dvouhodinovky“ 1/14 dnů.

Do vyučovacího předmětu Pracovní činnosti jsou začleněna všechna průřezová témata.

V 8.ročníku je realizována část očekávaných výstupů vzdělávacího oboru Výchova k občanství – Stát a hospodářství.

Do předmětu jsou začleněna témata finanční gramotnosti.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Pracovní činnosti

Kompetence k učení	- Na praktických příkladech blízkých žákovi vysvětlujeme smysl a cíl učení a posilujeme pozitivní vztah k učení. - Podporujeme samostatnost a tvořivost. - Učíme žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich činnost. - Učíme poznávat vlastnosti materiálů a surovin a jejich použitelnost.
Kompetence k řešení problémů	- Učíme žáky nebát se problémů - Podporujeme různé přijatelné způsoby řešení problému, využívání moderní techniky při řešení - Podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení. - Seznamujeme žáky s možnostmi poradenství v oblasti volby dalšího studia, profesní orientace - Vedeme žáky k zodpovědnému rozhodování o vlastní profesní orientaci
Kompetence komunikativní	- Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků. - Vedeme žáky k pozitivní prezentaci a reprezentaci svojí osoby a svojí školy na veřejnosti. - Důsledně vyžadujeme dodržování pravidel stanovených ve školním řádu, řádech odborných učeben, při akcích mimo školu.
Kompetence sociální a personální	- Podporujeme skupinovou výuku. - Učíme žáky pracovat v týmech, učíme je plnit různé role v pracovní skupině. - Vedeme žáky k uvědomění si potřeby ohleduplnosti.
Kompetence občanské	- Netolerujeme sociálně patologické projevy chování. - Netolerujeme agresivní, hrubé a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů. - Důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole,

	stanovených ve vnitřních normách školy. - V rámci předmětu seznamujeme žáky s vhodnými právními normami - Vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví a k ochraně životního prostředí.
Kompetence pracovní	- Různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky s různými profesemi – cíleně ujasňujeme představu žáků o reálné podobě jejich budoucího povolání a o volbě vhodného dalšího studia - Cíleně posilujeme (motivujeme) žáky k dosažení jimi vhodně zvoleného studia (budoucího povolání) - Vedeme ke snaze o provedení práce v co nejlepší kvalitě - Vedeme k uvědomělému, správnému a bezpečnému používání všech používaných nástrojů a materiálů

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVO) Člověk a svět práce

1. stupeň

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

Očekávané výstupy - 1. období (OVO)

žák

- 1.1 vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů
- 1.2 pracuje podle slovního návodu a předlohy

Očekávané výstupy - 2. období (OVO)

žák

- 1.3 vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu
- 1.4 využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic
- 1.5 volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu
- 1.6 udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu

2. KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI

Očekávané výstupy -1. období (OVO)

žák

- 2.1 zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi

Očekávané výstupy - 2. období (OVO)

žák

- 2.2 provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž
- 2.3 pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu
- 2. 4 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu

3. PĚSTITELSKÉ PRÁCE

Očekávané výstupy - 1. období (OVO)

žák

- 3.1 provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování
- 3.2 pečuje o nenáročné rostliny

Očekávané výstupy – 2. období (OVO)

žák

3.3 provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování

3.4 ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny

3.5 volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní

3.6 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu

4. PŘÍPRAVA POKRMŮ

Očekávané výstupy -1. období (OVO)

žák

4.1 připraví tabuli pro jednoduché stolování

4.2 chová se vhodně při stolování

Očekávané výstupy - 2. období (OVO)

žák

4.3 orientuje se v základním vybavení kuchyně

4.4 připraví samostatně jednoduchý pokrm

4.5 dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování

4.6 udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu v kuchyni

2. stupeň

1. PROVOZ A ÚDRŽBA DOMÁCNOSTI

Žák

5.1 provádí jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví

5.2 ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů

5.3 správně zachází s pomůckami,nástroji,nářadím a zařízením včetně údržby;provádí drobnou domácí údržbu
dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu ,včetně úrazu elektrickým proudem

2. PŘÍPRAVA POKRMŮ

Žák

6.1 používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče

6.2 připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy

6.3 dodržuje základní principy stolování,společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti

6.4 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni

3. SVĚT PRÁCE

Žák

7.1 orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí

7.2 posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy

7.3 využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání

7.4 prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Pracovní činnosti

Pracovní činnosti 1. ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
- Žák: zvládne mačkat, trhat, lepit, stříhat, vystřihovat, překládat a skládat papír, - vytváří jednoduché prostorové tvary z papíru - navléká, aranžuje, třídí při sběru přírodní materiál - pracuje podle slovního návodu nebo předlohy - stříhá a nalepí textilií - sestavuje stavebnicové prvky - montuje a demontuje stavebnici - zná základy péče o pokojové květiny - otírání listů, zalévání - připraví tabuli pro jednoduché stolování a předvede správné chování při stolování	Práce s drobným materiálem - papír Práce s drobným materiálem - přírodniny Práce s drobným materiálem - textil Konstrukční činnosti Pěstitelské činnosti Příprava pokrmů		OVO : 1.1 ,1.2 , 2.1 , 3.1 ,3.2 , 4.1 , 4.2

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
- Žák: mačká, trhá, lepí, stříhá, vystřihuje, překládá a skládá papír - vytváří jednoduché prostorové tvary z papíru - dovede navlékat, aranžovat, dotvářet, opracovávat a třídit při sběru přírodní materiál - pracuje podle slovního návodu nebo předlohy - navlékne jehlu, udělá uzel, stříhá textil - naučí se zadní steh - přišije knoflíky - slepí textilií, vyrobí jednoduchý textilní výrobek - sestavuje stavebnicové prvky - montuje a demontuje stavebnici - zná základy péče o pokojové květiny - otírání listů, zalévání, kypření, - zaseje semena - provádí pozorování a zhodnotí výsledky pozorování - chová se vhodně při stolování	Práce s drobným materiálem - papír, karton Práce s drobným materiálem - přírodniny Práce s drobným materiálem - textil Konstrukční činnosti Pěstitelské práce Příprava pokrmů	VDO Občanská společnost a škola -demokratické vztahy ve škole -aktivní zapojení žáků do žákovské samosprávy EV Základní podmínky života -přírodní zdroje, jejich vyčerpatelnost	OVO : 1.1 , 1.2 , 2.1 , 3.1 , 3.2 , 4.1 , 4.2

- připraví tabuli pro jednoduché stolování - připraví jednoduchý pokrm (studená kuchyně)			
--	--	--	--

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - - mačká, trhá, lepí, polepuje, stříhá, vystřihuje, překládá a skládá papír - vytváří jednoduché prostorové tvary z papíru - navléká, aranžuje, dotváří, opracovává a třídí při sběru přírodních materiálů - pracuje podle slovního návodu nebo předlohy - navlékne jehlu, udělá uzel, stříhá textil - naučí se zadní steh - přišije knoflíky - slepí textilií, vyrobí jednoduchý textilní výrobek - sestaví stavebnicové prvky - montuje a demontuje stavebnici - zná základy péče o pokojové květiny - otírání listů, zalévání, kypření, - zasije semena - provádí pozorování a zhodnotí výsledky pozorování - orientuje se v základním vybavení kuchyně - chová se vhodně při stolování	Práce s drobným materiálem - vlastnosti materiálů, funkce a využití pracovních pomůcek a nástrojů, jednoduché pracovní postupy, využití tradic a lidových zvyků. Papír a karton Přírodniny Textil Konstrukční činnosti - práce se stavebnicemi. Pěstitelské práce - základní podmínky pro pěstování rostlin (i pokojových),	EV Lidské aktivity a problémy životního. prostředí -změny v krajině, vliv lidských aktivit -akce – Den Země	OVO . 1.1 , 1.2 , 2.1 , 3.1 , 3.2 , 4.1 , 4.2

- připraví tabuli pro jednoduché stolování - připraví jednoduchý pokrm (studená kuchyně) - udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch	pěstování ze semen v místnosti. Příprava pokrmů - základní vybavení kuchyně, výběr a nákup potravin, jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování.		
---	---	--	--

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - vyřezává, děruje, polepuje, tapetuje - vytváří prostorové konstrukce - seznámí se se základy aranžování a využití samorostů - seznámí se při činnosti s různým materiálem s prvky lidových tradic - udržuje pořádek na pracovním místě - zvládne různé druhy stehu - přední, zadní, ozdobný - udržuje pořádek na svém pracovním místě, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu - montuje a demontuje stavebnici - sestavuje složitější stavebnicové prvky-pracuje podle slovního návodu, předlohy - dodržuje zásady hygieny a	Práce s drobným materiálem- vlastnosti materiálu, funkce a využití pracovních pomůcek a nástrojů, jednoduché pracovní postupy, využití tradic a lidových zvyků Papír a karton Přírodniny Textil Konstrukční činnosti -práce se stavebnicemi-	MuV Lidské vztahy -zapojení žáků z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy EV Vztah člověka k prostředí -naše obec – zajišťování ochrany živ.prostředí -náš životní styl	OVO : 1.3 , 1.4 , 1.5 , 1.6 , 2.2 , 2.3 , 2.4 , 3.3 , 3.4 , 3.5, 3.6 , 4.3 , 4.4 , 4.5 , 4.6

bezpečnosti práce, poskytně první pomoc při úraze - pečuje o pokojové květiny - vysvětlí rozdíl mezi setím a sázením - množí rostliny odnožemi a řízkováním - zvolí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a nářadí - ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové a jiné rostliny - dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytně první pomoc při úrazu - orientuje se v základním vybavení kuchyně - seznámí se s přípravou jednoduchých pokrmů studené kuchyně - uplatňuje pravidla správného stolování a společenského chování - dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytně první pomoc při úrazu - udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch	plošnými, konstrukčními, prostorovými -práce s návodem Pěstitelské činnosti-základní podmínky pro pěstování rostlin, pěstování pokojových rostlin, pěstování rostlin ze semen v místnosti Příprava pokrmů –základní vybavení kuchyně, výběr a nákup potravin, jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování		
--	--	--	--

Pracovní činnosti 5. ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - dovede vyřezávat, děrovat, polepovat, tapetovat - vytváří prostorové konstrukce - seznámí se se základy aranžování a využití suchých květín - seznámí se při činnosti s různým materiálem s prvky lidových tradic - zvládne různé druhy stehu - přední, zadní, ozdobný - seznámí se s látáním a tkaním - háčkuje - udržuje pořádek na pracovním místě, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu - montuje a demontuje stavebnici - sestavuje složitější stavebnicové prvky	Práce s drobným materiálem- vlastnosti materiálu, funkce a využití pracovních pomůcek a nástrojů, jednoduché pracovní postupy, využití tradic a lidových zvyků Práce s papírem a kartonem Práce s přírodninami Práce s textilem	Muv Lidské vztahy -uplatnění principu slušného chování -vzájemné obohacování různých kultur EV Vztah člověka k prostředí -ekologický problém -spotřeba věcí,energie,odpady -způsoby ochrany zdraví	OVO : 1.3 , 1.4 , 1.5 , 1.6 , 2.2 , 2.3 , 2.4 , 3.3 , 3.4 , 3.5, 3.6 , 4.3 , 4.4 , 4.5 , 4.6

- pracuje podle slovního návodu, předlohy nebo jednoduchého schématu - dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu - pečuje systematicky o pokojové květiny - seje a sází - množí rostliny odnožemi a řízkováním - seznámí se s rostlinami jedovatými, rostlinami jako drogami, s alergiemi - vede pěstitelské pokusy a pozorování - zvolí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a nářadí - dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu - orientuje se v základním vybavení kuchyně - seznámí se s přípravou jednoduchých pokrmů studené i teplé kuchyně - uplatňuje zásady správného stolování a společenského chování	Konstrukční činnosti -práce se stavebnicí (plošnými,konstrukčními,prostorovými) -práce s návodem -práce s předlohou a s jednoduchým náčrtem Pěstitelské činnosti -základní podmínky pro pěstování rostlin, pěstování pokojových rostlin, pěstování rostlin ze semen v místnosti		
---	---	--	--

- dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu - udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch	Příprava pokrmů –základní vybavení kuchyně, výběr a nákup potravin, jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování		
--	--	--	--

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti, orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů - správně zachází s pomůckami, nástroji, náradím a zařízeními včetně údržby, provádí běžnou domácí údržbu - sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje domácnosti - rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů - objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu - vysvětlí, jak se bránit v případě porušení práv spotřebitele - provádí jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví - provede, vyřeší zadaný pracovní úkol správně a ve stanoveném rozsahu i	Provoz a údržba domácnosti -Provoz domácnosti:voda, teplo, světlo, hygienické požadavky na zařízení, oslunění, světlení, větrání a vytápění bytu -Údržba a úklid domácnosti: úklid bytu, úklidové prostředky a postupy, domácí spotřebiče, provoz a údržba, drobné opravy domácí elektronika, sdělovací technika- funkce, ovládání, užití, ochrana, údržba -Odpad a jeho recyklace -Finance a provoz domácnosti: rozpočet, příjmy, výdaje, platby, úspory, hotovostní a bezhotovostní platební styk, ekonomika domácnosti, základní práva spotřebitelů -Údržba oděvů a textilií v domácnosti: praní prádla, žehlení prádla, drobné opravy, ukládání šatstva -Péče o rostliny-pokojové, balkonové, venkovní -Chovatelství-domácí zvířectvo a jeho potřeby -Příprava pokrmů a stolování -Bezpečnost v domácnosti: hygiena, bezpečnostní předpisy, první pomoc při úrazu, bezpečnost a ochrana při práci	OSV Rozvoj pozornosti a soustředění VDO Pravidla bezpečné práce, vlastní odpovědnost, ekonomika domácnosti, odpady MeV Odborné časopisy VMEGS Módní trendy v Evropě a ve světě MuV Tolerance k jiným tradicím národů	OVO:5.1,5.2,5.3 Př-úrazy,prevence,význam rostlin a jejich prevence,fyziologie rostlin Che-chemie a společnost,ochrana životního prostředí F-elektrický proud Voz-vztah člověk a společnost

termínu - bezpečně obsluhuje základní spotřebiče, dodržuje bezpečnostní pravidla a předpisy - dodržuje základní hygienická pravidla - poskytne první pomoc při úrazu - dodržuje základní zásady péče o pracovní a životní prostředí	-Ochrana pracovního a životního prostředí		
--	--	--	--

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - aplikuje základní dovednosti a návyky - používá vhodné pomůcky a náčiní - dodržuje pořádek a čistotu při práci - ovládá základní principy při stolování - dbá na bezpečnost - chová se společensky při stolování - předvede obsluhu při stolování - dbá na ekonomické a ekologické chování v při přípravě pokrmů - připraví jednoduchý studený i teplý pokrm - seznamuje se se zásadami zdravé výživy, uplatňuje její principy - získává poznatky o úpravě pokrmů	Příprava pokrmů - Kuchyně--základní vybavení, udržování pořádku a čistoty, bezpečnost a hygiena provozu - Potraviny-výběr, nákup, skladování, skupiny potravin, sestavování jídelníčku - Příprava pokrmů –úprava pokrmů za studena, základní způsoby tepelné úpravy, základní postupy při přípravě pokrmů a nápojů - Úprava stolu a stolování- jednoduché prostírání, obsluha a chování u stolu, slavnostní stolování v rodině, zdobné prvky a květiny na stole - První pomoc při úrazu - Ekonomika provozu kuchyně a její dopad na provoz domácnosti - Ekologické chování v kuchyni, odpady	OSV Osobní rozvoj, sebepoznání, kultura stolování VDO Osobní odpovědnost za své zdraví, respektování a dodržování předpisů a norem MeV Recepty a návody v tisku, televizní a rozhlasové pořady VMEGS a MuV Stravovací návyky a zvyklosti jiných národů EV Odpady, zdroje energie, problémy životního prostředí	OVO:6.1,6.2,6.3,6.4 Ch-přírodní látky, ochrana životního prostředí F-energie, elektrický proud Př-význam rostlin a jejich ochrana Voz-společenské chování Z-globální problémy lidstva

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí -na příkladech rozliší a porovná různé formy vlastnictví, způsoby jeho nabývání -zamýšlí se nad tím, jaké místo má majetek mezi životními hodnotami -zdůvodní potřebu dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví a uplatňuje je ve svém jednání -vysvětlí funkci peněz a vlastní způsob zacházení s penězi i svěřeným majetkem -uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky (spotřeba, úspory, investice) -vysvětlí význam úroku placeného a přijatého -uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít -zamýšlí se nad možnými riziky v hospodaření s penězi -vysvětlí funkci banky a posoudí nabídku jejích služeb občanům -uvede příklady použití platební karty, vysvětlí jejich omezení -uvede zdroje příjmů státního rozpočtu a jeho výdaje -vysvětlí funkci daní	Svět práce - Lidská práce, pracovní činnosti, pracoviště a pracovní prostředí - Technika jako pracovní prostředek, jako objekt nebo produkt práce -Formy vlastnictví, hmotné a duševní vlastnictví, hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví -Funkce a podoby peněz, rozpočet rodiny a státu, význam daní -Služby bank, produkty finančního trhu, pojištění, úročení -Podnikání, struktura a druhy organizací, nejčastější druhy podnikání, drobné a soukromé podnikání -Principy tržního hospodářství (fiktivní firma) -Trh práce, požadavky kvalifikační, zdravotní a osobnostní -Volba profesní orientace, základní principy, osobní zájmy a cíle, tělesný a duševní stav, sebehodnocení, využívání poradenských služeb - Možnosti vzdělávání, náplň učebních a studijních oborů, informace a poradenské služby - Zaměstnání a způsoby hledání práce, informační základna pro volbu povolání, životopis, pohovor u	OSV Osobní vlastnosti a zájmy, sebehodnocení VDO Osobní zodpovědnost, právní řád, práva a povinnosti občanů VMEGS Pracovní síla v Evropě	OVO PČ:7.1,7.2,7.3,7.4 OVO Vo: 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 3.6, 3.7

-uvede příklady příspěvků a dávek ze státního rozpočtu -pochopí důležitost plánování rodinného rozpočtu a sestaví vlastní rodinný rozpočet -na aktuálních příkladech popíše chování prodávajících a kupujících a vysvětlí, jak funguje trh -realisticky hodnotí své silné a slabé stránky, přednosti a osobní předpoklady - posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy -vyhledává v různých zdrojích informace potřebné pro volbu povolání - prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce - zná důležitá práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů	zaměstnavatele, práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů, Zákoník práce - Problémy nezaměstnanosti, úřady práce		
---	--	--	--

7. Povinně volitelné předměty

Konkrétní seznam nabízených povinně volitelných předmětů je uveden aktuálně pro každý školní rok v příloze školního vzdělávacího programu.

8. Ochrana člověka za mimořádných okolností

Povinnou součástí školního vzdělávacího programu je i ochrana člověka za mimořádných okolností, která se zařazuje do výuky v rozsahu nejméně šesti vyučovacích hodin ročně v každém ročníku.

Obsah je zaměřen na tematiku ochrany osob před následky

- živelných pohrom včetně nezbytných dovedností (zásady chování při povodni, zemětřesení, velkých sesuvech půdy, nebezpečném výbuchu, atmosférických poruchách, požárů, lavinovém nebezpečí)
- úniku nebezpečných látek do životního prostředí včetně nezbytných dovedností (improvizovaná ochrana osob při úniku radioaktivních, chemických a biologických látek)
- anonymní hrozby použití výbušniny nebo nebezpečné látky (činnost po nálezů či obdržení podezřelého předmětu)

Cílem je osvojit si tematiku v rozsahu přiměřeném věku žáků zaměřenou na

- rozpoznávání varovného signálu „všeobecná výstraha“ a činnost po jeho vyhlášení
- používání telefonních linek tísňového volání a dalších komunikačních prostředků
- přípravu evakuačního zavadla, zásady pro opuštění bytu a ohroženého prostoru
- činnosti integrovaného záchranného systému
- poskytování první pomoci při zraněních v případě mimořádných událostí

Uvedená tematika se integruje se do výuky Prvouky, Vlastivědy, Výchovy k občanství a ke zdraví, Zeměpisu a Chemie, k praktickému osvojení daného učiva lze využít formu branného závodu družstev v chuchelském Areálu zdraví.

9. Průřezová témata

Tematické okruhy průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova prolínají na 1. stupni vzdělávacími obsahy všech předmětů, proto nejsou v tabulce uvedeny.

Tematické okruhy	1. stupeň					2. stupeň			
	1.	2.	3	4	5.	6.	7.	8.	9
Osobnostní rozvoj									
Rozvoj schopností poznávání						D,Př,PČ,Vv,M,F,Hv, Z, Aj	D,Vv,M,F,Hv,Aj, PČ, Z	D,PČ,Ch,Vv,M,F,Hv,Aj,	D,PČ,Ch,Vv,M,F,Hv,
Sebepoznání a sebepojetí						Čj,Voz,Př,PČ,Vv,Aj,Tv,	Voz,PČ,Vv,	Čj,Voz,PvčVv	Čj,PČ,Vv,Aj,Tv,Voz
Seberegulace a sebeorganizace						Př, Voz	Voz,Př, Čj	Voz,Aj,	Aj,Voz
Psychohygiena						Voz,Př,	Voz,Vv,	Voz,Př,Vv, Čj	Tv,Čj,Voz
Kreativita						D,Inf,Př,Vv,M,F,Hv,Aj,Tv, Z	D,Z,Voz,PČ,Vv,M,F,Hv,Aj,Tv,	D,Z,Vv,M,F,Aj,Tv,	D,Z,PČ,Vv,M,F,Hv,Aj,Tv, Čj
Sociální rozvoj									
Poznávání lidí						D,Z,Voz,Př,Aj,Tv,	D,Z,Voz,Aj,Tv,	D,Z,Voz,Aj,Tv,	D,Z,Aj,Tv, Čj,Voz
Mezilidské vztahy						D,Z,Voz,Př,PČ,Tv	D,Z,Voz,Př,Tv	D,Z,Voz,Př,Ch,Tv,Aj,Čj	D,Z,Př,Ch,Tv,Aj,Čj,Voz
Komunikace						D,Z,Čj,Voz,Př,PČ,Vv,Aj	D,Z,Čj,Voz,Př,PČ,Aj	D,Z,Čj,Voz,Př,Ch,Aj	Ch,PČ,D,Z,Př,Aj,Voz

Kooperace, kompetice						D,Z,Voz,Př,M,F,Hv,Tv,	D,Z,Př,M,F,Hv,Tv	D,Z,Př,Ch,M,F,Tv	D,Z,Př,Ch,Vv,M,F,Tv,Aj
Morální rozvoj								Ch,	Ch,
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti						D,Z,Voz,Př,Pč,M,F,	D,Z,Voz,Pč,M,F,	D,Z,Voz,Ch,M,F,	Aj,Tv,D,Z,Ch,M,F,Voz
Hodnoty, postoje, praktická etika						D,Z,Voz,	D,Z,Voz,Př,Pč, Čj	D,Z,Čj,Voz,Pč,Ch,	Aj,Tv,D,Z,Čj,Pč,Ch,Voz

Výchova demokratického občana

Tematické okruhy	1. stupeň					2. stupeň			
	1.	2.	3	4	5.	6.	7.	8.	9
Občanská společnost a škola	Prv, M, Čj	Čj, Pč	Prv	VI	Aj	Voz, Pč	Voz	Aj, Z, Voz	
Občan, občanská společnost a stát		Prv			Př	Voz, D	Z, Pč, D,Voz	Z, Voz, Pč, D, Čj	Aj, Z, Pč, D, Čj, Voz
Formy participace občanů					Inf	D	Z, D,Vo	Z, D	Aj, Z, D

v politickém životě									
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování						Z, D	Z, D	Z, Př, Ch, D, Čj	Aj, Z, Ch, D,

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Tematické okruhy	1. stupeň					2. stupeň			
	1.	2.	3	4	5.	6.	7.	8.	9
Evropa a svět nás zajímá	Prv, Hv, Čj		Hv, Čj		Inf, Aj	Hv, M, D, Čj, PČ, Voz, Př	Hv, Aj, M, D, PČ,Voz, Př, Čj	Hv, Aj, M, D, Čj, PČ, Ch, Voz, Př	Hv, Aj, M, D, PČ, Ch,Voz
Objevujeme Evropu a svět			M, Aj	VI, Aj	Inf, Vv	Hv, M, D, Voz	Hv, Aj, M, D, Čj, Voz	Hv, Aj, M, D	Hv, Aj, M, D
Jsme Evropané					VI, Aj	Hv, M, D,Čj	Hv, M, D, Př, Čj	Hv, M, D, PČ, Ch	Hv, Aj, M, D, PČ, Ch, Čj

Multikulturní výchova

Tematické okruhy	1. stupeň					2. stupeň			
	1.	2.	3	4	5.	6.	7.	8.	9
Kulturní difference	Hv	Prv	Čj	Hv, Čj	Aj, Čj	D,Vv Hv,Čj Pč Z	D, Čj Hv Pč Z	D,Z Hv,Vz Aj	D,Z Hv Pč Aj Voz
Lidské vztahy		Hv Prv	Čj	Aj Hv, Pč Čj	Aj Hv, Pč	D, Aj Z,Voz	D,Z, Aj, Čj	D, Z Aj, Čj	D,Z Aj
Etnický původ				Čj, VI	Aj Hv	D, Hv Voz, Aj	D, Hv Z,Voz Aj	D, Hv Z,Voz Př, Čj	D, Hv Čj, Z,Voz
Multikulturalita					Aj	D, Hv Z,Voz	D, Hv Z,Př	D, Hv Z,Voz	D, Hv Z, Aj,Voz
Princip sociálního smíru a solidarity			Prv	VI	Aj, Př	D, Z	D, Z	D, Z	D, Z Aj

Environmentální výchova

Tematické okruhy	1. stupeň					2. stupeň			
	1.	2.	3	4	5.	6.	7.	8.	9
Ekosystémy	Vv,	Vv,	Vv,	Vv, Př	Vv,	Z,PČ, Př,	Př, Z,	Z,	Př,
Základní podmínky života		Prv, Pv,		Př, Vv,,	Vv,	Z, Př,	Př,	Ch, Př, Čj	Ch, Př, Čj
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	Čj,Prv,		Prv, PČ,	M,Vv,M,Př,Tv	M,Vv, M, VI,Tv	Vv,Voz, Př, PČ,Z, F, Tv Čj	M, Voz, Př, PČ,Z, F, Tv	Čj,M,Voz,Ch, Z, F, Tv	Aj, M,Ch, PČ,Z, M,F, Tv, Čj,Voz
Vztah člověka k prostředí	Vv,	Prv,Vv,	Vv,	PČ, M, Vv,	Aj, PČ,Př, M, Vv,	Z, PČ,Voz,Př,Tv, Vv, Čj	Z, PČ,Voz,Př,Tv,Čj,	Z, Ch,Voz, Př, Tv,	Z, Ch, PČ, Př,Tv,Aj, Čj,Voz

Mediální výchova

Tematické okruhy	1. stupeň					2. stupeň			
	1.	2.	3	4	5.	6.	7.	8.	9
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení			Čj,	Čj,	Hv, Inf	Pč, Z, Čj, Voz, Př,	Pč, Z, Voz, Př,	Z, Voz, Př, D,	Aj, Pč, Z, Voz, Př, D, Voz
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	Čj					Z, Př,	Z, Př,	Ch, Z, Čj, Př, D,	Ch, Z, Př, D,Voz
Stavba mediálních sdělení						Z, Inf,	Z,	Z,	Aj, Z, Čj, D,
Vnímání autora mediálních sdělení	Hv,	Hv,							D, Čj
Fungování a vliv médií ve společnosti					Čj	Pč, Inf, Př	Čj, Voz	Ch,	Ch, Čj, Vv, D
Tvorba mediálního sdělení					Čj	Inf, Čj,	Čj,	Čj, Voz	Čj, Aj, D, Voz
Práce v realizačním týmu						Aj, Inf, Hv,	Aj, Hv,	Aj,	Aj, Vv, D,

10. Školní družina

Charakteristika, umístění, vybavení

Školní družina je součástí základní školy. Družina má od školního roku 2012/2013 čtyři oddělení. Pro svou činnost využívá dvě velké herny a jednu malou hernu, které jsou účelově vybaveny pro práci s dětmi, a podle potřeby kmenové třídy nebo specializované učebny.

Družinové děti mohou využít k pohybovým aktivitám dětské hřiště u družiny, tělocvičnu ve škole, školní hřiště a dětské hřiště u mateřské školy. Stravování dětí probíhá ve školní jídelně. Pitný režim zajišťují rodiče a žáci mohou využít automat s nápoji umístěný v hlavní budově školy. Materiální podmínky jsou dobré.

Personální podmínky

Zájmově vzdělávací program ve školní družině je řízen kvalifikovanými vychovatelkami. Všechny vychovatelky mají pedagogické vzdělání s mnohaletou praxí. Vzájemně se doplňují ve svých specializacích.

Charakteristika dětí

Kapacita školní družiny je od 1. 9. 2012 120 dětí. Program je koncipován pro děti ve věku od 6 – 10 let, 1. – 3. ročníku. Do družiny mohou docházet i žáci starší – dojíždějící.

Spolupráce s rodiči a jinými subjekty

Rodiče mají možnost volného přístupu do školy a domluvy konzultací s vychovateli. Pravidelně se podílí na akcích organizovaných školou: školní akademie, vánoční a velikonoční vystoupení, výrobky a výzdoba školy. Unie rodičů nám finančně pomáhá s materiálním vybavením. Dále spolupracujeme s třídními učiteli a výchovným poradcem, ale i s Mateřskou školou ve Velké Chuchli, s místní knihovnou apod.

Každodenní harmonogram činnosti školní družiny:

7:00 - 7:35	ranní družina
11:45 – 12:30 (13.10)	oběd dle oddělení
12:30 (13.10) – 13:30	odpočinkové činnosti
13:30 – 15:00	rekreační činnosti, zájmové činnosti
15:00 – 16:30	individuální hry dětí, příprava na vyučování

CÍLE ŠVP ŠKOLNÍ DRUŽINY

Rozvoj osobnosti člověka.

Získání všeobecného přehledu (v návaznosti na učivo 1. stupně).

Pochopení a uplatňování zásad demokracie-ÚMLUVA O PRÁVECH DÍTĚTE (každý má svá práva, ale i povinnosti).

Vytvářet ovzduší vzájemné důvěry a pomoci.

Společně stanovit pravidla slušného chování a dbát na jejich dodržování.

Utváření vědomí národní a státní příslušnosti, ale i respektu k jiné etnické, kulturní a náboženské skupině.

V návaznosti na celoškolský program proti šikanování seznamovat žáky s problematikou šikany.

Předcházet negativnímu jednání dětí.

Získání a uplatňování znalostí o životním prostředí a jeho ochraně.

Vést ke spolupráci a toleranci k druhým.

Rozvíjet schopnost všestranné komunikace.

Pochopit a uplatňovat princip rovnosti mužů a žen.

Dodržování bezpečnosti a ochrana zdraví.

Podporovat osobní spokojenost a pohodu dítěte.

Formy a metody práce ve školní družině

Náplní práce školní družiny je organizování pravidelných činností, příležitostných akcí a nabídka spontánních aktivit. Školní družina umožňuje odpočinkové činnosti a přípravu na vyučování.

Pravidelná činnost je stanovena týdenní skladbou zaměstnání. Zahrnuje vlastní odpočinkové činnosti, organizované aktivity dle vlastního výběru (školní družina umožňuje dětem návštěvu počítačové učebny), činnost zájmových kroužků.

Příležitostné akce nejsou běžnou součástí týdenní nabídky, jsou sem zahrnuty např. návštěvy výstav, besídky, kulturní aktivity. Většina z těchto aktivit má své pevné místo v ročním plánu školy.

Spontánní aktivity zahrnují individuální a kolektivní hry mimo organizované činnosti, a to jak v místnostech, tak na hřišti. Vychovatelky zajišťují nabídku těchto aktivit a bezpečné prostředí. Prostředí a vybavení družiny motivuje ke spontánním aktivitám. Aktivní nabídkou proti dětské nuditeli – zlobení.

Odpočinkové činnosti jsou jednak klidové, jednak aktivní pohybové dle zaměření dětí. Kompenzují jednostrannou zátěž školní výuky. Právě zde se nejvíce řídíme heslem „Kdo si hraje, nezlobí“.

Příprava na vyučování je chápána jako nabídka činností, které rozšiřují rozsah školních vědomostí. Dále sem zahrnujeme individuální zájmové vzdělávací aktivity žáků – četba, encyklopedie.

Další formy práce s dětmi:

- pohybové, sportovní činnosti, soutěživé hry
- besedy, komunikativní kruhy
- výtvarné činnosti, zájmové pracovní činnosti
- četba, křížovky, doplňovačky
- taneční a hudební činnosti, hra na nástroje
- přírodovědné činnosti, besedy
- vycházky, výlety, hry na přírodní zahradě, sáňkování
- diskotéky, práce na PC

VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ OBLASTI

I. Člověk a jeho svět

1. Místo, kde žijeme

Poznávání nejbližšího okolí, organizace školy, družiny, určení významných objektů, jejich návštěvy (knihovna, obecní úřad, požární zbrojnice, orientace v prostoru a čase, odhadnout vzdálenost v čase, kopec, serpentina, vrchol, úpatí), beseda o našem městě-historie. Bezpečnost na cestě do školy, při vycházkách, dopravní výchova (Kompetence občanské).

2. Lidé kolem nás

Osvojení zásad vhodného a společenského chování, tolerance, empatie, vzájemná úcta, komunikace slovní i mimo slovní, dodržování pravidel stolování, předcházení šikaně, zařazení prvků mediální výchovy (co děti zhlédly, slyšely, práce s počítačem). (Kompetence k řešení problémů, komunikativní, sociální.)

3. Lidé a čas

Budování a dodržování správného režimu, vytváření pravidelných návyků, umět využít správně a účelně svůj volný čas (základy pro využívání smysluplných volnočasových aktivit). (Kompetence pracovní).

4. Rozmanitosti přírody

Vycházky a pobyty v přírodě, pozorování změn, určování, využití encyklopedií, následné výtvarné zpracování, péče o pokojové rostliny, ekologická výchova – ochrana přírody (Kompetence k učení).

5. Člověk a jeho zdraví

Poznávání sebe sama, poučení a péče o zdraví a nemocech, zdravotní prevence, osobní hygiena a čistota, poučení o úrazech a jejich předcházení, dodržování pitného režimu, umět ošetřit drobná poranění. Besedy na tato témata. Nové pohybové hry v místnosti, tělocvičně, terénu, základy zdravotní TV, relaxační cvičení-JÓGA. (Kompetence komunikativní, sociální a personální, občanská).

II. Informační a komunikační technologie

Základy práce s počítačem (využití zákl. funkcí, dodržení zákl. pravidel bezpečné práce s hardwarem i softwarem, ochrana dat před poškozením, ztrátou).

III. Umění a kultura

Vytvářet a zafixovat u dětí v průběhu několikaleté docházky do školní družiny kulturu chování, stolování, oblékání, cestování. Osvojení estetiky-krásna, vnímání světa a okolí tvořivě, citlivě. Umění se vyjádřit neverbálně pomocí linie, tvaru, barvy, gesta, mimiky. Umění se vyjádřit jazykem-DRAMATICKÁ VÝCHOVA, obohacení emocionálního života. (Kompetence komunikativní).

Použití nekonvenčních výtvarných technik, výstavy, módní přehlídky, nácvik kulturního pásma, dramatizace různých situací.

ZÁSADY ŠVP ŠKOLNÍ DRUŽINY

Naslouchat dětem, nechat jim dostatek prostoru a času pro jejich seberealizaci.

Často děti chválit a reagovat na jejich úspěchy.

Respektovat potřeby dětí, jednat nenásilně, přirozeně, citlivě, navozovat pohodu a klid.

Chovat se k dětem důvěryhodně a spolehlivě, jsme pro ně jistotou a bezpečím.

Nepodporovat stálé organizování a nezdravou soutěživost.

Rozvíjet u dětí zdravé sebevědomí, sebejistotu, schopnost být samo sebou.

Přizpůsobit se životu v sociální skupině a jednat v duchu základních lidských a etických hodnot.

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

Dlouhodobý proces, souhrn vědomostí, dovedností, schopností a postojů, které děti získávají v průběhu několikaleté docházky do školní družiny. Budou se prolínat všemi činnostmi zájmového vzdělávání.

1. KOMPETENCE K UČENÍ: učí se s chutí, práci dokončí, klade si otázky, hledá na ně odpověď, získané vědomosti dává do souvislostí, uplatňuje v praktických situacích a dalším učení.

2. KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMU: všímá si dění okolo, snaží se řešit situace, při jejich řešení užívá logické, matematické, empirické postupy, chápe, že vyhýbání se řešení problému nevede k cíli. Započaté činnosti dokončuje.

3. KOMUNIKATIVNÍ KOMPETENCE: ovládá řeč, vyjadřuje sdělení, myšlenky, otázky, odpovědi vhodně formulovanými větami, komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými, kultivovaně.

4. SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ KOMPETENCE: samostatně rozhoduje o svých činnostech, uvědomuje si, že za ně odpovídá a nese důsledky, projevuje ohleduplnost, citlivost, rozpozná nevhodné chování, nespravedlnost, agresivitu, šikanu, spolupracuje ve skupině, dokáže se prosadit i podřídit-přijmout kompromis, respektuje jiné, je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi.

5. OBČANSKÉ KOMPETENCE: učí se plánovat, organizovat, řídit a hodnotit, odhaduje rizika svých nápadů, odpovědně přistupuje k úkolům a povinnostem, uvědomuje si práva svá i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné prostředí (přírodní i společenské), dbá na své osobní zdraví i druhých.

6. KOMPETENCE PRACOVNÍ: orientuje se v možnostech smysluplného trávení volného času, umí si vybrat zájmové činnosti dle vlastních dispozic, rozvíjí své zájmy v organizovaných skupinách i individuálních činnostech, dokáže odmítnout nevhodnou nabídku volného času.

Plán vlastního hodnocení

Vlastní hodnocení uskutečňujeme pozorováním, rozhovory, rozбором dokumentace i testováním.

Individuální – každá vychovatelka si průběžně hodnotí vlastní práci a snaží se o sebereflexi činnosti a evaluaci vzdělávacího procesu, která jí umožní i jeho případnou úpravu.

Hledá nové metody, které by postupně vedly ke kvalitnějším výsledkům

Týmové – evaluaci provádí kolektiv vychovatelek, které hodnotí svou vlastní činnost na základě sebereflexe, stanovují společně postup pro další období nebo provádějí úpravy ŠVP.

Četnost vlastního hodnocení

Individuální evaluační proces a jeho vyhodnocování probíhá průběžně, často neformálně při hodnocení vlastní práce sebehodnocením.

Týmový evaluační proces probíhá jedenkrát za měsíc, podle potřeby i častěji. Kolektiv vychovatelek vyhodnotí svoji vlastní činnost, stanoví další postup pro další období, navrhnou možné úpravy ŠVP.

Hodnotící kritéria:

podmínky činnosti – vybavenost prostředí pro zvolenou činnost, vhodnost uspořádání

organizace činnosti – zohledňování specifík jednotlivých žáků, motivace, využití času vyhrazeného pro činnost, zajištění bezpečnosti, funkčnost závěrečného hodnocení činnosti, respektování specifík práce školní družiny

činnost vychovatelky – navozování tvůrčí atmosféry, pestrost volených aktivit, způsob komunikace, jednání se žáky, vytváření kamarádského prostředí naplněného spokojeností a pohodou, zvládání tzv. režimových momentů (přechody, převlékání, sebeobslužná činnost, hygienické návyky žáků apod.)

úroveň dalšího vzdělávání vychovatelek

stav materiálních podmínek – vybavení nábytkem, pomůckami, kvalita prostor

zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví

Dokumentace

V družině se vede tato dokumentace:

- zápisové lístky pro přihlášené žáky k pravidelné docházce
- přehled výchovně vzdělávací práce
- celoroční plán činnosti rozpracovaný do měsíčních plánů
- roční hodnocení práce ŠD jako podklad pro výroční zprávu školy
- řád školní družiny

11. Hodnocení žáků a vlastní hodnocení školy

11.1. Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků

A. Zásady hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a chování ve škole a na akcích pořádaných školou.

1. Pedagogičtí pracovníci zajišťují, aby žáci, zákonní zástupci dětí a nezletilých žáků, popřípadě osoby, které vůči zletilým žákům a plní vyživovací povinnost, byli včas informováni o průběhu a výsledcích vzdělávání dítěte, žáka.
2. Každé pololetí se vydává žákovi vysvědčení; za první pololetí lze místo vysvědčení vydat žákovi výpis z vysvědčení.
3. Hodnocení výsledků vzdělávání žáka na vysvědčení je vyjádřeno klasifikačním stupněm (dále jen "klasifikace"), slovně nebo kombinací obou způsobů. O způsobu hodnocení rozhoduje ředitel školy se souhlasem školské rady.
4. Škola převede slovní hodnocení do klasifikace nebo klasifikaci do slovního hodnocení v případě přestupu žáka na školu, která hodnotí odlišným způsobem, a to na žádost této školy nebo zákonného zástupce žáka. Hodnotí-li škola slovně, převede pro účely přijímacího řízení ke střednímu vzdělávání slovní hodnocení do klasifikace.
5. U žáka s vývojovou poruchou učení rozhodne ředitel školy o použití slovního hodnocení na základě žádosti zákonného zástupce žáka.
6. Do vyššího ročníku postoupí žák, který na konci druhého pololetí prospěl ze všech povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem s výjimkou předmětů výchovného zaměření stanovených rámcovým vzdělávacím programem a předmětů, z nichž byl uvolněn. Do vyššího ročníku postoupí i žák prvního stupně základní školy, který již v rámci prvního stupně opakoval ročník, a žák druhého stupně základní školy, který již v rámci druhého stupně opakoval ročník, a to bez ohledu na prospěch tohoto žáka.
7. Jestliže je žák z výuky některého předmětu v prvním nebo ve druhém pololetí uvolněn, uvádí se na vysvědčení místo hodnocení slovo „uvolněn(a)“.
8. Nelze-li žáka z některého nebo ze všech předmětů v prvním nebo ve druhém pololetí hodnotit ani v náhradním termínu, uvádí se na vysvědčení místo hodnocení slovo „nehodnocen(a)“.
9. Nelze-li žáka hodnotit na konci prvního pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení za první pololetí bylo provedeno nejpozději do dvou měsíců po skončení prvního pololetí. Není-li možné hodnotit ani v náhradním termínu, žák se za první pololetí nehodnotí.
10. Nelze-li žáka hodnotit na konci druhého pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení za druhé pololetí bylo provedeno nejpozději do konce září následujícího školního roku. V období měsíce září do doby hodnocení navštěvuje žák nejbližší vyšší ročník, popřípadě znovu devátý ročník.

11. Má-li zákonný zástupce žáka pochybnosti o správnosti hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí, může do 3 pracovních dnů ode dne, kdy se o hodnocení prokazatelně dozvěděl, nejpozději však do 3 pracovních dnů od vydání vysvědčení, požádat ředitele školy o komisionální přezkoušení žáka; je-li vyučujícím žáka v daném předmětu ředitel školy, krajský úřad. Komisionální přezkoušení se koná nejpozději do 14 dnů od doručení žádosti nebo v termínu dohodnutém se zákonným zástupcem žáka.

V případě, že se žádost o přezkoumání výsledků hodnocení žáka týká hodnocení chování nebo předmětů výchovného zaměření, posoudí ředitel školy, je-li vyučujícím žáka v daném předmětu ředitel školy, krajský úřad, dodržení pravidel pro hodnocení výsledků vzdělávání žáka. V případě zjištění porušení pravidel ředitel školy nebo krajský úřad výsledek hodnocení změní. Nebyla-li pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání porušena, výsledek hodnocení potvrdí, a to nejpozději do 14 dnů ode dne doručení žádosti. Česká školní inspekce poskytne součinnost na žádost ředitele školy nebo krajského úřadu.

12. Žák, který plní povinnou školní docházku, opakuje ročník, pokud na konci druhého pololetí neprospěl nebo nemohl být hodnocen. To neplatí o žákovi, který na daném stupni základní školy již jednou ročník opakoval. Ředitel školy může povolit žákovi na žádost jeho zákonného zástupce a na základě doporučujícího vyjádření odborného lékaře opakování ročníku z vážných zdravotních důvodů, a to bez ohledu na to, zda žák na daném stupni již opakoval ročník.

13. Ředitel školy může žákovi, který splnil povinnou školní docházku a na konci druhého pololetí neprospěl nebo nemohl být hodnocen, povolit na žádost jeho zákonného zástupce opakování ročníku po posouzení jeho dosavadních studijních výsledků a důvodů uvedených v žádosti.

14. Výchovnými opatřeními jsou pochvaly nebo jiná ocenění a kázeňská opatření, která může udělit ředitel školy nebo třídní učitel.

15. Ředitel školy může na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu jiné právnické či fyzické osoby žákovi po projednání v pedagogické radě udělit pochvalu nebo jiné ocenění za mimořádný projev lidskosti, občanské nebo školní iniciativy, záslužný nebo statečný čin nebo za mimořádně úspěšnou práci.

16. Třídní učitel může na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu ostatních vyučujících žákovi po projednání s ředitelem školy udělit pochvalu nebo jiné ocenění za výrazný projev školní iniciativy nebo za déletrvající úspěšnou práci.

17. Při porušení povinností stanovených školním řádem lze podle závažnosti tohoto porušení žákovi uložit:

- a) napomenutí třídního učitele,
- b) důtku třídního učitele,
- c) důtku ředitele školy.

18. Třídní učitel neprodleně oznámí řediteli školy uložení důtky třídního učitele. Důtku ředitele školy lze žákovi uložit pouze po projednání v pedagogické radě.

19. Ředitel školy nebo třídní učitel neprodleně oznámí udělení pochvaly a jiného ocenění nebo uložení napomenutí nebo důtky a jeho důvody prokazatelným způsobem žákovi a jeho zákonnému zástupci.

20. Udělení pochvaly a jiného ocenění ředitele školy a uložení napomenutí nebo důtky se zaznamená do dokumentace školy. Udělení pochvaly a jiného ocenění se zaznamená na vysvědčení za pololetí, v němž bylo uděleno.

B. Klasifikační stupně prospěchu a chování a jejich kritéria. Zásady slovního hodnocení.

1. Hodnocení výsledků vzdělávání žáků vychází z posouzení míry dosažení výstupů pro jednotlivé předměty školního vzdělávacího programu. Hodnocení je pedagogicky zdůvodněné, odborně správné a doložitelné a respektuje individuální vzdělávací potřeby žáků a doporučení školského poradenského zařízení.

2. Výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem se na vysvědčení hodnotí klasifikačními stupni prospěchu:

a) 1 - výborný,

b) 2 - chvalitebný,

c) 3 - dobrý,

d) 4 - dostatečný,

e) 5 - nedostatečný.

3. Při hodnocení touto stupnicí jsou výsledky vzdělávání žáka a chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou hodnoceny tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména vzhledem k očekávaným výstupům jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, ke svým vzdělávacím a osobnostním předpokladům a k věku. Klasifikace zahrnuje ohodnocení přístupu žáka a jeho přístupu ke vzdělání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon.

4. Při klasifikaci vychází škola z uvedených kritérií:

a/ míra a kvalita osvojených poznatků, dovedností a zručností

b/ práce s informacemi a jejich využití v procesu učení

c/ dovednost samostatné práce

d/ postoj k učení a schopnost sebehodnocení

e/ schopnost řešení problémových situací a míra zodpovědnosti za svá rozhodnutí

f/ úroveň vyjadřování v písemném a ústním projevu, komunikativní dovednosti

g/ schopnost týmové práce

h/ mravní a občanské postoje

ch/ osobní vlastnosti / snaživost, odpovědnost při plnění svých povinností, vztah ke spolužákům, základní pravidla kulturního chování a lidského soužití/

5. Při celkové klasifikaci přihlíží učitel k věkovým zvláštnostem žáka, k individuálním potřebám žáků méně nadaných či mimořádně nadaných, ke speciálním vzdělávacím potřebám žáků a k mimořádným okolnostem, které mohou ovlivnit výkon žáka.

6. Celkové hodnocení žáka se na vysvědčení vyjadřuje stupni:

a) prospěl(a) s vyznamenáním,

b) prospěl(a),

c) neprospěl(a),

d) nehodnocen(a).

7. Žák je hodnocen stupněm

a) prospěl(a) s vyznamenáním, není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu horším než 2 - chvalitebný, průměr stupňů prospěchu ze všech povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem není vyšší než 1,5 a jeho chování je hodnoceno stupněm velmi dobré, v případě použití slovního hodnocení nebo kombinace slovního hodnocení a klasifikace postupuje škola podle pravidel hodnocení žáků stanovených tímto školním řádem.

b) prospěl(a), není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 - nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením,

c) neprospěl(a), je-li v některém z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 - nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením.

d) nehodnocen(a), není-li možné žáka hodnotit z některého z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem na konci prvního pololetí.

8. Chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou se na vysvědčení hodnotí klasifikačními stupni:

a/ 1 – velmi dobré

b/ 2 – uspokojivé

c/ 3 – neuspokojivé

9. Žák je hodnocen stupněm

a/ Stupeň 1 – velmi dobré: Žák uvědoměle dodržuje pravidla chování a ustanovení školního řádu školy. Méně závažných přestupků se dopouští ojediněle. Žák je však přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit.

b/ Stupeň 2 – uspokojivé: Chování žáka je v rozporu s pravidly chování a s ustanoveními školního řádu školy. Žák se dopustí závažného přestupku proti pravidlům slušného chování nebo školnímu řádu školy nebo se opakovaně dopustí méně závažných přestupků. Zpravidla se přes důtku třídního učitele školy dopouští dalších přestupků, narušuje výchovně vzdělávací činnost školy. Ohrožuje bezpečnost a zdraví svoje nebo jiných osob.

c/ Stupeň 3 – neuspokojivé: Chování žáka ve škole je v příkrém rozporu s pravidly slušného chování. Dopustí se takových závažných přestupků proti školnímu řádu nebo provinění, že je jimi vážně ohrožena výchova nebo bezpečnost a zdraví jiných osob. Záměrně narušuje hrubým způsobem výchovně vzdělávací činnost školy. Zpravidla se přes důtku ředitele školy dopouští dalších přestupků.

10. Při hodnocení žáků podle odstavců 1 a 8 se na prvním stupni použije pro zápis stupně hodnocení číslice, na druhém stupni se použije slovní označení stupně hodnocení podle odstavců 1 a 8.

11. Při hodnocení žáků cizinců, kteří plní v České republice povinnou školní docházku, se úroveň znalosti českého jazyka považuje za závažnou souvislost podle odstavců 2 a 4, která ovlivňuje jejich výkon.

12. Klasifikaci výsledků vzdělávání žáka v jednotlivých předmětech a chování žáka lze doplnit slovním hodnocením, které bude obsahovat i hodnocení klíčových kompetencí vymezených Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání.

13. Stupně hodnocení prospěchu v případě použití klasifikace a jejich charakteristika, včetně předem stanovených kritérií

Pro potřeby klasifikace se předměty dělí do tří skupin:

- předměty s převahou teoretického zaměření,

- předměty s převahou praktických činností a

- předměty s převahou výchovného a uměleckého odborného zaměření.

Kritéria pro jednotlivé klasifikační stupně jsou formulována především pro celkovou klasifikaci. Učitel však nepřeceňuje žádné z uvedených kritérií, posuzuje žákovy výkony komplexně, v souladu se specifikou předmětu.

13.1. KLASIFIKACE VE VYUČOVACÍCH PŘEDMĚTECH S PŘEVAHOU TEORETICKÉHO ZAMĚŘENÍ

Převahu teoretického zaměření mají jazykové, společenskovední, přírodovědné předměty a matematika.

Při klasifikaci výsledků ve vyučovacích předmětech s převahou teoretického zaměření se v souladu s požadavky učebních osnov hodnotí:

- ucelenost, přesnost a trvalost osvojení požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic, zákonitostí a vztahů, kvalita a rozsah získaných dovedností vykonávat požadované intelektuální a motorické činnosti,
- schopnost uplatňovat osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení společenských a přírodních jevů a zákonitostí,
- kvalita myšlení, především jeho logika, samostatnost a tvořivost,
- aktivita v přístupu k činnostem, zájem o ně a vztah k nim,
- přesnost, výstižnost a odborná i jazyková správnost ústního a písemného projevu,
- kvalita výsledků činností,
- osvojení účinných metod samostatného studia.

Výchovně vzdělávací výsledky se klasifikují podle těchto kritérií:

Stupeň 1 (výborný)

Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti uceleně, přesně a úplně a chápe vztahy mezi nimi. Pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti. Samostatně a tvořivě uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. Myslí logicky správně, zřetelně se u něho projevuje samostatnost a tvořivost. Jeho ústní a písemný projev je správný, přesný a výstižný. Grafický projev je přesný a estetický. Výsledky jeho činnosti jsou kvalitní, pouze s menšími nedostatky. Je schopen samostatně studovat vhodné texty.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti v podstatě uceleně, přesně a úplně. Pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti. Samostatně a produktivně nebo podle menších podnětů učitele uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. Myslí správně, v jeho myšlení se projevuje logika a tvořivost. Ústní a písemný projev mívá menší nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Kvalita výsledků činnosti je zpravidla bez podstatných nedostatků. Grafický projev je estetický, bez větších nepřesností. Je schopen samostatně nebo s menší pomocí studovat vhodné texty.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení si požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic a zákonitostí nepodstatné mezery. Při vykonávání požadovaných intelektuálních a motorických činností projevuje nedostatky. Podstatnější nepřesnosti a chyby dovede za pomoci učitele korigovat. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se dopouští chyb. Uplatňuje poznatky a provádí hodnocení jevů a zákonitostí podle podnětů učitele. Jeho myšlení je vcelku správné, ale málo tvořivé, v jeho logice se vyskytují chyby. V ústním a písemném projevu má nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti se projevují častější nedostatky, grafický projev je méně estetický a má menší nedostatky. Je schopen samostatně studovat podle návodu učitele.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení si požadovaných poznatků závažné mezery. Při provádění požadovaných intelektuálních a motorických činností je málo pohotový a má větší nedostatky. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují závažné chyby. Při využívání poznatků pro výklad a hodnocení jevů je nesamostatný. V logice myšlení se vyskytují závažné chyby, myšlení není tvořivé. Jeho ústní a písemný projev má vážné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti a v grafickém projevu se projevují nedostatky, grafický projev je málo estetický. Závažné nedostatky a chyby dovede žák s pomocí učitele opravit. Při samostatném studiu má velké těžkosti.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák si požadované poznatky neosvojil uceleně, přesně a úplně, má v nich závažné a značné mezery. Jeho dovednost vykonávat požadované intelektuální a motorické činnosti má velmi podstatné nedostatky. V uplatňování osvojených vědomostí a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují velmi závažné chyby. Při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí nedovede své vědomosti uplatnit ani s podněty učitele. Neprojevuje samostatnost v myšlení, vyskytují se u něho časté logické nedostatky. V ústním a písemném projevu má závažné nedostatky ve správnosti, přesnosti i výstižnosti. Kvalita výsledků jeho činnosti a grafický projev mají vážné nedostatky. Závažné nedostatky a chyby nedovede opravit ani s pomocí učitele. Nedovede samostatně studovat.

13.2 Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou praktického zaměření.

Převahu praktické činnosti mají v základní škole pracovní činnosti, praktika, základy techniky, domácí nauky.

Při klasifikaci v předmětech uvedených v s převahou praktického zaměření v souladu s požadavky učebních osnov se hodnotí:

- vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem,
- osvojení praktických dovedností a návyků, zvládnutí účelných způsobů práce,
- využití získaných teoretických vědomostí v praktických činnostech,
- aktivita, samostatnost, tvořivost, iniciativa v praktických činnostech,
- kvalita výsledků činností,
- organizace vlastní práce a pracoviště, udržování pořádku na pracovišti,
- dodržování předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a péče o životní prostředí,
- hospodárné využívání surovin, materiálů, energie, překonávání překážek v práci,
- obsluha a údržba laboratorních zařízení a pomůcek, nástrojů, nářadí a měřidel.

Výchovně vzdělávací výsledky se klasifikují podle těchto kritérií:

Stupeň 1 (výborný)

Žák soustavně projevuje kladný vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Pohotově, samostatně a tvořivě využívá získané teoretické poznatky při praktické činnosti. Praktické činnosti vykonává pohotově, samostatně uplatňuje získané dovednosti a návyky. Bezpečně ovládá postupy a způsoby práce; dopouští se jen menších chyb, výsledky jeho práce jsou bez závažnějších nedostatků. Účelně si organizuje vlastní práci, udržuje pracoviště v pořádku. Uvědoměle dodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a aktivně se stará o životní prostředí. Hospodárně využívá suroviny, materiál, energii. Vzorně obsluhuje a udržuje laboratorní zařízení a pomůcky, nástroje, nářadí a měřidla. Aktivně překonává vyskytující se překážky.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák projevuje kladný vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Samostatně, ale méně tvořivě a s menší jistotou využívá získané teoretické poznatky při praktické činnosti. Praktické činnosti vykonává samostatně, v postupech a způsobech práce se nevyskytují podstatné chyby. Výsledky jeho práce mají drobné nedostatky. Účelně si organizuje vlastní práci, pracoviště udržuje v pořádku. Uvědoměle udržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a stará se o životní prostředí. Při hospodárném využívání surovin, materiálů a energie se dopouští malých chyb. Laboratorní zařízení a pomůcky, nástroje, nářadí a měřidla obsluhuje a udržuje s drobnými nedostatky. Překážky v práci překonává s občasnou pomocí učitele.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák projevuje vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem s menšími výkyvy. Za pomoci učitele uplatňuje získané teoretické poznatky při praktické činnosti. V praktických činnostech se dopouští chyb a při postupech a způsobech práce potřebuje občasnou pomoc učitele. Výsledky práce mají nedostatky. Vlastní práci organizuje méně účelně, udržuje pracoviště v pořádku. Dodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a v malé míře přispívá k tvorbě a ochraně životního prostředí. Na podněty učitele je schopen hospodárně využívat suroviny, materiály a energii. K údržbě laboratorních zařízení, přístrojů, nářadí a měřidel musí být částečně podněcován. Překážky v práci překonává jen s častou pomocí učitele.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák pracuje bez zájmu a vztahu k práci, k pracovnímu kolektivu a praktickým činnostem. Získané teoretické poznatky dovede využít při praktické činnosti jen za soustavné pomoci učitele. V praktických činnostech, dovednostech a návycích se dopouští větších chyb. Při volbě postupů a způsobů práce potřebuje soustavnou pomoc učitele. Ve výsledcích práce má závažné nedostatky. Práci dovede organizovat za soustavné pomoci učitele, méně dbá o pořádek na pracovišti. Méně dbá na dodržování předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a o životní prostředí. Porušuje zásady hospodárnosti využívání surovin, materiálů a energie. V obsluze a údržbě laboratorních zařízení a pomůcek, přístrojů, nářadí a měřidel se dopouští závažných nedostatků. Překážky v práci překonává jen s pomocí učitele.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák neprojevuje zájem o práci a vztah k ní, ani k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Nedokáže ani s pomocí učitele uplatnit získané teoretické poznatky při praktické činnosti. V praktických činnostech, dovednostech a návycích má podstatné nedostatky. Nedokáže postupovat při práci ani s pomocí učitele. Výsledky jeho práce jsou nedokončené, neúplné, nepřesné, nedosahují předepsané ukazatele. Práci na pracovišti si nedokáže zorganizovat, nedbá na pořádek na pracovišti. Neovládá předpisy o ochraně zdraví při práci a nedbá na ochranu životního prostředí. Nevyužívá hospodárně surovin, materiálů a energie. V obsluze a údržbě laboratorních zařízení a pomůcek, přístrojů a nářadí, nástrojů a měřidel se dopouští závažných nedostatků.

13. 3 Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou výchovného zaměření

Převahu výchovného zaměření mají: výtvarná výchova, hudební výchova a zpěv, tělesná a sportovní výchova, výchova k občanství a ke zdraví.

Při klasifikaci v předmětech s převahou výchovného zaměření se v souladu s požadavky učebních osnov hodnotí:

- stupeň tvořivosti a samostatnosti projevu,
- osvojení potřebných vědomostí, zkušeností, činností a jejich tvořivá aplikace,
- poznání zákonitostí daných činností a jejich uplatňování ve vlastní činnosti,
- kvalita projevu,
- vztah žáka k činnostem a zájem o ně,
- estetické vnímání, přístup k uměleckému dílu a k estetice ostatní společnosti,
- v tělesné výchově s přihlédnutím ke zdravotnímu stavu žáka všeobecná, tělesná zdatnost, výkonnost a jeho péče o vlastní zdraví.

Výchovně vzdělávací výsledky se klasifikují podle těchto kritérií:

Stupeň 1 (výborný)

Žák je v činnostech velmi aktivní. Pracuje tvořivě, samostatně, plně využívá své osobní předpoklady a velmi úspěšně podle požadavků osnov je rozvíjí v individuálních a kolektivních projevech. Jeho projev je esteticky působivý, originální, procítěný, v hudební a tělesné výchově přesný. Osvojené vědomosti, dovednosti a návyky aplikuje tvořivě. Má výrazně aktivní zájem o umění, estetiku, brannost a tělesnou kulturu a projevuje k nim aktivní vztah. Úspěšně rozvíjí svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák je v činnostech aktivní, tvořivý, převážně samostatný na základě využívání svých osobních předpokladů, které úspěšně rozvíjí v individuálním a kolektivním projevu. Jeho projev je esteticky působivý a má jen menší nedostatky z hlediska požadavků osnov. Žák tvořivě aplikuje osvojené vědomosti, dovednosti a návyky v nových úkolech. Má aktivní zájem o umění, o estetiku a tělesnou zdatnost. Rozvíjí si v požadované míře estetický vkus, brannost a tělesnou zdatnost.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák je v činnostech méně aktivní, tvořivý, samostatný a pohotový. Nevyužívá dostatečně své schopnosti v individuální a kolektivním projevu. Jeho projev je málo působivý, dopouští se v něm chyb. Jeho vědomosti a dovednosti mají četnější mezery a při jejich aplikaci potřebuje pomoc učitele. Nemá dostatečný aktivní zájem o umění, estetiku a tělesnou kulturu. Nerozvíjí v požadované míře svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák je v činnostech málo aktivní a tvořivý. Rozvoj jeho schopností a jeho projev jsou málo uspokojivé. Úkoly řeší s častými chybami. Vědomosti a dovednosti aplikuje jen se značnou pomocí učitele. Projevuje velmi malou snahu a zájem o činnosti, nerozvíjí dostatečně svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák je v činnostech převážně pasivní. Rozvoj jeho schopností je neuspokojivý. Jeho projev je povětšinou chybný a nemá estetickou hodnotu. Minimální osvojené vědomosti a dovednosti nedovede aplikovat. Neprojevuje zájem o práci a nevyvíjí úsilí rozvíjet svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

14. Zásady pro používání slovního hodnocení včetně předem stanovených kritérií

14.1. O slovním hodnocení výsledků vzdělávání žáka na vysvědčení rozhoduje ředitel školy se souhlasem školské rady a po projednání v pedagogické radě.

14.2. Třídní učitel po projednání s vyučujícími ostatních předmětů převede slovní hodnocení do klasifikace nebo klasifikaci do slovního hodnocení v případě přestupu žáka na školu, která hodnotí odlišným způsobem, a to na žádost této školy nebo zákonného zástupce žáka.

14.3. Je-li žák hodnocen slovně, převede třídní učitel po projednání s vyučujícími ostatních předmětů slovní hodnocení do klasifikace pro účely přijímacího řízení ke střednímu vzdělávání.

14.4. U žáka s vývojovou poruchou učení rozhodne ředitel školy o použití slovního hodnocení na základě žádosti zákonného zástupce žáka.

14.5. Při použití slovního hodnocení se výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem hodnotí tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména ve vztahu k očekávaným výstupům jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, ke svým vzdělávacím a osobnostním předpokladům a věku. Slovní hodnocení zahrnuje posouzení výsledků vzdělávání žáka v jejich vývoji, ohodnocení přístupu žáka ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon, a naznačení dalšího rozvoje žáka; obsahuje také zdůvodnění a doporučení, jak předcházet případným neúspěchům žáka a jak je překonávat. Výsledky vzdělávání žáka na konci prvního pololetí lze hodnotit souhrnně za všechny předměty. Slovní hodnocení lze použít i pro hodnocení chování žáka.

14.6. Zásady pro vzájemné převedení klasifikace a slovního hodnocení

Prospěch	
Ovládnutí učiva	
1 – výborný	ovládá bezpečně
2 – chvalitebný	ovládá
3 – dobrý	v podstatě ovládá
4 – dostatečný	ovládá se značnými mezerami
5 - nedostatečný	neovládá
Myšlení	
1 – výborný	pohotový, bystrý, dobře chápe souvislosti, samostatný
2 – chvalitebný	uvažuje celkem samostatně
3 – dobrý	menší samostatnost v myšlení
4 – dostatečný	nesamostatné myšlení, pouze s nápovědou
5 - nedostatečný	odpovídá nesprávně i na návodné otázky

Vyjadřování	
1 – výborný	výstižné a poměrně přesné
2 – chvalitebný	celkem výstižné
3 – dobrý	myšlenky vyjadřuje ne dost přesně
4 – dostatečný	myšlenky vyjadřuje se značnými obtížemi
5 - nedostatečný	nedokáže se samostatně vyjádřit, i na návodné otázky odpovídá nesprávně
Celková aplikace vědomostí	
1 – výborný	užívá vědomostí a spolehlivě a uvědoměle dovedností, pracuje samostatně, přesně a s jistotou
2 – chvalitebný	dovede používat vědomosti a dovednosti při řešení úkolů, dopouští se jen menších chyb
3 – dobrý	řeší úkoly s pomocí učitele a s touto pomocí snadno překonává potíže a odstraňuje chyby
4 – dostatečný	dělá podstatné chyby, nesnadno je překonává
5 - nedostatečný	praktické úkoly nedokáže splnit ani s pomocí
Aktivita, zájem o učení	
1 – výborný	aktivní, učí se svědomitě a se zájmem
2 – chvalitebný	učí se svědomitě

3 – dobrý	k učení a práci nepotřebuje větších podnětů
4 – dostatečný	malý zájem o učení, potřebuje stálé podněty
5 - nedostatečný	pomoc a pobízení k učení jsou zatím neúčinné
Chování	
1 – velmi dobré	Uvědoměle dodržuje pravidla chování a ustanovení vnitřního řádu školy. Méně závažných přestupků se dopouští ojediněle. Žák je však přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit.
2 - uspokojivé	Chování žáka je v rozporu s pravidly chování a s ustanoveními vnitřního řádu školy. Žák se dopustí závažného přestupku proti pravidlům slušného chování nebo vnitřnímu řádu školy; nebo se opakovaně dopustí méně závažných přestupků. Zpravidla se přes důtku třídního učitele školy dopouští dalších přestupků, narušuje výchovně vzdělávací činnost školy. Ohrožuje bezpečnost a zdraví svoje nebo jiných osob.
3 - neuspokojivé	Chování žáka ve škole je v příkrém rozporu s pravidly slušného chování. Dopustí se takových závažných přestupků proti školnímu řádu nebo provinění, že je jimi vážně ohrožena výchova nebo bezpečnost a zdraví jiných osob. Záměrně narušuje hrubým způsobem výchovně vzdělávací činnost školy. Zpravidla se přes důtku ředitele školy dopouští dalších přestupků.

14.7. Klasifikaci výsledků vzdělávání žáka v jednotlivých předmětech a chování žáka lze doplnit slovním hodnocením, které bude obsahovat i hodnocení klíčových kompetencí vymezených Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání.

15. Slovní hodnocení vychází ze sledování studijních výsledků žáka, jeho chování při výuce, připravenosti a postoje k učení. Posuzuje sociální chování žáka a respektuje jeho individuální zvláštnosti. Naznačuje další rozvoj žáka, obsahuje zdůvodnění hodnocení a doporučení, jak předcházet případným neúspěchům žáka.

16. Pro účely stanovení celkového prospěchu při slovním hodnocení nebo v případě použití kombinace slovního hodnocení a klasifikace se slovní hodnocení převede v katalogovém listu na klasifikační stupeň. Přihlédne se ke speciálním vzdělávacím potřebám žáka. Poté se stanoví celkový prospěch podle výše uvedených kritérií.

17. Vyučující daného předmětu volí pro slovní hodnocení formu osobního dopisu dítěti, používá věcné a dobře podložené formulace a celkové hodnocení by mělo vyznít převážně kladně.

C. Podrobnosti o komisionálních a opravných zkouškách.

1. Žáci devátých ročníků a žáci, kteří na daném stupni základní školy dosud neopakovali ročník, kteří na konci druhého pololetí neprospěli nejvýše ze dvou povinných předmětů s výjimkou předmětů výchovného zaměření, konají opravné zkoušky.
2. Opravné zkoušky se konají nejpozději do konce příslušného školního roku v termínu stanoveném ředitelem školy. Žák může v jednom dni skládat pouze jednu opravnou zkoušku. Opravné zkoušky jsou komisionální.
3. Žák, který nevykoná opravnou zkoušku úspěšně nebo se k jejímu konání nedostaví, neprospěl. Ze závažných důvodů může ředitel školy žákovi stanovit náhradní termín opravné zkoušky nejpozději do 15. září následujícího školního roku. Do té doby je žák zařazen do nejbližšího vyššího ročníku, popřípadě znovu do devátého ročníku.
4. V odůvodněných případech může krajský úřad rozhodnout o konání opravné zkoušky a komisionálního přezkoušení na jiné základní škole. Zkoušky se na žádost krajského úřadu účastní školní inspektor.

Plnění povinné školní docházky ve škole mimo území České republiky nebo v zahraniční škole na území České republiky

(1) Žák, který plní povinnou školní docházku ve škole mimo území České republiky, může na základě žádosti zákonného zástupce žáka konat za období nejméně jednoho pololetí školního roku, nejdéle však za období dvou školních roků, zkoušku v kmenové škole nebo ve škole zřízené při diplomatické misi České republiky (dále jen "zkoušející škola").

Zkouška se koná:

a) ve všech ročnících ze vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura, stanoveného Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání,

b) v posledních dvou ročnících prvního stupně ze vzdělávacího obsahu vlastivědné povahy vztahujícího se k České republice vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět, stanoveného Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání,

c) na druhém stupni ze vzdělávacího obsahu vztahujícího se k České republice vzdělávacího oboru Dějepis a ze vzdělávacího obsahu vztahujícího se k České republice vzdělávacího oboru Zeměpis, stanovených Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání.

(2) Před konáním zkoušky předloží zákonný zástupce žáka řediteli zkoušející školy vysvědčení žáka ze školy mimo území České republiky, včetně jeho překladu do českého jazyka, a to za období, za které se zkouška koná. V případě pochybností o správnosti překladu je ředitel zkoušející školy oprávněn požadovat předložení úředně ověřeného překladu. Po vykonání zkoušky vydá ředitel zkoušející školy žákovi vysvědčení.

(3) Pokud žák zkoušku podle odstavce 1 nekoná, doloží zákonný zástupce žáka řediteli kmenové školy plnění povinné školní docházky žáka předložením vysvědčení žáka ze školy mimo území České republiky za období nejvýše dvou školních roků, včetně jeho překladu do českého jazyka, v termínech stanovených ředitelem kmenové školy. V případě pochybností o správnosti překladu je ředitel kmenové školy oprávněn požadovat předložení úředně ověřeného překladu. Kmenová škola žákovi vysvědčení nevydává.

(4) Pokračuje-li žák, který konal zkoušky podle odstavce 1, v plnění povinné školní docházky v kmenové škole, zařadí ho ředitel kmenové školy do příslušného ročníku podle výsledků zkoušek.

(5) Pokračuje-li žák, který nekonal zkoušky podle odstavce 1, v plnění povinné školní docházky v kmenové škole, zařadí ho ředitel kmenové školy do příslušného ročníku po zjištění úrovně jeho dosavadního vzdělání a znalosti vyučovacího jazyka."

(6) Žák, který plní povinnou školní docházku formou individuální výuky v zahraničí, může na základě žádosti zákonného zástupce žáka konat za období nejméně jednoho pololetí školního roku, nejdéle však za období dvou školních roků, zkoušku ve zkoušející škole. Zkouška se koná z každého povinného předmětu vyučovaného v příslušných ročnících školního vzdělávacího programu zkoušející školy, s výjimkou předmětů volitelných. Po vykonání zkoušky vydá ředitel zkoušející školy žákovi vysvědčení.

(7) Pokud žák zkoušku podle odstavce 1 nekoná, doloží zákonný zástupce žáka řediteli kmenové školy plnění povinné školní docházky žáka předložením čestného prohlášení zákonného zástupce o vzdělávání žáka v době pobytu v zahraničí, a to za období nejvýše dvou školních roků, v termínech stanovených ředitelem kmenové školy. Kmenová škola žákovi vysvědčení nevydává.

(8) Pokračuje-li žák, který konal zkoušky podle odstavce 1, v plnění povinné školní docházky v kmenové škole, zařadí ho ředitel kmenové školy do příslušného ročníku podle výsledků zkoušek.

(9) Pokračuje-li žák, který nekonal zkoušky podle odstavce 1, v plnění povinné školní docházky v kmenové škole, zařadí ho ředitel kmenové školy do příslušného ročníku po zjištění úrovně jeho dosavadního vzdělání a znalosti vyučovacího jazyka.

(10) Žák, který plní povinnou školní docházku v zahraniční škole na území České republiky podle § 38 odst. 1 písm. c) školského zákona, s výjimkou škol podle § 18c, koná za období nejméně jednoho pololetí školního roku, nejdéle však za období dvou školních roků, zkoušku v kmenové škole. Zkouška se koná ze vzdělávacího obsahu podle § 18 odst. 1.

(11) Před konáním zkoušky předloží zákonný zástupce žáka řediteli kmenové školy vysvědčení žáka ze zahraniční školy na území České republiky, včetně jeho překladu do českého jazyka, a to za období, za které se zkouška koná. V případě pochybností o správnosti překladu je ředitel kmenové školy oprávněn požadovat předložení úředně ověřeného překladu. Po vykonání zkoušky vydá ředitel kmenové školy žákovi vysvědčení.

(12) Pokračuje-li žák v plnění povinné školní docházky v kmenové škole, zařadí ho ředitel kmenové školy do příslušného ročníku podle výsledků zkoušek.

(13) Žákovi, který plní povinnou školní docházku ve škole mimo území České republiky podle § 38 odst. 1 písm. a) školského zákona a nekonal zkoušky, vydá ředitel kmenové školy vysvědčení, jestliže

a) ve vzdělávacím programu školy mimo území České republiky je na základě mezinárodní smlouvy nebo v dohodě s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy zařazen vzdělávací obsah podle § 18 odst. 1 a žák byl z tohoto obsahu hodnocen, nebo

b) žák je zároveň žákem poskytovatele vzdělávání v zahraničí, který v dohodě s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy poskytuje občanům České republiky vzdělávání ve vzdělávacím obsahu podle § 18 odst. 1 a který žáka z tohoto vzdělávacího obsahu hodnotil.

(14) Žákovi, který plní povinnou školní docházku v zahraniční škole na území České republiky podle § 38 odst. 1 písm. c) školského zákona, v jejímž vzdělávacím programu je na základě mezinárodní smlouvy zařazen vzdělávací obsah podle § 18 odst. 1, byl z tohoto vzdělávacího obsahu hodnocen zahraniční školou na vysvědčení a v souladu s mezinárodní smlouvou nekonal zkoušky, ředitel kmenové školy vydá vysvědčení.

(15) Ředitel kmenové školy vydá vysvědčení za období nejméně jednoho pololetí školního roku, nejdéle však za období dvou školních roků. Hodnocení ze vzdělávacího obsahu podle § 18 odst. 1 vyhlásky se na tomto vysvědčení uvede v případech podle odstavce 1 písm. a) a odstavce 2 v souladu s vysvědčením vydaným školou mimo území České republiky nebo zahraniční školou na území České republiky a v případě podle odstavce 1 písm. b) v souladu s osvědčením vydaným zahraničním poskytovatelem

(16) Pokračuje-li žák, kterému ředitel kmenové školy vydal vysvědčení, v plnění povinné školní docházky v kmenové škole, zařadí jej ředitel kmenové školy do příslušného ročníku na základě tohoto vysvědčení.

(17) Žáka, který plnil povinnou školní docházku ve škole zřízené při diplomatické misi České republiky nebo konzulárním úřadu České republiky a pokračuje v plnění povinné školní docházky v kmenové škole, zařadí ředitel kmenové školy do příslušného ročníku podle dosavadních výsledků vzdělávání doložených vysvědčením.

(18) Žáka, na kterého se vztahuje povinná školní docházka a který nekonal zkoušky podle § 18 až 18b z jiných než touto vyhláškou stanovených důvodů, zařazuje ředitel kmenové školy do příslušného ročníku po zjištění úrovně jeho dosavadního vzdělání a znalosti vyučovacího jazyka.

Odlišnosti pro komisionální přezkoušení na základní škole a pro opravné zkoušky

1. Komisi pro komisionální přezkoušení jmenuje ředitel školy; v případě, že je vyučujícím daného předmětu ředitel školy, jmenuje komisi krajský úřad.
2. Komise je tříčlenná a tvoří ji:
 - a) předseda, kterým je ředitel školy, popřípadě jím pověřený učitel **zkoušející školy**, nebo v případě, že vyučujícím daného předmětu je ředitel školy, krajským úřadem jmenovaný jiný pedagogický pracovník školy,
 - b) zkoušející učitel, jímž je vyučujícím daného předmětu ve třídě, v níž je žák zařazen, popřípadě jiný vyučujícím daného předmětu,
 - c) přísedící, kterým je jiný vyučujícím daného předmětu nebo předmětu stejné vzdělávací oblasti stanovené Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání.
3. Výsledek přezkoušení již nelze napadnout novou žádostí o přezkoušení. Výsledek přezkoušení stanoví komise hlasováním. Výsledek přezkoušení se vyjádří slovním hodnocením nebo stupněm prospěchu. Ředitel školy sdělí výsledek přezkoušení prokazatelným způsobem žákovi a zákonnému zástupci žáka. V případě změny hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí se žákovi vydá nové vysvědčení.
4. O přezkoušení se pořizuje protokol, který se stává součástí dokumentace školy.
5. Žák může v jednom dni vykonat přezkoušení pouze z jednoho předmětu. Není-li možné žáka ze závažných důvodů ve stanoveném termínu přezkoušet, stanoví orgán jmenující komisi náhradní termín přezkoušení.
6. Konkrétní obsah a rozsah přezkoušení stanoví ředitel školy v souladu se školním vzdělávacím programem.
7. Vykonáním přezkoušení není dotčena možnost vykonat opravnou zkoušku.

8. V případě, že zákonný zástupce žáka má pochybnosti o správnosti výsledku zkoušky, může požádat o přezkoušení podle § 22.

D. Způsob získávání podkladů pro hodnocení

1. Podklady pro hodnocení a klasifikaci získávají vyučující zejména: soustavným diagnostickým pozorováním žáků, sledováním jeho výkonů a připravenosti na vyučování, různými druhy zkoušek (písemné, ústní, grafické, praktické, pohybové,...), kontrolními písemnými pracemi, analýzou výsledků různých činností žáků, konzultacemi s ostatními vyučujícími, podle potřeby i s psychologickými, zdravotnickými pracovníky a rodiči.

2. Žák 2. až 9. ročníku základní školy musí mít z každého předmětu alespoň dvě známky za každé pololetí. Známky získávají vyučující průběžně během celého klasifikačního období.

Zkoušení je prováděno zásadně před kolektivem třídy, nepřípustné je individuální přezkušování po vyučování v kabinetech. Výjimka je možná jen při diagnostikované vývojové poruše, kdy je tento způsob doporučen ve zprávě psychologa.

3. Učitel oznamuje žákovi výsledek každé klasifikace, klasifikaci zdůvodňuje a poukazuje na klady a nedostatky hodnocených projevů, výkonů, výtvorů. Po ústním vyzkoušení oznámí učitel žákovi výsledek hodnocení okamžitě. Výsledky hodnocení písemných zkoušek a prací a praktických činností oznámí žákovi nejpozději do 14 dnů. Učitel sděluje všechny známky, které bere v úvahu při celkové klasifikaci, zástupcům žáka a to zejména prostřednictvím zápisů do žakovské knížky - současně se sdělováním známek žákům.

4. Kontrolní písemné práce a další druhy zkoušek rozvrhne učitel rovnoměrně na celý školní rok.

5. O termínu písemné zkoušky, která má trvat celou vyučovací hodinu, informuje vyučující žáky dostatečně dlouhou dobu předem. Ostatní vyučující o tom informuje formou zápisu do třídní knihy. V jednom dni mohou žáci konat jen jednu zkoušku uvedeného charakteru.

6. Učitel je povinen vést soustavnou evidenci o každé klasifikaci žáka průkazným způsobem tak, aby mohl vždy doložit správnost celkové klasifikace žáka i způsob získání známek (ústní zkoušení, písemné...). V případě dlouhodobé nepřítomnosti nebo rozvázání pracovního poměru v průběhu klasifikačního období předá tento klasifikační přehled zastupujícímu učiteli nebo vedení školy.

7. Klasifikační stupeň určí učitel, který vyučuje příslušnému předmětu. Při dlouhodobějším pobytu žáka mimo školu (lázeňské léčení, léčebné pobyty, dočasné umístění v ústavech, apod.) vyučující respektuje známky žáka, které škole sdělí škola při instituci, kde byl žák umístěn; žák se znovu neprezkúšuje.

8. Při určování stupně prospěchu v jednotlivých předmětech na konci klasifikačního období se hodnotí kvalita práce a učební výsledky, jichž žák dosáhl za celé klasifikační období. Stupeň prospěchu se neurčuje na základě průměru z klasifikace za příslušné období. Výsledná známka za klasifikační období musí odpovídat známkám, které žák získal a které byly sděleny rodičům.

9. Případy zaostávání žáků v učení a nedostatky v jejich chování se projednají v pedagogické radě, a to zpravidla k 15. listopadu a 15. dubnu. Rodiče jsou se zhoršením prospěchu a chování bezprostředně písemně informováni prostřednictvím žákovské knížky.
10. V případě mimořádného zhoršení prospěchu žáka informuje rodiče vyučující předmětu bezprostředně a prokazatelným způsobem.
11. Na konci klasifikačního období, v termínu, který určí ředitel školy, nejpozději však 48 hodin před jednáním pedagogické rady o klasifikaci, zapíše učitelé příslušných předmětů číselné výsledky celkové klasifikace do katalogových listů a do třídního výkazu a připraví návrhy na umožnění opravných zkoušek, na klasifikaci v náhradním termínu apod. Do katalogových listů jsou průběžně zapisována udělená výchovná opatření.
12. Zákonné zástupce žáka informuje o prospěchu a chování žáka: třídní učitel a učitelé jednotlivých předmětů v polovině prvního a druhého pololetí na třídních schůzkách a kdykoli během školního roku, pokud o to zákonní zástupci žáka požádají. Informace jsou rodičům předávány převážně při osobním jednání na třídních schůzkách nebo při individuálních konzultacích. Údaje o klasifikaci a hodnocení chování jsou sdělovány pouze zástupcům žáka, nikoli veřejně.
13. Pokud je klasifikace žáka stanovena na základě písemných nebo grafických prací, vyučující tyto práce uschovávají po dobu, během které se klasifikace žáka určuje nebo ve které se k ní mohou zákonní zástupci žáka odvolat - tzn. celý školní rok včetně hlavních prázdnin, v případě žáků s odloženou klasifikací nebo opravnými zkouškami až do 30. 10. dalšího školního roku. Opravené písemné práce musí být předloženy všem žákům a na požádání ve škole také rodičům.
14. Vyučující dodržují zásady pedagogického taktu, zejména neklasifikují žáky ihned po jejich návratu do školy po nepřítomnosti delší než jeden týden. Po dohodě s vyučujícím si žáci zameškané učivo doplní. Pokud je žák uvolněn na dobu jednoho týdne z důvodu rodinné rekreace, je povinen doplnit si zameškané učivo nejpozději do dvou dnů po nástupu do školy. Učitel klasifikuje jen probrané učivo. Před prověřováním znalostí musí mít žáci dostatek času k naučení, procvičení a zažití učiva, prověřování znalostí provádět až po dostatečném procvičení učiva.
15. Třídní učitelé (výchovný poradce) jsou povinni seznamovat ostatní vyučující s doporučením psychologických vyšetření, které mají vztah ke způsobu hodnocení a klasifikace žáka a způsobu získávání podkladů. Údaje o nových vyšetřeních jsou součástí zpráv učitelů (nebo výchovného poradce) na pedagogické radě.
16. Podkladem pro hodnocení chování je dodržování školního řádu. Výchovná opatření navrhuje třídní učitel po projednání s ostatními vyučujícími.
17. Při hodnocení chování se přihlíží k věku, morální a rozumové vyspělosti žáka; k uděleným opatřením k posílení kázně se přihlíží pouze tehdy, jestliže tato opatření byla neúčinná.

E. Způsob hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

1. Dítětem, žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je osoba se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním nebo sociálním znevýhodněním. Zdravotním postižením je pro účely školských přepisů mentální, tělesné, zrakové nebo sluchové postižení, vady řeči, souběžné postižení více vadami, autismus a vývojové poruchy učení nebo chování. Zdravotním znevýhodněním zdravotní oslabení, dlouhodobá nemoc nebo lehčí zdravotní poruchy vedoucí k poruchám učení a chování, které vyžadují zohlednění při vzdělávání. Sociálním znevýhodněním je rodinné prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením, ohrožení sociálně patologickými jevy, nařízená ústavní výchova nebo uložená ochranná výchova, nebo postavení azylanta a účastníka řízení o udělení azylu na území České republiky.
2. Děti, žáci se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na vytvoření nezbytných podmínek při vzdělávání i klasifikaci a hodnocení.
3. Při hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami se přihlíží k povaze postižení nebo znevýhodnění. Vyučující respektují doporučení pedagogicko-psychologických vyšetření žáků a uplatňují je při klasifikaci a hodnocení chování žáků ve všech vyučovacích předmětech, ve kterých se projevuje postižení žáka, a také volí vhodné a přiměřené způsoby získávání podkladů.
4. U žáka s vývojovou poruchou učení rozhodne ředitel školy o použití slovního hodnocení na základě žádosti zákonného zástupce žáka.
5. Pro zjišťování úrovně žakových vědomostí a dovedností volí učitel takové formy a druhy zkoušení, které odpovídají schopnostem žáka a na něž nemá porucha negativní vliv
6. Vyučující klade důraz na ten druh projevu, ve kterém má žák předpoklady podávat lepší výkony. Při klasifikaci se nevychází z prostého počtu chyb, ale z počtu jevů, které žák zvládl.
7. Klasifikace je provázena hodnocením pozitivních stránek výkonu, objasněním podstaty neúspěchu a návodem, jak mezery a nedostatky překonávat. Při hodnocení respektuje vyučující osobní tempo dítěte a oceňuje jeho snahu.
8. Všechna navrhovaná pedagogická opatření se zásadně projednávají s rodiči a jejich souhlasný či nesouhlasný názor je respektován.
9. Třídní učitel sdělí vhodným způsobem ostatním žákům ve třídě podstatu individuálního přístupu a způsobu hodnocení a klasifikace žáka.
10. Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných se řídí vyhláškou č. 73/2005 Sb. o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami, ve znění vyhlášky č. 62/2007 Sb.

F. Zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků

1. Škola pomáhá dětem hodnotit průběh a výsledky učení, podporuje jejich sebedůvěru a pocit úspěšnosti v učení. Snaží se v dětech vypěstovat sebeúctu – prožitek vlastní hodnoty, orientovat je na zvládání požadavků a vytvářet postoj k učení: „Dobře zvládám úkoly a vím, jak na ně.“
2. Zásady, jak naučit děti učit se a rozvíjet jejich sebevědomí:
 - a/ Ukazovat dětem souvislost učení s osobními zájmy.
 - b/ Vést děti k pochopení důležitosti tématu, kterému se učí, pro jejich život.
 - c/ Přizpůsobovat podle možností výuku zájmům a potřebám žáků.
 - d/ Pomáhat dětem v poznání, v čem a jak se mohou zlepšit.
3. Metody a formy sebehodnocení žáků:
 - a/ Kladení osobně zacílených otázek „typu TY“, které mají žákovi pomoci, aby se s učební látkou ztotožnil /např. Co o tom víš? Co se chceš dozvědět? Už jsi někdy slyšel o ...? Co si myslíš, jaké to asi je, když ...? /.
 - b/ Osobní pohovor učitele se žákem o jeho pokrocích a úspěších.
 - c/ Variabilní typy dotazníků, které od dítěte vyžadují vyjádření k různým aspektům učiva a k plnění klíčových kompetencí.
 - d/ Na prvním stupni napsání vlastního vysvědčení na konci školního roku a dopisu „sobě“ na konci 5. a 9. roč.
4. Vhodné formy sebehodnocení volí vyučující podle vlastního uvážení s přihlédnutím k věku žáků.
5. Sebehodnocení žáků nemá nahradit klasické hodnocení (hodnocení žáka pedagogem), ale má pouze doplňovat a rozšiřovat evaluační procesy a více aktivizovat žáka.

11.2. Vlastní hodnocení školy

Oblasti vlastního hodnocení

1. Program školy
 - soulad školního programu s RVP
 - programová nabídka
2. Podmínky vzdělávání
 - personální, materiální, technické, ekonomické a hygienické podmínky vzdělávání
3. Průběh vzdělávání
 - používání rozmanitých metod práce
 - užívání motivačních nástrojů
 - míra náročnosti výuky
 - propojení výuky s počátečními znalostmi žáků a jejich zkušenostmi z reálného života
 - vytvoření prostoru k tvůrčí činnosti a vyjadřování vlastních názorů
 - míra rozvíjení dovedností a klíčových kompetencí stanovených ve školním vzdělávacím programu
 - míra zohledňování individuálních vzdělávacích potřeb žáků
 - dodržování individuálních vzdělávacích plánů učiteli, rodiči a žáky
 - uplatňování sebehodnocení žáků
4. Výsledky vzdělávání
 - vědomosti, dovednosti a postoje v jednotlivých vzdělávacích oblastech
 - užívání různých nástrojů hodnocení
 - stanovení jasných a srozumitelných kritérií žákovských výkonů
 - vyhledávání možností, jak zlepšit žákovu práci
5. Podpora školy žákům, spolupráce s rodiči, vliv vzájemných vztahů školy, žáků, rodičů a dalších osob na vzdělávání
 - školní klima, vzájemné vztahy
 - otázka bezpečnosti prostředí
 - řešení projevů rizikového chování
 - míra komunikace s rodiči všech žáků
 - zapojení školy do života v obci
 - prezentace školy
6. Řízení školy, kvalita personální práce
 - vytváření zázemí pro kvalitní práci učitelů

- kvalita dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků

Cíle vlastního hodnocení

Cílem vlastního hodnocení školy je zjistit aktuální informace o stavu školy a tím získat podklady pro plánování a realizaci dalšího rozvoje školy. Škola každoročně sleduje některé oblasti vlastního hodnocení a výsledky se stávají východiskem pro zpracování výroční zprávy.

Nástroje vlastního hodnocení

- rozbor dokumentace školy
- rozhovory s učiteli, rodiči a žáky
- dotazníky pro učitele, rodiče a žáky
- srovnávací testy
- hospitace
- žákovské práce

12. Přílohy**12.1. Nepovinné předměty**

Nepovinné předměty ve školním roce 2012/2013				
Nabídka nepovinných předmětů	1.ročník	2. ročník	6. – 9. ročník	2. – 4. ročník
Anglický jazyk	1	2		
Cvičení z českého jazyka			2	
Náš svět - „Koumák“				2

Anglický jazyk**Charakteristika předmětu Anglický jazyk**

Základním cílem výuky angličtiny v 1. a 2. třídě je seznámení dětí s cizím jazykem, probuzení zájmu žáka o cizí jazyk a o vytváření pozitivního vztahu k tomuto předmětu. Pozornost se soustřeďuje zejména na osvojení zvukové podoby jazyka a na zvládnutí vztahů mezi jeho zvukovou a grafickou stránkou na podkladě rozvíjení základů řečových dovedností.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu Anglický jazyk

Vyučovací předmět Anglický jazyk se vyučuje v 1. a 2. ročníku jako nepovinný předmět s časovou dotací 1 hodina týdně v 1. ročníku a 2 hodiny ve 2. ročníku. Vzhledem k zátěži, kterou představuje výuka cizího jazyka v 1. ročníku, může být tato hodina rozdělena na 2 celky, které dohromady tvoří 45 minut.

Obsahem předmětu je pro děti blízká slovní zásoba:

- zvířata
- barvy
- hračky
- anglická abeceda

- číselky do 10
- ovoce, zelenina
- oblečení

Sjednocujícím metodickým prvkem všech těchto témat je hra a melodie. Žáci si pomocí tematických písniček, říkanek a her osvojují výše uvedenou slovní zásobu a jednoduché větné vazby: „Jsem“, „Mám“, „Nemám“, „Mám rád“, „Nemám rád“ atd.

Cvičení z českého jazyka

Charakteristika předmětu Cvičení z českého jazyka

Základním cílem nepovinného předmětu Cvičení z českého jazyka je opakování a procvičování základních jazykových jevů pro dorozumívání v ústní i písemné podobě. Je prioritně určen pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami na 2. stupni základní školy.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu Cvičení z českého jazyka

Nepovinný předmět Cvičení z českého jazyka se vyučuje na 2. stupni s časovou dotací dvě hodiny týdně a tematicky navazuje na očekávané výstupy vyučovacího předmětu Český jazyk (Jazyková výchova) v jednotlivých ročnících. Předmět využívá formy práce založené na individuální a skupinové práci, žáci vyhledávají informace potřebné k řešení jazykových cvičení, používají gramatické přehledy učiva, jazykové příručky a slovníky. Učitel vede žáky ke zvládnutí základních mluvnických jevů, při výuce pracuje s materiály určenými pro žáky s vývojovými poruchami učení. Žákům poskytuje ihned zpětnou vazbu, povzbuzuje je a pozitivně motivuje.

Náš svět – „Koumák“

Charakteristika předmětu Náš svět – „Koumák“

Základním cílem nepovinného předmětu **Náš svět** je zábavnou, zážitkovou formou seznámit děti s některými zákonitostmi, s kterými se setkáváme každý den. Probudit v žácích zájem o přírodu a o své okolí, utvářet zvědavý a pozitivní vztah k světu kolem nás. Předmět by měl vést žáka k poznávání vztahu člověka a životního prostředí a k uvědomování si nezbytnosti zachování podmínek života.

Základním pilířem tohoto kroužku bude hledání odpovědí na otázky pomocí pokusů a prožitých zkušeností.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu Náš svět

Nepovinný předmět Náš svět je určen pro žáky 2. – 4. ročníku s časovou dotací 2 hodiny týdně.

Obsahové zaměření:

- počasí, klima
- biologické pokusy v oblasti rostlinné, živočišné a ekologické
- tajemství vody, půdy a hornin

Základem tohoto nepovinného předmětu je interdisciplinární přístup s přesahy do vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět. Sjednocujícím prvkem všech témat jsou pokusy, které v žácích rozvíjejí samostatnost, zodpovědnost, zvědavost a přemýšlení. Žáci se také seznámí na hodinách mimo školu se zajímavými lidmi z různých oborů, navštíví různé tematicky zaměřené výstavy a exkurze. Blíže poznají okolní prostředí školy a širšího regionu.

12.2. Povinně volitelné předměty

Povinně volitelné předměty ve školním roce 2012/2013				
Nabídka povinně volitelných předmětů	6. ročník	7. – 9. ročník		
Konverzace v anglickém jazyce	1			
Informatika	1	2		
Biologický seminář		2		
Technická praktika		2		
Německý jazyk		2		
Sportovní hry		2		

Konverzace v anglickém jazyce v 6. ročníku**Charakteristika předmětu Konverzace v anglickém jazyce v 6. ročníku**

Konverzace v anglickém jazyce slouží především k rozvíjení a prohloubení látky, probírané v předmětu Anglický jazyk, hlubšímu osvojování slovní zásoby, slovních spojení, frází a obrátů, gramatiky a především schopnosti vyjadřování v tematicky širších a obsahově náročnějších projevech, komunikaci, porozumění rodilému mluvčímu v jeho přirozeném tempu řeči a s přirozenou intonací, odhadování neznámého slovního materiálu, používání naučeného jazykového materiálu v běžných každodenních situacích, vyjadřování svých myšlenek jednoduchou formou pomocí známého jazykového materiálu, schopnosti začínat, udržovat a ukončovat konverzaci, seznámení s konverzačními obraty a zvyky v anglicky mluvících zemích, seznámení žáků s realitami, kulturou, etiketou a zvyky anglicky mluvících zemí.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu Konverzace v anglickém jazyce v 6. ročníku

Vyučovací předmět Konverzace v anglickém jazyce se vyučuje v 6. ročníku jako povinně volitelný předmět s časovou dotací 1 hodina za 2 týdny, žáci jsou rozděleni do dvou skupin. Tematicky předmět navazuje na předmět Anglický jazyk.

Témata:

- Anglicky mluvící země

- Základní společenské obraty a fráze
- Osobnosti, národní zvyky a symboly
- Určování hodin a času
- Vyjádření přání a potřeb
- Besedy o knihách
- Filmy
- Každodenní zvyky a činnosti
- Jednoduché příběhy

Konverzace v anglickém jazyce v 7. - 9. ročníku

Charakteristika předmětu Konverzace v anglickém jazyce v 7. - 9. ročníku

Cílem předmětu Konverzace v anglickém jazyce je usnadnit žákům běžnou komunikaci v angličtině rozvíjením slovní zásoby, upevňováním slovních spojení a frází a pomoci odbourávat nejistoty při kontaktu s cizím jazykem a překonávat obavy při jeho používání. Žáci v hodinách konverzace simulují situace běžného života a seznamují se s kulturou, zvyky a reáliemi anglicky mluvících zemí.

Základní komunikační dovednosti, které žáci v v hodinách procvičují, jsou „poslech a mluvení“, případně „čtení a mluvení“. V hodinách „Konverzace v anglickém jazyce“ je používána celá škála didaktických metod a pomůcek: role-play, řízený rozhovor, řízená diskuse, dotazníky a průzkumy, obrázky, DVD a video nahrávky, CD nahrávky, zpětný projektor, dataprojektor, IT učebna s softwarovými programy na procvičování výslovnosti a internetové stránky s konverzačními tématy.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu Konverzace v anglickém jazyce v 7. - 9. ročníku

Vyučovací předmět „Konverzace v anglickém jazyce“ se vyučuje jako povinně-volitelný předmět s časovou dotací 2 hodiny týdně. Tematicky navazuje na předmět Anglický jazyk.

Základní témata procvičovaná v rámci předmětu „Konverzace v anglickém jazyce“ jsou:

- charakteristika osoby
- můj den
- moje rodina
- moje škola
- místo, kde žiji
- strava a zdraví
- zvířata
- sporty
- povolání

- příroda a její ochrana
- kultura – kino, divadlo, výstavy
- anglicky mluvící země (Velká Británie, USA, Kanada, Austrálie, Irsko)
- současný svět a globalizace
- multikulturní společnost

Technická praktika

Charakteristika předmětu Technická praktika

Technická praktika se zaměřují na rozvoj dovedností v oblasti uživatelské techniky, na praktické řešení problémů kreativním způsobem. Jde především o dovednosti technické komunikace a dovednosti v používání běžných technických prostředků, praktické řešení technických problémů v běžných životních situacích. Prohlubuje a rozvíjí vědomosti z oblasti matematiky, fyziky a informatiky.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu Technická praktika

Vyučovací předmět Technická praktika se vyučuje v 7., 8. a 9. ročníku jako povinně volitelný předmět s časovou dotací 2 hodiny týdně.

Tematicky navazuje na předmět Fyzika. Vyučuje se v pracovních fyziky a chemie.

Témata:

Funkce a užití základních nástrojů, nářadí a pomůcek v domácnosti.

Poznání technických principů v oblasti mechanismů.

Seznámení se základními konstrukčními prvky prostřednictvím stavebnic.

Užití elektrické energie ve výrobě a domácnosti.

Jednoduché elektroinstalační práce.

Sestavení a zapojení jednoduchých elektrických obvodů pomocí žákovských stavebnic.

Zhotovení nebo sestavení jednoduchého elektrotechnického zařízení podle technické dokumentace.

Bezpečnostní pravidla při obsluze elektrických zařízení.

Údržba a technika oprav jednoduchých zařízení.

Připojování elektrických zdrojů a spotřebičů do elektrických obvodů.

Žáci jsou vedeni k

- hlubšímu osvojování základních pojmů a vztahů v oblasti fyziky
- praktickému využití poznatků z fyziky
- využívání prostředků techniky
- rozvoji abstraktního a exaktního myšlení
- logickému a kritickému myšlení

Učitel

- vede žáky k plánování postupů a úkolů
- používá konkrétní úlohy z běžného života
- zařazuje zajímavé a zábavné úlohy rozvíjející úsudek
- zařazuje alternativní metody práce – zejména práce ve skupinách

K dosažení očekávaných výstupů žáci využívají

- stavebnice pro mechaniku
- elektrotechnické stavebnice
- stavebnice pro optiku
- různé měřicí přístroje
- interaktivní tabuli

Očekávané výstupy

- změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny
- využívá Newtonovy zákony pro objasňování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích
- aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů
- využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů
- rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku
- posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí
- sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu
- rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí
- rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností
- využívá Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických problémů
- zapojí správně polovodičovou diodu
- využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh
- rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice

Biologický seminář

Charakteristika předmětu Biologický seminář

Biologický seminář slouží k formování znalostí, dovedností a postojů slučitelných s trvale udržitelným rozvojem společnosti (uvažování v dlouhodobé perspektivě, přebírání odpovědnosti za další generace, vědomí omezenosti kapacity životního prostředí, princip předběžné opatrnosti a prevence, sociální spravedlnost, zohlednění vztahu lokálního a globálního „Mysli globálně – jednej lokálně“, nemateriální hodnotové orientace). Vede k formování zdravého životního stylu, k získávání znalostí o živé a neživé přírodě. Rozvíjí kritické myšlení a ukazuje místo člověka ve světě. Prohlubuje a rozvíjí znalosti a dovednosti osvojené v hodinách přírodopisu. Klade důraz na bezprostřední kontakt s přírodou.

Využívá široké nabídky dalších vzdělávacích institucí (výukové programy, přednášky, výstavy...), např. ZOO, Botanická zahrada, muzea, výstavy, centra ekologické výchovy...

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu Biologický seminář

Vyučovací předmět Biologický seminář se vyučuje v 7., 8. a 9. ročníku jako povinně volitelný předmět s časovou dotací 2 hodiny týdně.

Témata: Rostliny
Živočichové
Zdraví
Neživá příroda
Ekologie
Trvale udržitelný rozvoj (TUR)

Žáci jsou vedeni

- k aplikování osvojených poznatků v každodenním životě, k orientaci v problémových situacích
- ke kladení otázek a k analyzování správných odpovědí
- k pochopení kauzality jevů v přírodním prostředí
- k vyhledávání, třídění, propojování a zpracovávání informací z různých zdrojů

Sportovní hry

Charakteristika předmětu Sportovní hry

Volitelný vyučovací předmět *Sportovní hry* vychází ze vzdělávací oblasti *Člověk a zdraví*. Svým vzdělávacím obsahem navazuje na povinný předmět *Tělesná výchova*, který ve své podstatě rozšiřuje. Pomáhá žákům ještě více rozvíjet jejich pohybové schopnosti a dovednosti, zvyšovat jejich zdatnost a výkonnost a uspokojovat v optimální míře jejich pohybové potřeby a zájmy. Výuka je zaměřena na správné vykonávání vybraných pohybových činností, dodržování vhodného denního režimu, praktické naplňování zásad zdravého životního stylu, regeneraci sil, ochranu zdraví a života při různých sportovních činnostech. Velký důraz je kladen na rozvíjení schopnosti týmové spolupráce a komunikace při pohybu v různých sportovních hrách a soutěžích, rozvíjení disciplinovanosti a smyslu pro čestné a „sportovní“ chování a jednání. Při volbě vhodných forem a metod výuky a při volbě konkrétních činností vyučujícím hraje velkou roli žákův prožitek, pocit úspěchu a pozitivní sebehodnocení.

Obsahové, časové organizační vymezení předmětu Sportovní hry

Vzdělávací obsah volitelného předmětu Sportovní hry navazuje na konkretizované výstupy předmětu Tělesná výchova v jednotlivých tematických blocích konkretizovaného učiva, které rozšiřuje. Výběr rozšiřujícího učiva je ovlivněn prostorovými a materiálními podmínkami školy, možnostmi, potřebami a především zájmem žáků (v souvislosti s tím, které sportovní trendy se aktuálně rozvíjejí a o které jeví žáci největší zájem).

Zaměřuje se :

utkáni

- na základy sportovních her: manipulace s míčem, pálkou či jiným herním náčiním, na herní činnost jednotlivce, na spolupráci ve hře, průpravné hry,
- na pohybové hry s různým zaměřením, netradiční pohybové hry a aktivity
- na turistiku a pobyt v přírodě
- na plavání: hygiena plavání, adaptace na vodní prostředí, základní plavecké dovednosti, jeden plavecký způsob (plavecká technika), prvky sebezáchrany a pomoc tonoucím
- bruslení: hry na sněhu a ledě, základní techniky pohybu na bruslích (podle podmínek školy)
- další pohybové činnosti (podle podmínek školy a zájmu žáků)

Vyučovací předmět Sportovní hry se vyučuje v 7., 8. a 9. ročníku jako povinně volitelný předmět s časovou dotací 2 hodiny týdně.

Výuka Sportovních her je organizována v tělocvičně ZŠ nebo v tělocvičně DTJ ve Velké Chuchli. Současně jsou využívána i jiná sportoviště: areál zdraví v Chuchelském háji, tenisové kurty ve Velké Chuchli, krytý plavecký bazén na Barrandově či Radlicích apod.

Německý jazyk

Charakteristika předmětu Německý jazyk

Povinně volitelný předmět Německý jazyk vychází ze vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Žáci si ho mohou zvolit z nabídky povinně volitelných předmětů jako druhý cizí jazyk. Výuka předmětu směřuje k tomu, aby se žáci dorozuměli s cizincem v běžných situacích a dokázali s ním hovořit o jednoduchých tématech (rodina, škola, záliby, koníčky, sport, volný čas apod.). Po absolvování výuky žák získává základy pro další studium i samostudium tohoto jazyka. Pomáhá žákům rozvíjet jejich jazykové kompetence a komunikační dovednosti v dalším cizím jazyce, je koncipován tak, aby žáci měli možnosti směřovat k úrovni A1 (podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky).

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu Německý jazyk

Obsah předmětu, způsob a metody jeho výuky jsou vedeny tak, že na konci výuky žáci rozumí známým každodenním výrazům a zcela základním frázím, jejichž cílem je vyhovět konkrétním potřebám, a používá tyto výrazy a fráze. Rozumí známým slovům a základním frázím týkajících se osoby žáka, rodiny a bezprostředního konkrétního okolí, pokud lidé hovoří pomalu a zřetelně. Domluví se jednoduchým způsobem, je-li jeho partner ochoten zopakovat pomaleji svou výpověď nebo ji přeformulovat a pomoci mu formulovat, co se snaží říci. Klade jednoduché otázky a na podobné otázky odpovídá, pokud se týkají jeho základních potřeb nebo jde-li o věci, jež jsou mu důvěrně známy. Jednoduchými frázemi a větami popíše místo, kde žije, a lidi, které zná. Napíše stručný, jednoduchý text na pohlednici, například pozdrav z dovolené. Vyplní formuláře obsahující osobní údaje, například své jméno, národnost a adresu při přihlašování v hotelu.

Tomu je přizpůsoben výběr učiva a učebních materiálů.

Mezi učební materiály patří učebnice s pracovním sešitem, audiovizuální technika, doplňkové materiály, jako jsou obrázky, materiály vytvořené žákem pro jeho potřebu, např. přehled vlastní slovní zásoby, myšlenkové mapy apod.

Předmět Německý jazyk se vyučuje v 7. - 9. ročníku s časovou dotací 2 hodiny týdně.

Informatika

Charakteristika předmětu Informatika

Cílem povinně volitelného předmětu Informatika je naplňování vzdělávacího obsahu stanoveného ve výstupech vzdělávacího oboru Informační a komunikační technologie. Formou rozšiřujícího učiva připravuje žáky na využívání ICT v praktickém životě, zpracovávat, vyhledávat a hodnotit informace různého charakteru (tištěné elektronicky zpracované, zvukové, obrazové, televizní, filmové nebo dramaticky ztvárněné). Získané dovednosti jsou v informační společnosti nezbytným předpokladem uplatnění na trhu práce i podmínkou k efektivnímu rozvíjení profesní i zájmové činnosti.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu Informatika

Předmět Informatika se vyučuje jako

- a) povinně volitelný předmět v 6. ročníku s dotací 1 hodina týdně
- b) volitelný předmět v 7. - 9. ročníku s časovou dotací 2 hodiny týdně.

Výuka probíhá v budově školy zpravidla v odborné učebně vybavené počítači. Při výuce je uplatňována zásada „jeden počítač pro jednoho až dva žáky“. Žáci mají k dispozici tiskárnu, scanner, digitální fotoaparát, dataprojektor a na vybraných počítačích zálohovací zařízení (disketa, CD disk).

Žáci jsou vedeni k

- získávání vztahu k informačním technologiím
- hlubšímu osvojování základních pojmů a vztahů v oblasti Informatiky a to zejména s pomocí praktických postupů
- využívání prostředků výpočetní techniky
- samostatnému zpracování informací
- samostatnému hodnocení a analýze informací
- práci s odbornou literaturou, denním tiskem, internetem a dalšími médii
- rozvoji abstraktního a exaktního myšlení
- logickému a kritickému myšlení

Učitel

- zařazuje alternativní metody práce – zejména práce v týmu
- vede žáky k plánování postupů a úkolů
- používá konkrétní úlohy z běžného života
- zařazuje zajímavé a zábavné úlohy rozvíjející úsudek, problémové a náročnější úlohy směřující k procvičování a prohlubování učiva 7. a 8. ročníku

Předmětem prolínají průřezová témata: MeV, MV, VDO, VMEGS,

Předmět je úzce spjat s předměty – Matematika, Český jazyk, Výtvarná výchova, Informatika

Tematické okruhy v 6. ročníku

- Stromová struktura, práce se soubory a složkami
- MS Word
- MS Excel
- MS Powerpoint
- Internet a elektronická pošta
- Počítačová grafika

Tematické okruhy v 7 – 9. ročníku:

- Internet
- Tvorba internetových stránek
- Zpracování a hodnocení informací
- Pokročilé funkce MS Office
- Základy programování

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - uvede základní pravidla bezpečnosti práce s PC - ukáže a správně pojmenuje základní části počítače, přídatná a výstupní zařízení počítače; popíše jejich funkci - vysvětlí pojmy: mateřská deska (motherboard), pevný disk (harddisk, disk C), paměť RAM; vysvětlí funkci těchto částí počítače - uvede jednotky používané k měření objemu dat nebo místa na disku (kB, MB, GB) - určí formáty souborů podle přípony - předvede orientaci v základním uživatelském - předvede základní operace se složkami a dokumenty: označení, přesun, zrušení, založení, kopie, přejmenování, uložení na pevný disk (disketu, flash disk) - vyhledá a uloží soubor v adresáři, - předvede práci se schránkou: kopie, vyjmutí, vložení (textu, obrázku, apod.)	Základy práce s počítačem - bezpečnost a hygiena práce, prevence zdravotních rizik - struktura, funkce a popis počítače (jeho částí) a přídatných zařízení: počítač (skříň počítače), monitor (displej, LCD displej), klávesnice, myš, skener, tiskárna, modem, flash disk, vypínač počítače, tlačítko Reset, disketová jednotka, jednotka CD-ROM nebo DVD, USB port, zásuvka napájení, zásuvka pro monitor, karta (zvuková karta, videokarta) - pojem: hardware, software - jednotky používané k měření objemu dat nebo místa na disku (kB, MB, GB) - operační systémy, jejich základní funkce - formáty souborů (doc, gif, jpg, xls, ppt, pdf, rtf) - OS Windows - základy práce se soubory, složkami - schránka, práce se schránkou		OVO: 1.1, 1.2, 1.3

- na příkladech ukáže možnosti využití počítače v různých oborech lidské činnosti - vysvětlí pojmy: informace a informatika - uvede, kde se dají informace získat, odliší spolehlivé a nespolehlivé zdroje, zhodnotí informace z hlediska závažnosti	- multimediální využití počítače Vyhledávání informací a komunikace - informatika jako vědní obor - věrohodnost informací, závažnost a vzájemné návaznosti informací - internet – celosvětová počítačová síť	MeV interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	OVO: 2.1, 2.2, 2.3, 4.1
---	--	---	--

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Průřezová témata	Vazby, přesahy
Žák: - vysvětlí, co je internet a objasní způsob přenosu informací v celosvětové síti, vyhledá informační zdroj podle adresy - aktivně využívá vlastností hypertextu - formuluje a zapíše požadavek na vyhledání dané informace v internetovém prohlížeči - informaci uloží, vytiskne - vysvětlí, co je počítačový virus, co může virus způsobit a jak se lze proti němu účinně bránit - spustí antivirový program a ověří, zda není počítač nakažen virem - uvede příklad významné, méně významné a bezvýznamné informace k zadanému tématu - k aktuální společenské otázce najde více inf. zdrojů a posoudí jejich relaci a dokáže je zpracovat do prezentovatelné podoby - uvede příklady nevěrohodných informačních zdrojů - vysvětlí rozdíly mezi typy grafických editorů (bitmapové a vektorové grafické editory) - v grafickém programu vytvoří	Vyhledávání informací a komunikace - internet – celosvětová počítačová síť - práce s internetovým prohlížečem - metody vyhledávání na internetu - formulace požadavku a vyhledávací atributy - uložení informace pro další zpracování, tisk informace Viry a antiviry - hodnota informací - věrohodnost informací a informačních zdrojů - metody a nástroje ověřování informací (řízený rozhovor, porovnávání a analýza informací) Zpracování a využití informací - grafický editor: Zoner Callisto, Malování - bitmapové a vektorové grafické editory	MeV interpretace vztahu mediálních sdělení a reality MeV - práce v realizačním týmu - tvorba školního časopis	OVO: 2.1, 2.2, 2.3, 4.1

obrázek; obrázek upraví, uloží a vytiskne - zpracuje obrázek prostřednictvím skeneru a jeho nástrojů - napíše požadovaný text, opraví v textu chyby - v nastavení stránky upraví vzhled dokumentu - označí různé bloky textu myší a některé (řádek, slovo, celý dokument) klávesnicí - zformátuje text a odstavce - využije schránku při práci s textem (při kopírování, přesouvání) - za pomoci tabulátoru napíše text ve formě tabulky - vloží do dokumentu obrázek, upraví obrázek podle potřeby - použije ozdobné písmo a různé grafické prvky - ke grafické úpravě dokumentu - vytvoří jednoduchou tabulku - vytiskne zpracovaný dokument	- vytvoření a úprava obrázku v bitmapové grafice - vytvoření a úprava obrázku ve vektorové grafice - textový editor (MS WORD) - zobrazení a nastavení stránky - práce se schránkou - formáty odstavce - tabulátory a jejich užití - vkládání a úpravy obrázků - grafické prvky, písmo - tabulky - tisk a úpravy před tiskem		
---	---	--	--

12.3. Plán environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO)

Základní škola Charlotty Masarykové ve Velké Chuchli, Praha 5, se připojuje k programu environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (dále jen EVVO).

Školní program EVVO vychází ze Státního programu EVVO v ČR, který byl schválen usnesením vlády České republiky č. 1048/2000, z Metodického pokynu MŠMT v EVVO ve školách a školských zařízeních, podle nového Metodického pokynu MŠMT k zajištění EVVO č. j. 16745/2008-22 ze dne 27. října 2008.

Vzděláváním se rozumí zejména ovlivňování racionální stránky osobnosti, *výchovou* působení na jeho emoční stránku (city, vůle), *osvětou* se pak označují speciální způsoby předávání informací. Naše škola se zaměřuje na všechny tyto tři aspekty EVVO: snaží se o vyvážené působení na rozumovou (např. chápání různých souvislostí) i citovou (např. formování kladného vztahu k přírodě) složku osobností žáků, stejně tak se snaží i o popularizační předávání z hlediska EVVO relevantních informací (např. třídění odpadů, úspory energií v domácnosti i ve škole).

EVVO klade důraz na poznávání životního prostředí (přírodního i umělého, živého i neživého) člověka, na uvědomování si nezbytnosti zachování podmínek života, na poznávání vztahu člověka a životního prostředí. V rámci EVVO naší školy zdůrazňujeme jak tradiční pojetí *ekologické výchovy* chápáné jako biologická disciplína (vztahy mezi organizmy a prostředím a vztahy mezi organizmy navzájem v ekosystémech), tak také *vzdělávání pro trvale udržitelný rozvoj* (dále jen VTUR), které se zaměřuje na vzájemnou interakci a souvislosti mezi ekonomickými, sociálními a environmentálními aspekty rozvoje společnosti (nejde tedy o čistě biologickou disciplínu, ale o výrazně interdisciplinární přístup s přesahy do společenských věd, výchovy ke zdraví, výchovy k občanství).

Naše škola při plánování EVVO sleduje dva druhy cílů:

- a. vzdělávací a výchovné cíle žáků (je rozvedeno podrobně v další části dokumentu),
- b. rozvojové a organizační cíle školy, které jednak podmiňují vzdělávání žáků, jednak mají význam pro provoz a rozvoj školy (určení koordinátorů EVVO, důraz na zájmové vzdělávání žáků, další vzdělávání pedagogických pracovníků, environmentálně vhodný provoz školy a školního areálu, spolupráce školy s okolím).

Naše základní škola je umístěna v prostředí zeleně v poklidné vilové čtvrti a patří k malým školám. Spojuje tak výhody venkovské a městské školy, čehož lze využít i v rámci naplňování cílů EVVO: poblíž se nachází přírodní rezervace Chuchelský háj, PP Nad Závodíštěm, NPP Barrandovské skály s naučnou stezkou, PP Homolka s významnou technickou památkou Pacoldovou vápenkou, PP Krňák, Dalejské a Prokopské údolí, PP Radotínské skály a PR Radotínské údolí, malá lesní ZOO v Chuchelském háji. Dále poloha školy umožňuje intenzivní spolupráci se Střední školou dostihového sportu a jezdeckví ve Velké Chuchli, ekologickými organizacemi (např. Tereza, Podhoubí, Toulcův dvůr, Lesy hl. města Prahy, Koniklec), ZOO Praha, Botanická zahrada hl. města Prahy.

Mezi základní všeobecné vzdělávací cíle naší školy v oblasti EVVO patří:

- porozumění vzájemným vztahům mezi člověkem a životním prostředím
- dosažení *znalostí* k ochraně a zlepšování životního prostředí
- dosažení vhodných *dovedností* k ochraně a zlepšování životního prostředí

- dosažení přiměřených *postojů* k ochraně a zlepšování životního prostředí
- dosažení relevantních dlouhodobých *návyků* k ochraně a zlepšování životního prostředí
- utváření hierarchie životních *hodnot* slučitelných s trvale udržitelným rozvojem
- utváření šetrného *životního stylu* jedinců a trvale udržitelných vzorců chování jednotlivců, skupin i společnosti jako celku

V oblasti konkrétních kompetencí rozvíjených v rámci EVVO naší školy patří:

1. Kompetence k učení:

- volíme netradiční a nové formy výuky založené na pozorování přírody a živých organizmů
- vedeme žáky k získávání informací z různých zdrojů (encyklopedie, atlasy, klíče, internet) a k jejich prezentaci
- vedeme k učení se od jednodušších pojmů ke složitějším

2. Kompetence k řešení problémů:

- předkládáme žákům problémy z oblasti ochrany přírody
- hledáme různé varianty řešení problémů životního prostředí
- diskutujeme nad modelovými příklady či příklady z praxe
- vedeme žáky ke schopnosti kriticky posuzovat a vyhodnocovat informace související s životním prostředím
- pracujeme s denním tiskem, časopisy, internetovým zpravodajstvím, nacházíme zde problémy, témata či kauzy relevantní z hlediska EVVO pro náš region, diskutujeme se žáky o možnostech řešení na základě seriózního rozboru veřejně dostupných informačních zdrojů
- vedeme žáky ke kritickému myšlení,
- učíme žáky zpracovat referát na téma EVVO samostatně i ve skupinách
- respektujeme právo žáků na odlišný názor, nesprávné názory se snažíme logicky vyvrátit
- diskutujeme o odpovědnosti člověka za změny v přírodě a o možnostech nápravy

3. Komunikativní kompetence:

- pořádáme setkání a diskuse s odborníky na téma ochrana přírody a problematiky životního prostředí
- vyžadujeme, aby žáci jasně formulovali svůj názor, srozumitelně odpovídali na otázky a tvořili souvislé úvahy týkající se přírody a trvale udržitelného života
- aktivně využíváme kooperativní a komunikační dovednosti jako nástroje řešení problémů životního prostředí
- účastníme se biologické olympiády

4. Kompetence sociální a personální:

- umožňujeme žákům vyzkoušet různé role v týmu
- zkoumáme a vyhledáváme odpovědi na úkoly ve skupinách
- vhodné laboratorní práce řešíme ve skupinách
- prezentujeme získané poznatky, řešení projektů a problémů před třídními kolektivy
- vedeme žáky k diskusi na dané téma

5. Kompetence občanské:

- vedeme žáky ke znalostem přírodních a kulturních hodnot ve svém okolí, k chápání příčin a následků jejich poškozování, k porozumění jedinečnosti svého regionu a jeho potřeb
- učíme je uvažovat v souvislostech, vnímat závislost rozvoje lidské společnosti na přírodě a na stavu životního prostředí, porozumět zákonitostem biosféry, ekonomické, sociální a ekologické provázanosti světa, problémům životního prostředí z globálního i lokálního hlediska a jejich příčinám
- vysvětlujeme vývoj vztahu člověka a přírody, problémy životního prostředí od minulosti až po současnost a v tomto kontextu pak i vývoj do budoucnosti
- vedeme žáky k odpovědnému jednání vůči přírodě a prostředí v každodenním životě a k aktivní účasti na ochraně životního prostředí včetně zapojení do souvisejících veřejných diskusí a rozhodování o využívání krajiny
- projevujeme pokoru, úctu k životu ve všech jeho formách a k hodnotám, které neumí vytvořit člověk, oceňujeme svébytnou hodnotu a krásu přírody a krajiny, hodnotíme různé postoje k postavení člověka v přírodě a k chování člověka vůči přírodě.

Dosahování stěžejních cílů EVVO naší školy je realizováno prostřednictvím činností a aktivit probíhajících ve škole samotné a prostřednictvím spolupráce se vzdělávacími organizacemi specializujícími se na oblast EVVO (např. nestátní neziskové organizace a centra a střediska ekologické výchovy), tedy formou *formálního vzdělávání*. Škola však klade také důraz na volno-časové aktivity žáků (organizace zájmových kroužků, exkurze, výlety), zde se tedy EVVO uplatňuje formou *neformálního vzdělávání a informálního učení*.

K realizaci EVVO pak naše škola konkrétně využívá zejména:

- kurzy a jiné ucelené učební celky zaměřené na EVVO
- školní ekologické projekty, projektové dny
- vícedenní pobytové programy zaměřené na EVVO
- poznávání okolního prostředí školy a širšího regionu
- popularizační exkurze a výstavy na vědeckých pracovištích v regionu (Akademie věd ČR, Přírodovědecká fakulta UK, Pedagogická fakulta UK)
- spolupráci s obcí, rodiči, místními sdruženími a spolky
- výuku v terénu a také v zařízeních mimo školu
- krmení lesní zvěře (sběr kaštanů)
- externí výukové programy ve střediscích ekologické výchovy apod.
- vzdělávací programy muzeí, správ CHKO, ZOO, občanských sdružení apod.
- kurzy, semináře a specializační studia pro koordinátory EVVO

- třídění odpadu na škole a jednorázové akce zaměřené na sběr druhotných surovin (např. hliníku)
- účast žáků na soutěžích a olympiádách relevantních z hlediska EVVO
- pořádání soutěží pro žáky školy s tematikou EVVO
- vzhled a úpravu tříd, chodeb a dalších prostor školy (zlepšení prostředí školy, výmalba)
- nástěnky s ekologickou tematikou
- výsadbu stromů v okolí školy, čištění vodních toků v okolí školy
- šetření energií
- pedagogický sbor jde žákům příkladem ve svém každodenním životě (např. užívá šetrných způsobů dopravy do zaměstnání, třídí odpady, hospodárně využívá energii a další přírodní zdroje při provozu školy)
- zkvalitnění technického zázemí výuky (moderní technika, např. interaktivní tabule, dataprojektory)
- Den Země (22. 4.), Světový den bez aut, Evropský týden mobility, Světový den životního prostředí
- stravovací návyky a pitný režim,
- prezentace EVVO naší školy směrem k rodičovské populaci a širší veřejnosti (webové stránky, regionální tisk)
- venkovní areál při výuce ekologie a k odpočinku